

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A

874,193

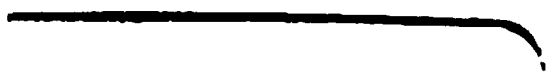
649

PROPERTY OF
*University of
Michigan
Libraries*

1817

ES SCIENTIA VERITAS

PAMÁTKY
STARÉ LITERATURY ČESKÉ

VYDÁVANÉ

MATICÍ ČESKOU.

ČÍSLO VIII.

ŘADA I., ODDÍL 2.

HRADECKÝ RUKOPIS.

SPISŮ MUSEJNÍCH ČÍSLO 153.

V PRAZE 1881.

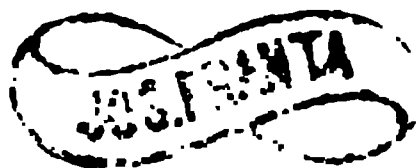
NÁKLADEM MATICE ČESKÉ.

HRADECKÝ RUKOPIS.

VYDAL

ADOLF PATERA.

1421

V PRAZE 1881.
NÁKLADEM MATICE ČESKÉ.

501.561

H 82

1881

Hradeckým rukopisem nazýváme pergamenový rukopis v malé 12^{ce}, který obsahuje sbírku staročeských veršovaných skládání a nalezen byl v předešlém století v Hradci Králové. Asi v letech 1787—1789 daroval tento rukopis děkan hradecký Klier slavnému slavistovi Jos. Dobrovskému a od něho se dostal rukopis do knížecí Lobkovické knihovny v Praze, kde se dosud ohovává pod číslem 334. *)

Desek rukopis již nemá, z předu jsou pouze dva pergamenové lístky, z nichžto na prvním jest zlomek latinské grammatiky a na druhém kousek latinského formuláře, z kterého jest i na konci rukopisu nepatrný zbytek. Formulář obsahuje listiny, jednající též o českých věcech, a jest velmi drobným a pěkným písmem psán, kdežto zbytek grammatiky psán větším písmem. Rukopis zavírá v sobě nyní 145 listů, na každé straně po 18, 19 neb 20 řádcích

*) Za ochotné zapůjčení rukopisu vzdávám své srdečné díky panu bibliotekáři prof. Dr. Ant. Gindelymu, který mi dovolil, že jsem mohl i při obtížných korekturách rukopisu stále používat.

VI

o jednom sloupci. Výška pergamenu jest 11^{cm.} 3^{mm.}, šířka 8^{cm.} 5^{mm.}; výška sloupce 7^{cm.} 6^{mm.}, šířka 6^{cm.} Na postranních okrajích jsou listy propíchnány ostrou rafijí, by se mohly řádky správně vyčárkovati, které jsou tence inkoustem vedeny a sice prvé tři a poslední tři vždy přes celou šířku stránky, kdežto ostatní jsou obyčejně na počátku a konci řádku kolmými čarami obroubeny, které jsou též přes celou stranu vedeny. Vrstev jest v rukopise třinácte, z nichžto 1, 2, 4, 6, 7, 8, 10 a 13 jsou po 12^u a 3, 5, 9, 11 a 12 po 10^u listech a opatřeny jsou kustody (až na sedmou vrstvu). V prvé vrstvě se již nenalézá list druhý, a proto list 11^v (nyní 10^v) vypadává. Již při vydání prvního dílu Starobylých skládání r. 1817 nebylo tohoto listu, neb Hanka podává (str. 3—4) text jeho v závorkách, tedy doplnil ho dle nějakého přepisu staršího, o kterém však neudal, kde se nalézá.

Pergamen jest nestejný a po stranách od myší ohlodán, zejména 1 (až do textu), 8, 9 a 10 vrstva. Některé listy jsou děravé a sešívány, mnohé vlhkem sbortěny a poslední list roztržen.

Rukopis jest psán asi v polovici XIV. stol. písmem dosti pěkným a stejným až na 67^b 1—5*) a 109^b 13—19, které jsou sice týmž

*) První číslo znamená list, *a* stranu prvou, *b* stranu druhou a číslo na třetím místě řádek.

písařem psány, ale poněkud drobnějším písmem a, jak se zdá, jiným pérem. Listy 123^b—124^b jsou později připsány, nejspíše teprva na konci XIV. století. Soudě dle množství chyb a vynechaných slov a veršů, myslím, že náš rukopis jest přepis staršího rukopisu aneb spíše více rukopisů. Na některých stranách připsána jsou (nejspíše teprva v XV. stol.) po straně slova, kterými se upozorňuje na obsah, tak ku př. 10^b 2 a 3 menna, 13^b 17 a 18 nowí dyw atd. Písmo jest na některých stranách částečně setřeno, což platí zejména o prvé a poslední stránce. Prvá strana byla již před vydáním Starobylych skládání nějakou tekutinou polita, tak že nelze některých slov na ní přečísti a i následující listy (3—5) byly též tím poněkud dotknuty, ale písmo při tom neutrpělo. Poslední stránku Hanka v Starobylych skládáních (I. str. 128) ani neotiskl, udává, že jí není možná přečísti. Na některých stránkách byla mnohá písmena ano i celá slova, která byla nejspíše již částečně setřena, v našem století inkoustem obcerstvována, jak to na př. nalézáme na l. 29^a 15—17; 47^a 1—3; 57^a 6—9, 11—13; 61^a 7—9; 93^b 6, 7, 17—19 a t. d. Inkoust místy sezrzavěl. Jsou-li při některých skládáních nadpisy, jsou vždy červeně od rubrikatora vepsány, iniciálka pak buď červeně neb modře. Na l. 106^b 15 zapomenul rubrikator vepsati iniciálku S.

VIII

Obsah rukopisu:

I. Na l. 1^a—29^a 14 jest *legenda o sv. Prokopu* v 1112 verších. Jak z obsahu samého vysvítá, byl skladatelem jejím beze vší pochyby některý mnich řádu sv. Benedikta z kláštera Sázavského, který žil asi na konci XIII. aneb na počátku XIV. stol. Legenda tato není veliké ceny básnické a oplývá vnitřními odpory a nesrovnalostmi a děj pak epický jest roztrhán. Pramenem skladateli nebylo latinské pokračování Kosmových letopisů Sázavského mnicha, ale spíše některá latinská legenda o sv. Prokopovi, skládaná podle těchto letopisů a tradice, zachované o něm v klášteře Sázavském. Již r. 1789 dne 3. list. vyslovil se Jos. Dobrovský o tom ve svém listě k Durichovi (viz rukopis Musea 4. H. 7) takto: „Procopii vitam latinam, quam Bollandistae ediderunt, et cujus multa apographa vidi et tractavi in manuscriptis sec. XIV. ex bohemico compilatam seu, ut praefatio quibusdam exemplaribus praefixa habet, ex slavonico (utique bohemo-slavico) opinabatur is, qui Praefationem istam conscripserat. Sed omnino falsum est, nam si ex Bohemico vertisset, non potuisset — magna ex parte — retinere integras periodos et verba eadem, quae leguntur in Continuatore Cosmae Sazaviensi. Neque bohémica vita rhytmica ex Sazaviensi confecta est, sed ex latina illa sequiore et multum foedata fabulis, in quarum numero est et illa de canonicatu Procopii

in ecclesia Wissehradensi et studio seu schola linguae slavonicae celebri in eadem ecclesia. De rosario, quod *páteř* vocat poeta rhythmicus, non recordor, utrum quaedam legantur in latina Procopii vita“. A Fr. Palacký psal o tom takto (Würdigung der alten böhmischen Geschichtschreiber 1830 pag. 51): „Die gereimte böhmische Legende vom hl. Prokop, wie es scheint im XIII. Jahrh. verfasst, ist eine blosse Erweiterung dessen, was der Mönch von Sazava von dem ersten Gründer seines Klosters geschrieben; denn man hat keinen hinreichenden Grund anzunehmen, dass beide aus einer gemeinschaftlichen ältern Quelle geschöpft haben sollten, und die Legende schmiegt sich sichtbar an den Text, und selbst an manche Wendungen unsers Chronisten an.“ Nejpodrobněji pojednal o legendě sv. Prokopa Jul. Feifalik r. 1859 ve svém článku „Studien zur Geschichte der altböhmischen Literatur I. pag. 1—19 a II. pag. 13—14“ (Sitzungsberichte der philosophisch-historischen Classe der kais. Akademie der Wiss. in Wien. Band XXX, pag. 414—430 a Band XXXII, pag. 310—311). Již roku 1795 bylo několik veršů z této legendy vytištěno v Durichově „Bibliotheca slavica“ pag. 16—17, 46—47, celá pak legenda vydána ponejprv r. 1817 od Hanky v Starobylych skládáních, díl I. str. 1—51, ale tak chatrně, jak to byl učinil na př. se Svatovítským zby-

kem české Alexandreidy (viz Zbytky str. IV) a s českými glossami žaltáře musejního (1 H. 1). Některé chyby opravil a verše, které byl vynechal, otiskl v díle II. na str. XXXIX a XLI. Podobně nedbale vydal Hanka i ostatní skládání našeho rukopisu. Podruhé byla vydána legenda o sv. Prokopu r. 1845 ve „Výboře z literatury české“, díl I. sl. 181—212 a po třetí r. 1873 v „Pramenech dějin českých“, díl I., str. XXVI. 349—359. Úryvky z naší legendy nalézáme též vytištěny v čítankách školních Čelakovského a J. Jirečka.

II. Na l. 29^a 15—51^b 2 nalézá se *Pláč Marie Magdalény* a obsahuje 1008 veršů. Pramenem českému básníku byla Origenova „Homelia super evangelium secundum Iohannem feria V. post pascha de planctu beatae Mariae Magdalene“. Teprva mezi tiskem rukopisu podařilo se mi dopátrati se tohoto originalu, který též v dodatcích str. 438—449 a sice dle rukopisu c. k. universitní knihovny v Praze (XIII. E. 14°) fol. 239^a sl. 2—250^b sl. 1 otiskuji, doplňuje ho v závorkách dle Pařížského vydání r. 1604 „Origenis Opera omnia, pars II. pag. 291—294.“ Latinský pergamenový rukopis (XIII. E. 14°) jest psán asi r. 1303 a darován klášteru sv. Jiří na hradě Pražském od abatyše Kunhuty, dcery českého krále Otakara II. Český básník drží se své předlohy místy doslovně, ale obyčejně rozvinuje široce myšlenku, která byla v origi-

nale jen krátce vyslovena. Báseň tato byla dosud otištěna jen jednou a sice v Star. Skl. díl II. (1818) str. 1—47.

III. Na l. 51^b 3—61^b 10 jest *Pláč svatě Marie* a obsahuje 429 veršů. Báseň tato patří do cyklu tak zvaných velikonočních her, o kterých u nás r. 1863 pojednal Dr. I. J. Hanuš ve svém spise „Die lateinisch-böhmischen Oster-Spiele des XIV.—XV. Jahrhunderts“. I této básně podařilo se mi najíti original a sice v pergamenovém latinském rukopise c. k. universitní knihovny v Praze (XII. D. 10) na listě 30^a—34^a. Rukopis tento jest z r. 1319 a byl taktéž darován klášteru sv. Jiří na hradě Pražském od abatýše Kunhuty. Latinský original jsem otiskl v dodatcích na str. 450—452. Počátek básně jest podoben jednomu verši (cap. I. v. 12) Jeremiášova pláče. *Mone* F. J. Schauspiele des Mittelalters. Karlsruhe, 1846 Band II. pag. 362—366, otiskl též „Planctus beatissimae virginis, dei genitricis Mariae“, který se v desíti slokách úplně shoduje s naším latinským originalem (XII. D. 10). Český básník dosti pěkně a veršem plyným rozvedl svůj original. Zachovaly se nám ještě jiné dva „Pláče panny Marie“, a oba v zdejší universitní knihovně, první (z rukopisu XIV. G. 17) vydal P. Šafařík v Časopise Musea 1848 II. 266—269, druhý „Plankt nebo žalošćenie matky božie u veliký pátek“ (z ruk. XVII. F. 30) I. J. Hanuš ve svém Malém vý-

boře (1863) str. 56—60. Obě tyto básně jsou teprva asi z konce XIV. stol. a jsou kratší a zcela rozdílny od „Pláče“, zachovaném v Hradeckém rukopise, který byl vytištěn jen jednou a to r. 1818 od Hanky v Star. Skl. díl III. str. 61—81.

IV. Na l. 61^b 10—74^b 19 nalézá se *Devatero radostí svaté Mařie* v 555 verších. Vzorrem byla českému básníku zajisté některá z latinských básní, obsahujících „Gaudia beatæ virginis Mariæ“, jichž veliké množství v rukopisech středověkých se nalézá, viz ku př. některé u Mone, Lateinische Hymnen des Mittelalters Band II. (1854) pag. 160—170. Nelze se tedy domýšleti, že by Petr Suchenwirt byl sloužil za vzor českým „Devatero“ aneb „Sedmero radostem“, neb jeho spisovatelská činnost patří hlavně teprve do druhé polovice XIV. stol., kdežto „Devatero radostí“ bylo zajisté skládáno v první polovici XIV. stol. Že se vyskytá některá podobnost v Suchenwirtových „Siben frewd Mařie“ *) a v českých „radostech“, lze si objasniti jen stejnými vzory latinskými. „Devatero radostí“ otištěno bylo r. 1818 v Star. Skl. díl III. str. 1—27.

V. Na l. 75^a 1—94^a 11 jest *Umučení Páně* v 654 verších. Básník čerpal především svoji látku z evangelia sv. Matouše, ačkoliv ne vý-

*) Peter Suchenwirt's Werke aus dem XIV. Jahrh. Herausgegeben von A. Primmer, Wien, 1827 p. 123—142.

hradně, používaje i zprávy ostatních tří evangelistů. Verše jsou nestejně, někdy velmi dlouhé, jinde opět zcela krátké. *Umučení* bylo vytištěno jen jednou a to r. 1818 v Star. Skl. díl III. str. 27—61.

VI. Na l. 94^a 11—120^b 3 nalézá se *Desa-tero kázanie božie* a obsahuje 1194 verše, tedy jest nejdelší básní v našem rukopise. O tom, jak oblíbena a rozšířena byla tato mravoučná báseň, svědčí zajisté též to, že se nám zachovalo několik zbytků jejích z různých rukopisů.

1. Nejstarší zbytky jsou dva pergamenové listy (druhý z nich jest necelý), které našel policejní rada Köhler v Zhořelci a roku 1841 poslal Fr. Palackému. Tyto listy nalézaly se na deskách a byly velmi neopatrně odloupnuty, tak že tím písmo mnohých míst bylo setřeno. Prvou zprávu o nich podal nám znamenitý slavista ruský I. I. Srezněvský ve svém dopise k Hankovi, vytištěném v Časopise Musea 1840 str. 406, kde též se nalézají otištěny verše 211—228. Zbytky tyto jsou již rozděleny na verše a zachovaly se nám v nich verše 150—230, 391—417 a 431—457. Mezi prvním a druhým listem chybí dva listy a dolejší část druhého listu utržena (t. j. 13 veršů). Písmo zbytků těchto jest pěkné, stejné, z první polovice XIV stol. (asi z let 1325—1340), tedy starší Hradeckého rukopisu, neb se v nich zachovalo mnohem více nepřehlasených *u* než v tomto.

XIV

2. Jiný zbytek Desatera byl roku 1861 nalezen v rukopise (XI. F. 3) c. k. universitní knihovny v Praze a chová se tam nyní pod sig. XVII. J. 17, č. 5. Zprávu o něm nalézáme v Časopise Musea 1861, svaz. II., str. 115—116 a v „Sitzungsberichte d. k. böhm. Gesell. d. Wiss. in Prag 1861 I. pag. 74—75“. Jest to jeden necelý list, obsahující 62 verše, a psán jest písmem tučným asi na konci XIV. stol. Písmo jeho jest částečně setřeno, neb byl neopatrně odlepován od desky. Některá slova v něm natřel Hanuš vodičkou Giobertiho, ale ta tak zmodrala, že jich částečně již nelze přecísti. Zachovaly se nám v tomto zbytku verše 922—932, 956—971, 983—1013 a 1022—1025, avšak v jiném pořádku, než jaký jest v Hradeckém rukopise, a sice v tomto: v. 1022—1025, 956—971, 922—932, 983—1013.

3. Jiný rukopis Desatera podařilo se mi najíti lonského roku v knihovně kapitolní na hradě Pražském na konci papírového rukopisu ve fol. (N. 17) a sice na listech 152^a sl. 1—157^a sl. 2, avšak není bohužel dopsán, neb se zde končí veršem 1101 (dle Hrad. ruk.). Jest to chatrný přepis staršího rukopisu, neb oplývá chybami, a psán jest písmem dosti pěkným asi na konci XIV. století. Varianty z tohoto rukopisu jakož i z druhých dvou otiskl jsem zcela věrně pod čarou na str. 264—353, užívaje při tom následujících skratků: K. = kapitolní ruko-

pis, **Zh.** = Zhořelecké zbytky a **U.** = univerzitní zbytky.

4. Na konci Desatera v našem rukopise jest ještě *Malé Desatero* (verš 1159—1196), které se nalézá též na listu druhém rukopisu „Žaltáře Wittenberského“ a otištěno bylo roku 1880 v Památkách staré literatury české, číslo 7: Žaltář Wittenberský str. VI.—VII. Varianty z tohoto malého Desatera jsou otištěny na str. 352—356 pod skratkou **W.**

Skladatelem Desatera byl nejspíše kněz, který, rozbíraje veškerá boží přikázání, kárá ostře a vtipně poklesky a nemravy své doby. Některé příklady bere z gest Romanorum (viz o tom Časopis Musea 1862 str. 367), z nichžto jsem na ukázkou jednu povídku v dodatcích na str. 453—454 otiskl, a sice ze sbírky vydané od Österleye (Gesta Romanorum von Hermann Österley. Berlin 1872 pag. 325—327): De in-execrabili dolo vetularum.

Desatero otištěno bylo nejprve roku 1817 v Star. Skl. díl I. str. 52—107 a potom roku 1845 ve Výboře z literatury české, díl I. sloupec 231—264. Úryvky z něho jsou též v Jirečkově Anthologii z literatury české doby staré.

VII. Na l. 120^b 4—123^a 11 jest *Zdrávas Maria* a obsahuje 124 verše. Soudě dle všeho myslím, že měl nejspíše český básník i této básně nějaký latinský vzor před sebou. Hlavní obsah její jest sedmero radostí panny Marie,

XVI

avšak nezdá se, že by se byla báseň tato zachovala celá, neb jsou některé radosti vynechány. Nalézá se ještě v rukopise papírovém v kapitální knihovně na hradě Pražském (D. 84) na listě 84^b—86^a asi z konce XIV. století. Tištěna byla jednou a sice r. 1817 v Star. Skl. díl I. str. 107—113.

VIII. Na l. 123^b 1—124^b 7 jest *Svatý Jan apoštol* v 40 verších. Tyto verše jsou nejchatrnější v našem rukopise a byly do něho vepsány teprv asi ke konci XIV. stol. Na konci jich připsáno (124^b) částečně od téhož písaře, který psal předcházející verše, toto: Skonaua sye modlitwa dobra. — Pomny nenechy nykoly toho — Przirozūū myloft wzdy — To neyfu me knyhy bohda nynye atd. Vytištěn byl *sv. Jan* v Star. Skl. díl II. (1818) str. 47—49.

IX. Na l. 125^a 1—130^a 11, 132^a 12—138^b 13 nalézají se *Satiry* a sice: a) na l. 125^a 1—128^a 15 o *ševcích*; b) na l. 128^a 15—130^a 11 o *konšelech nevěrných*; c) na l. 132^a 12—133^b 6 o *zlých kovářích*; d) na l. 133^b 7—134^b 12 o *sladovnicích*; e) na l. 134^b 12—136^a 2 o *lazebnících*; f) na l. 136^a 2—137^a 17 *řezník*; g) na l. 137^a 18—138^b 13 o *pekaři*. V těchto satyrách vyličují se a na posměch obracejí vady a nepříslušnosti rozličných stavův a řemesel. Básník užívá rozličných srovnání a dotvrzuje mínění své obyčejně nějakým příkladem. Tištěny byly třikráte: nejprve r. 1805 v Tomsově spise „Ueber

die Veränderungen der čech. Sprache pag. 67—72, 74—84“, potom r. 1818 v Star. Skl. díl II. str. 117—144 a konečně r. 1845 ve Výboře z literatury české díl I. sl. 211—228.

X. Na l. 130^a 11—132^a 12 jest *bájka o lišce a o šbánu* a obsahuje 97 veršů. Jest to jediná bájka, která se nám ze staré literatury české zachovala a o které můžeme snad tvrditi, že jest českého, t. j. slovanského původu. I v ruské literatuře nalézají se bájka podobného obsahu a byla vytištěna u „А. Н. Афанасьева, Народныя русскія сказки, выпускъ“ III. (1860) str. 24, kde se též (str. 111) přirovnává k naší české. Jest to nejlepší báseň v našem sborníku a vydali ji: *Puchmayer* ve svém Sebrání básní a zpěvů, sv. I. (1795) str. 147—148; *Tomsa*, Ueber die Veränderungen etc. (1805) pag. 72—74; *Hanka*, St. Skl. díl I. (1817) str. 202—206, Výbor z literatury české díl I. (1845) sl. 227—230; Světozor 1868 (s ilustracemi) v příloze k čís. 11^{tému}; *Šembera*, Dějiny řeči a literatury československé, vyd. II. (1872) str. 482—483 (necelou), jakož i Čelakovský a Jireček ve svých čítankách.

XI. Na listě 138^b 13—146^b 19 nalézají se báseň o *bohatci* v 345 verších. Prvých 48 veršů shoduje se zcela s počátkem básně „o nebezpečném času smrti“ aneb o smrtelnosti, která se nám ve třech prepisech zachovala, a sice: Nejstarší jest asi z konce XIV. stol. v kapitulní knihovně na hradě Pražském v papírovém

XVIII

rukopise (D. 48) l. 31^b—35^a, druhý v c. k. universitní knihovně v papírovém rukopise (XVII. F. 50) l. 40^a—45^a asi z r. 1409 aneb 1410, a třetí podařilo se mi najíti v kapitulní knihovně v papírovém rukopise v 4° (O. 39) l. 94^b—99^a teprv asi z konce XV. stol., který jediný má nadpis (o nebezpečním czaſu ſmrti). Varianty těchto tří přepisů (v. 1—48) otiskl jsem na str. 412—417, užívaje při tom následujících skratků: **K.** pro první, **U.** pro druhý a **O.** pro třetí přepis. Vytiskl byl *Bohatec* r. 1817 v Star. Skl., díl I. str. 113—128.

O celém rukopise nalézáme prvou tištěnou zprávu u *Dobrovského*, *Geschichte der böhm. Sprache* (Neuere Abhandlungen der k. böhm. Gesell. d. Wiss. Band I. 1791 pag. 331—332), kteroužto zprávu s nepatrnými změnami a krátkým dodatkem o pravopise a jazyku rukopisu našeho vytiskl Dobrovský r. 1792 ve své „*Geschichte der böhm. Sprache und Literatur*“ pag. 91—92. Roku 1818 pojednává Dobrovský opět jen krátce o našem rukopise v „*Geschichte der böhm. Sprache und ältern Literatur*“ pag. 124—126.“ O některých básních našeho rukopisu pojednal krátce K. *Ninger* ve článku: „Epické básnictví duchovní v době předhusitské“ (Poutník od Otavy. Roč. II. sv. 1, č. 4, 6, 10, 14 a 20), a roku 1872 o obsahu celého rukopisu nejmenovaný (—s) v článku „Rukopis Hradecký“ (Hradečan. Roč. II. č. 21—25).

Zbývá nám ještě zmíniti se, že kromě Slovníka naučného“ nalézáme krátkou zprávu o Hradeckém rukopise ještě v následujících spisech: *Jungmann*, historie literatury (1825), str. 28, vyd. II. (1849), str. 29 a 31; *Hanuš*, Dodatky a doplňky k Jungmannově historii I. (1869), str. 8 a 11; *Sabina*, Dějepis literatury československé (1866), str. 153 atd.; *Šembera*, Dějiny řeči a literatury československé, vyd. II. (1859), str. 103 atd., vyd. III. (1869), str. 111 atd.; *Jos. Jireček*, Rukověť k dějinám literatury české, díl I. (1875), str. 260, a jiné.

Pravopis našeho rukopisu vykazuje se některými zvláštnostmi, které krátce vylíčiti se pokusíme.

1. c se píše:

- a) nejčastěji *cz*: Czo (1^a 2), chczy (1^a 2), odiedicyewi (1^a 3) atd.
- b) často pouhé *c*: dospiewayuce (10^b 14), chodiece (10^a 16), poruczieguce (9^b 12), wiece (3^b 17, 4^a 18) atd.
- c) čtyřikrát *c/*, *cs*: mocs (13^b 16, 82^a 2), nocs (88^b 12), rucfy (79^b 1).
- d) dvakrát *z*: Cztwrtynazt (70^a 3), wdruhemnazte (73^a 17).

2. č se označuje:

- a) obyčejně *cz*: czyny (1^b 5), czynyl (1^a 9), czys (1^a 4), czlowiek (1^b 4), wczechach (1^a 6) atd.

b) někdy *c*: *cfo* (11^b 6, 15^b 13, 26^b 10, 27^b 8, 28^a 16, 31^b 7 atd.), a jednou *czf*: *czftwrtka* (127^b 12).

3. *ě* se píše:

a) buď *ie* aneb *ye*: *diety* (1^a 1), *diediczyewi* (1^a 3), *diegy* (1^b 14), *fobie* (1^b 15); *knyezie* (3^b 6), *lye* (1^a 5), *wiernye* (1^a 8) atd.

b) pouhým *e*: *Hanenye* (60^b 19), *napllneney* (53^b 9), *fnem* (94^a 5) atd., a u zájmena třetí osoby po *n* skoro pravidelně nalézáme pouhé *e*: *otneho*, *knemu*, *wnem* atd.

4. za cizí *f* nalézáme psáno:

a) nejčastěji *ff*: *uffala* (33^a 3), *uffafe* (31^a 16), *uffati* (49^b 14), *zuffawfy* (42^b 9) atd.

b) někdy *f*: *falfowati* (134^b 8), *yozeť* (46^a 10), *yozeťu* (62^a 18), *kayfas* (75^a 17).

c) někdy *ph*: *iozeph* (44^b 9), *yozeť* (93^b 15, 94^a 4), *yozeťha* (65^b 1), *kayphas* (75^b 11 a 17, 83^a 15, 83^b 17, 84^a 11), *Seraphini* (74^a 4).

5. *h* a *ch* píše se dosti správně *h*, *ch*; jen jednou chybně za *ch* psáno *h*: *vbrziechu* (10^b 12).

6. *i*, *í* se označuje buď *i*, *í* aneb *y*: *die-diczyewi* (1^a 3, 4), *napoli* (1^b 2), *narodil* (1^a 6), *czys* (1^a 4), *chczy* (1^a 2), *starzy* (1^a 1) atd., pak jednou *ý*: *Snýmyz* (15^b 17), a jednou *ij*: *milo-frdenstwíj* (74^b 9). Je-li tečka nad *i*, tedy jest buď nahodilá aneb později připsána: *poyczil* (8^a 16), *miłofti* (37^b 15), *zabil* (145^b 13). Teprva

v básni „*sv. Jan*“ (123^b—124^b) počíná se objevovati častěji tečka nad *i*.

7. *j* a dvojhlásky *ia*, *ie*, *iu* se píší:

- a) obyčejně *g*: *gaz* (1^a 2, 11), *Genz* (1^a 5), *geft* (1^a 6, 1^b 8), *gich* (1^b 2) atd.
- b) často *gi*, *gy*: *giedenye* (4^a 1), *gielen* (6^b 18), *pokogie* (3^b 17), *gyey* (7^b 12) atd.
- c) taktéž často *i*: *boiowaffe* (5^b 12), *iako* (3^a 12), *ieho* (3^b 4), *iemu* (5^a 8) atd.
- d) mnohdy *y*: *dospiewayuce* (10^b 14), *yeho* (1^b 6, 4^a 4, 18) *Swoy* (1^a 6) atd.

8. *k* se píše pravidelně *k*, jen v cizích slovech dvakráte *c*: *benedicta* (17^a 3), *Magnificat* (67^b 14).

9. Místo novočeské samohlásky *l* nalézáme obyčejně *ll*: *napllneno* (9^b 8), *pllnyl* (1^a 8, 9^b 4), *pllny* (13^a 8), *pllwali* (53^a 6) atd.; někdy však *l*: *oflnuwfe* (57^a 11), *peklny* (26^a 15, 16), *plny* (17^a 3), *llzam* (36^b 3), *llzyla* (30^a 14), *myllczy* (30^b 17), a jednou *ll*: *pillnoft* (63^a 19). Jednou psáno chybně: *gmyella* (72^a 12).

10. Místo novočeské samohlásky *r* přichází nejčastěji *rr*: *drzzieli* (5^a 1), *drzzielfe* (1^b 18), *prrrwych* (1^b 19), *utrrpienye* (4^b 13, 5^b 15) atd.; vedle toho často též *r*: *nayprwo* (15^b 4), *prchem* (13^b 4), *fmrt* (15^b 12), *frdcê* (8^a 2) atd.

11. *ř* se píše:

- a) pravidelně *rz*: *dobrzie* (1^a 7), *Mistrzy* (3^a 2), *przklady* (1^b 5), *ftarzy* (1^a 1) atd.
- b) jednou též *r/*: *prfistupiwyfy* (126^a 7).

12. **s** se označuje:

- a) obyčejně samým *f*: Slyšte (1^a 1), flowenfkem (1^a 4), starzy (1^a 1), fwu (1^a 10) atd., na konci slova pak až na slovo *tof* (116^b 1) vždy *s*: yakos (14^b 10), les (6^b 11), nas (14^b 15), wes (1^b 10) atd.
- b) často *ff*: czaſſye (3^a 1), czaſſow (4^b 1), cze ſſkeho (1^b 9), czeſſkey (1^a 17), ſſwateho (3^b 9) atd.
- c) několikrát *z*: getzemany (80^a 19), ztrawu (90^b 11, 135^a 5), ztrawiczye (125^a 15), ztrawnie (6^a 4), ztrawny (134^b 14), zwiezy (75^b 8).
- d) třikrát *z/f*: nezſtala (47^b 4), nezſtyde (30^b 6), zſmyſla (98^a 19).
- e) jednou *fz*: Cfznu (102^b 7).

13. **š** se píše:

- a) pouhým *f*: duſ (74^a 1), Slyšte (1^a 1, 12), uſſlyte (1^a 9, 10), wſaky (1^b 4), wſak (1^b 12) atd., a na konci obyčejně *s*: bydlis (7^a 18), ymas (4^b 11), zadas (4^b 10). Tečka nad *š* ve slově *Tupaš* (141^a 15) jest pozdějšího původu.
- b) aneb *ff*: bieſſe (3^a 10), cztieſſe (3^a 8), drrzieſſe (1^b 18), gmyeſſe (1^b 17) atd.

14. **šč** se označuje *fcz*: Geſcze (3^b 12), lucziſcze (6^b 17, 7^a 12), puſczy (5^a 15, 19) atd.

15. Za **t** vyskytá se v těchto slovech *th*: bethlemu (69^a 12), bethlemye (69^a 14, 70^a 5), nazareth (62^a 16), nazaretha (62^a 14). V následujících místech *h* při *t* znamená snad měkkost: azth (130^a 7), bythi (60^a 9), krythi (103^b 3),

napllythy (77^a 2), Tath (72^a 11), wlyethkach (99^b 18), zahynuthy (9^b 17).

16. **u** se píše:

- a) obyčejně samým **u**: fwu (1^a 10), uflyfyte (1^a 9), uzyway (1^b 5) atd.
- b) na počátku slov často **v**: vbrziechu (10^b 12), vczynty (11^a 7), vřfwateho (3^b 9) atd., a velmi řídce ve středu slov: dvřřry (93^b 16), wřtv-pugy (95^a 16), zywemv (127^a 16).

17. **v** se označuje:

- a) obyčejně **w**: diediczyewi (1^a 3, 4), powiedieti (1^a 3), pkopowi (1^a 5), flowenskem (1^a 4), wam (1^a 2) atd.
- b) pětkrát **u**: deuante (117^b 1), yedua (31^b 16), řkoual (132^b 5), řuu (86^a 12), uywrrhu (126^b 9).

18. **y, ý** se píše:

- a) samým **y**: Kdyz (1^a 10), Slyřte (1^a 1), řwaty (1^a 8), wy (1^a 1) atd., jednou **ý**: mylořtiwým (14^a 5).
- b) málokdy **z**: kdiz (6^b 10), řkriti (6^a 13) atd.

19. **z** se označuje:

- a) obyčejně **z**: gaz (1^a 2, 11), kazny (3^a 5), rozplodil (1^a 7), zakon (1^a 7) atd.
- b) často **f**: rořkaza (34^b 14), welfdy (31^b 4, 36^a 13, 37^a 1), wřkrziefenye (29^a 17), wřtekli (28^b 1), řwyczyegie (10^b 1) atd.
- c) dvakrát **z**: zzieda (107^b 4, 108^a 8).
- d) jednou **f**: řztyela (124^a 16).

20. **ž** se píše:

- a) nejčastěji pouhým *z*: *bozy* (1^b 7), *Genz* (1^a 5), *Kdyz* (1^a 10), *ſbozy* (1^b 2) atd.
- b) často *f* a *s*: *czys* (1^a 4), *czis* (15^a 10), *yelto* (5^b 2, 3, 7^a 18, 8^a 12, 8^b 2) atd.

Tečka nad *ž* ve slově *żwaty* (128^a 13) jest pozdějšího původu.

Měkkost není ještě všude označena, zejména na konci slov nikdy mimo *th*, dotčené výše pod č. 15, ku př.: *bazn* (19^a 14), *kazn* (19^a 13), *len* (20^a 17), *ohen* (26^a 15), *ſnatek* (16^a 3) atd.

Dvojení samohlásek se vyskytá několikráte:

aa = *á*: *prawaa* (52^b 4),

ee = *é*: *utieſſytelee* (37^b 2).

Kromě toho objevuje se zdvojování samohlásek *a*, *o*, *u* po předložkách *k*, *s*, *v* a *z* v těchto slovech: *kaapoſtolom* (76^a 7, 79^b 16), *ſaapoſtoly* (81^b 11); *kooffierzie* (98^a 10), *woopatſtwiu* (25^b 2), *wootczy* (51^b 2), *kuutieſſenyu* (36^a 16), *ſuufylym* (39^a 17), *zuuher* (28^b 19), *zuuſtawenye* (40^a 8).

Též se počíná objevovati vstavka *u* před *o*, a to zejména ve slově *Buoh*, které přichází 72^{krát} se vstavkou a pouze 11^{krát} bez ní, a pak ve slovech *buozie* a *puol* (po třikrát). Mimo to se nalézá *uo* po předložkách *k*, *s*, *v* a *z* v následujících slovech: *kuoczaffu* (131^a 9), *ſuocztem* (53^a 10), *ſuotpuſczenym* (46^a 14), *wuoczy* (55^b 9), *zuobycziegie* (48^a 10).

Skratky nalézáme v rukopise tyto:

1. ā, ē, ē, ō, ū, ŷ = am, an, em, en, om, on, un, ym: gmā (60^a 8), kānamy (128^a 10), nā (37^a 11, 59^a 8, 144^b 18), wā (21^a 3, 84^a 14), hābu (108^a 15), Krzieštāfkym (65^b 11), māštyrzem (16^b 11), māzelstwie (102^b 19), pohāstwo (74^b 16); andielē (121^a 15), czfnē (103^a 14), duchē (121^a 1), horzē (30^b 5), krzizē (91^a 14), lidē (94^a 13), Muziē (67^b 7), nē, nē (1^a 17, 53^a 15, 70^b 16, 130^b 9), nēž (69^a 14), owfē (24^a 15), placzē (36^a 18), flowē (82^b 14), frdcē (8^a 2), fwē (30^b 13, 117^b 17), fynē (66^a 19), wfē (24^a 13), wfiē (49^a 4, 110^b 18, 145^a 18), zlatatkē (69^a 16); yēz (138^b 16), Mēno (10^b 13), moczē (133^a 18), spafē (99^a 2), uczēnyku (92^b 7), vmorzē (93^a 18); dōny (137^a 19), natō (136^b 2), Potō (7^b 13), wtō (34^b 19, 48^b 15, 80^a 19, 80^b 1, 128^a 19), zidō (87^a 12); fkōczie (81^a 18); wierdūk (133^a 3); bozŷ (6^b 12), dobrŷ (96^a 7, 119^a 12), mnohŷ (93^b 3), mufŷ (10^a 11), nŷ (43^a 10, 46^b 2, 89^b 14, 92^a 1, 100^a 16), otluczŷ (39^b 6), ponyeŷ (130^b 19), fbozŷ (142^a 16), slawnŷ (74^b 1), fwatŷ (58^a 18), fwŷ (66^a 19, 81^a 12), welikŷ (26^b 14), zgiewenŷ (51^a 11, 66^b 9).

Na l. 11^a 7 nadepsána chybně nad *e* skratka: knēmu.

2. l' = el: archangl'y, angl'y (74^a 7).

3. p = pro: pblud (45^b 6), pbudy (146^b 14), pkop (10^a 1, 26^b 4), pkopowi (1^a 5), pkrafu (105^a 18), pmluwi (57^b 12), pfbozie (145^a 13).

4. $\text{p}^{\text{̣}}$, $\text{t}^{\text{̣}}$ = pra, tra: ku $\text{p}^{\text{̣}}$ wu (129^a 2), $\text{p}^{\text{̣}}$ wu (90^b 9), $\text{p}^{\text{̣}}$ wym (115^a 4), u $\text{p}^{\text{̣}}$ wichu (137^b 9); prze-
prost[̣]nye (49^a 1).

5. $\text{t}^{\text{̣}}$ = tr: Mi $\text{t}^{\text{̣}}$ (76^b 4).

6. Ihs (latinská skratka) = Ihesus.

Okrouhlé (rotunda) *r* vyskytá se pořídku, na př. pokorne (3^b 4), morawfky (16^b 14), pokorne (17^a 2) atd.

I *jazyk* našeho rukopisu nasvědčuje tomu, že obsah jeho není sepsán ani složen jedním básníkem, ale že jest přepis starších rukopisů různých dob, který si nejspíše některý mnich spořídil, přepsav si do svého sborníčku ta česká skládání, kterých se mohl dopídit i a která se mu líbila. Proto se nám v některých skládáních zachovalo více archaismů, v jiných opět méně. Zejména to platí o přehlasování *u* v *i*, které se jeví skoro v každém skládání jinak. Nejvíce původních *u* zachovalo se v *Umučení* a sice asi 89 *u* : 94 *i*; pak následují skládání, co se poměru *u* k *i* dotýče, v tomto pořadu: *Maria Magdalena* asi 64 : 127, *Radosti* asi 34 : 67, *Pláč sv. Maříe* asi 17 : 47, *Desatero* asi 38 : 213, *Prokop* asi 17 : 104, *Satyry* 8 : 70, *Bohatec* asi 2 : 20, *Liška* asi 1 : 16, *Zdrávas* 0 : 16, *Jan* asi 0 : 6. I cizomluvy, které přicházejí v některých skládáních našeho rukopisu, svědčí o různých skladatelích. Zajímavo jest též kladení předložek za slovem, ku kterému patří, na př. czo dle (88^b 1), mne miesto (92^b 4).

Zároveň s *in*hed (33^b 19, 34^b 6 atd.) přichází již *h*ned (11^a 5, 54^b 8, 57^b 12 atd.), jakož vedle *j*mám čteme též *m*ám atd. I jiných zvláštností jazykových jest v našem sborníku hojnost, avšak každý soudný čtenář najde jich sám při bedlivém čtení.

Co se verše v našem rukopise dotýče, ten vyjma Umučení Páně, jest obyčejně dosti pravidelný, osmislabičný a rýmovaný, ačkoli mnohý verš pro nesprávnost a libovůli přepisovačovu často utrpěl a byl porouchán. Aby rovného čísla slabik ve verších dosáhli, užívali básníci našeho rukopisu mimo jiné též toho, že odmítali samohlásky v dosloví a sice:

- a) j' za je: *k*teray (37^a 10), *k*terey (37^a 19), *m*ilay (41^b 8), *K*teray (46^a 8), *w*elıkay (46^b 17), *Z*ey (48^a 16), *t*otoy (142^a 1), *K*toy (145^a 2, 145^a 4).
- b) *b*ies za *b*iefe: 30^b 11 (dvakráte), (31^a 13, 31^a 18, 31^b 12, 32^a 14, 43^b 3, 44^b 3, 66^a 14); *g*mies za *g*miefe: 31^a 2.
- c) l' za l: *K*del (38^a 16), *b*udel (39^a 10), *K*del (41^a 6), *k*teryl (52^a 12), *B*udetel (53^b 6), *ch*czetel (116^a 9), *ch*czewiel (125^b 5).

Cena básnická u většiny skládání, které se v našem sborníku nalézají, jest zcela nepatrná a místy pouhé rýmování, jakž jsem to již byl o legendě sv. Prokopa podotkl.

Poněvadž hlavním cílem vydání tohoto jest podati původní text se vší možnou věrností,

XXVIII

pokud toho právě tiskem dosíci možná, napodobeny tiskem kromě skrácenin všeliké chyby originalu a opravy jich zcela tak, jak je v originale nalézáme od písaře rukopisu samého aneb od souvěkého rubrikatora. Opravy staly se obyčejně buď v samém řádku aneb nad řádkem a jen dvakráte pod řádkem (18^b 19, 106^a 19), a místo, kam vynechané písmeno neb slovo patří, opatřeno mnohdy skobkou (^). Na listě 94^b ř. 4—6 se písař nejspíše zmýlil a proto vyškrábal, co byl již napsal, a psal opět na témž místě znova. Avšak nalézají se v našem rukopise mnohé opravy z XV. století, kterými mnohdy nějaký čtenář starší formy předělával na mladší. Tak na př. *kzywu* předělal ve *kzywemv* (127^a 16), *upil kzywu bohu* v *upi^l kzyw^{emv} bohu* (133^b 5), *chczu* v *chczij'* (140^b 8), *procze* v *proczcz*, vyškrábav *e* (141^a 3), *woczü*, *wliczu*, *wobocznu* v *woczij'*, *wliczij*, *wobiczi* (144^a 2) atd. Neporozuměv dobře rukopisu opravil mnohá slova chybně, na př. do *Obozie* (142^a 16) přidal chybně *z*: *Ozbozie*; *otneho* (143^a 12) četl chybně co *oného* a nadepsal *t* atd.

Od téhož opravovatele pochází nejspíše větší díl rasur, které jsem dal vytisknouti v závorce ležatým písmem. Pod slovy aneb písmeny, která jsou v rukopise přeškrtnuta a což nelze bylo tiskem napodobiti, jsou vytištěny vodorovné čáry. Též udělal písař pod písmenem, které se nemělo čísti, tečku, ku př. *fhlucziaę*

(26^a 5), prrweu (29^b 17), kazâ (101^a 6), tabatı (130^a 5) atd. Přepsal-li se, předělával napsané již slovo v jiné, na př. 93^b 16: *dvſſry* předěláno z *wery*. Nepodařilo-li aneb zalilo-li se písaři některé písmeno, tedy je buď znova napsal aneb nadepsal na př. 106^b 5 kaký. Některé opravy rukopisu pocházejí teprva z našeho století, tak na př. připsáno na l. 3^a 9 po straně *ch* a v slově krato|wile udělána kolmá čára, kde toto *ch* chybí; na l. 112^b 4 a 5 připsána nad *s* v slově *siedneš* skobka a *dnes* nově inkoustem občerstvováno atd.

Text v našem rukopise není rozdělen na verše, ale psán in continuo, a verše naznačil písař obyčejně tím, že počal verš velkým písmenem aneb opatřil konec jeho tečkou, což však na mnohých místech opomenul učiniti. Též mnohá písmena velká od malých těžko rozeznati, platí to zejména o písmenech *a*, *n*, *p*, *v*, *w*, *y*, *z*. Ale někdy napsal písař i uprostřed verše velké písmeno (na př. 54^b 15, 84^a 10) aneb učinil tečku (na př. 1^b 8, 12^a 6, 18^b 1, 36^a 11 atd.). Vlastní jména nepíše velkými písmeny kromě někdy na počátku verše. Pro lepší pohodlí čtenářů rozdělil jsem původní text na verše, naznačiv konec řádku kolmou čarou a otisknuv po straně číslo listův a řádků. Tučnější arabské číslo znamená pokaždé list, *a* vedle něho prvou stranu a *b* druhou stranu originalu, a čísla drobnějším písmem vytištěná značí řádky

stránek. Proto jsem nemohl na dvou místech napodobiti rozdělovacího znaménka, kterého užil písař, aby tím čtenář nebyl uveden v omyl, a sice jsou to následující místa: *mrrtwe|zywy* (74^b 14), *fwe|dvffry* (93^b 16). Při této příležitosti sluší připomenouti, že předložky jsou obyčejně psány dohromady s následujícím slovem. Jsou-li ve vydání původního textu některá slova neb písmena v závorkách, nelze jich bylo v originále z rozličných příčin přečísti a jsou dle domyslu doplněna.

Co se transkripce dotýče, o té bylo sice ve Sboru matičním projeveno přání, bych se řídil tak zvaným pravidlem o měkkém *e*, ale slavný Sbor zůstavil mi úplnou volnost, bych jednal dle svého nejlepšího přesvědčení. Já však uváživ bedlivě a svědomitě vše, čeho bylo v příčině té potřebí, neuznal jsem za vhodné odchýliti se od užívaného ve Výboře z literatury české způsobu transkribování staročeských textů, kterým jsem se až dosud řídil ve svých člancích, uveřejněných v Časopise českého Musea. Své opravy chyb původního textu jakož i některé konjekтуры položil jsem v transkripci vždy do závorky, chyby metrické však neuznal jsem za dobré opravit z příčin, vyložených na str. XVII Zbytků rýmovaných Alexandreid staročeských. Též musím vyznati, že se mi nepodařilo všude dopídit se pravého smyslu a mnohá místa v našem rukopise jsou mi nejasná, jak to ostatně i při mno-

hých jiných památkách staročeských zhusta se stává, a místa tato dají se opravit i a objasniti poněkud snad jen tehdy, až se najdou správnější rukopisy těchto památek, které náš sborník obsahuje. Po straně u transkripce nalézající se čísla a jdoucí pořád od počátku až do konce každé básně znamenají počet veršů jednotlivých skládání v našem rukopise.

Konečně pokládám za svou milou povinnost, vzdáti velectěnému panu professoru M. Hattalovi své nejsrdečnější díky za jeho laskavou a vydatnou pomoc, kterou mi ochotně prokázal zejména při transkribování rukopisu vůbec a při všech důležitějších konjekturách zvláště.

HRADECKÝ RUKOPIS.

1^a Słyſte ſtarzy y wy diety |
 Czo gaz wam chcey | powiediety.
 Odiediczye|wı ſlowenſkem.
 5 Czys | opkopowı ſwatem.
 Genz ſye | geſt wczechach narodil.
 Swoy | zakon dobrze rozplodil.
 zakon | ſwaty wiernye pllnyl.
 awelike | diwy czynyl.
 10 Otom dobrze uſly|ſyte.
 Kdyz ſwu (myſl tu) przylo|zite.
 Czo gaz (onem chcey wam diety |
 Słyſte wſychny (ktoz ch)tie gmiety |
 (O)tpuſtky ktom(u otplaty.)
 (Ahrzi|e)chow zbaweny(e zaty.)
 15 (Skut|ky) ſwate podle to(ho.)
 (Vſ)lyſſyte | (d)ywow mnoho.
 Czo geſt czy|(n)yl wczefſkey zemy.
 Itak onê | wknyhach cztemy.
 Wgynych | zemyech kudy koli.
 1^b Nawodach || take napolı.
 Nachudych ktomu | nachudych.
 Nagich ſbozy y nahra|diech.

Legenda o sv. Prokopu.

Slyšte staří i vy, děti,
co jaz vám chci pověděti
o dědicevi slovenském,
ciž o Prokopovi' svatém,
5 jenž se jest v Čechách narodil,
svůj zákon dobře rozplodil,
zákon svatý věrně plnil
a veliké divy činil.
O tom dobře uslyšíte,
10 když svú (mysl tu) přiložíte.
Co jaz (o nem chci vám di)eti,
slyšte všichni, (ktož ch)tie jmieti
(o)tpustky, k tom(u otplaty)
(a hřie)chóv zbaveni(e za ty)
15 (skutky) svaté podle to(ho).
(Us)lyšíte (d)ivóv mnoho,
co jest činil v českej zemi,
i (j)ak o nem v knihách čtemy,
v jiných zemiech kudy koli,
20 na vodách, také na poli,
na chudých (i na bohatciech),
na jich sboží i na hradiech,

Legenda o sv. Prokopu.

Nadknyezy ipak nadzaky |
Znamenayto czlowiek wfaky. |
5 Geho czyny iprzyklady.
Auzyway | yeho rady.
Racz nam toho spo|mahati.
Synu bozy itwa maty |
Swaty prokop gest. slowenske|ho roda.
10 Nedaleko otczeffkeho | broda.
Tu wes dobrze buoh | rozplodyl.
wnyeyz fye ten fwa|ty urodil.
Awfak dobrze powie|dieta smyegy.
Tey wfy gmye | chotun diegy.
15 wnyeyzto bydl(e)|se stary kmet.
Ten sobie gm(ie)|se mnoho let.
Swu zenu fl(e)|chetnu gmyesse.
Snyzto ma(n)|zelstwo drrziess.
Przatel ny | prrwych ny pollednych.
2* ale || [wfbozy wfe prostrzednych.
Iako salomun zadasse.
Tak fye tyem manzelom stasse.
Tito fye boha bogiechu.
Azprawnye wzdy ziwı byechu.
Prokop otdyettinstwie sweho.
By chowane welmı czsneho.
Pobozye tworczy tuzyesse.
Swyetskı slawu potupieffe.
Pocze fye czsnoftmı trzpytyeti.
Welyke przyednoftı gmyeti.
Mezi spoluwyeky swymı.
Obczowasse nrawy czsnymı.

nad knězi i pak nad žáky.
 Znamenaj to člověk všaký,
 25 jeho činy i příklady
 a užívaj jeho rady.
 Rač nám toho spomáhati,
 synu boží i tvá máti!
 Svatý Prokop jest slovenského roda,
 30 nedaleko ot Českého Broda.
 Tu ves dobře Buoh rozplodil,
 v nějž se ten svatý urodil.
 A však dobře pověděti směji:
 tej vsi (i)mě Chotún dějí,
 35 v nějžto bydl(é)še starý kmet.
 Ten sobě jm(ie)še mnoho let;
 svú ženu šl(e)chetnú jmieše,
 s nížto ma(n)želstvo držíeše,
 přátel ni prvých ni posledních,
 40 ale [v sboží vše prostředních.
 Jako Šalomún žádáše,
 tak se těm manželóm stáše.
 Tito se Boha bojéchu
 a správně vždy živi biechu.
 45 Prokop ot dětinstvie svého
 by chování velmi čsného,
 po Božě tvorci túžieše,
 světskú slávu potupieše;
 poče se čsnostmi třpytětí,
 50 veliké přednosti jmieti
 mezi spoluvěky svými.
 Obcováše nrawy čsnými,

- Wezdy fye boha bogiessse.
 Swoge roditele cztyessse.
 (2^b) Rozkofi myesta nedasse.
 Wezdy upokorzye stafse.
 Agak zrzyet nageho tyele.
 Tak byess sbozny wmyfli czele.
 Wıducze to roditeli.
 Iakeho fynaczka gmieli.
 Wzachu mezi sobu radu.
 Chtyecze gey flati kwysssehradu.
 Kmyftru naslowo wzatemu.
 By gey uczıl czteny wsssemu.
 Kdez flawne uczenye byessse.
 Wflowenskem iazyczye ktwyessse.
 Tu prokop wuczeny lonye.
 Czıtal wzdy ssnahu wzakonye.
 3^a Akehdy tu] | wkratkem czassye.
 Tomu pısmu | 1 nauczi fye.
 Mıstrzy fye tomu | diwiechu.
 Mezy sobu tak mlu|wiechu.
 5 prokop dobrze upısmie | dospıel.
 Aweczstı iwkazny prospıel |
 Neb nykdy prazden nebieffe.
 ne|bo namodlitwie nebo wknyhach | cztiessse.
 Tak fye uczyl welmy mı|le.
 Netbal igedne kratowile.
 10 Diw|ne owsem pokokory bieffe.
 Ze | gyz kazdy to mluwieffe.
 Tento | prokop tako gest tych.
 Gyz ia|ko by byl owsem mnych.

vezdy sě Boha bojéše,
svoje rodiťele ctieše;
55 rozkoši miesta nedáše,
vezdy u pokoře stáše;
a jak zřieť na jeho těle,
tak bieš' sbožný v mysli cele.
Vidúce to roditeli,
60 jakého synáčka jměli,
vzachu mezi sobú radu,
chtiec jej sláti k Vyšehradu,
k mistru na slovo vzatému,
by jej učil čtení všemu,
65 kdež slavné učenie bieše,
v slovenském jazyce ktvieše.
Tu Prokop v učení lóně
čítal vždy s snahú v zákoně;
a kehdy tu] v krátkém časě
70 tomu písmu nauči sě,
mistři sě tomu diviechu,
mezi sobú tak mluviechu:
Prokop dobře v písmě dospěl
a ve čsti i v kázni prospěl;
75 neb nikdy prázdnen nebieše,
nebo na modlitvě nebo v knihách čtieše.
Tak sě učil velmi mile,
netbal i jedné krato(ch)vfle,
divné ovšem po(ko)ry bieše,
80 že již každý to mluvieše:
Tento Prokop tako jest tich,
již jako by byl ovšem mnich.

- Nykdy | (n)ewidieł by śmal.
 15 Any kdy śdie|(t)kamy wecz ghar.
 Gedno piel | (h)odyny nebo paterzie.
 Niekde | (ś)ukromye nebo wkorzie.
 Po|ciechu ſye kanownyczy dıwıtı |
 3^b Arzkucz czo chcemy uczynytı ||
 widymy czlowieka dobreho.
 Ake|wſyey czſty podobneho.
 Guzť geſť(ſ) | dobrze natey dobie.
 Przitowarz|ıſſmy ho kſobie.
 5 Proieho pokor|ne ponyzenye.
 Snydu ſye wyſe|hrazſka knyezie.
 Bywſe wſich|ny wtey radie.
 wkapıtole nawy|ſehradie.
 wzwołıchu gey fluzeb|nykem.
 10 Vſſwateho petra kanow|nykem.
 Nerad tomu ſwaty pro|kop bieſſe.
 Neb tohoto ſwıeta | nenawıdieſſe.
 Geſcze by to byli | uczynył.
 Ez by gey probostem | wzwołıł.
 15 Ale ſwaty prokop w(ı)|da ſwıetſku leſt.
 Potupı toho | przebytką czeſt.
 Igednoho po|kogie nehledagie.
 wiece ſye | probuoh pokorzıgie.
 Nenofyl | draheho odienye.
 4^a Ny pitie dra|heho ny gıedenye.
 Tehdy wſich|ny kanownyczy.
 Diekan probost | ıtrzednyczy.
 Swateho prokopa | powyſſychu.
 5 Knyezem yeho uczy|nychu.

Nikdy (n)eviděli, by smál,
 ani kdy s die(t)kami več jh(rál),
 85 jedno pěl (h)odiny nebo páteře
 někde (s)úkromě nebo v kóře.
 Počechu se kanovníci diviti
 a řkúc: Co chcemy učiniti?
 Vidíme člověka dobrého
 90 a ke všej čsti podobného.
 Južť jest dobře na tej době,
 přitovařišmy ho k sobě
 pro jeho pokorné ponížení.
 Snidú se vyšehrazská kněžie.
 95 Byvše všichni v tej radě
 v kapitole na Vyšehradě,
 vzvolichu jej služebníkem,
 u svatého Petra kanovníkem.
 Nerád tomu svatý Prokop bieše,
 100 neb tohoto světa nenávidieše.
 Ješče by to byli učinili,
 ež by jej proboštem vzvolili;
 ale svatý Prokop, v(i)da světskú lešť,
 potupi toho přiebytka čest.
 105 I jednoho pokoje nehledaje,
 více se pro Buoh pokoříje,
 nenosil drahého oděnie,
 ni pitie drahého ni jedenie.
 Tehdy všichni kanovníci,
 110 děkan, probošt i třiedníci,
 svatého Prokopa povýšichu,
 knězem jeho učinichu.

- Sta sye potom welmy | wŕkorzie.
 Sluzy mŕy uwyschraz|ŕkem korzie.
 Swe pokory ne|promyenyŕ.
 wiecze nez drzew | probuoh czynyl.
 10 Kanownykem | nawyssehradie bieŕŕe.
 Ale gy|ney promyenyŕe chtieŕŕe.
 Arzka | czemu my ge tato czeŕt.
 Genz | czyny duŕŕy prieleŕt.
 wiedie ze | nenyŕe bohu wzaczen.
 15 Ktoz ŕbozie | myluŕe ten bude ztraczen.
 Otom | byloby mnoho prawitŕ.
 Ale muŕŕymy toho ukratitŕ.
 . Nebo geŕt | wiece prawenyŕe.
 Oyeho miŕo|ŕtŕ y mluwenyŕe.
 4^b Otdawnych || czaffow to geŕt myŕŕil.
 Kde by | kromyŕe lidŕ bydlil.
 Naleze mny|cha ŕtareho.
 Kewŕŕey czŕnoŕtŕ po|dobneho.
 Ipoczie yeho proŕŕyty |
 5 Chtie tyze zakon noŕŕŕyty.
 Tehdy | ten mnyŕ duchowny.
 wida | ze geŕt czŕlowiek rowny.
 Ipoczie | mluwitŕ knemu.
 Prawie yako | kŕŕynu ŕwemu.
 10 Rzka procz ty | zakona zadas.
 aty weliku czeŕt | ŕbozym ymas.
 Wŕwateho bene|dichta zakonyŕe.
 Muŕŕys gmiet(1) | utrrpienyŕe.
 Kromyŕe przatel p(rz)|icbywatŕ.
 15 Swyma rukama d(1e)|latŕ.

Sta sě potom velmi v skoře,
slůži mši u vyšchrazském kóře.
115 Své pokory neproměnil,
viece než dřiev pro Buoh činil.
Kanovníkem na Vyšehradě bieše,
ale jinej proměně chtieše
a řka: Čemu mi je tato česť,
120 jenž činí duši přelesť?
Vědě, že nenie Bohu vzácen,
ktož sbožie miluje, ten bude ztracen.
O tom bylo by mnoho praviti,
ale musíme toho ukrátiti;
125 nebo jest viece pravenie
o jeho milosti i mluvenie.
Ot dávných časův to jest myslil,
kde by kromě lidí bydlil.
Naleze mnicha starého,
130 ke všej čsnosti podobného,
i poče jeho prositi,
chtě týže zákon nositi.
Tehdy ten mnich duchovný,
vida, že jest člověk rovný,
135 i poče mluvit k nemu,
pravě jako k synu svému,
řka: Proč ty zákona žádáš,
a ty velikú česť sbožím jmáš?
V svatého Benedichta zákoně
140 musíš jmiet(i) utrpenie,
kromě přátel p(ř)ebývati,
svýma rukama d(ě)lati.

- Swaty prokop gemu p(o)|wiedie.
 arzka wfak gaz dobrzi(e) | wiedie.
 Ze gest to waffe uftaw(e)|nye.
 yakoz fwiedczy fwate czte|nye.
 5^a Aby nycz wlaftneho nie ney||mielei.
 Apofluffenftwie drrzieli |
 Abychom wflechno prodali.
 Awe|gmie bozie rozdali.
 Wteyto mie | profbie nemeſkay.
 5 Proffym fwa|ty mnye zakon day.
 Tdy ftary | mnych gla wtey myerzie.
 wida | gey wuſtawney wierzie.
 pro | profb fwateho ducha.
 poda ie|mu mnychoweſho ruſha.
 10 Pak | dotawad ſnym tu bydlil.
 Az ſye | dobrze zakonu nauczył.
 Potom | gide doſweho kragie.
 Taynye | ſobie bydla ptagie.
 Neproto | aby przateli widiel.
 15 Gedno kde | by napuſczy ſediel.
 Tukde by by|lo mieſto ſliczne.
 abohu ſluziti | ſluſne.
 I bra ſye dogedneho le|ſſa.
 Sſſobu wſy potrzebu ne|ſa.
 5^b Takz pak potey puſczy || chodie.
 prziblży ſye kgedney wo|die.
 Ta woda ſazawa ſlowe.
 Ye|ſto idnes podlafter plowe.
 Nech|tie przieſtu rzieku dale.
 5 Shrrnu ſye | przigedney ſkale.

Svatý Prokop jemu p(o)vědě
a řka: Však jaz dobř(e) vědě,
145 že jest to vaše ustav(e)nie,
jakož svědčí svaté čtenie,
aby nic vlastného nejměli
a poslušenstvie drželi,
abychom všechno prodali
150 a ve jmě božie rozdali.
V tejto mě prosbě nemeškaj,
prosím, svatý mně zákon daj.
T'dy starý mnich, jsa v tej mieře,
vida jej v ustavnej vieře,
155 pro prosb(u) svatého ducha
poda jemu mnichového rúcha.
Pak dotavad s ním tu bydlil,
až sě dobře zákonu naučil.
Potom jide do svého kraje,
160 tajně sobě bydla ptaje,
ne proto, aby přátely viděl,
jedno kde by na púšči seděl,
tu kde by bylo miesto sličné
a Bohu slúžiti slušné.
165 I bra sě do jedn(o)ho lesa,
s sobú vši potřebu nesa.
Takž pak po tej púšči chodě,
přiblíži sě k jednej vodě.
Ta voda Sázava slove,
170 ježto i dnes pod (k)lášter plove.
Nechtě přes tu řeku dále,
shrnu sě při jednej skále.

Legenda o sv. Prokopu.

Ta skala sta|sse wtey chwili.
Otkurzymye | zadwie myli.
Wtey skale dya|blowe przebywachu.
Amnoho | zloſti ukazowachu.
Swaty pro|kop wida gich zloſt.
wſtupi pro|to uwieczſy cznoſt.
Proti hrzie|chom boiowaffe.
Atiem pfom ot|powiedaffe.
Rzka nelzye wam | zde gmyeti mocy.
Kdyz my boh | raczy ſpomoczy.
Welikeho utrr|pienye bieſſe.
Mnoho namodli(t)|wie amalo giedieſſe.
Gablecz|ka plana azeludy.
Apodmieru || napigal ſye wody.
Az poczie | okolo ſebe planyti.
Adomek tu|diez ſobie ſtawiti.
apnyewie ta|ko kopaffe.
Tu ſobie ztrawnie | utieziewaffe.
ualeze naſkale | czyelu kru.
Tu poſtawi ſwate | marzie kaplu.
Tu ſye modleſe | wedne wnoczy.
Az tomu mynu|chu mnozy roczy.
Nebieſſe iged|nomu czlowieku znam.
Nykde | ho newiediel gedno buoh^o ſam |
Ale nemoz ſye myeſto nahorzie | ſkriti.
Takez ohen podkady byty |
Proyeho welike utrrpienye.
Vczy|ny buoh to zgiewenye.
Nechtie | gho dele tagity.
Chtie gehu krz|ieſtanom zgiewity.

- Ta skála stáše v tej chvíli
ot Kúřimě za dvě míli.
175 V tej skále ďablové přebýváchu
a mnoho zlosti ukazováchu.
Svatý Prokop, vida jich zlost,
vstúpi proto u věčší čsnost;
proti hříechóm bojováše
180 a těm psóm odpovídáše,
řka: Nelze vám zde jmieti moci,
když mi Bóh ráčí spomoci.
Velikého utrpenie bieše,
mnoho na modli(t)vě, a málo jedieše:
185 jablečka planá a želudy,
a pod měrú napíjal se vody.
Až poče okolo sebe planiti
a domek tudiež sobě staviti,
a pněvie tak(é) kopáše,
190 tu sobě stravně utěžieváše.
Naleze na skále celú kru,
tu postavi svaté Mařie kaplu,
tu se modléše ve dne v noci,
až tomu minuchu mnozí roci.
195 Nebieše i jednomu člověku znám,
nik(t)e ho nevěděl, jedno Buoh sám.
Ale nemóž se miesto na hoře skryti,
takéž oheň pod kádí býti.
Pro jeho veliké utrpenie
200 učini Buoh to zjevenie,
nechtě j'ho déle tajiti,
chtě jeho křestanóm zjeviti.

- 6^b Knyezie ge|muzto oldrzich diechu.
 Sezwa low^oczy^e kterez koli biechu.
 Ipoczcie gym | wfyem mluwity.
 Naktere chcemy | leffy gity.
 Weczye mufymy ualow |
 Kde chcemy lowity pocziety.
 5 pokuf|my weczye nassazawfkey horzie |
 Tu sobie vmyflichu wfkorzie |
 wty my fye leffy giety zada.
 Po|giedmy tam tot gest ma rada |
 Kterziz koli przynem biechu.
 10 wfich|ny gmu wtom powolichu.
 Akdiz | fye wten les webrachu.
 Tu wfich|ny knyезye oftachu.
 Sta fye boz̄y | powolenym.
 Ze neofta igedn(o)|ho fnym.
 15 Knyезy fye zgiewi g(ie)|len krafny.
 weliky awelmy m(af)|ny.
 Knyez oldrzich fye neleakag(ie.) |
 Awruku luczifcze gmagie.
 Za|strzielty gielen chtieffe.
 7^a Genz || przednym nedaleko teczieffe. |
 Newelmy przednym chwatagie |
 yedno iako gmu rozum dawacie |
 Aprziebiehna chwili malu.
 5 Ifta|wi fye nadtu fkalu.
 Nanyeyz|to swaty prokop dielaffe.
 wty | czaffy dub offyekowaffe.
 zafko|czy zaffwatcho prokopa nohy |
 Aobratiw knemu rohy.

Knieže, jemužto Oldřich diechu,
 sezva lovči(e), kteréž koli biechu,
 205 i poče jim všem mluvití:
 Na které chcemy lesy jíti?
 Vece: Musíme na lov (jeti).
 Kde chcemy lovití počietí?
 Tu sobě umyslichu v skoře:
 210 Pokusmy, vece, na sázavskej hoře.
 V ty mi se lesy jeti žádá,
 pojedmy tam, toť jest má rada.
 Kteríž koli při nem biechu,
 všichni j'mu v tom povolichu.
 215 A když se v ten les vebrachu,
 tu všichni kněze ostachu.
 Sta se božím povolením,
 že neosta i jedn(o)ho s ním.
 Knězi se zjevi j(e)len krásný,
 220 veliký a velmi m(as)ný.
 Kněz Oldřich se nelekaj(e)
 a v rukú lučišče jmaje,
 zastřeliti jelen chtieše,
 jenž před ním nedaleko tečieše,
 225 nevelmi před ním chvátaje,
 jedno jako j'mu rozum dávaje.
 A přeběhna chvíli malú
 i stavi se nad tú skalú,
 na nějžto svatý Prokop děláše,
 230 v ty časy dub osěkováše.
 Zaskoči za svatého Prokopa nohy
 a obrátiv k nemu rohy,

- 10 Mezy | rohy krziz gmięgieffe.
 Knyez | oldrzich to dobrze widieffe |
 Inhed zruku lucziscze wrze |
 Akonye fweho potrrze.
 Wida | to zwierzie przedworne.
 15 Am|nycha twarzy pokorne.
 Ta|zati knyez mnycha poczie.
 Af|hynsta fye dolow boczie.
 Kto | gly yesto nateyto pusczy bydlis ||
 7^b Kakot diegi aczo tu czynys |
 Swaty prokop hned te chwile |
 Odpowiedie gemu mile.
 Yaz | bydlym wtom pokogy.
 5 Hrziel|nyk a prokop my diegy.
 Podza|konem benedichta fwateho.
 za|otplatu kralowstwa nebeskeho |
 Knyez oldrzich skoczy skonye |
 Swynu plascz hlauu poklonye |
 10 Otcze zpowieday myehrziesne|ho.
 Proti bohu zawynyleho |
 Swaty prokop gyey zpowieda |.
 Pozpowiedi pokanye da.
 Potô | poczie knyez oldrzich mluwati |
 15 Arzka chce my fye pití.
 Rozehl | sem fye biehem welikym.
 Na|poymye weczye pitym twym |
 8^a Swaty prokop . gynehot pitie || neymam.
 Nez tu wodu gizto | piem sam.
 Wzem gisticzy srdcê | wzdechna.
 Swu ruku wodu | pozehna.

mezi rohy kříž jmějieše.
 Kněz Oldřich to dobře vidieše;
 235 inhed z rukú lučišče vrže
 a koně svého potrže.
 Vida to zvieře předvorné
 a mnicha tváři pokorné,
 tázati kněz mnicha poče
 240 a s hynšta se dolóv boče:
 Kto jsi, ježto na tejto púšči bydlíš?
 kakoť dějí a co tu činíš?
 Svatý Prokop hned té chvíle
 odpovědě jemu mile:
 245 Jaz bydlím v tom pokoji,
 hříšník, a Prokop mi dějí,
 pod zákonem Benedichta svatého
 za otplatu královstva nebeského.
 Kněz Oldřich skoči s koně,
 250 svinu plášč, hlavu pokloně:
 Otče! zpoviedaj mě hříšného,
 proti Bohu zaviniého.
 Svatý Prokop jej zpovieda,
 po zpovědi pokánie da.
 255 Potom poče kněz Oldřich mluvit
 a řka: Chce mi se píti,
 ro(z)žehl sem se během velikým;
 napoj mě, vece, pitím tvým.
 Svatý Prokop: Jinéhoť pitie nejším,
 260 než tu vodu, jižto piem sám.
 Vzem jistici, srdcem vzdechna,
 svú rukú vodu požehna,

- 5 Podaw knyezy piti | kaza.
 Napiw sye oldrzich otaza |
 Diwi sye tak flechetne wyno | gmas.
 nateyto pufczy kde ge | chowas.
 Wemnozye sem ze|myech byl.
 10 Nikda sem lepsieho | nepil.
 Tak sye byese tu uczyny|lo.
 Iako naoney swatbie bylo |
 Gesto bieffe hospodyn sam.
 Ta|kyze diw uczynyl tam.
 Kdyz | bieffe wkana galilee.
 15 Tu wen | wierzichu apostole.
 Tehoze diwu milemu.
 Poyczil proko|pu swatemu.
 Znamenaw ol|drzich diwy przewelike.
 8^b Poczcie || to mluwiti take.
 Sberz okolo | sebe bratrze wiece.
 yesto budu | stobu bohu sluziece
 Chczy tuto kla|ster uczynyti.
 5 Sbozym idiedynami | gey nadati.
 Swaty prokop to uslyssye.
 Posta malu chwili tissy.
 Czo | knyez oldrzich mluwy nynye.
 wz|wiediew yeho vmyflenye.
 poczie | mu ktomu raditi.
 10 By to raczyl | uczynyti.
 Bohu naczest iwsyem | swatym giftie.
 Agmenem swate|mu yanu baptistie.
 Knysz oldrzich | przigie mile radu.
 Pak swaty | prokop da mu wnadu.

podav knězi, píti káza.
Napiv se Oldřich, otáza,
265 divi se: Tak šlechetné víno jmáš
na tejto púšči! kde je chováš?
Ve mnozě sem zemiech byl,
nikdá sem lepšieho nepil.
Tak se bieše tu učinilo,
270 jako na onej svatbě bylo,
ježto bieše Hospodin sám
takýže div učinil tam,
když bieše v Kana Galilee,
tu veň věrichu apoštolé.
275 Téhože divu milému
pójčil Prokopu svatému.
Znamenav Oldřich divy preveliké,
poče to mluviti také:
Sbeř okolo sebe bratřie viece,
280 ježto budú s tobú Bohu slúžiece.
Chci tuto klášter učiniti,
sbožím i dědinami jej nadati.
Svatý Prokop to uslyše,
posta malú chvůli tiše,
285 co kněz Oldřich mluví nynie.
Vzveděv jeho umyšlenie,
poče mu k tomu raditi,
by to ráčil učiniti
Bohu na česť i všem svatým jistě,
290 a jménem svatému Janu Baptistě.
Kněz Oldřich přijí mile radu;
pak svatý Prokop da mu vnađu,

- 15 Kady by | wen zleſſa wygiel.
 Apak knemu | zaſſye przigiel.
 Poradiw ſye ſſwy|my pany.
 Sgynymy take zema|ny.
 Dielnyky whromadu ſhluczie ||
 9^a Idospie tiem dielem ruczcie.
 Keh|dyz ſye to dielo ſkona.
 ptaw do|poſlednyeho ſhona.
 Czoż tu bie|ſe trzieba koli.
 5 Swateho proko|pa opatem wzwołi.
 Swaty pro|kop chtieſſe ſye ſkryti.
 Nechtie | rad opatem byti.
 Aknyez ol|drzich iſſye bratrzie.
 Necza|kachu az dozaytrzie.
 10 Swateho | prokopa zwolichu.
 Apoſluſen|ſtwie knemu ſlibichu.
 Stalo | ſye geſt to ſwieczenye.
 Oſſy|na bozieho porozenye.
 Let po|tiſſuczy dewateho.
 15 Podctieſſa|rzem gyndrzicha druheho.
 O|patem gla bratrzy zakonu | uczieſſe.
 Aſam nayprawe czy|nyeſſe.
 9^b Hoſti myle przigynaſſe.
 Pracznym kzdrawi pomaha|ſe.
 Aſſmutne utieſſiewaſſe.
 Wſe | czoz probuoh uczynyti bylo.
 To | gmu owſem bieſſe miło.
 5 Pllnyl | rad bozie kazanye.
 Zſwateho du|cha uſtawenye.
 yeho ſlowo na|wiſye ſtrany roſtieſſe.

kady by ven z lesa vyjel,
 a pak k nemu zasě přijel.
 295 Poradiv se s svými pány,
 s jinými také zemany,
 dělníky v hromadu shluče,
 i dospě tiem dielem rúče.
 Kehdyž se to dielo skona,
 300 ptav do poslednieho shona,
 což tu bieše třeba koli,
 svatého Prokopa opatem vzvoli.
 Svatý Prokop chtieše se skryti,
 nechtě rád opatem býti;
 305 a kněz Oldřich i vše bratřie
 nečakáchu až do zajtřie,
 svatého Prokopa zvolichu
 a poslušenstvie k nemu slíbichu.
 Stalo se jest to svěcenie
 310 ot syna božieho porozenie
 let po tisúci devátého,
 pod ciesař(stv)em Jindřicha druhého.
 Opatem jsa, bratří zákonu učieše,
 a sám najprvé činieše:
 315 hosti mile přijímáše,
 pracným k zdraví pomáháše
 a smutné utěšieváše.
 Vše, což pro Buoh učiniti bylo,
 to j'mu ovšem bieše milo.
 320 Plnil rád božie kázanie
 z svatého ducha ustavenie.
 Jeho slovo na vše strany rostieše

- Awfady | naplneno bieffe.
 Kteryz koh | to flyssyechu.
 10 Sewsiech stran kne|mu biezieffe.
 Dary swe gmu ob|ietugice.
 Aumodlitwu tye poru|czieguce.
 Hrrnyechu knemu ne|bozatka.
 Prawie iako kflepiczy | kurzatka.
 15 Odpowiedagicz ducha | zleho.
 Aprossyecze otczye swate|ho.
 Aby gye raczn przywynuti |
 Nedal gich dussyem zahynuthy |
 Chtiecze snym dolmrti stati.
 10* Awe||wsem yeho posluchati.
 Swaty p|kop myle wfyechny przigymasse |
 Asflowo gym bozye kazasse.
 Wsich ny gey lide mylowachu
 5 asnym by|dliti zadachu.
 Ponydz gest tu | opatem byl.
 Klafter|keho nycz ge | nezyl.
 Gedno^{cz} swyma rukama wy|dielal.
 Toho yescze chudym ud'elal |
 Tak byl otecz mylostiwy
 10 I naws|iechny liutoftiwy.
 Otom bylo by | mnoho prawiti.
 Ale gyz mussy | ukratiti.
 Chczy prawiti oyeho | diwiech.
 I ogeho swatych cziniech |
 Czo gest czynyl teho czassa.
 15 Kdez | gest wniecza lidska spassa.
 Keh|disto skrzizy chodiece.

a všady naplneno bieše.
 Kteříž koli to slyšiechu,
 325 se všech stran k nemu běžie(chu),
 dary své j'mu obětujícíce
 a v modlitvu (s)ě porúčejúce.
 Hrníechu k nemu nebožátka,
 právě jako k slepici kuřátka,
 330 odpoviedajíc ducha zlého
 a prosiece otce svatého,
 aby je ráčil přivinúti,
 nedal jich dušiem zahynúti,
 chtěiece s ním do smrti státi
 335 a ve všem jeho poslúchati.
 Svatý Prokop mile všechny přijímáše
 a slovo jim božie kázáše;
 všichni jej lidé milováchu
 a s ním bydliti žádáchu.
 340 Ponidž jest tu opatem byl,
 klášterského nic je nežil,
 jedno (co) svýma rukama vydělal,
 toho ješče chudým ud(i)elal.
 Tak byl otec milostivý
 345 i na všechny lútostivý.
 O tom bylo by mnoho praviti,
 ale již musím ukrátiti.
 Chci praviti o jeho diviech
 i o jeho svatých činiech,
 350 co jest činil t(o)ho časa,
 kdež jest všecka lidská spása,
 kehdyžto s kříži chodiece

- azatrzy | dny sye postiece.
 Lid skrzizy cho|dıl zpiewagie.
 10^b Podle rzymfke||ho swyczyegie.
 Ktomu czassu zkracie | dalekeho.
 Chtiecz widietı prokopa | swatcho
 Geden tudiez przyffel bie|se
 aten czlowiek menna slowieffe |
 5 Choditi swatym prokopem chtiese |
 K tomu weliku zadost gmiegieffe |
 Przissed kłazawie poczie statı.
 ana | przewoznyka ptatı.
 Nebieffe tu ige|den czlowiek.
 10 yesto by yeho przewezl | wdiek
 Kswateho prokopa domu. |
 newiedieffo czo uczynytı tomu.
 Mno|ho lody vbrziechu stogiechu.
 Sfo|chory przywazany biechu.
 Wty ho | doby hodynamy dospiewayuce.
 15 po|gidu swatymy zpiewagice.
 Swaty | prokop ibratrze gyna.
 Achwalece | hospodyna.
 Vrzrie menna smut|nye staffe.
 11^a Akbohu srdcem wzdycha||ffe.
 Ze Inym rad choditi chtieffe |
 Protoze takto mluwieffe.
 Proswa|teho prokopa zasluzenye.
 Doprziey | my boze przewezenye.
 5 To powie|die wıwey truchlostı.
 Hned. sye kne|nu czlunek zprostı.
 Ostawıw onen | prazden brzieh.

- a za tři dni se postiece,
lid s kříží chodil, zpievaje
355 podle římského zvyčeje.
K tomu času z kraje dalekého,
chtiec viděti Prokopa svatého,
jeden tudiež přišel bieše,
a ten člověk Menna slovieše;
360 choditi s svatým Prokopem chtieše,
k tomu velikú žádost jmějěše.
Přišed k Sázavě, poče státi
a na přievozníka ptáti.
Nebieše tu i jeden člověk,
365 ježto by jeho převezl v diek
k svatého Prokopa domu;
nevědieš(e), co učiniti tomu.
Mnoho lodí u bře(h)u stojěchu,
s sochory přivázány biechu.
370 V ty doby, hodinami dospievajúce,
pojídú, s svatými zpievajíce,
svatý Prokop i bratřie jiná,
a chváléce Hospodina.
Uzře Menna, smutně stáše
375 a k Bohu srdcem vzdycháše,
že s ním rád choditi chtieše,
protože takto mluvieše:
Pro svatého Prokopa zaslúženie
dopřej mi, Bože, převezenie!
380 To povědě v svej truchlosti,
hned se k ne(m)u člunek zprosti;
ostaviv onen prázden břeh,

Vczyny knēmu | ruczy bieh.
 Przymczie sye knemu | uprzyemo.
 10 to gest otmnohych wi|dieno.
 Ktoz sswatym prokopem | biechu.
 Atakto knemu mluwie|chu.
 Kako tie gest syem bezweſla |
 Lody przieswodu przienesla.
 Mē|no gym wiyem odpowiedie.
 15 wel|my wessele snymy chodie.
 Boh | uczynyl to znamenye.
 proswate|ho prokopa zasluzenye.
 Swaty | prokop tey chwale nechtieſſe ||
 11^b Protoze takto mluwieſſe.
 Myla bra|trzy nediwte sye.
 Awſak weczteny | czte sſye.
 Budeteli gmietu myeru |
 akbohu prawedlnu wieru.
 5 yakoż|to iadro horcziczne.
 Aproſytu czoz yeſt | ſliczne.
 Cſo chczete to obdrrzite.
 Trzie|bali hory przewratite.
 Takez ty | gest toto nynye.
 Buoh naplilyn | yeho zadanye.
 10 Bud buoh zaduczy | pochwalen.
 Nawieky wiekoma | amen.
 Poſluchayte wiece diwow |
 I geho prziesſwatych czynow.
 Sew|ſiech ſtran knemu bieziechu.
 apr|aczne knemu ſtieziechu.
 15 Swaty | prokop dnem y noczy.

učini k nemu rúčí běh,
 přimče sě k nemu upřiemo.
 385 To jest ot mnohých vidieno,
 ktož s svatým Prokopem biechu
 a takto k nemu mluviechu:
 Kako tě jest sěm bez vesla
 lodi přes vodu přenesla?
 390 Menno jim všem odpovědě,
 velmi vesele s nimi chodě:
 Bóh učinil to znamenie
 pro svatého Prokopa zaslúženie.
 Svatý Prokop tej chvále nechtieše,
 395 protože takto mluvieše:
 Milá bratři, nedivte sě;
 a však ve čtení čte sě:
 Budete-li jmieti mieru
 a k Bohu pravedlnú vieru
 400 jakožto jádro horčičné,
 a prositi, což jest sličné,
 co chcete, to obdržíte,
 třeba-li, hory převrátíte.
 Takéž ti jest toto nynie:
 405 Buoh naplnil jeho žádanie.
 Buď Buoh žádúcí pochválen
 na věky věkoma, amen!

Poslúchajte více divóv
 i jeho přesvatých činóv!
 410 Se všech stran k nemu běžiechu
 a pracné k nemu stěžiechu.
 Svatý Prokop dnem i nocí

- Wsiem | spomahasse dnem y noczy.
 Mezy | gynymy pracznymy przyweden | bieffe.
 Ten wfobie zleho ducha | gmiessfe.
 12^a Ten sye nawsechno trr|hasse.
 Prziehroznye zuby fkrziehta|fe.
 Szymagie swe zuby ipleczy.
 Ch|tie zewsiech lidi uteczy.
 Chodiechu | fnym przietele whluczye.
 5 Afwaza|wfe gemu ruczye.
 Ankazdemu cho|dy lagie.
 Nasswateho prokopa. wo|lagie.
 Prokope krziwdu my czy|nys.
 Ze mye wen ottudto pudis |
 wfak gaz tobie nycz neskozy |
 10 Acz stiemto czlowiekiem chozy.
 Po|wiediew to wdiebley zlofti.
 wzlo|my czlowiekiem bezmylofti.
 Swa|ty prokop uzrziw pracznego |
 Vkroti wnem ducha zleho.
 15 Po|ruczy gey bratru czsnemu.
 Aprzi|kaza moczye gemu.
 Snaznu | peczy onem gmieti.
 Postiecz sye | nadnym klatwu pieti.
 Asam sye | namodlitwu otda.
 12^b Swoy ziwot || utrrpieny podda.
 Tu nakolenczy | klekagie.
 Anasswych prrfsech. | padagie.
 Hlad mra donoczy sye | postie.
 Chtie zbawiti zleho hostie |
 5 Czynyne to wnoczy iwedne.

všem spomáháše (boží pomocí).
Mezi jinými pracnými přiveden bieše,
415 (jenž) v sobě zlého ducha jmieše;
ten se na všechno trháše,
přehrozně zuby skřehtáše,
sžímaje své zuby i pleci,
chtě ze všech lidí utéci.
420 Chodiechu s ním přietelé v hluce,
a svázavše jemu ruce,
an každému, chod(ě), laje,
na svatého Prokopa volaje:
Prokope! křivdu mi činíš,
425 že mě ven ottudto pudíš;
však jaz tobě nic neškozi,
ač s tiemto člověkem chozi.
Pověděv to v dieblej zlosti,
vzlomi člověkem bez milosti.
430 Svatý Prokop, uzřev pracného,
ukroti v nem ducha zlého.
Poruči jej bratru čsnému
a přikáza mocně jemu,
snažnú péči o nem jmieti,
435 postiec se, nad ním klatvu pěti.
A sám se na modlitvu otda,
svój život utrpění podda,
tu na kolenci klekaje
a na svých prsech padaje,
440 hlad mra, do noci se postě,
chtě zbaviti zlého hostě,
čině to v noci i ve dne,

Ato | prawie do teho dne.
 Potom zakl|ew ducha zleho.
 wyhna gey zczło|wieka czsneho.
 To mnozi lidy | widiechu.
 10 Kteryz koli przitom | biechu.
 Ze welmy ubrrzkem spie|chu.
 wzletie nakostelnu strziechu |
 Brrzo wnyuz ptak sye swynugie |
 Leti precz sye nelenugie.
 potom | pak nazemy pade.
 15 Anacztwero | sye rozpade.
 Ten czlowiek by ow|sem uzdrawen.
 Bud wtom hospo|dyn pochwalen.
 Gescze wam | wiecze powiedie.
 Czo ofswatem | prokopie wiedie.
 13* Sta ssye to || pak wyedny czassy.
 vsslyssiewsse | wfake hlassy.
 Ande czrrtie wolagice |
 Mezy sobu to mluwiece.
 Czessky | czlowiek nadnamy gest.
 5 Onemz | glmy dawno kladly lest.
 Chtiecz | gehu otfud wyhnaty.
 Gyz sye to | nemoze stat.
 Nebo gfa. zawisty | pllny.
 Gmagie kuam newierne | czyny.
 wse proti nassemu sboru |
 10 Obfiedl zde nadnamy horu |
 Nuze prokope wiezto brecz. |
 Protie mussymy giti precz.
 Swa ty prokop pozehnawsy.

a to právě do téhodne.
Potom zaklev ducha zlého,
445 vyhna jej z člověka čsného.
To mnozí lidie vidiechu,
kteříž koli při tom biechu,
že velmi u brzkém spěchu
vzletě na kostelnú střechu;
450 brzo vňuž pták se svinuje,
let(ě) přeč se nelenuje.
Potom pak na zemi pade
a na čtvero se rozpade.
Ten člověk by ovšem uzdraven.
455 Buď v tom Hospodin pochválen!
Ješče vám více povědě,
co o svatém Prokopu vědě.
Sta se to pak v jedny časy,
uslyševše všaké hlasy,
460 ande črtie volajíce,
mezi sobú to mluviece:
Český člověk nad námi jest,
o nemž jsmý dávno kladli lest,
chtiec jeho otsud vyhnati.
465 Již se to nemóže státi,
nebo jsa závisti plný,
jmaje k nám nevěrné činy,
vše proti našemu sboru
obsědl zde nad námi horu.
470 Nuže, Prokope, věz to, breč,
pro tě musíme jíti přeč.
Svatý Prokop požehnav se,

- 15 Pofwatne rucho wzwlek naffye. |
 Biczik maly sobie uczyny".
 Igide | tam dogieskynye.
 wfwogy ruku | neffa fwate.
 Arzka wy fyemye | proklate.
 wy gfte hadoweho ro|da.
 13^b Gieszczerczieho ktomu ploda ||
 Bozy moczy kazugy wem.
 abyfte | fly ottudto wen.
 Niekterde napu|fczy gdiete.
 anykomemu nefkod|te.
 Tdy czrrtie welikym prchem |
 5 proraziece fkalu wrchem.
 prz|iedfwatym prokopem bieziecze |
 Swe smutky sobie prawiecze |
 Horze nanasse sedienye.
 Gyzt | nafeho bydla nenye.
 10 Sebrachu | fye wfiechna rzyffy.
 I mylobu|zka towarzyffy.
 Poyemfe fye | wfieczka obec.
 Gidu whoru | gieyz diegy lobecz.
 Prokop fwa|ty potom bogy.
 15 Wiecz tu ofta | upokogy.
 Hofpodyne bud ty ch|wala.
 Dyebelfka mocs neoftala |
 Poffedte malo mlcziecie.
 Vflyfy|te dywow mnoho wiecze.
 Lidy | otwlad priemnozftwie.
 14^a zfwenicz || okolo zfwiedftwie.
 Knemu fye | utiekowachu.

posvátné rúcho vzvlek na sě,
bičík malý sobě učin(ě)
475 i jide tam do jezdyně,
v svojí rukú nesa svaté
a řka: Vy siemě proklaté,
vy jste hadového roda,
ješčerčieho k tomu ploda.
480 Boží mocí kazují vem,
abyste šli ottudto ven;
některde na púšči jděte
a nikomému neškodte!
T'dy črtie velikým prchem,
485 proraziečé skálu vrchem,
před svatým Prokopem běžiece,
své smutky sobě praviece:
Hoře na naše s(ě)děnie,
již našeho bydla nenie!
490 Sebrachu sě všechna říše
i milobuzká tovařišie,
pojemše sě všecka obec,
jidú v horu, jež dějí Lobec.
Prokop svatý po tom boji
495 viec tu osta u pokoji.
Hospodine, buď ti chvála,
diebelská moc neostála!
Pos(ě)dte málo mlčiece,
uslyšíte divóv mnoho viece.
500 Lidí otvšad přemnožstvie,
z ve(s)nic okolo, z súsědstvie,
k nemu sě utěkováchu,

Zdrawie otneho | przigymachu.
 Swaty prokop | welmy myle.
 5 Wfieczkerny kfobie | przichile.
 Kazdeho myloftiwým | czynem.
 Affweho mystra przikla:dem.
 Nechtie by otneho ktery díw |
 Byl zgiewen donydz gest żyw |
 Ze toho buoh nemyluye.
 10 Ktoz | fye przedlidmy welbuge.
 To | igyne ftogie mluwieffe.
 Aprzie|dnym mnozftwie lida bieffe |
 Wten czas take flepa zena.
 bie|fe przieden przywedena.
 15 To fwie|ta widietí nemoziEFFE.
 Wfak fwa:teho otcze proffiefe.
 Rzkucz tys | fluha boha zyweho.
 Dopomoz | my zraku meho.
 Tak nakole nu kleczieczy.
 14^b prziezaloftiwie || placziczy.
 Rzkuczy smyluy ffye | nademnu.
 Otcze swaty nynye nad|temnu.
 Swaty prokop smylowa | fye nadny.
 5 Nadtu giftu temnu | pany.
 Krzizem swatym zname:nagie.
 Atakaz flowa gmenugie |
 Giezto gie sam fyn bozy piel. |
 Kdysto gest onomu flepczy zdiel |
 Rzka pomoz boze zraku memu |
 10 yakos pomohl onemu flepemu |
 Aiakz to brrzo powiedie.

zdravie ot neho prijímáchu.
Svatý Prokop velmi mile
505 všeckerny k sobě přichýle,
každého milostivým činem
a svého mistra příkladem,
nechtě, by ot neho který div
byl zjeven, donidž jest živ;
510 že toho Buoh nemiluje,
ktož se před lidmi velbuje.
To i jiné stoje mluvieše
a před ním množstvie lida bieše.
V ten čas také slepá žena
515 bieše předeň přivedena.
T(a) světa viděti nemožieše,
však svatého otce prosieše,
řkúc: Tys sluha Boha živého,
dopomoz mi zraku mého.
520 Tak na kolenú klečieci,
přežalostivě plačící,
řkúci: Smiluj se nade mnú,
otce svatý, nynie nad temnú!
Svatý Prokop smilova se nad ní,
525 nad tú jistú temnú paní,
křížem svatým znamenaje
a takáž slova jmenuje,
ježto je sám syn boží pěl,
kdyžto jest onomu slepci sděl,
530 řka: Pomoz, Bože, zraku mému,
jakos pomohl on(o)mu slepému!
A jakž to brzo povědě,

Tak | zena oczyma wzhledie.
 Awiecz | dosweho skonczenie.
 Gmyela | zdrowie iwidienye.
 15 Zbawiz | nas boze slepoty.
 Doprzegie | nam swe lepoty.
 Sta sye po | hrziechu tiech czaffow.
 Knyez | oldrzych vmrze wlozichu gey | wrow.
 15^a Anetak klaftera gefcze || bieffe doczynyl.
 yakz swatemu | proku flibil.
 Agefcze to miesto | chude bylo.
 Aopatstwie potwrr|zeno nebylo.
 5 Proto swaty pro|kop ibratrze gehu.
 Chwalecz | tworczye nebeffkeho.
 Nyekdy | poklafteru sye pochowachu
 Anye|kdy popufczy przyebywachu |
 Ale flys czo sye potom fta.
 10 knyez | brzieczislaw ieho syn wfta.
 Czis | nastolecz sweho otczye.
 Iby kn|yezem czeflkym wtom roczye |
 Ten boha welmy milowaffe |
 15 Affweho otczie skutkow nafle|dowaffe.
 Kdyz iemu czo powie|diechu.
 Gefto otgeho otczie wie|diechu.
 To przewelmy rad fly|fiemme.
 aproieho duffy myle pll nyemme.
 15^b Akdyz to dobrze uzrzie||chu.
 Offwatem prokopu yemu | powiediechu.
 Rzkucz knyeze racz | to wiedieti.
 Cfo chcey tobie onem | powiedietí.
 5 Bylt gefť nayprwo | puftennykem.

tak žena očima vzhledě,
 a viac do svého skončenie
 535 jiněla zdravie i viděnie.
 Zbaviž nás, Bože, slepoty,
 dopřeje nám své lepoty!
 Sta se, po hříechu těch časův,
 kněz Oldřich umře, vložichu jej v rov,
 540 a ne tak kláštera ješče bieše dočinil,
 jakž svatému Prok(op)u slíbil.
 A ješče to miesto chudé bylo
 a opatstvie potvrzeno nebylo.
 Proto svatý Prokop i bratřie jeho,
 545 chváléc tvorce nebeského,
 někdy po klášteru se pochováchu
 a někdy po púšči přebýváchu.
 Ale slyš, co se potom sta.
 Kněz Břecislav, jeho syn, vsta
 550 ciž na stolec svého otce,
 i by knězem českým v tom roce.
 Ten Boha velmi milováše
 a svého otce skutkóv následováše.
 Když jemu co pověděchu,
 555 • ježto ot jeho otce věděchu,
 to převelmi rád slyšieše
 a pro jeho duši mile plnieše.
 A když to dobře uzřechu,
 o svatém Prokopu jemu pověděchu,
 560 řkúc: Knieže, rač to věděti,
 co chci tobě o nem pověděti.
 Bylť jest najprvo pústenníkem,

potom byl twe ho otczye zpowiednykem.
 Ageſt | ti muz ſwatych czynow.
 Aczynyt | przyjemnoho diwow.
 Mnohot | geſt twoy otecz iemu ſlibowal |
 10 Az gemu iklaſter dielal.
 poh'rzechu zatiem ſye rozſtonal |
 Aproſmrt yeho nedokonal.
 Rad | tomu knyez brzeziſlaw bieſſe |
 Czoſ ofſwatem prokopie ſlyſieſe |
 15 Wdiw ſye mnozy wzradowa|chu.
 Naylepſy ſye whromadu | ſebrachu.
 Snŕmyz ſye poczie | knyez tazati.
 Chtie ſweho otczye | zaduſſye ſkonati.
 16^a Rzka gym || pany radte mnye ktomu.
 aby ch | pomohl ſwateho prokopa domu |
 Rad bych uczynyl tu ſnatek.
 Neb | geſt meho otczie poczatek.
 5 whromadu ſye pany ſebrachu.
 Tu ra|du knyezy brzeziſlawowy da|chu.
 Dokonay ſweho otczye za|duſſye.
 Tot tobie naylepe ſlu|ſye.
 Knysz to welmy rad uczyny |
 10 Sweho otczye zadoſt ſpllny. |
 Dogiew ſwateho prokopa ru|czye.
 Aumodlitmu ſye gemu po|ruczie.
 Zpowedaw ſye poczie gey | otczem zwati.
 15 Arzka otcze ſwaty | racz mnye znaty.
 Sbozye iſwobodſt|wie wam dawagy.
 Opatſtwie wam | potwrrzogy.
 Tobie gym byti kazugy |

potom byl tvého otce zpovědníkem;
 a jest ti muž svatých činův
 565 a činíť přemnoho divův.
 Mnohoť jest tvůj otec jemu sliboval,
 až jemu i klášter dělal,
 po hříechu zatíem se rozstonal
 a pro smrt jeho nedokonal.
 570 Rád tomu kněz Břecislav bieše,
 což o svatém Prokopě slyšieše.
 V div se mnozí vzradovachu,
 nejlepší se v hromadu sebrachu,
 s nimiž se poče kněz tázati,
 575 chtě svého otce zádušie skonati,
 řka jim: Páni! radte mně k tomu,
 abych pomohl svatého Prokopa domu.
 Rád bych učinil tu sňatek,
 neb jest mého otce počátek.
 580 V hromadu se páni sebrachu,
 tu radu knězi Břecislavovi dachu:
 Dokonaj svého otce zádušie,
 toť tobě najlépe slušie.
 Kněz to velmi rád učini,
 585 svého otce žádost splni.
 Dojev svatého Prokopa rúče,
 a v modlit(v)u se jemu poručě,
 zpoviedav se, poče jej otcem zváti
 a řka: Otče svatý, rač mě znáti!
 590 Sbožie i svobodstvie vám dávaji,
 opatstvie vám potvrzuji,
 tobě jim býti kazuji.

- Swaty prokop mezy wfyemy ſto gie.
awladanye toho ſye bogye ||
- 16^b Poczie knyzezye probuoh proſſyty.
Aby | geho raczył zbawiti.
Rzka widite | mye nedoſtoyneho.
probuoh wolte | mezy ſobu gyneho.
5 Nedoſtoyen ſem | brziemene toho.
wolte ſeho nebo | onoho.
To igyne ſnymy mluwieſſe |
Opatem nykacz byti nechtieſe.
Ale | weſken ſnatek ilidie iſudie
Iwſeli|czy dobrzy lidie.
- 10 Proſbu knemu | vczynychu.
agedwa nanſem ob|dirziechu.
Ze nadziem ſwatym mā|ſtyrzem.
wzwolichu gey czſnym | paſtyrzem.
Brzieczyſław ten kniez | czefſky.
15 Aſſewerus biſkup moraw|ſky.
Hoſpodarzem yeho potwrđi|chu.
Ktomu opatem ſwietichu |
Wgehozto wiecz ſwatem tiele.
duch | ſwaty przebywał cziele.
Akeh|dyz woopatſtwi ſtogy.
- 17^a Hoſpodi||na ſye wewſem bogie.
welmy po|kornye neſi kazanye.
I ſwateho | benedicta uſtawenye.
Bieſe plny | wſye myloſti.
5 Bezewſye protiwnie | zloſti.
Sbozie dobrze opravowawe |
Bratrzi iczeled zpoſſobowawe. |

Svatý Prokop, mezi všemi stoje
 a vládanie toho se boje,
 595 poče kněze pro Buoh prositi,
 aby jeho ráčil zbaviti,
 řka: Vidíte mě nedůstojného,
 pro Buoh volte mezi sobú jiného!
 Nedůstojen sem břemene toho,
 600 volte s(ě)ho nebo onoho.
 To i jiné s nimi mluvieše,
 opatem nikakž býti nechtieše.
 Ale vešken sňatek i súdie
 i všelící dobří lidie
 605 prosbu k nemu učinichu,
 a jedva na něm obdržechu,
 že nad tím svatým manstýřem
 vzvolichu jej čsným pastýřem.
 Břecislav, ten kněz český,
 610 a Severus, biskup moravský,
 hospodářem jeho potvrdichu,
 k tomu opatem světichu,
 v jehožto viec svatém těle
 duch svatý přebýval cele.
 615 A kehdyž vo opatství stoj(e),
 Hospodina se ve všem boje,
 velmi pokorně nesl kázanie
 i svatého Benedikta ustavenie.
 Bieše plný všie milosti,
 620 beze všie protivné zlosti;
 sbožie dobře opravováše,
 bratří i čeled spůsobováše.

Szczedr hoſtem byl 1puſtennykom |
 I wſiem bozym ſluzebnykom. |
 Tiem ſbozym ſluził tak hotowie |
 10 Lecz ſyrotkom lecz chudey wdowie |
 Zageho tu ſwatych czaſſow.
 Ne|by 1gednyech nedoſtatkow.
 Nebo | gey wſichny mſlowachu.
 Ktoz | koli ſnym przebywachu.
 15 Nebo | ſkrrzie ſwe dobre ſkutky.
 po|wiedacie gym otpuſtky
 Czy|nyl iako lekarz mudry.
 dawa|cie wſiem przyklad dobry.
 Mno|he lidi hrziechow zbawugye ||
 17^b Poſſyelał duſſye doracie.
 Czuzie|ho nycz nechtieł ziti.
 praw uſtaw|nye doſwe ſinrrti.
 Klaſterſkeho | nycz neuzywaffe.
 5 Gedno czoz | ſwyma rukama wydieleaffe. |
 Tiem ſye krrmł i odiewał.
 A | chudym ſzczedrze udielał.
 Ageſcze | newſet geſt tuto pſano
 Czoz yeſt | dobrym lidem znamo.
 10 awſichny | ktoz toto ſyſſyte.
 procz takeze | neczynyte.
 poſluchayte hoſtakowe |
 Ktomu wſichny leycherziawe.
 kte'rzy poſſwietu bludite.
 Analidech | ktomu ludite.
 15 Geſto radi berze|te czuzie.
 Chowayte ſye duſſye | ztracenyte.

Šcedr hostem byl i pústenníkom
i všem božím služebníkom,
625 tiem sbožím slúžil tak hotově
leč sirotkóm, leč chudej vdově.
Za jeho tu svatých časóv
neby i jedných nedostatkov;
nebo jej všichni milováchu,
630 ktož koli s ním přebýváchu.
Nebo skrze své dobré skutky,
poviedaje jim otpustky,
činil jako lékař múdry,
dávaje všem příklad dobrý.
635 Mnohé lidi hřiechóv zbavuje,
posielal duše do ráje.
Cuzieho nic nechtěl žíti,
práv ústavně do své smrti.
Klásterského nic neužíváše,
640 jedno což svýma rukama vyděláše,
tiem se krmil i odieval
a chudým šcedře udielal.

A ješče nevšef jest tuto psáno,
což jest dobrým lidem známo.
645 A všichni, ktož toto slyšíte,
proč takéže nečiníte?
Poslúchajte hostákové,
k tomu všichni lejcheřevé,
kteří po světě blúdíte
650 a na lidech k tomu lúdíte,
ježto rádi béřete cuzie,
chovajte se duše ztracenie,

Otkadz neny wyku|penye.
 yedno tam wieczne bydle|nye.
 Nahle toho oftanuce.
 Swa|teho prokopa przykład przigmuce ||
 18^a poproffite otczie fwateho
 aby wy | zbawil ohnye wieczneho.
 Bychomy | hrziechow zbuduce.
 Affwych fye | wín pokayuce.
 5 wiecz wfeho zle|ho oftali.
 Potom bohu fye doftali |
 Take to doneho bieffe.
 yakoz ta|mo onem czte ffye.
 Ze fye lidske ch|waly krigieffe.
 Atez fwey bratrzy | radieffe.
 10 Tem gesto biechu wtu | dobu.
 I take kterziz potom budu |
 Aby fye nabozenstwym newelbili.
 Any fye przedlidmy chlubili |
 Vczynyte welmy flechetnye.
 Aby | bylo drzrano uftawnye.
 15 Aby mfy | porzad zpiewali.
 Kdyz by lidie vm|fye bywali.
 Anebo nakazdy fwa|tek.
 Bywa zde weliky fnatek |
 Tu mfy poprimye zpiewagy. |
 Ten obyczney iefcze idnes gmagi ||
 18^b Prochudynu . yesto fye rano fcho|di.
 affwe nabozenstwie plody.
 Ate mfy pofluchagice.
 Bohu fye po ruczigice.

otkadž nenie vykúpenie,
jedno tam věčné bydlenie.

655 Náhle toho ostanúce,
svatého Prokopa príklad prijmuće,
poprosíte otce svatého,
aby vy zbavil ohně věčného;
bychomy, hřiechův zbudúce
660 a svých se vin pokajúce,
viec všeho zlého ostali,
potom Bohu se dostali.

Také to do neho bieše,
jakož tamo o nem čte se,
665 že se lidské chvály kryjése
a též svej bratři radieše,
těm, ježto biechu v tu dobu,
i také kteříž potom budú,
aby se náboženstvím nevelbili
670 ani se před lidmi chlubili.

Učiníte velmi šlechetně,
aby bylo držáno ústavně,
aby mše pořád zpievali,
když by lidie u mše bývali,
675 anebo na každý svátek
bývá zde veliký sňatek.

Tu mši po primě zpievají,
ten obyčej ješče i dnes jmají
pro chudinu, ježto se ráno schodí
680 a své náboženstvie plodí.
A té mše poslúchajíce,
Bohu se poručijíce,

- 5 Igde kazdy dosweho do mu.
 Ikamz libo bylo komu.
 Sta | fye pak nagedny hody.
 Tu fye | gednomu bratru przihody.
 Ze | tu swatu mfy swatu sluz'esse |
 Wyssokym hlassem notiesse |
 10 Chlubiesse fye tiem pohrzechu |
 Az mnozy onem mluwiechu |
 Tak gest krasnye zpiewal mfy | dnes.
 yako geden andiel znebes |
 Kdyz to swati prokop uslyssye |
 15 Ze fye ten bratr hlassem chlubiesse
 Swatemu otczy protiwno | biesse.
 ze tak uczynyl iakz gemu neflussesse.
 Sezwa swu bratrzy whromadu.
 19^a Vczy_{ny} otom || dobru radu.
 Arzka bratrze toho | bratra sudmy.
 ze fye hlassem chlu|bil przedlidmy.
 Kazaw gemu | przedbratrzy stat.
 5 Ipoczcie mu ztoho | laty.
 Obratrze myly procz tak czynys.
 Ze swu duffy welmy czrnys |
 az my gest ziel welmy toho.
 ze | sebe nelituges mnoho.
 Baza ne|wies ze prowynu taku.
 10 Potratys | wiecznu otplatu.
 Nahle poznay | fye y swu wynu.
 Achoway fye | potom toho czynu.
 Wfak aby potom gmyel bazn.
 Dachy yemu | osliczy kazn.

i jde každý do svého domu,
i kamž libo bylo komu.
685 Sta se pak na jedny hody,
tu se jednomu bratru přihodi,
ze tu svatú mši slúžieše,
vysokým hlasem notieše.
Chlubieše se tiem po hříechu,
690 až mnozí o nem mluviechu:
Tak jest krásně zpieval mši dnes
jako jeden anděl s nebes!
Když to svatý Prokop uslyše,
ze se ten bratr hlasem chlubieše,
695 svatému otci protivno bieše,
ze tak učinil, jakž jemu neslušieše.
Sezva svú bratří v hromadu,
uči(ni) o tom dobrú radu
a řka: Bratřie, toho bratra sudmy,
700 ze se hlasem chlubil před lidmi.
Kázav jemu před bratří státi
i poče mu z toho láti:
Ó bratře milý, proč tak činíš,
ze svú duši velmi črníš?
705 Až mi jest žel velmi toho,
ze sebe nelituješ mnoho;
ba za nevieš, že pro vinu takú
potratíš věčnú otplatu?
Náhle poznaj se i svú vinu
710 a chovaj se potom toho činu.
Však aby potom jměl bázň,
dachu jemu osličí kázň.

- 15 Potom tomu itake | gynym.
 dal przykład wfyem | bratrom śwym.
 zapowiedie aby | toho neczynyli.
 By fye kde na|bozenstwym chlubil.
 Rzka my|la bratrze wam gest to znamo ||
 19^b Gakoz tam weczteny pfano.
 Sukro|mye otewfyech lidy.
 Aten genz frrdce lidske widy.
 Kdy uslyffy czo sliczne|ho.
 Przigme hotowie kazdeho.
 5 proto | mogy myly synowe.
 Chowayte fye | przieludy dyablowe.
 Akdyz czo na|boznye proffyte.
 Wiezte to ez giste | obdrrzite
 Gyz fwateho prokopa dy wy rostiechu.
 10 Anawfye strany roz|neffeny biechu.
 Mnoho slepych pro|hledaffe.
 Chromych bezczyfla uzdra:wowaffe.
 Bieffy othdy othonyewal |
 Bozy moczy belhawym chodity | kazal.
 Mnozy nyemy yfu mluwili |
 15 Ktomu hluffy gfu flyffiel.
 Kterziz | koli byli nemoczny.
 Take mnozy | mnozy malomoczny.
 Bezczyfla uz|draweno gych mnoho.
 Az nemoz | poczifti toho.
 20^a Wfak znamenayte ie:den nemoczny.
 Powsem tielu ma|lomoczny.
 przigide kootczy fwate|mu.
 poruczy fye moczyne gemu |

Potom tomu i také jiným
dal příklad všem bratrům svým,
715 zapovědě, aby toho nečinili,
by se kde náboženstvím chlubili,
řka: Milá bratřie, vám jest to známo,
jakož tam ve čtení psáno,
súkromě ote všech lidí;
720 a ten, jenž srdce lidské vidí,
kdy uslyší co sličného,
přijme hotově každého.
Proto, moji milí synové,
chovajte se přeludy ďáblové
725 a když co nábožně prosíte,
vězte to, ež jistě obdržíte.

Již svatého Prokopa divy rostiechu
a na vše strany rozneseny biechu:
mnoho slepých prohlédáše,
730 chromých bez čísla uzdravováše;
běsy ot lidí othonieval,
boží mocí belhavým choditi kázal;
mnozí němí jsú mluvili,
k tomu hluší jsú slyšeli,
735 kteříž koli byli nemocni,
také mnozí malomocni,
bez čísla uzdraveno jich mnoho,
až nemóž počísti toho.
Však znamenajte: jeden nemocný,
740 po všem tělu malomocný,
přijide ko otci svatému,
poruči se mocně jemu.

Swaty prokop przigem pracznego |
 5 Dotehodne chowa gehu.
 Pótem|dny poczie otpuszczenye brati.
 A | chtie dosweho kragie wstati.
 Swa|ty otecz nachude laskawy.
 Wida | ze czlowiek natiele nezdrawy |
 10 poczie ieho litowati.
 Ze yemu | neyma czo datí.
 Gyz bieffe pro | buoh wfeczko rozdal.
 Neb gmu | buoh byl smrt zwiestowal.
 I bie|se fye wleho zbawil.
 15 Nez gedyne | rucho nassobie ostawil.
 weczye | myly synu mnyet gest stohoto | swieta snyti.
 Nebud len dotrzetie | doby dne zde byti.
 Az mye do rowu | doprowadie.
 20^b Tutot mu sukny || tobie dadie.
 Gakoz fye potom ye | stalo.
 To uslyssite az gescze pocztu | malo.
 Gyz otnarozenye syna bo|zieho.
 5 Potissuczy popadessat le|ta cztwrteho.
 Takeho byl fleche|tenstwie.
 Ze gemu buoh zgie|wil proroczstwie.
 Swu smrt | przeddwiema dnoma wiediel |
 10 Tu swyma przieteloma powie|diel.
 witossowi sentrziency swe|mu.
 Agymramowi bratrczy | druhemu.
 Tiema kfobie przigi|ti kazal.
 Aporzad gyma wfe | ukazal.
 15 Arzka synowe mogy | mili.
 Wy gfte semnu otmlado|sti byli.

- Svatý Prokop přijem pracného,
do téhodne chova jeho;
745 po témdni poče otpuščenje bráti
a chtě do svého kraje vstáti.
Svatý otec, na chudé laskavý,
vida, že člověk na těle nezdravý,
poče jeho litovati,
750 že jemu nemá co dáti.
Již bieše pro Buoh všecko rozdal,
neb j'mu Buoh byl smrt zvěstoval;
i bieše se všeho zbavil,
než jediné rúcho na sobě ostavil.
755 Vece: Milý synu, mněť jest s tohoto světa sníti,
nebuď leň, do třetie doby dne zde býti;
až mě do rovu doprovodie,
tutoť mú sukni tobě dadie.
Jakož se potom je stalo,
760 to uslyšíte, až ješče počtu málo.
Již ot narozenie syna božieho
po tisúci po padesát léta čtvrtého
takého byl šlechetenstvie,
že jemu Buoh zjevil prorocstvie:
765 svú smrt před dvěma dnoma věděl,
tu svýma prieteloma pověděl,
Vitošovi, se(s)třenci svému,
a Jimramovi, bratřci druhému.
Těma k sobě přijíti kázal
770 a pořád jima vše ukázal
a řka: Synové moji milí,
vy jste se mnú ot mladosti byli;

- Chowal sem was otpo|czatka.
 Gako ślepicye swa | kurzatka.
 Trzeti den andielske | posłanye.
 21^a To slowo bozie zwie||stowane.
 Wecze mnyet gest sto|hoto swieta snytí
 wieztez czo sye | wam stane pomey śnrtí.
 To wâ | porząd wśe zgiewugy.
 5 Abohu | was poruczigý.
 Nebo mnozy na|was kroczie.
 ze wy ottadto wyśso|czie.
 Atakto sye potom stane.
 Gy|ne knyezje pobrzecziślawowy | wśtane.
 10 Tomu bude gmeno śby|hnyew.
 Ten ukaze nadwamy | swoy hnyew.
 Vposłuchagie leśt|nych lidi.
 Ottawadto was wy|puđi.
 I da pak to mieśto nyem|cziom.
 15 Otkads gynym czuzo|zemcziom.
 awy neymagicz kde | byti.
 Mussite dogyne zemye giti |
 Tam przebute seśt rokow.
 Az | buoh vmeny tiech sokow.
 yeśto | budu nawy sočiti.
 21^b Nebo kteru || krziwdu czynyti.
 proto mogy syno|we myly.
 Tak gakoźste semnu | byli
 wśbozy whromadie bydle|ce.
 amezy sobu sye nezleczo.
 5 prze|bywagice tam mile.
 azt y myne | ta zła chwile.

- choval sem vás ot počátka
jako slepice svá kuřátka.
775 Třetí den andělské poslánie,
to slovo božie zvěstování,
vece, mněť jest s tohoto světa sníti!
Věztež, co se vám stane po mej smrti,
to vám pořád vše zjevují
780 a Bohu vás poručiji;
nebo mnozí na vás kročie,
že vy ottadto vysočie.
A takto se potom stane:
jiné knieže po Břecislavovi vstane,
785 tomu bude jméno Zbyhněv,
ten ukáže nad vámi svůj hněv.
Uposlúchaje lestných lidí,
ottavadto vás vypudí,
i dá pak to miesto Němcóm,
790 otkads jiným cuzozemcóm;
a vy, nejmajíc kde býti,
musíte do jiné země jíti.
Tam přebu(de)te šest rokóv,
až Buoh umení těch sokóv,
795 ježto budú na vy sočiti
nebo kterou křivdu činiti.
Proto, moji synové milí,
tak jakož ste se mnú byli,
v sboží v hromadě bydléce
800 a mezi sobú se nezléc(e),
přebývajíce tam mile,
ažť i mine ta zlá chvíle,

- Otboha fye neroz|paczigice.
 ale wewsem fye gemu | poruczegicze
 Iwzaloſti iwefmut|chiech.
- 10 Take wewſiech dobrych | ſkutczyech.
 aſtaneli fye czo wam | zleho.
 Poproſſite boha ſameho |
 Toz wam prawi igyney bratrzy |
 Ze was buoh wewsem opatrzy |
 Itake was ſkoro utieſſy.
- 15 Ze wa|my zaſſye poſpieſſy.
 waſſye ne|przately zatrati.
 awy ſewſy czſti | nawrati.
 Buoh to uczyny ſwu | moczy.
- 22^a Aſſmu nedoſtoynu po|moczy.
 Akehdyz tiech ſeſt let | myne.
 Knyez ſbyhnyew nemilo|ſtiwy zhyny.
 Apotom bude knyez | wratiſlaw.
- 5 Ten bude nabuoze | ſluhy laſkaw.
 Ten fye ktomu kla|ſteru obrati.
 Awas ſewſy czty | nawrati.
 Ataky pokoy buoh | wam uczyny.
 Wiecz budete gmie|ti ipowas gyny.
- 10 Akdyz gyma to | wſe powiedie.
 Gyz naſmrtney | poſteli ſedie.
 Kakz koliwiek | mdle dychaſſe.
 proti dyablu dwa | dny boiowaſſe.
 Proſſye zaſſye | ſwe mile ſyny.
- 15 Aby boh ſpuſtił | gych wyny.
 Izagine ktoz budu | ieho ſluhy.
 Aby byli zbaweny tu|hy.

ot Boha se nerozpačijíce,
 ale ve všem se jemu porúčejíce,
 805 i v žalosti i ve smutciech,
 také ve všech dobrých skutciech.
 A stane-li se co vám zlého,
 poprosíte Boha samého.
 Tož vám pravi i jinej bratři,
 810 že vás Buoh ve všem opatří,
 i také vás skoro utěší,
 že vámi zase pospieší;
 vaše nepřátely zatratí
 a vy se vší čstí navrátí.
 815 Buoh to učiní svú mocí
 a s mú nedóstojnú pomocí.
 A kehdyž těch šest let mine,
 kněz Zbyhněv nemilostivý zhyn(e),
 a potom bude kněz Vratislav,
 820 ten bude na buožie slúhy laskav.
 Ten se k tomu klášteru obrátí
 a vás se vší čstí navrátí;
 a taký pokoj Buoh vám učiní,
 viac budete jmieti i po vás jiní.
 825 A když jima to vše povědě,
 již na smrtnej posteli sedě,
 kakž kolivěk mdle dycháše,
 proti ďáblu dva dni bojováše,
 prosě za vše své milé syny,
 830 aby Bóh spustil jich viny,
 i za jiné, ktož budú jeho slúhy,
 aby byli zbaveni túhy,

- Wkterey koli nuzy glucze |
 Knemu naboznye wolagycze. ||
 22^b Budu tebe boze prossytí.
 Racz gie | wgich prosbie usslysetí.
 To sye die|gieffe pokumpletie.
 Pozwa sobie | gyne bratrze.
 5 potwrrdie gich wdo|brey wierzie.
 Aby stali wzdy wtey | mierzye.
 Daw gym myle pozeh|nanye.
 Iwzye otnych otpuszczenye |
 vzrziew fwateho andiela.
 pusty dufy | zfwateho tiela.
 10 Bratrze zalostnye | plakachu.
 Atak mezy sobu wola|chu.
 Komu nas otcze fwaty ostawís |
 Komuli nas possobie poruczys |
 Tot smy potobie ossyrzieli nebo|zatka.
 15 auwech iako poslepicy | kurzatka.
 przebywalísmym | miłostíwie.
 Gyz ostanemy potobie | zalostíwie.
 Awech nam otczye | takeho.
 23^a Ba kde dobudemy sobie || gyneho.
 To igyne mezy sobu mlu|wiechu.
 Aweliku zalost gmiegie|chu.
 Ot narozenye syna bozieho |
 potissuczy let popietidczat pateho |
 5 Sfel fwaty prokop stohoto fwie|ta.
 Genz byl czesske zemye oswie|ta.
 Znepokoyneho sboru
 Gyde | dowieczneho dworu.

v ktorej koli núzi jsúce,
k nemu nábožně volajíce.
835 Budú tebe, Bože, prositi,
rač je v jich prosbě uslyšeti.
To sě dějěše po kumpletě,
pozva sobě jiné bratřie,
potvrdě jich v dobrej vieře,
840 aby stáli vždy v tej mieře.
Dav jim milé požehnáně
i vzě ot nich otpuščenie;
uzrěv svatého anděla,
pusti duši z svatého těla.
845 Bratřie žalostně plakáchu
a tak mezi sobú voláchu:
Komu nás, otče svatý, ostaviš?
komu-li nás po sobě poručíš?
Toť smy po tobě osiřeli nebožátka,
850 auvech! jako po slepici kuřátka.
Přebývali smy s ním milostivě,
již ostanemy po tobě žalostivě.
A(u)vech nám otce takého!
Ba kde dobudemy sobě jiného?
855 To i jiné mezi sobú mluviechu
a velikú žalost jmějěchu.
Ot narozenie syna božieho
po tisúci let po pětícát pátého
sšel svatý Prokop s tohoto světa,
860 jenž byl české země osvěta;
z nepokojného sboru
jide do věčného dvoru.

Kgeho po|hrzebi pozwachu czesfkeho.
 Bisku|pa swera prazfkeho.
 10 Ten dostoy[^]nye gakz gest bylo.
 Schowa | wzemy swate tielo.
 awty czassy | onomu pracznemu.
 Sukny da|chu malomocznemu.
 Ten gym | diekowasse poklek.
 15 A onu suk[^]ny nassye wzwelek.
 Iwezrzye | ten nasswe tielo.
 ande yako snye|zek bielo.
 To su wficzkerne wi||dieli.
 23^b Ktoz su koi przitom byli |
 Ze ten czlowiek by uzdrawen |
 Awfye swe nemoczy zbawen.
 aw|tuze hodynu sta fye.
 5 Ten swate tie|lo widietu zadasse.
 proto firdecz|nye wzdichagie.
 prosyessie prze|miostiwie.
 O swaty prokope po|moz my.
 Attie uzrzy drzew nezli | budes wzemy.
 10 ayakz to richle po|wiedie.
 Tak obiema oczyma wzh|ledie.
 Dotawad by gemu widie|nye dano.
 donawadz tielo swate | nepochowano.
 proto nedana sta | gemu zraky delfye.
 15 Nebo czlowiek | taky bieffe.
 zebrany[^]m fye obcho|dieffe.
 neb dielatu neumyessie.
 A | ktomu wtom swatem domie
 wty | czassy bieffe ro[^]kofna wonye.

- K jeho pohřebi pozvachu českého
biskupa, S(e)vera pražského.
865 Ten dóstojně, jakž jest bylo,
ščova v zemi svaté tělo.
A v ty časy onomu pracnému
sukni dachu malomocnému.
Ten jim děkováše, poklek
870 a onu sukni na sě vzvlek.
I vezře ten na své tělo,
ande jako sniežek bielo.
To sú všickerni viděli,
ktož sú koli při tom byli,
875 že ten člověk by uzdraven
a všie své nemoci zbaven.
A v túže hodinu sta sě,
ten svaté tělo viděti žádáše;
proto srdečně vzdychaje,
880 prosieše přemilostivě:
Ó svatý Prokope, pomoz mi,
ať tě uzři dřiev, nežli budeš v zemi!
A jakž to rychle povědě,
tak oběma očima vzhledě.
885 Dotavad by jemu viděnie dáno,
do(ň)avadž tělo svaté nepochováno.
Proto nedána sta jemu zraky delšie,
nebo člověk taký bieše,
žebráním sě obchodieše,
890 neb dělati neumieše.
A k tomu v tom svatém domě
v ty časy bieše ro(z)košná vóně;

- 24^a Kte||rzyz koliwiek nemoczny.
 Neb kte|rzy przitom byli praczny.
 wfichnĭ | biechu uzdraweny.
 awfyē nemo|czy zbaweny.
 5 Takot fyē geſt wfe|chno ſtalo.
 Geho bytie dokonalo |
 Bud buoh wtom wewſem po|chwalen.
 Genz kraluye wieky | wiekom amen.
 Take toho ne|omlłczym.
 10 Czoż fyē doyeſto wzro|ſtu domnym.
 Był geſt człowiek | uroženym wyſſokym.
 vpleczy | iwtiele ſtawem fyrokym.
 wh|naty był welmy ſylſny.
 wewſē | tielo owſem plłny.
 15 Hławu doſtĭ | weliku gmiel.
 Atwarzy owſē | bieſſe biel.
 Tielo gmiel doſty | welike.
 Bradka bieſe czrna | take.
 24^b wlaſſy czrne ſtrzednye || gmiegieſſe.
 Awezrzenie gaſneho | bieſſe.
 Promluwenye gmyel miło|ſtiwe.
 aſſrdcze kkazdemu nelſtiwe |
 Rucha nemnoho gmyegieſe.
 5 yed|no ſukny akapĭ noſſyieſſe.
 Skaplerz | gmyegieſſe prodielo.
 Tot geſt ru|cho bylo.
 ananohach nohawiczye |
 aktomu lehke czrziwiczye.
 Acz bŷch | prawĭl opoſtelĭ.
 10 Otey gſte drzye|we ſlyſyeh.

kteříž kolivěk nemocní
 neb kteří při tom byli pracní,
 895 všichni běchu uzdraveni
 a všie nemoci zbaveni.
 Takof se jest všechno stalo,
 jeho bytie dokonalo.
 Buď Buoh v tom ve všem pochválen,
 900 jenž kraluje věky věkóm, amen!
 Také toho neomlčím,
 což se do jeho vzrostu domním:
 Byl jest člověk urozením vysokým,
 v pleci i v těle stavem širokým,
 905 u hnáty byl velmi silný,
 ve všem těl(e) ovšem plný.
 Hlavu dosti velikú jměl,
 a tváří ovšem bieše biel;
 (če)lo jměl dosti veliké,
 910 brádka bieše černá také.
 Vlasy černé střednie jmějěše
 a vezřenie jasného bieše.
 Promluvenie jměl milostivé
 a srdce k každému nelstivé.
 915 Rúcha nemnoho jmějěše,
 jedno sukni a kápi nosieše,
 škaplér jmějěše pro dielo,
 toť jest rúcho (jeho) bylo,
 a na nohách nohavice,
 920 a k tomu lehké črevice.
 Ač bych pravil o posteli,
 o tej jste dříve slyšeli.

- Gyz to wfechno opuſzcziegy.
 Swatemu ſye prokopu po|rucziegy.
 Cztemy czo ſye geſt pak | dalo
 Czo ſye poyho ſmrti ſtalo |
 15 Bratrze poſſwatem prokopie oſta|wfe.
 Aſſweho mileho otczye wze|my ſchowawfe.
 Sfeďſſe ſye wfich|ny whromadu.
 wziechu mezy ſo|bu radu.
 wolichu opatem knye|zye witoſſye.
 25• Ten bieſſe przietel || ſwe duſſye
 To bieſſe czlowiek beze | wſye zloſti.
 Muz mudry plny mi|loſti.
 To byl ſeſtrzienecz prokopa | ſwateho.
 Ziwota welmy ſlechetneho |
 5 Ale ottoho ſye wzdalowaffe.
 Nechtie | opatem byti otmluwowaffe.
 Bra|trzie ieho nezbawichu
 Biſkupa pra|ziſkeho poproſſychu.
 aby ho potwrðił | woopaſtwi.
 Aprziſwietił kdoſtoienſtwi |
 10 Biſku by welmy rad tomu.
 Swie|tiw poſła gey doſwateho domu.
 By | zneho opat kbohu vmny.
 Akhof|podarziſtwu rozumny.
 wzroſtu czlo|wiek ſlechetneho.
 15 neprzetel przie|bytka ſwietskeho.
 naſſledowaffe | ſweho vgczye czynow.
 Czynyl take mnoho diwow.
 Owſem bieſſe | czlowiek duchowny.
 wpokrzmie | nadiwy ſkrowny.

Již to všechno opúščeji,
svatému sě Prokopu porúčeji.

925 Čtemy, co sě jest pak dalo,
co sě po j'ho smrti stalo.

Bratřie po svatém Prokopě ostavše
a svého milého otce v zemi schovavše,
sšedše sě všichni v hromadu,
930 vzěchu mezi sobú radu.

Volichu opatem kněžě Vitoše.

Ten bieše přítel své duše;
to bieše člověk beze všie zlosti,
muž múdrý, plný milosti.

935 To byl sestřenec Prokopa svatého,
života velmi šlechetného;
ale ot toho sě vzdalováše,
nechtě opatem býti, otmluvováše.

Bratřie jeho nezbavichu,

940 biskupa pražského poprosichu,
aby ho potvrdil vo opa(t)ství
a přisvětil k dóstojenství.

Bisku(p) by velmi rád tomu,
světiv, posla jej do svatého domu.

945 By z neho opat k Bohu umný
a k hospodářstvu rozumný;
vzróstu člověk šlechetného,
nepřítel přiebytka světského.

Následováše svého ujce činóv,

950 činil také mnoho divóv;
ovšem bieše člověk duchovní,
v pokrmě na(d) divy skrovný.

- 25ⁿ za ieho take ho||spodarztwie.
 Bylo wewsem prospie|senstwie.
 Kdyz przebywasse woopat|stwiu dostoyne.
 Czynye sswu bratrzy | welmy pokornye.
 5 Ale slys czo sye | potom uczyny.
 Swateho prokopa | prorocztwie sye spllly.
 Vmrzie kniez | brzieczislaw mylostywy.
 By knyezem | zbyhnyew nelaskawy.
 Ten toho kla|stera nemylowasse.
 10 Nebo mnohych | sokow posluchasse.
 Ty gemu newier|nye socziechu.
 Atakto knyezy mluwie|chu.
 Knyeze glut zde kaczys slowiene |
 Gmagit kakas pismo gyne:
 Czynie | prorocztwie priemnoho.
 15 Knyeze | neprzepuszczye gym toho.
 Sluzyet | slowenskym hlaholem.
 Stogiece | przedbozym stolem.
 Wiesz ez kaczierz|skyt sye obchodie.
 zet zde taku | sluzbu plodie.
- 26^a To igyne naknye||zye witossye mluwiechu.
 Anawsy | bratrzy gesto snym biechu.
 Tak gye wel|my opssowachu.
 Az gie ottud ywyh|nachu.
 5 Witos opat sbratrzy sye shlu|czyae
 Swatemu sye prokopu poruczie |
 I gide douherskeho kragie.
 Aweliku | zaloft gmagie.
 Tehdy to miesto da|chu gynym nyemczom.
 Otkuds ka|kymy czuzozemczem.

Za jeho také hospodářstvie
 bylo ve všem prospěšenstvie,
 955 když přebýváše vo opatstviu dóst(o)jně,
 čině s svú bratří velmi pokorně.
 Ale slyš, co se potom učini!
 Svatého Prokopa prorocstvie se splni.
 Umře kněz Břecislav milostivý,
 960 by knězem Zbyhněv nelaskavý.
 Ten toho kláštera nemilováše,
 nebo mnohých sokův poslucháše.
 Ti jemu nevěrně sočiechu
 a takto knězi mluviechu:
 965 Knieže! jsúť zde kacís Slověné,
 jmajíť kak(o)s písmo jiné,
 činieť p(o)rocstvie přemnoho.
 Knieže, nepřepúščeť jim toho!
 Slúžieť slovenským hlaholem,
 970 stojiece před božím stolem.
 Věť, ež kacieřskyť se obchodie,
 žeť zde takú službu plodie.
 To i jiné na kněze Vitoše mluviechu
 a na všie bratří, ježto s ním biechu;
 975 tak je velmi opsovachu,
 až je ottud i vyhnachu.
 Vitoš opat s bratří se shluče,
 svatému se Prokopu poručě,
 i jide do uherského kraje
 980 a velikú žalost jmaje.
 Tehdy to miesto dachu jiným Němcóm,
 otkuds kakymś cuzozemcem.

- 10 Ty nyemczy | latynnyczy biechu.
 Arady tu prze|bywatı chtiechu.
 Onewierna dyebel|ska lftı.
 I lidska mrrzka zawısty. |
 Owy newierny sokowe.
 wy gfte dya|blowi posłowe.
 15 Nynye wam dyabel | zauchō sepcze.
 Potom wy ohen pek|lny sepcze.
 Ktoz bozym słuham prze|kazye.
 Skoro stohoto swieta schazye |
 Yakoz sye tiem sfokom stalo.
 Gesto | gfu przebyłi nasswıetie malo ||
 26^b Tiem swaty prokop neprzebieffe |
 proto takto gym mluwieffe.
 Kdyz | prwu nocz nagıtrzny wstachu.
 Ado|kostela sye brachu.
 5 Swaty pkop | udrzwı stasse.
 Tiem nyemczyem po|rokowasse.
 powiezte my kde gfte | sye zde wzıelı.
 Czolı gfte natomto | mıestie sdıelı.
 Ba ikto wy ge siem | poslal.
 ktolı wam toto mıesto dal |
 10 Cfo wy sokowe zde hladate.
 Czo wy | natomto mıestie gmate.
 Tu nyemczy | stachu hledieczy.
 I słowa nepromlu|wiece
 Wsichny sye hroznyc uzassu |
 Swateho prokopa hlassu.
 15 Swelıkȳ | strachem bieziechu.
 wfak takto otpo|wıediechu.

Ti Němci latiníci biechu
a rádi tu prebývati chtiechu.
985 Ó nevěrná diebelská liti
i lidská mrzká závisti!
Ó vy nevěrní sokové,
vy jste ďabloví poslové!
Nynie vám ďábel za ucho šepce,
990 potom vy oheň peklný slepce!
Ktož božím slúhám prekážie,
skoro s tohoto sveta scházie.
Jakož se těm sokóm stalo,
ježto jsú prebyli na svete málo;
995 těm svatý Prokop nepřejése,
proto takto jim mluvieše.
Když prvú noc na jitřní vstachu
a do kostela se brachu,
svatý Prokop u dřví stáše,
1000 těm Němcem porokováše:
Povězte mi, kde jste se zde vzěli?
co-li jste na tomto mieste sděli?
ba i kto vy je sém poslal?
kto-li vám toto miesto dal?
1005 čso vy, sokové, zde hladáte?
co vy na tomto mieste jmáte?
Tu Němci stáchu hlediece
i slova nepromluviece;
všichni se hrozně užasú
1010 svatého Prokopa hlasu.
S velikým strachem běžiechu,
však takto odpovéděchu:

Mocz knyeziete czeskeho |

Islechetna rada gehu.

Ten nam ten|to klafter poruczył.

Adosmrti nam | gey otluczył.

27^a Swaty prokop wida || gyneho iazika.

powiedie gym atak|to rzka.

Ba bozy moczy kazugy wem |

Nahle soczy ottudto wen.

pakli toho | neuczynyte

5 Bozy kazen nadsobu | uzrzite.

Powiediew gym to zahynu |

A nyenczy gydu nahodynu.

Natu | rziecz nycz netbagiechu |

Niekake przieludstwie mnyechu |

Sta sye druhu nocz nazagytrzye |

10 Gdiechu nagitrzny wlye bratrzye |

Zgiewy sye swaty prokop stogye |

wedrzwech wkoštele upodbogie |

Ipoczcie gym hnyewnye rzeczy.

Ba | wy newierny nyemczy.

15 Tak wy | netbate name kazanye.

wlak | wasseho bydla zde neny.

Wy gŕte newiernye uczynyli.

ze gŕte | me syny otfud wyssoczili.

nahle | ottudto wen soczy.

27^b vpomynagy || wy podmiŕŕti.

Nato nyemczy nycz | netbachu.

Naspiŕi to obratichu |

Az sye gym zgiewi potrzebte.*

Arzka | wy newierna bratrzie.

Moc kniežete českého
i šlechetná rada jeho,
1015 ten nám tento klášter poručil
a do smrti nám jej otlúčil.
Svatý Prokop, vida jiného jazyka,
povědě jim a takto řka:
Ba boží mocí kazuji vem,
1020 náhle, soci, ottudto ven;
pakli toho neučiníte,
boží kázeň nad sobú uzříte!
Pověděv jim to, zahynu,
a Ně(m)ci jidú na hodinu,
1025 na tu řeč nic netbajéchu,
někaké přeludstvie mniechu.
Sta se druhú noc na zajitřie,
jdiechu na jitřní vše bratřie,
zjevi se svatý Prokop, stoje
1030 ve dřvech v kostele u podboje,
i poče jim hněvně řieci:
Ba vy nevěrní Němci,
tak vy netbáte na mé kázanie?
Však vašeho bydla zde nenie!
1035 Vy jste nevěrně učinili,
že jste mé syny otsud vysočili.
Náhle ottudto ven, soci,
upomínaji vy pod milostí!
Na to Němci nic netbachu,
1040 na spíli to obrátichu,
až se jim zjevi po třetie
a řka: Vy nevěrná bratřie!

- 5 procz tak | proti mnje czynyte.
 wfak fye fem|nu neprziezlite.
 Neprzieuftym wam | zde byti.
 Muftyte precz fhanbu gyty |
 Nyemczom fye wzdy fpile zdaffe.
 Cfo | gie fwaty prokop upomynaffe.
 10 Az | fye gym zgiewi trzeti nocz.
 Tu uka|za nadnymy fwu mocz.
 Ipoczcie gym | opiet rzeczy.
 Posluchayte gescze nye|mczy.
 Gyz fem yaz napllyl fwate | cztenye.
 15 Ale wy netbate name rze|czenye.
 Newam fem yaz to miefto | uprawil.
 Ale mym fynom fem ufta|wil.
 newam newierny fokowe.
 wy | gfte otkuds hanebny uhrowe.
 dal|ly wam gest knyecz klafter zato ||
 28* Otemne wam bude dnes otgato.
 Ne|chtieliste posluchati rzeczy dobre |
 Gaz wam oftuzy bydlo fazawfke |
 Nahle neoftawayte fwe drahy |
 5 vgymayte frychlofti doprahy |
 To mluwie wruczye berlu drrzie|fe
 Gyz nemiloftiwe nyemczye | tepieffe.
 Nyemczy igedne otpo|wiedi neymyechu.
 10 yedno druh | przeddruhem bieziechu.
 Nycz na | czyeftu netazachu.
 Gedno yako | kozlowe fkakachu.
 Tak fye gym | bydlo oftudilo.
 Bieziechu nedas | kde bylo.

- proč tak proti mně činíte?
však se se mnú nepřezlíte.
1045 Nepřepustím vám zde býti,
musíte přec s hanbú jíti!
Němcóm se vždy spíle zdáše,
čso je svatý Prokop upomínáše,
až se jim zjeví třetí noc,
1050 tu ukáza nad nimi svú moc.
I poče jim opět řieci:
Poslúchajte ješče, Němci!
již sem jaz naplnil svaté čtenie,
ale vy netbáte na mé řečenie.
1055 Ne vám sem jaz to miesto upravil,
ale mým synóm sem ustavil,
ne vám, nevěrní sokové,
vy jste otkuds hanební Uhrové!
Dal-li vám jest kněz klášter, za to
1060 ote mne vám bude dnes otjato.
Nechtěli ste poslúchatí řeči dobré,
jaz vám ostuzi bydlo sázavské.
Náhle, neostávajte své dráhy,
ujímajte s rychlostí do Prahy!
1065 To mluvě, v rucě berlu držíeše,
jíž nemilostivě Němce tepieše.
Němci i jedné odpovědi nejmiechu,
jedno druh před druhem běžiechu;
nic na cestu netázáchu,
1070 jedno jako kozlové skákáchu.
Tak se jim bydlo ostudilo,
běžiechu nedas kde bylo.

- 15 Knyezy nahle przibie|zechu.
 ato yemu wfechno powie|diechu.
 Cfo fye tam napuſczy ſta|lo.
 Czoli fye nadnymy dalo.
 Rze|chu day ten klafter komuz ra|czis
 20 Ty nas zaſſye nenawra|tis.
 Dobrze ze ſmy ziwı utekli ||
 28^b Bieziechomy iako bychomy fye wſ|tekli.
 Ten prokop genzto tu lezy |
 neda nam ohledatı ſwych mezy. |
 Akomuz nebude przietı.
 5 Ten nebude | tohoto klaſtera gmıeti.
 Myt gſmy | byli wgeho kazny.
 Choway fye | kazdy iake kazny.
 Knyez kdyz to | otnych flyſſyeffe.
 welmy fye tomu | diwieſſe.
 10 wſak fye kbohu neobra|tı.
 proto buoh gehu dnow ukratı |
 welmy brrzo potom vmrze.
 aſto|gie wezley wierzie.
 Ponem by | knyezem czeffkym wratıflaw.
 ten | bieſſe nachude lidy laſkaw.
 15 nadiwy | poczie ten klafter miłowatı.
 Aſnaz|nye gemu pomahatı.
 kaza knye|zie witoffye ſbratrzy naleſtı.
 Chtie | gey wopatſtwie uweſtı.
 Akdyz ſie | z uuher bratrye przibrachu.
 29^a wop||atſtwie gey uwedechu.
 Opıet | gmyechu plno wfeho dobreho |
 Skrrzie pomocz prokopa ſwate|ho.

- (K) knězi náhle přiběžechu
a to jemu všechno pověděchu,
1075 čso se tam na púšči stalo,
co-li se nad nimi dalo. .
Řiechu: Daj ten klášter, komuž ráčíš,
ty nás zase nenavrátíš!
Dobře, že smy živi utekli,
1080 běžiechomy, jako bychomy se vztekli!
Ten Prokop, jenžto tu leží,
neda nám ohledati svých mezí
a komuž nebude přieti,
ten nebude tohoto kláštera jmieti.
1085 Myť jsmy byli v jeho (b)ázni,
chovaj se každý (t)aké kázni!
Kněz, když to ot nich slyšieše,
velmi se tomu divieše;
však se k Bohu neobráti,
1090 proto Buoh jeho dnóv ukráti.
Velmi brzo potom umře
a stoje ve zlej vieře.
Po nem by kněžem českým Vratislav.
Ten bieše na chudé lidi laskav.
1095 Na(d) divy poče ten klášter milovati
a snažně jemu pomáhati;
káza kněže Vitoše s bratří nalézti,
chtě jej v opatstvie uvésti.
A když se z Uher bratřie přibrachu,
1100 v opatstvie jej uvedechu.
Opět jmiechu plno všeho dobrého
skrzě pomoc Prokopa svatého.

- 5 Knyez wratıflaw gey mılo|wal.
 Diedyn ıfbozie gemu mno|ho dal.
 Swatı prokop yakoz | gym flıbowal.
 przedbohem do|bry pokoy obdrrzal.
 Aby gmieli | przıtom czassu.
 10 Ipotom itake ktoz | nynye gfu.
 Toho pokogie ıescze | uzywagy.
 kterzy fye kgeho my|loftı utiekagy
 Takot fye geft gıftıe fıtalo.
 Swateho prokopa pro|roczftwie fye napllnylo. |

- 15 Pıfe swaty ıan weczteny |
 Ze poboziem vmuczeny |
 Swaty den ıeho wıkrzie|fenye.
 Otluczena utıeffenye.
 Gme|nem marıa z magdala.
 29^b Naprzied || rowu blızko fıtala.
 Srrdecznym pla|czem placzyczy.
 Geho fınrıtu truchle|gyczy.
 Slyffıehıfmy gy fıtogıece.
 Blız | urowu flyffmy wıece.
 5 Marıgı pla|czıcze fılnye.
 wyzmyz fımyflem ne|omylnye.
 proczlıt placze neb procz | fıtogy.
 Wtom fye tento rozum dwo|gy.
 Mıloft gıey welela fıtatı.
 Bo|left nutila plakatı.

Kněz Vratislav jej miloval,
 dědin i sbožie jemu mnoho dal.
 1105 Svatý Prokop, jakož jim sliboval,
 před Bohem dobrý pokoj obdržal,
 aby jměli při tom času,
 i potom, i také ktož nynie jsú.
 Toho pokoje ješče užívají,
 1110 kteří se k jeho milosti utiekají.
 Takof se jest jistě stalo,
 svatého Prokopa prorocstvie se naplnilo.

Maria Magdaléna.

Píše svatý Jan ve čtení,
 že po božiem umučení,
 svatý den jeho vzkříšenie
 otlúčena utěšenie,
 5 jménem Maria z Magdala
 napřed rovu blízko stála,
 srdečným pláčem plačící,
 jeho smrtú truchlejší.
 Slyšeli smy ji stojéce
 10 blíz u rovu, slyšmy více
 Mariji plačice silně,
 vizmyž smyslem neomylně.
 Proč-liť pláče neb proč stojí,
 v tom se tento rozum dvojí.
 15 Milost jej velela státi,
 bolest nutila plakati;

- 10 Staffe ahleda|se zassye.
 nawsye strany take prze|dsye.
 Zda by snad uzrziela toho.
 ye|hoz miłowasse mnoho.
 plakasse | neb wzata mnyesse.
 Bolest giej tu | nowa bieffe.
 15 neb gehoz smrti ziele|la.
 Toho otnessena mnyela.
 wtom | naywieczsy bolest gmiela.
 zadne | utiechy neymyela.
 wiecz prrrwęu | bolesta byla nyla.
 ze gey zyweho | ztratila.
 30* Awlak sye czoz toz tiesie||se
 Neb mrtwa widietu mnyesse |
 Akdyz mrtwa nenadgide.
 wlye ie|gie utiecha snyde.
 Toho sye sylnie | bogiessse.
 5 By taze milost giz knyey | gmiessse.
 protuzonye gyz neymíela |
 pronyz frrdecznye horziela.
 przy|gide nessuczy khrobu.
 drahe masti | wruku obu.
 Giez bies przypawila ktomu.
 10 yakz drzew wfymeo|nowie domu.
 Nohy zyweho maza|la.
 Iwlassy gie utierala.
 Tak tu | bies przisla zaczyelo.
 Chtiecz zma|zatu ieho tielo.
 Igakz kieho no|ham swatym.
 15 Sylne szyla | umyslem tym.

stáše a hledáše za se
na vše strany, také před se,
zda by snad uzřela toho,
20 jehož milováše mnoho.
Plakáše, neb vzata mníeše;
bolešť jej tu nová bieše,
neb jehož smrti želela,
toho otnesena mněla;
25 v tom největší bolešť jměla,
žádné útechy nejměla.
Viec prvú bolestí nyla,
že jej živého ztratila,
a však se což tož těšieše,
30 neb mrtva viděti mníeše.
A když mrtva nenadjide,
vše jeje útěcha snide,
toho se silně bojéše,
by t(u) milost, již k něj jmíeše,
35 pro tuž(e)nie již nejměla,
pro niž srdečně hořela.
Přijide, nesúci k hrobu
drahé masti v rukú obú,
jež bieš' připravila k tomu,
40 jakž dřiev v Šimeonově domu
nohy živého mazala
i vlasy je utierala.
Tak tu bieš' přišla za celo,
chtiec zmazati jeho tělo;
45 i jakž k jeho nohám svatým
silně slzila úmyslem tím,

Kieho rowu | przisła byla.
 Aby splaczem flzy | pročila.
 nohy myla wlaſſy | trziela.
 produſſy gyz bieſ vmrzíe|la.
 Rozlicznymy czyny zlymy ||
 30^b Sedmy hrziechy uhlawnymy.
 auro|wu proſſmrt ſweho.
 plakala miſtra | mileho.
 Kdyz ho wrowie nenadgide |
 Dielo drahych maſti ſnyde.
 5 Aboleſt | ſrrdeczna wznyde.
 Ez bezmal horzē | nezſtyde.
 przypoſluzeny nebyla.
 ale | boleſti nezbyla.
 neb wiecze wieczſy | placz gmięſſe.
 Gymz dale otneho | bieſſe.
 plakaffe tako naſſylnye |
 10 ze boleſt boleſti ſylnye.
 Gedna dru|hey bieſ przidana.
 Tak bieſ wſiey | zaloſti dana.
 Dwie tak przielíſnyey boleſti.
 Diw ez mohla wſwē | ſrrdczy ſneſti.
 15 Giez chtieſſe ſlzamy | kratiti.
 ale to nemohlo byti.
 apro|to wſieczka wboleſti.
 polozena | wnyz wopleſti.
 Myſlczy izerwot|kem mdleſſe.
 Czo giey ſdiety | newiedieſſe.
 31^a Czo ta zena mohla || ſdieti.
 Geneho nezli placz dieti.

k jeho rovu přišla byla,
aby s pláčem slzy prolila,
nohy myla, vlasy třela,
50 pro duši, j(e)ž bieš' umřela
rozličnými činy zlými,
sedmi hříechy úhlavnými,
a u rovu pro smrt svého
plakala mistra milého.
55 Když ho v rově nenadjide,
dielo drahých mastí snide
a bolest srdečná vznide,
ež bez mál' hořem nestyde.
Při poslúžení nebyla,
60 ale bolesti nezbyla;
neb(o tiem) věčší pláč jmieše,
jímž dále ot neho bieše.
Plakáše tako násilně,
že bolest bolesti silně
65 jedna druhej bieš' přidána,
tak bieš' vsej žalosti dána.
Dvě tak přielišněj bolesti
div ež mohla v svém srdci snésti,
jež chtieše slzami krátiti,
70 ale to nemohlo býti,
a proto všecka v bolesti
položena vniž v oplesti,
myslcí i živótkem mdléše;
co jej sdieti, nevědieše.
75 Co ta žena mohla sdieti
j(i)ného, než-li pláč dieti?

Giz | gmies boleſti przyjemnoho.
 Akutie|ſenyu nykoho.
 petr aian ſnyu | gidu ſpieſſe.
 5 Tam kdez pohrzeben | bieſſe.
 Kdyz ho wrowie nenadgi|du.
 Oſtawiſe gy precz gidu |
 Maria tu ſplaczem ſtaſſe.
 awnyuz | zuſſawſy uffalſe.
 petr ayan ta | gſta ſye bala.
 10 proto yſta ſnyu | neoſtala.
 Maria ſye nebogieſſe |
 Ny czo tak hrozneho mnyeſe.
 ye|hoz by ſye ſtrachu lekla.
 Neb otta|wad precz utekla.
 Ztratila bieſ mi|ſtra ſweho.
 15 Gehoz wiecze zſwieta | wſeho.
 wſym ſwym ſrdcem miło|waſſe.
 Ny czo gyneho vſaſe.
 By | wiecz miłowati mohla.
 ponemz | ſye bieſ placzem zmohla.
 ztratila | bieſſe zaczyelo.
 31^b Swe mile duſſiczye || tielo.
 Alep vmrzieti ſudieſſe.
 nezli zy|wa byti chtieſſe.
 Neb by ſpieſſe iey | vmruczy.
 nalezla nez zywa gſuczy. |
 Ponemz weſdy ſmrti zdafse.
 5 zywa | byti nezadaſſe.
 Miłoſt prawa wſrd|czy pilna.
 Geſt prawie iako ſmrzt | ſylna.

Již jmieš' bolesti přemnoho
a k utěšení nikoho.
Petr a Jan s ňú jidú spieše
80 tam, kdež pohřben bieše.
Když ho v rově nenadjidú,
ostavivše ji, preč jidú.
Maria tu s pláčem stáše
a vňuž zufavši ufáše;
85 Petr a Jan ta jsta sě bála,
proto jsta s ňú neostala.
Maria sě nebojéše,
ni co tak hrozného mnieše,
jehož by sě strachu lekla,
90 neb ottavad preč utekla.
Ztratila bieš' mistra svého,
jehož viece z světa všeho
vším svým srdcem milováše,
ni co jiného ufáše,
95 by viac milovati mohla,
po nemž sě bieš' pláčem zmohla.
Ztratila bieše za celo
své milé dušice tělo,
a lép umřieti súdieše,
100 než-li živa býti chtieše;
neb by spieše jej umrúci
nalezla než živa jsúci.
Po nemž vezdy smrti zdáše,
živa býti nežádáše;
105 milosť pravá v srdci pilná,
jest právě jako smrť silná.

Cło by wiecz smrt mohla sdię|ti.
 nadmarigi nebo gmyeti.
 Bieffe | gyz prawie bezvma.
 10 Neymagycz | wfobie rozuma.
 Czıgıczy gız ne|czugieffe.
 any wıduczy wıdieffe |
 Any tu bies kdez stogieffe.
 Neb tam | wfiechna frdcem bieffe.
 Tu kdez | gegie myly mıstr byl.
 15 acz newiedıela | kdey przebył.
 aprotoz uhrobu zdase. |
 placzcz mdlobu yedua stasse.
 Oma|ria fkterus czaku.
 Nebo fkterus | radu taku.
 wıwem frdczy ten vmyśl | zdala.
 By tu ıedno fama stala ||
 32• Kdyz fye apoftoli lekli.
 Nenalezse yho | utekli.
 Tys naydrzew przıednymy | sešla.
 Khrobu asfnymy otešla.
 apo|nychs oftala potom.
 5 Swate pısmo | prawı otom.
 Omaria proczs to sdię|la.
 Czılıs nadnye rozumıela.
 pak|lıs wıece mılowala.
 zes fye men | nez ony bala.
 powıedıe to owsem | czıele smıele.
 10 Ez maria gyneho czye|le.
 Nemyślıla any znala.
 Gedno | aby mılowala.

Čso by viac smrť mohla sdieta
nad Marijí nebo jmieti?
Bieše již právě bez uma,
110 nejmajíc v sobě rozuma;
čijíci již nečujéše
ani vidúci vidieše,
ani tu bieš', kdež stojéše,
neb tam všechna srdcem bieše,
115 tu kdež jeje milý mistr byl,
ač nevěděla, kde i přebyl.
A protož u hrobu ždáše,
plačíc mdlobú jedva stáše.
Ó Maria, s kterús čakú
120 nebo s kterús radú takú
v svém srdci ten úmysl ždala,
by tu jedno sama stála?
Když se apoštoli lekli,
nenalezše j'ho utekli,
125 tys najdřiev před nimi sešla
k hrobu a s nimi otešla,
a po nichs ostala potom,
svaté písmo praví o tom.
Ó Maria, pročs to sděla?
130 čilis nad ně rozuměla?
pak-lis viece milovala,
žes se méně než oni bála?
Povědě to ovšem směle,
ež Maria jiného cíele
135 nemyslila ani znala,
jedno aby milovala.

Atak wtey miłost|ney strazny.
 zapomanula bies baz|ny.
 Iwseho czoz skrilo nebe.
 zapo|nula bies sebe.
 15 Beztoho yehoz ie|dyne.
 Milowaffe nadwse gyne. |
 Czo toho zadiw neymyetí.
 ze tak | byla bezpamyetí.
 Ny by gehó gyz | poznala.
 yehoz widietí zadala. |
 wrowie by ho nehladala.
 32^b By by||la pamatowala.
 Slawa gehó giez | powiediel.
 przed swu smrtí byl iakz | wiediel.
 To sye gma zagisto staty. |
 Trzetí den mnye z mrrtych wftatí |
 5 To powiedie neb to wiedie.
 ze po | gegiey sylney biedie.
 Tak przielísna | bolešt byla.
 Gegie frrdce napllnyla |
 Itiech flow pamyet shladila.
 Giez | otmystra slyssala byla.
 10 Rozum zad|ny wnyey nebieffe.
 Rada wnyey | wíye sessla bieffe.
 wfieczka gíey | nadiegie sessla.
 asfrrdeczna zalošt f | wzefla.
 Gedno placzie gíey zbywase |
 protoz wftawnye plakasse.
 15 akdyz | sye placzycz naklony.
 aprozrziewsy | whrob sye wklony.

A tak v tej milostnej strážni
zapomanula bieš' bázni
i všeho, což skrylo nebe,
140 zapo(ma)nula bieš' sebe
bez toho, jehož jédiné
milováše nad vše jiné.
Co toho za div nejmieti,
že tak byla bez paměti?
145 Ni by jeho již poznala,
jehož viděti žádala.
V rově by ho nehladala,
by byla pamatovala
sl(o)va jeho, jež pověděl
150 před svú smrtí byl, jakž věděl:
To sě jmá za jisto státi,
třetí den mně z mrtvých vstáti.
To povědě, neb to vědě,
že po jejej silnej biedě,
155 tak přielišná bolesť byla
jeje srdce naplnila.
I těch slov paměť shladila,
jež ot mistra slyšala byla.
Rozum žádný v něj nebieše,
160 rada v něj vše sešla bieše;
všecka jej náděje sešla
a srdečná žalost vzešla.
Jedno pláče jej zbýváše,
protož ústavně plakáše;
165 a když sě plačíc nakloni
a prozřevši v hrob sě vkloni,

vzrzye dwa | andiely znebe.
 vbielem ruffye bliz | febe.
 wnyz khlawie aknoham wie|ce.
 Newzdał otfebe sediece
 20 Otazafta | gie wtey chwili.
 33^a Czo hleda nebo || procz kwili.
 Omaria neplacz toho |
 Vtiechis nalezla mnoho.
 asnad le|pe nezs uffala.
 Kdyzt sye ta prziho|da ftala.
 5 Nalezlas wiecz gednyem | toho.
 Neb kdys nalez hledala ied|neho.
 Chodilas czlowieka hlediecz |
 Nalezlas andiely sediecz.
 vmrleho | gfy hledala.
 pronzs wfechno wesele | vzdala.
 Inalezlas zywe. zato.
 10 yaz | to myeny cziele nato.
 ze fu proto | przišli byli.
 By twe b̃lesti vmnyli |
 Ten mnym iehozto ty hledas.
 a | pron sobie klidu nedas.
 Snad | nechcze twych s̃lez hledati.
 15 Zet da | wtey boleſti zdati.
 wolas ieho ant | neſlyſfy.
 Modlis sye ant neuflyfy |
 Hledas yeho gfuczy whorzy.
 Nyz | naleznes nyt otworzy.
 Aty tluczes | bezprziestatı.
 33^b Gdes ponem an nechce || ftaty

uzře dva anděly z nebe
u bielém rúše blíz sebe,
vniž k hlavě a k nohám viece,
170 nevzdál ot sebe sediece.
Otázasta jé v tej chvíli,
co hledá nebo proč kvílí?
Ó Maria, neplač toho,
utěchys nalezla mnoho
175 a snad lépe nežs ufala,
kdyžť sě ta příhoda stala.
Nalezlas viece jedniem toho,
neb kdys hledala jedn(o)ho,
chodilas, člověka hlediec,
180 nalezlas anděly sediec.
Umrlého jsi hledala,
proňžs všechno veselé vzdala,
i nalezlas živé za to,
jaz to mieni, ciele na to,
185 že sú proto přišli byli,
by tvé b(o)lesti umnili.
Ten mním, jehožto ty hledáš
a proň sobě klidu nedáš,
snad nechce tvých slez hledati,
190 žeť dá v tej bolesti ždáti.
Voláš jeho, anť neslyší;
modlíš sě, anť neuslyší,
hledáš jeho jsúci v hoři,
niž nalezneš niť otvoří.
195 A ty tlučeš bez přestati,
jdeš po nem, an nechce státi.

Ach prziehrozna wiecz bezime|na.
 Auwech protiwna promyena |
 Ten gest gez ofel ottebe.
 Ayuz ne|wiem tbal czo tebe.
 5 wiem to ze tie | drzew mylowal.
 I ot symona | wzbranyewal.
 Aprziedsestru twu | nelstiwie.
 Omluwal tie miłostiwie |
 Drzew tie chwalił natey wieczy |
 Kdyzs ieho nohy kłeczeczy.
 10 małti | mazicz szamy myla.
 apak wlaſſy | trziela byla.
 Bolest twu wſichnu | krotieſſe.
 Kdzyt hrziechy otpuſtił | bieſſe.
 Drzew tebe mile hłedaffe |
 I poſſeſtrze wzkazowaffe.
 15 Aby | knemu przila byla.
 Kdysto gfy | przynem nebyla.
 Omaria ruczies | wſtala.
 Gaks ta ſłowa vſlyſala |
 Kdysto ſeſtra rzekla ktobie.
 wyndi | miſtr tie zowe kłobie.
 34^a Inhed otpr||weho wſtanye.
 Obycziegem bezme|ſkanye.
 Knoham padla twym zagi|ſto.
 Ozmylely giezukriſte.
 Ty kdyzs | gy widiel zamutnu.
 5 Takes prony | gmiel twarz ſmutnu.
 paklis gy | widiel placzſczywu.
 Take gfy gmie|wal twarz ſływu.

Ach prehrozná věc bez jména,
auvech protivná proměna!
Ten jest, je(n)ž otšel ot tebe,
200 a juž neviem, tbal co tebe.
Viem to, že tě dřiev miloval
i ot Šimona vzbránieval,
a před sestrú tvú nelstivě
omlúval tě milostivě.
205 Dřiev tě chválil na tej věci,
kdyžs jeho nohy klečieci
mastí mažíc, slzami myla
a pak vlasy třela byla.
Bolešť tvú všichnu krotieše,
210 kdyžť hřiechy otpustil bieše.
Dřiev tebe mile hledáše
i po sestře vzkazováše,
aby k nemu prišla byla,
kdyžto jsi při nem nebyla.
215 Ó Maria, rúčes vstala,
jaks ta slova uslyšala,
kdyžto sestra řekla k tobě:
Vyndi, mistr tě zove k sobě!
Inhed ot prvého vstánie,
220 obyčejem bez meškánie,
k nohám padla tvým zajist(é),
ó zmilelý Jesu Kriste!
Ty kdyžs ji viděl zamutnu,
takés pro ni jměl tvář smutnú;
225 paklis ji viděl plačščivu,
také jsi jmieval tvář slzivú.

Okak miłoty|wie hłedie.
 Tieffe gy takto powie|die.
 Kde gfy ieho pochowala.
 10 Tu | sye prziediwna wiecz stała.
 protak | sylne mylowanye.
 Gez gmas kne|mu bezrozpranye.
 Lazarie bra|tra włastneho.
 Cztwrty den pohrz|ebeného.
 15 zmrtwych gey żywa na|wrati.
 aplacz gıey wradoſt obrati |
 Agyz myſtrze myłoftıwy.
 To my | wiecz zgyneho wdywy.
 Twa prz|iewierna vczennyczye.
 Itwa ſyl|na myłownyczye.
 34^b Czym potom || wtobie ſhrzieffila.
 Genz ſye tobie | wzdy tieffila.
 Czi tie rozhnyewala | kako.
 zes ſye otnye wzdałił tako |
 My ſmy potom neſlyſieli.
 5 Otnye | hrziecha ny wzwiiedieli.
 yedno ze | welmy zaranye.
 Inhed otwier|neho wſtanye.
 Seſla ktwemu | hrobu dolow.
 Drzew wſiech gynich | apoſtolow.
 10 Neſſuczy maſti zaczye|lo.
 Chtiecz vmazaty tve tielo.
 Ak|dyz nenaleze tebe.
 wrowie biezie|wſy ottebe.
 Twym wſyem uczen|nykom wſkaza.
 I gakz bylo giſtie | roſkaza.

Ó kak milostivě hledě,
těše ji, takto povědě:
Kde jsi jeho pochovala?
230 Tu se předivná věc stala.
Pro tak silné milování,
jež jmáš k nemu bez rozpranie,
Lazaře bratra vlastného,
čtvrtý den pohřbeného
235 z mrtvých jej živa navráti
a pláč jej v radost obráti.
A již, mistře milostivý,
to mi viec z jiného v divy,
tvá převěrná učennice
240 i tvá silná milovnice,
čím potom v tobě shřešila,
jenž se tobě vždy těšila.
Či tě rozhněvala kako,
žes se ot nie vzdálil tako?
245 My smy potom neslyšeli
ot nie hříecha ni vzvėděli,
jedno že velmi za ranie,
inhed ot věrného vstanie
sešla k tvému hrobu dolóv
250 dřiev všech jiných apoštolóv,
nesúci masti za celo,
chtiec umazati tvé tělo.
A když nenaleze tebe
v rově, běževši ot tebe,
255 tvým všem učenníkóm vzkáza,
i jakž bylo, jistě rozkáza.

- 15 Ony kdyz khrobu przig|du.
 vzrziewse tak prycz otgidu |
 Tato tu wfdy sama stasse.
 Austa|wiczne plakasse.
 Gestli wtom | ktery hrziech gmiela.
 Neprzym | by toho neldiela.
 35^a pakli gley wtō || hrziecha neny.
 Nezhli milosti zna|menye.
 azadost giz gma dotebe |
 aprocz tehdy kriges sebe.
 Dada | gley tu tuhu gmietí
 5 Gez zalosti | chce vmrzieti.
 Ty yenz wfiechny | miluyuczye.
 Miluges ihledagicznie |
 Tieffys ze tye nalezagy.
 Gyz te|be spraczy hledagy.
 Tys powie|diel ufty fwymy.
 10 Arzka kako f|lowy tymy.
 Gaz milugy wobecz | take.
 Ty gez milugy wfake.
 A|ktoz rano bude bdieti.
 Kemnye | ten mye bude gmieti.
 Tehdy ta|to smutna zena.
 15 podle tiech f|low | obluzena.
 Kdyz tak welmy ra|no zafla.
 Ktobie procz tebe ne|nafla.
 procz neutiesfys flez iegie |
 Giez tak mile protie lege.
 Iakos | gy tehdy utiesfyl.
 35^b Kdistos gley byl || bratra w|krziesfyl.

Oni, když k hrobu přijidú,
uzřevše, tak pryč otjidú.
Tato tu vždy sama stáše
260 a ustavičně plakáše,
jest-li v tom který hřiech jměla,
nepřím, by toho nesděla;
pak-li jej v tom hřiecha nenie,
než-li milosti znamenie
265 a žádost, již jmá do tebe,
a proč tehdy kryješ sebe?
dada jej tu túhu jmieti,
jež žalostí chce umřieti?
Ty, jenž všechny milujícíe
270 miluješ i hledajícíe
těšíš, že tě nalezají,
již tebe s prací hledají.
Tys pověděl ústy svými
a řka kako slovy t(ě)mi:
275 Jaz miluji vóbec také
ty, j(i)ž milují všaké;
a ktož ráno bude bdieti
ke mně, ten mě bude jmieti.
Tehdy tato smutná žena,
280 podle těch slov oblúzena,
když tak velmi ráno zašla
k tobě, proč tebe nenašla?
Proč neutiešíš slez jeje,
jež tak mile pro tě leje;
285 jakos ji tehdy utiešil,
kdyžtos jej byl bratra vzkřiesil?

- Milugesli gy | gescze wfak
 aprocz iegie dlis za|doft tak.
 Omistrze sprawny bez|mieti.
 5 Swiedku wierny racz po|mnyety.
 Swiedeczftwie giez byl | prohlaßfyl.
 Marrie tak rzka ioh|laßyl.
 Maria sobie wzwołi.
 prze|dobry diel bezomyła.
 Neb tye | wzwołi hoßpodyne.
 10 Mymo wfe|chno wßwietie gyne.
 Ale kak to | prawda rczena.
 Gez nebude ot|luczena.
 Akdyzs fye ty otnye wz|dalil.
 Czemus iegie diel tak | chwalil.
 15 pakli neyfy otnye wz|dalen.
 Tehdy iegie diel prziech|walen.
 procz placze neb hleda | czeho.
 Maria gißtie gyneho.
 Neh|leda nezli zwolenye.
 Ponemz | gley fwiet zaden nenyne.
 36* protoz || placzicz neprzieftawa.
 wzalofty | iedwa wzlykawa.
 neb ghoz | wzwołi nadwßy kraßu.
 toho | potrati wtom czaffu.
 5 protoz | myly lidßky strazie.
 zgiew fwu | prawdu to ißkazie.
 Tu czeft | poyegie wzwołenyu.
 Scho|way gley to kutießsenyu.
 aneb | kak to prawda bude.
 10 Bezotlucze|nye ißnyu fbude.

Miluješ-li ji ješče však,
a proč jeje dlíš žádost tak?
Ó mistře správný bez mėti,
290 svědku věrný! rač pomnieti
svědecstvie, ježs byl prohlásil
Martě, tak řka i ohlásil:
Maria sobě vzvoli(la)
předobrá diel bez omyla;
295 neb tě vzvoli, hospodine,
mimo všechno v světě jiné.
Ale kak to pravda rčena,
jež nebude otlúčena,
a kdyžs se ty ot nie vzdálil,
300 čemus jeje diel tak chválil?
Pak-li nejsi ot nie vzdálen,
tehdy jeje diel přechválen.
Proč pláče neb hledá čeho?
Maria jistě jiného
305 nehledá nežli zvolenie,
po nemž jej svět žádn nenie.
Protož plačíc, nepřestává,
v žalosti jedva vzlykává;
neb j'hož vzvoli nad vši krásu,
310 toho potratí v tom času.
Protož, milý lidský strážce,
zjev svú pravdu, to i skáže,
tu česť po jeje zvoleniu
schovaj jej to k utěšení,
315 aneb kak to pravda bude,
bez otlúčenje s ňú zbude;

Kromye acz tak | rozumyety.
 Chcemy. ato zato | gmyety.
 To czus acz gest foczy | wtiele.
 Ale wfrrdczy wedy wtiele.
 Protoz omaria nedli.

15 wta|kem placzy ny frrdczye mdly |
 Gmas andiely kuutieffenyu |
 Gmyey dofti nagich widieny |
 Snad ten iehoz hledas splaczē |
 Czige tie kfobie nyenaczem ||

36^b pronez fye nezgiewi tobie.
 proto day | klid splaczem fobie.
 Swoy boleſti | koniecz poloz.
 affwym flzam fmie|ru uloz.
 5 wzpomyen czot gest rzekl | obake.
 Tobie gynym zenam take |
 wy dczery zgieruzalemie.
 nerodte | plakati namie.
 Ale naffye. affwe | dieti.
 Mohli byſte zaupiti.

akdiz on | brany plakanye.
 10 procz tak placzes | bezprziefertanye.
 Strach mye by ieho | nebyla.
 Snad ſwym placzem ura|zila.
 Neb on by tve flzy milowal |
 Gyuz by take ſnad litowal.
 Swich | flez take neukrotie.

15 yako drziewe | czynyl protie.
 Protoz poſluchay me | rady.
 acz chcesz zbyti wieczſye wa|dy

kromě ač tak rozuměti
chcemy a to za to jmieti,
tociž ač jest z očí v (c)ele,
320 ale v srdci vezdy v těle.
Protož, ó Maria, nedli
v takém pláči ni srdce mdli!
Jmáš anděly k (u)těšení,
jměj dosti na jich vidění.
325 Snad ten, jehož hledáš s pláčem,
čije tě k sobě ně na čem,
proněž se nezjeví tobě.
Proto daj klid s pláčem sobě,
sv(e)j bolesti konec polož
330 a svým slzám smieru ulož.
Vzpomeň, coť jest řekl obaké
tobě, jiným ženám také:
Vy dcery z Jeruzalemě,
nerodte plakati na mě,
335 ale na se a své děti
mohly byste zaup(ě)ti.
A když on brání plakánie,
proč tak pláčeš bez přestánie?
Strach mě, by jeho nebyla
340 snad svým pláčem urazila.
Neb on, by tvé slzy miloval,
juž by také snad litoval,
svých slez také neukrotě,
jako dříve činil pro tě.
345 Protož poslúchaj mé rady,
ač chceš zbýti věčšie vady:

Gmas andieffke utieffenye |
 Gmyeyz wtom dofti kdyzt ho ne|nye.
 Bydlis snymy atiezicz gych ||
37^a neb spieffe weldy wzwives otnych |
 Gakz gest onem acz czo wiedye |
 Wiem to giste zet powiedie.
 yaz | prziegiste wierzy zato.
 5 ze su ony | przisli nato.
 I poslal gie on obake |
 prrwe prossye protie take.
 By | gehu wstanye zgiewili.
 A twoy | placz take skrotili.
 Weczyechu | gley tiezicz pilnye.
 10 zeno procz tak | placzes sylnye.
 Neb kteray wiecz | smutka tweho.
 Netay nycz knā | placzie tweho.
 Otewrzy nam wfy | mysl swogy.
 Amyt skazem zadost | twogy.
 Aona bolesti gata.
 15 Wsiech|na wnyuz smyslu otyata.
 Iged|noho newzye klobie.
 Vtieffenye | nautrobie.
 Nez mylesse wlobie | rzkuczy.
 vprzielisnem placzy gfuczy |
 Ach kterey to utieffenye.
37^b Tiechto || giftych nawscziewenye.
 Tiezczy gfu | utieffytelee.
 Mnye wlichny take przietelee.
 wiecze tiezye nezly tiefie |
 Me srrdeczko wtuhach piesye.

jmáš andě(l)ské utěšení,
jmějž v tom dosti; když ho nenie,
bydliž s nimi a těži(ž) jich,
350 neb spieše vezdy vzvieš ot nich,
jakž jest o nem, ač co vědie,
viem to jistě, žeť povědie.
Jaz přejistě věři za to,
že sú oni přišli na to
355 i poslal je on obaké,
prvé prosě pro tě také,
by jeho vstáníe zjevili
a tvój pláč také skrotili.
Vecechu jej, tiežíc pilně:
360 Ženo, proč tak pláčeš silně
neb která j' věc smutka tvého?
Netaj nic k nám pláče tvého,
otevři nám vši mysl svoji
a myť zkážem žádost tvoji.
365 A ona bolestí jata,
všechna vňuž smyslu otjata,
i jednoho nevzě k sobě
utěšení na útrobě,
než mysléše v sobě, rkúci,
370 u přielišném pláči jsúci:
Ach které j' to utěšení
těchto jistých navščievení?
Těžci jsú utěšitelé
mně, všichni také přietelé
375 viece tiežie nežli těšie,
mé srdéčko v túhách pěšie.

- 5 Gaz | stworzitele hledagy.
 Proto nagíne | netbagy.
 Wfechno naśwíetie ſtwo|rzenye.
 Otiezuge me wídienye |
 Nechczy andielow wídiety.
 any ſny|my bytie gmyetí.
 10 Neb ſpies mo|hu prziczynyty.
 Me boleſty nez vmny|ty.
 Acz by poczieli ottoho.
 Mnye | prawity przielis mnoho.
 Agaz bu|duli gym chtietí.
 Kewſemu otpo|wiedie.
 15 Strach mye by wiecze | nezmohli.
 Me miłoſty nez pomohli |
 Proto andielow netbagy.
 Anyt | gich take hledagy.
 Kromie pana | gich ameho.
 Hledam ſtworzitele ſwe|ho.
 Genz mye ſtworzył igie take |
 38ª Iſtworzenye wſelíkake.
 Neb mne | izadny nemoze.
 Nez on utieſſyty | moze.
 pana meho gfu otneli.
 Ane wyem kam gfu gey neli.
 5 Ohle|dam ſye przeproſtranye.
 Newízy ho | wzadney ſtranye.
 Hledam kdez | polozen zwiéſtie.
 Nyz naleznu na|tom myeſtie.
 Ach przebieda mníe | nebozye.
 10 Mnye tak zaloſty wem|nozye.

Jaz stvořitele hledaji,
proto na jiné netbaji.
Všechno na světě stvoření
380 otěžuje mé vidění.
Nechci andělův viděti
ani s nimi bytie jmieti;
neb spíš mohú přičiniti
mé bolesti než umniti.
385 Ač by počeli ot toho,
mně praviti přielíš mnoho
a jaz budu-li jim chtieti
ke všemu odpovědě(ti),
strach mě, by více nezmohli
390 mé milosti než pomohli.
Proto andělův netbaji
aniť jich také hledaji,
kromě pána jich a mého
hledám, stvořitele svého,
395 jenž mě stvořil i je také
i stvoření všelikaké;
neb mne i žádný nemůže
než on utěšiti může.
Pána mého jsú otnesli
400 a neviem, kam jsú jej nesli.
Ohledám se přeprostraně,
nevizi ho v žádnéj straně;
hledám, kdež položen zvěstě,
niž naleznu na tom místě.
405 Ach přeběda mně nebožě,
mně tak žalosti ve mnozě!

Kamlı poydu neb czo s|die|gy.

ziwa rzeczy neumiegy.

Ach | kam zaffel moy zaduczy.

Kamlı | fye diel miluguczy.

hledam nyz | naleznu wrowie.

15 wolam an my | neotpowie.

Ach mnye smutney | kam my gıtı.

Kdel my mileho | nagıtı.

włtanu ichczy wfye obgıtı.

Mieſta kteraz mobu ſgıtı |

Donadz nenaydu tı kde tu ge ||

38^b Gehoz ma duffye mıuge.

Oczy wz|dy ſlzy prolewayte.

Ny plakaty | przeſtawayte.

Nohy chodte abie|hayte.

any kdy vpoczıwayte.

5 Do|nydz wemnye ktera zıla.

Genz | my ponem neny mila.

Auwech | kam ſeſla ma radoſt.

Ach kde ſie | ſkrıla ma mıoſt.

Ach me zdra|wie me gednoſtı.

10 proczs mye | oſtawıl wzaloſtı.

ach boleſty | ach wfye nuzye.

Nęſtrpielne | wfylney tuzye.

mie ſewſiech | ſtran obkliczıla.

Autiechy otluczıla |

Agyz newiem czo zwolıtı.

15 Geſtłı | my otrowu gıtı.

Newiem neſcz|aſtna kam zaydu.

Any wiem kde | geho naydu.

Kam-li pójdu neb co sději,
živa řieci neuměji.

410 Ach kam zašel můj žádúcí,
kam-li se děl milující!

Hledám, niž naleznu v rově;
volám, an mi neotpovie.

Ach mně smutnej kam mi jíti,
kde-l' mi milého najíti!

415 Vstanu i chci vše objíti
miesta, kteráž mohu sjíti,
do(ň)adž nenajdu, kde tu je,
jehož má duše miluje.

Oči vždy slzy prolevajte
420 ni plakati přestávajte;
nohy chodte a běhajte
ani kdy upočívajte,
donidž ve mně která žíla,
jenž mi po nem nenie mila.

425 Auvech, kam sešla má radost,
ach kde se skryla má milost!
Ach mé zdravie, m(á) jednoti,
pročs mě ostavil v žalosti?

Ach bolesti, ach vše núze,
430 nestrpělné v silnej túzě,
mě se všech stran obklíčily
a útěchy otlúčily..

A již neviem, co zvoliti,
jest-li mi ot rovu jíti.

435 Neviem, nešťastná, kam zajdu,
ani viem, kde jeho najdu.

Smrt my othrobu | fye brati.
 ageftli my przynem | ftati.
 To my boleſt bezczielenye. ||
 39^a Proto mnye lepfieho nenye.
 Ged|no ſtrzieczy hrobu toho.
 Nez bych | dale ſla otneho.
 acz bych dale za|ſla ottad.
 5 Akdyz bych fye wratila | ſnad.
 wzata bych naſſla obake |
 Anebo hrob zruffen take.
 Stanu | tu achczy vmrzieti.
 zda budu to | ſchieſtie gmieti.
 ze as budu pohra|bana.
 podle hrobu meho pana |
 10 Otot me tielo blazene.
 Bude. budel | polozone.
 podle meho miſtra hro|bu.
 vmruli wnyneyfy dobu.
 O | ma ſczaſtna duſſye mila.
 Genz | wygducz zkrzehkeho tiela.
 15 Mo|czy bude ynhed giti.
 whrob me|ho pana i wgitı.
 Mey duſſy me | wezdy tielo.
 Boleſt ſuufylym | zaczyelo.
 ale hrob mny meho | pana.
 39^b pokoy aczeſt bude wzwa||na.
 Ten hrob zameho ziwenye
 Bude me wſe utieffenye.
 Anaſmr|ti bude namey.
 pokoy wieczny | duſſyczy mey.

Smrť mi ot hrobu sě bráti;
a jest-li mi při nem státi,
to mi bolest bez celenie.
440 Proto mně lepšího nenie,
jedno stříeci hrobu toho,
než bych dále šla ot neho.
Ač bych dále zašla ottad
a když bych sě vrátila snad,
445 vzata bych našla obaké
anebo hrob zrušen také.
Stanu tu a chci umřieti;
zda budu to šťastie jmieti,
že as budu pohrabána
450 podle hrobu mého pána.
Ó toť mé tělo blažené
bude, bude-l' položené
podle mého mistra hrobu,
umru-li v nynější dobu.
455 Ó má šťastná duše milá!
jenž, vyjdúc z křehkého těla.
moci bude inhed jíti
v hrob mého pána i vjíti.
Mej duši mé vezdy tělo
460 bolest s úsilím za celo,
ale hrob mn(ě) mého pána
pokoj a česť bude vzvána.
Ten hrob za mého živenie
bude mé vše utěšení
465 a na smrti bude na mej
pokoj věčný dušici mej.

5 ziwa podle ieho bu|du.
 aunruczy przynem sbudu |
 Any ziwa ny vmruczy.
 Otlucz̄y | fye przynem gfuczy.
 ach mn̄ie | przienesczastney zenye.
 ach na|me nedomyſlenye.
 10 procz sem | neſtala dobu wtu.
 procz ho ſa|ma oſtawich tu.
 Procz sem teh|dy ieho tiela.
 Strzeczy uſtawnie | nechtiela.
 Gyz bych wzata ne plakala.
 15 ny bych ho ſnad wzietı | dala.
 aneb ſa bych ponych ſle|diecz.
 Kam gey neſli toho hle|diecz.
 Ale podle hrziecha meho |
 Chowagicz zakona ſweho.
 Ztra|tich pana zakonneho
 40^a Nadwſye || gyne mnye mileho.
 Kdysz sem zako|nu howiela.
 zakon sem ſdrrzietı | chtela.
 atomu gmuz zakon ſluzy |
 Ztratila sem pomey nuzy.
 5 Kakz | koliwiek gfuczy przynem.
 Neby|loby to giſcie wiem.
 Zakona tiem | przieſtupitı.
 Ale owſem doplłnyti |
 Zakon ſtary zuuſtawenye. .
 Otneho | poſkwrrnen nenye.
 10 Kromye wez|me obnowenye.
 Lepſiey wieczy na|ſtwrrzenye.

Živa podle jeho budu
a umrúci při nem zbudu;
ani živa ni umrúci,
470 otlúčím se, při nem jsúci.
Ach inně přenešťastnej ženě,
ach na mé nedomyšlenie!
Proč sem nestála dobu v tu,
proč ho sama ostavich tu?
475 Proč sem tehdy jeho těla
střieci ústavně nechtěla?
Již bych vzata neplakala
ni bych ho snad vziati dala;
aneb šla bych, po nich slediec,
480 kam jej nesli, toho hlediec.
Ale podle hřiecha mého
chovajíc zákona svého,
ztratich pána zákonného,
nad vše jiné mně milého.
485 Když sem zákonu hověla,
zákon sem sdržeti chtěla,
a to(ho), j'muž zákon slúží,
ztratila sem po mej núzi.
Kakž kolivěk jsúci při nem,
490 nebylo by, to jistě viem,
zákona tiem přestúpiti,
ale ovšem doplniti.
Zákon starý z (u)stavenie
ot neho poskvrn(ě)n nenie,
495 kromě vezme obnovenie,
lepší věci na stvrzenie.

Mrrtwy ten czyſtych | neſkwrny.
 Nez zneczyſtych czyſte | czyny.
 wſelikeho uzdrawuge.
 boh | ktoz ſye ho dotykuge.
 15 aktoz kne|mu przyſtupuye.
 Toho take oſſwieczuge.
 ale naczem giż oſtanu |
 Naſſwu boleſt rozpomanu.
 Kdyz | hľadagicz gehu gidech.
 Oſſedy | opiet przigidech.
 40^b Hrob otewrze||ny nalezech.
 ale ieho nenalezech |
 Tuz czakagiczny iſtanu.
 zda ſye | zgiewi wkueru ſtranu.
 akakoz | my ſtati ſamey.
 5 ach czo my | zdiety tuzie mey.
 Apoſtoli ſye | rozeſli.
 amne placzucze oteſli |
 Izadneho newidieti.
 By kto | ſemnu chtiel zieleti.
 any ſye | ten ktery udal.
 10 Genz by ſemnu | miſtra hľadal.
 Zgiewili my ſye | andieli.
 ale newiem czo gſu | chtieli.
 acz ſu mye utieſſyecz | mnyeli.
 procz placzy by to | wiedieli.
 15 pakli by ſye nemyli|li.
 Procz placzy nerzgli by byli. |
 Zeno procz placzes powiez nam |
 Neb czo hľadas netay nycz knam |

Mrtvý ten čistých neskvrní
než z nečistých čisté činí.

Všelikého uzdravuje

500 Bóh, ktož se ho dotykuje;
a ktož k nemu přistupuje,
toho také osvěcuje.

Ale na čem již ostanu?

na svú bolest rozpomanu.

505 Když, hledajíc jeho, jidech,
otšedši, opět přijidech,
hrob otevřený nalezech,
ale jeho nenalezech.

Tuž čekající i stanu,

510 zda se zjeví v kterou stranu.

A kakož mi státi samej,

ach co mi sdieti túžě mej?

Apoštoli se rozešli

a mne plačúce otešli.

515 I žádného neviděti,

by kto se mnú chtěl želeti;

ani se ten který udal,

jenž by se mnú mistra hledal.

Zjevili mi se anděli,

520 ale neviem, co jsú chtěli.

Ač sú mě utěšiec mněli,

proč pláči, by to věděli;

pak-li by se nemýlili,

proč pláči, neřkli by byli:

525 Ženo, proč pláčeš, pověz nám,
neb co hledáš, netaj nic k nám.

- Aneb fnad proto tazali.
 By my | plakati nedali.
 41^a Neb acz by my || to radili.
 Tezmierz by mie vmo|rzili.
 Gaz gich poslusna nebudu |
 ale donydz ziwa budu.
 plakati | wzdy budu dotud.
 5 Geho nena|lezu dokud.
 Aczoz sobie smut'na sdięgy.
 Kdel ho nalesti vmie|gy.
 Kamli my sye obratiti.
 Neb | nakom rady proffyti.
 Kto sye | nademnu smiluge.
 10 Neb utiesy | neb slituge.
 Kto my powie neb | skazuge.
 Koho ma dussye m'lugę.
 Kdeli bydli neb przebywa |
 Anebo kde upoczywa.
 ach au|wech by kto milemu.
 15 wfkazał | kto mistrowi memu.
 Ze ponem | miłostíu mdlegy.
 abolestiu wŝie | truchlegy.
 Aneb mey boleŝti row|nye.
 Nykdiez nenye zda sye to | mnye.
 41^b Nawrat sye moy myly | zassye.
 name ŝiby wzpomana sye |
 Ozaduczy mylowany.
 Miłostnycze | prziezadany.
 nawrat my ŝwe | utiesŝenye.
 5 Twe mile twarzy wi|dienye.

- Aneb snad proto tázali,
by mi plakati nedali?
Neb ač by mi to radili,
530 téžměř by mě umořili.
Jaz jich poslušna nebudu,
ale donidž živa budu,
plakati vždy budu dotud,
jeho nenaleznu dokud.
- 535 A což sobě smutna sději,
kde-l' ho nalézti uměji?
Kam-li mi se obrátiti
neb na kom rady prositi?
Kto se nade mnú smiluje
540 neb utěší neb slituje?
Kto mi povie neb skazuje,
koho má duše miluje?
kde-li bydlí neb přebývá
anebo kde upočívá?
- 545 Ach ouvech, by kto milému
vzkázal (t)o mistrovi mému,
že po nem milostú mdleji
a bolestú vše truchleji;
aneb mej bolesti rovně
550 nikděž nenie, zdá se to mně.
Navrať se můj milý zasě,
na mé sliby vzpomana se.
Ó žádúcí milovaný,
milostníče přežádaný!
555 navrať mi své utěšení,
tvé milé tváři vidění.

Vkaz my fwu twarz wtu | dobu.
 Powzny twoy hlas wuffy | obu.
 Twoy hlas sladky memu | fluchu.
 Twa twarz milay memu | duchu.
 Onadiegie ma gedyna |
 10 wfwietie aızadna gyna.
 nepo|tup zadanye meho.
 poprziey my | widienye fweho.
 Ma by duffye | wtom doft gmyela.
 potom nech | at bych vmrziela.
 15 Kdyz maria | tak powiedie.
 Placzicz ubolestney : biedie.
 Tehdy fye obrati zaffye |
 Giezus gley widietı da fye.
 Ale | ona newiedieffe.
 By byl giezus | any mnyeffe.
 42* Giezus gie tehdy | otaza.
 Czo placze neb hleda wfta|za.
 Ozadoftı duffye iegie.
 Procz | gie tiezes zkuffygie gie.
 Rzka | czo placzes neb czo hledas.
 5 procz | fye gley poznatı nedas.
 wfak | tie ona malo przedtiem.
 widiela | wobıd lidem wfyem.
 Sbolestı | frrdeczka fweho.
 nakrzizy obie|fneho.
 Ona trzeti den widiela |
 10 Twogy ruczye otnyuz gmıela |
 Drzewe czaste pozehnanye |
 Ato profwe mylowanye.

Ukař mi svú tvář v tu dobu,
 povzni tvój hlas v uší obú.
 Tvój hlas sladký mému sluchu,
 560 tvá tvář mila j' mému duchu.
 Ó nádeře má jediná
 v světě a i žádná jiná!
 nepotup žádanie mého,
 popřeř mi vidění svého.
 565 Má by duře v tom dost jměla,
 potom nech ať bych umřela.
 Když Maria tak povědě,
 plačíc u bolestnej biedě,
 tehdy se obráti za se,
 570 Jeřúř jej viděti da se;
 ale ona nevědieše,
 by byl Jeřúř, ani mnieše.
 Jeřúř je tehdy otáza,
 co pláče neb hledá, vztáza.
 575 Ó žádosti duře jeje!
 proč je tieřeř, zkuřije je,
 řka: co pláčeř neb co hledář,
 proč se jej poznati nedář?
 Však te ona málo před tiem
 580 viděla v obid lidem všem
 s bolestí srděčka svého
 na kříži oběř(e)ného.
 Ona třetí den viděla
 tvoji ruce, ot ňúř jměla
 585 dřieve časté pořeňanie,
 a to pro své milovánie;

Vkaz my fwi
 Powzny fwoy
 Twoy hlas
 Twa twarz
 Onadhego
 10 wliwiete a
 nepo'tup
 poprzec
 Ma by
 potom
 15 Kdylz
 Placz
 Tehd
 Cie
 Ale
 By
 42ⁿ Ci
 C
 O
 I
 I.
 3 I
 V

a tvé nohy, jež líbala,
k tomu slzami umývala,
hřebími k kříži připaty,
s rukama krutně rozpaty.
A juž mní také za celo
z hrobu tvé vy(ň)ato tělo,
jehož mazat přišla byla,
by se jakž takž utěšila;
595 a ty jé, proč pláče, tiežeš,
jímž jí viac bolesti viežeš.
Milý mistře, ty, jenž vše vieš,
proč tvé ženy duch pripravieš
k takej túžě a k žalosti,
600 jenž tak hledá tvé milosti;
ana myslú vždy při tobě,
ana duší všecka v tobě,
vší silú ufá do tebe,
sama zufavši ot sebe?
605 Ani hledá co jiného
než jedno viděnie tvého,
ni co kdy jiného myslí
než tě vezdy jmá na myslí.
A snad proto nedomní se,
610 by ty byl, mně cele i zdí se,
že již vnuž z uma vy(ň)ata
pro tě i omylem jata.
Čemuž tehdy dieš, co žádáš,
ženo, co pláčeš neb hladáš?
615 A však vieš, že nedie, řkúci:
Tebe pláči žádající;

- 43^a Kromye acz by ty fwym duchem |
 Rzekl wgegíe frrdeczku fluchem |
 Gat fem gehozs ty plakala.
 yat | fem íehozs ty zadala.
 5 Nebt gíey | nelzye znatí tebe.
 Donyewads | ty tagís febe.
 Ona zahradníka | mnyeczy.
 weczye pane nan hle|dieczy.
 Aczs ty gey wzał akdes | flozíl.
 10 Powiez my kdes gey polo|zíl.
 Aíat íeho wezmu znowa.
 afn̄y | fye wlozym dorowa.
 Obolestí prze|liffena.
 Omylostí przewyffena. |
 Tato gísta smutna zena.
 Tak | bolestíu ohrazena.
 15 Bieffe wnyuz | temnym oblakem.
 pronz new|ladnyeffe fwym zrakem.
 any wi|dietí moziEFFE.
 Slunczie genz ra|no wfchodieffe.
 Poprrfky rozpro|ftieragie.
 43^b Wgegíe okna blfket | dawagie.
 Skrrzie uffy gyz fwiet|legie.
 wchazíegíe wdom frrdczye | gegíe.
 Ale ze fye bies przyemo|hla.
 Mílostíu takz y nemohla |
 5 wíducz wídietí przedfobu.
 tak | gíey oczy zafle mdlobu.
 Gíezu|fye gíftíe wídieffe.
 Ale by on byl | nemnyeffe.

kromě ač by ty svým duchem
řekl v jeje srdéčku sluchem:
Jáť sem, jehožs ty plakala,
620 jáť sem, jehožs ty žádala;
nebť jej nelzě znáti tebe,
doněvadž ty tajíš sebe.
Ona zahradníka mnicci,
vece: Pane! naň hledieci,
625 ačs ty jej vzal a kdes složil,
pověz mi, kdes jej položil?
A jáť jeho vezmu znova
a s ním se vložím do rova.
Ó bolesti přielišená,
630 ó milosti převýšená!
Tato jistá smutná žena,
tak bolestú ohrazena
bieše vňuž temným oblakem,
proňž nevládníeše svým zrakem
635 ani viděti móžieše
slunce, jenž ráno vzhodieše,
poprsky rozprostieraje,
v jeje okna blsket dávaje,
skrzě uši již svět leje,
640 vcházeje v dóm srdce jeje.
Ale že se bieš' přemohla
milostú, takž i nemohla,
vidúc, viděti před sobú,
tak jej oči zašle mdlobú.
645 Ježúše jistě vidieše,
ale, by on byl, nemnieše.

Omaria acz ho hle|das.

10 Procz ho prawie neohle|das.

Atot giezus twa wfyę chwala |

Gehozs tak fnaznye hładala.

hle|dat tebe gyz zmrtwych wznyk |

Aty mnys by byl zahradnyk.

yest | to prawda gakz ty fudis.

15 ale na|tom wfelik bludis.

acz tak zahrad|nyka gho mnys.

Agiezufye fye ne|domnys.

Gest giezius izahradnyk | ge.

Genz rozliczne fyemye fyege |

Strzied zahrady frrdczye tweho |

44^a Iwfelikeho wierneho.

Afnad gehu take | neznas.

Proto ez umrrleho hledas. |

Ayuz prawie natey wieczy.

Moy | vnyfl myeny uleczy.

5 pronyuz fye | wiecz dalil tebe.

any tobie zgiewil | febe.

Prochs hładala genz gest ne|byl.

Anehledalas genz gest byl |

Gieziufies wesdy zadala.

Agiezy|fies nehladala.

10 Proto giezufye | widuczy.

bylas yeho newieduczy |

Omyftrze plny mylofty.

Gaz | hrziefny pomey krzehkosti.

Om|luwati neumyegi.

Gegie bludu | any fmiegy.

Ó Maria, ač ho hledáš,
proč ho právě neohledáš?
A toť Ježíš, tvá vše chvála,
650 jehožs tak snažně hladala,
hledáť tebe, již z mrtvých vznik,
a ty mníš, by byl zahradník.
Jest to pravda, jakž ty soudíš,
ale na tom všelik blúdíš,
655 ač tak zahradníka j'ho mníš
a Ježíše se nedomníš.
Jest Ježíš i zahradník je,
jenž rozličné siemě sěje
střed zahrady srdce tvého
660 i všelikého věrného.
A snad jeho také neznáš
proto, ež umrlého hledáš?
A juž právě na tej věci
mój úmysl miení uléci,
665 pro ňuž se viac dálil tebe,
ani tobě zjevil sebe.
Pročs hledala, jenž jest nebyl,
a nehledalas, jenž jest byl?
Ježíšes vezdy žádala
670 a Ježíšes nehladala;
proto Ježíše vidúci,
bylas jeho nevědúci.
Ó mistře plný milosti,
jaz hříšný po mej křehkosti
675 omlúvati neuměji
jeje bludu ani směji;

- 15 Neb wfelik womyle | itala.
 Ez takehoz tebe hledala |
 Gakehoz tie tdy widieffe.
 Kdyz | tie wrow wlozila bieffe.
 Widieła | bieffe zaczyelo.
 drziewe two vmr|le tielo.
- 44^b Skrrzyzie przedsobu flo||flozeno.
 Atak wrowie polozeno |
 Tak sylnu boleści sgata.
 potwey smr|ti bies otyata.
 Ze nycz nadiegye | neymiela.
- 5 By tie kdy zywa wí|diela.
 Atak wtey boleści gfuczy |
 Potwem pohrzebu placzyczy.
 ney|myegieffe nycs myślenie.
 Na | two trzeci den wkrzieszenie.
 Tehdy | ioseph kdyz tie flozy.
- 10 Skrzizye | awrowie polozy.
 Tudiez maria | pohrzebe.
 Swoy duch wrowye | podle tebe.
 Atak nerozluczyne | shluczy.
 Ktwemu tielu iprzyłuczy |
 Ze by snaze rozluczyła.
- 15 Duffy stie|lem bezomyła.
 Nez swoy duch | ottiela tweho.
 Tie miługyczy | mrtweho.
 Duch iegie był wiecz | wtwem tielu.
 Neził wgie to | wiem ciele.
- 45^a Kdez tweho tiela || hledaffe.
 Tudies sweho ducha pta|fe.

neb všelik v omyle stála,
ež takéhož tebe hledala,
jakéhož tě t'dy vidieše,
680 když tě v rov vložila bieše.
Viděla bieše za celo
dřieve tvé umrlé tělo
s kříže před sobú (slo)ženo
a tak v rově položeno.
685 Tak silnú bolestí sjata,
po tvej smrti bieš' otjata,
že nic nádeje nejměla,
by tě kdy živa viděla.
A tak v tej bolesti jsúci,
690 po tvém pohřebu plaící,
nejměješ ničs myšlenie
na tvé třetí den vzkříšenie.
Tehdy Jozef když tě složi
s kříže a v rově položi,
695 tudiež Maria pohřebe
svój duch v rově podle tebe,
a tak nerozlučně s(l)úči
k tvému tělu i přilúči,
že by snáze rozlúčila
700 duši s tělem bez omyla
než svój duch ot těla tvého,
tě milující mrtvého.
Duch jeje byl viac v tvém těle
nežli v jeje, to viem cele;
705 kdež tvého těla hledáše,
tudiež svého ducha ptáše;

Akdez twe tielo ztratila.
 Tudies | swoy duch isnym byla.
 Czoż teh|dy to geſt wdiw hnati.
 5 acz tebe | nemohla znati.
 neb toho wfobie | neymieffe.
 Gymz tě widietı fluſſyeffe.
 Nawrat gıey duch gegie | wtielo.
 Genz geſt przıtobie zaczyelo |
 Srrdce iegie hned nabude.
 10 Wſeho | bludu ipodzbude.
 Okako wtem | bludie mdleffe.
 genz tako protie | boleffe.
 Giſtie rzku acz geſt blud | gmyela.
 ze ſye(y) bludıı nemnye|la.
 Nebo ten blud zbluda nebyl |
 15 Ny otgynowad poſſel byl.
 Nez | zſrrdczye zmyloſtı prawe.
 Azbole|ſtı przıenezdrawe.
 Proto pane | myloſtıwy.
 Sudce ſprawny boze | zywy.
 45^b Miłoſt ta giżto gma wto||bie.
 Aboleſt giż gma potobie.
 By gy | ktobie omluwıla.
 Acz naczem tobie | ſbludıla.
 neobraczuy ſye any tbay |
 nazenſky blud ate poptay.
 5 Namy'łoſt ſwe vczennyczye.
 Genz giż pro|tie horzem nyczye.
 neb neplacze p|blud ny leſt.
 nez promiłoſt apro|boleſt.

a kdež tvé tělo ztratila,
tudiež svůj duch i s ním byla.
Což tehdy to jest v div hnáti,
710 ač tebe nemohla znáti?
neb toho v sobě nejmieše,
jímž tě viděti slušieše.
Navrať jej duch jeje v tělo,
jenž jest při tobě za celo,
715 srdce jeje hned nabude,
všeho bludu i po(z)bude.
Ó kako v t(o)m bludě mdléše,
jenž tako pro tě boléše!
Jistě řku, ač jest blud jměla,
720 že se blúdití nemněla;
nebo ten blud z bluda nebyl,
ni otjinovad pošel byl
než z srdce, z milosti pravé
a z bolesti přenezdravé.
725 Proto, pane milostivý,
súdce správný, Bože živý,
milost ta, jižto jmá v tobě,
a bolest, již jmá po tobě,
by ji k tobě omluvila,
730 ač ná čem tobě sblúdila.
Neobracuj se ani tbaj
na ženský blud, a(l)e poptaj
na milost své učennice,
jenž již pro tě hořem nice,
735 neb nepláče pro blud ni lešť
než pro milost a pro bolest,

Tak pilnye tebe tiezuczy. |
 naymyleyffy pane rzkuczy.
 10 aczs ty | gey wzał akde flozyl.
 powiez my | kdes gey polozil.
 Agazt poydu | tam bezstanye.
 Iwezmu gey bezme|skanye.
 Okak wiedmo newiedie|fe.
 Atak uczenye bludieffe.
 15 An|dielom drzew rzekla byla.
 Ane|wiedie acz zomyła.
 Pana meho | gfu precz wzał.
 Anewiem kde | gey schował.
 Anerzekla gym | zagiste.
 wzieli apolozili giste ||
 46* Gehoz andieli nebyh.
 Ny wzieli ny po|lozili.
 Tobie gest rzekla zaczyelo.
 Aczs | ty podyal ieho tielo.
 Akdes flozil ne|tay kemnye.
 5 powiez ozyw dussy wem|nye.
 Neb andieli powiediet.
 Nemohli | any wiediet.
 plne giftoty otobie.
 tys | tak sdziel iakz libo tobie.
 Oprziedo|bry giezukriste.
 Kteray myslte zeny | giste.
 ze tak otobie powiedie.
 10 yaz | gey wezmu kde gey wzwiedie.
 yozef | probazn nesmyel wziety.
 Tweho tie|la any snyety.

- tak pilně tebe tiežúci:
Najmilejší pane, řkúci,
ačs ty jej vzal a kde složil,
740 pověz mi, kdes jej položil;
a jazť pójdu tam bez stánie
i vezmu jej bez meškánie.
Ó kak vědmo nevědieše
a tak učeně blúdieše.
- 745 Andělóm dŕiev řekla byla
a nevědě ač z omyla:
Pána mého jsú preč vzali
a neviem, kde jej schovali.
A neřekla jim: zajisté
750 vzěli a položili jste,
jehož anděli nebyli
ni vzeli ni položili.
Tobě jest řekla za celo:
Ačs ty podjal jeho tělo
755 a kdes složil, netaj ke mně,
pověz, oživ duši ve mně;
neb anděli pověděti
nemohli ani věděti
plné jistoty o tobě.
- 760 Tys tak sděl, jakž libo tobě.
Ó předobŕý Jezu Kriste,
která j' mysl té ženy jisté,
že tak o tobě povědě:
Jaz jej vezmu, kde jej vzvědě.
765 Josef pro bázň nesměl vziati
tvého těla ani snieti

Skrzizie dolow nezly | wnoczy.
 Bogie fye zidowske moczy |
 Atoz gefcze fuotpuszczenym.
 15 Spilato|wym zlym nekrzsczenym.
 Maria | noczy netbasse.
 Ny fye nastrach ohle|dasse.
 Ale udatnye rzkucz sibi.
 yaz | gey wezmu izaribi
 Omaria czoz | dies ktomu.
 46^b az snad schowan yest || wtom domu.
 wnemz fye swaty | ohrziewal.
 Tu kdez kokot nadn̄y | zpiewal.
 aby take otazala.
 die|wka gesto udrzwi stala.
 5 Cfo ch|ces czo sdieti sobie wies.
 yaz gey | wezmu gefczeli dies.
 Oprziediw|ne przewazeny.
 Te zeny geuz | zenske neny.
 Igedno newyny|ma.
 miasta ny strachu podgyma |
 10 Bezewfye bazny nematny.
 Shibu|ge rzkuczy udatnye
 Powiez my | to pane zwiestie.
 Wkterems yey | polozil miestie.
 At tam poydu | ruczie znowa.
 15 Iwygmu gey yn|hed zrowa.
 Ozeno twe ustawiczst|wie.
 Gest welike ocziwiestwie |
 Welikay twrdost twe wiery |
 Gieyz gaz any kto wie miery |

- s kříže dolóv nežli v noci,
boje sě židovské moci;
a tož ješče s uotpuščením
770 s Pilátovým, zlým nekřščeným.
Maria noci netbáše
ni sě na strach ohledáše,
ale udatně řkúc, slíbi:
Jaz jej vezmu i zalíbi.
775 Ó Maria, což dieš k tomu,
až snad schován jest v tom domu,
v nemž sě svatý (Petr) ohřieval,
tu kdež kokot nad ním zpieval,
aby také otázala .
780 dievka, ježto u dřví stála:
Čso chceš, co sdieti sobě vieš,
jaz jej vezmu, ješče-li dieš?
Ó předivné převáženie
té ženy, jenž ženské nenie,
785 i jedno(ho) nevynímá
miesta ni strachu podjímá.
Beze všie bázni nematn(ě)
slibuje, řkúci udatně:
Pověz mi to, pane, zvěstě,
790 v kteréms jej položil miestě?
ať tam pójdu rúče znova
i vyjmu jej inhed z rova.
Ó ženo, tvé ustavičstvie
jest veliké očivěstvie;
795 velika j' tvrdosť tvé viery,
jejž jaz ani kto vie miery.

Ogiezussy miłostíwy.

47^a

Tobu utie||sen wes świet żywy.

proczs zapo|nul poymenye.

Rzeczy teyto smut|ney zenye.

Bud tobie yakoz gfy | chtieła.

5 Vffay domne yakz drzew | mnyela.

wiera atwogy czyny.

Ta | tie gyz zdrawu uczyny.

Azdat geft | kto gey otłozyl.

procz nedies kdes | gey polozil.

At tie wezmucz yakz | myluye.

10 Vczennykom twym zwiestu|ge.

Giezussy plłny. miłostí.

Nerod del | iegie zadofti.

prowlacziti any dliti |

Ny wiecz teto zeny mdliti.

Neb giz | trzeti den trrpieczy.

Tebe newie na|krrmyeczy.

15 Czym twe dussye hla|dowite.

Gefto gyny żywy nykte |

Nepoftyli ny nakrrmy.

Złwieta wfi|ech zrozlicznych krrmy.

Kromie | acz ty swu twarz sznamye.

Dada | fye gey znati znamie.

47^b

Podas || chleba tweho tiela.

Natom by prze|dofti gmiela.

Kdyz by swych droch|tow plłnyegie.

Napłłnył kos frd|czye iegie.

5 Chczefli tehdy by nezfta|la.

naczyestie any uftala.

Ó Ježíši milostivý!
tobú utěšen ves svět živý,
pročs zapo(ma)nul po jméně
800 řieci tejto smutnej ženě:
Buď tobě, jakož jsi chtěla,
ufaj do mne, jakž dřiev mněla;
viera a tvoji čini —
ta tě již zdrávu učiní.
805 A zdať jest, kto jej otložil,
proč nedieš, kdes jej položil?
ať tě vezmúc, jakž miluje,
učenníkóm tvým zvěstuje.
Ježíši, plný milosti,
810 neroď dél jeje žádosti
provláčiti ani dlíti
ni viac této ženy mdlíti;
neb již třetí den trpieci,
tebe nevie, n(i) krmieci
815 čím (s)vé duše hladovité,
ježto jiní živí nikte
nepostili ni nakrmí
z světa všech z rozličných krmí,
kromě ač ty svú tvář sznámě,
820 dada sě jej znáti známě,
podáš chleba tvého těla,
na tom by předosti jměla,
když by svých drochtóv plněje
naplnil koš srdce jeje.
825 Chceš-li tehdy, by nestála
na cestě ani ustála,

Possyl | aobwłaz śnaznyegie.
 Trziewa hła|dne duffye iegie.
 Acz negynym ale | ponye.
 Śladkoſtī ſwe drahe wonie |
 10 Tys chleb żywy genz gmas wfo|bie.
 wſichnu rozkos wſakey dobre |
 Drahu wonyu wneumierzie.
 za|dagiczym das uwierzie.
 Żywot ie|gie tiela ſtatī.
 Nemoz dluho any | tratī.
 Kromie iedno acz ty ruczye |
 15 Zgiewis ſye gey neotluczie.
 yenz | ſy żywot iegie duffye.
 Gynakt | wſe zdrowie ruſye.
 Tehdy giezus | hned te chwile.
 weczye gey ma|ria mile.
 48* Obrtſy ſye poſwey bie|die.
 Rabony gmu odpowiedie
 Gie|zus przyczyny ſlow wiecze.
 Nedoty|kay ſye mne wiece.
 Opromiene|nyu prawiece.
 5 toho wrchnyeho | boziczye.
 Boleſt ſye gegie obraty |
 Wſylnu radoſt ynawratī.
 Aſzy ie|gie boleſtiwe.
 Zmyenychu ſye | wmyloſtiwe.
 Kdysz maria ſlyſie | ſwe gmye.
 10 Ze gie tako pozwa | weymye.
 Neb tak bieſſe zuobyczie|gie.
 Nawykl gie zwatī miſtr ie|gie.

- posil a obvlaž snažněje
třeva hladné duše jeje,
ač nejiným, ale poně
830 sladkostí své drahé vóně.
Tys chléb živý, jenž jmáš v sobě
všichnu rozkoš (v) všakej době,
drahú vónu v neumieře,
žádajícím dáš u vieře.
835 Život jeje těla státi
nemóž dlúho ani tráti
kromě jedno, ač ty rúče
zjevíš se jej, neotlúče,
jenž si život jeje duše,
840 jinakť vše zdravie rušie.
Tehdy Ježíš hned té chvíle
vece jej: Maria! Mile
obrtši se po svej biedě,
Rabony! j'mu odpovědě.
845 Ježíš přičini slov, vece:
Nedotýkaj se mne viece.
Ó proměn(ě)ni(e) prav(i)ce
toho vrchnieho božice!
Bolest se jeje obráti
850 v silnú radost i navráti
a slzy jeje bolestivé
změnichu se v milostivé.
Když Maria slyše své jmě,
že je tako pozva ve jmě, —
855 neb tak bieše z uobyčeje
navykl je zváti mistr jeje, —

poczy ynhed porozumu. |
 Gyz iako przichodiecz kumu. |
 własczi śladkość toho zwanye |
 15 wnemzto pozna bezmeskanie |
 Zey mistr iegie prziezaduczyu. |
 Giezus krystus wfemohuczy |
 Tdy duch iegie ozywenye.
 Przy|gie ismyśl nawracenye.
 48^b Kdyz || giezus wiece mluwiti.
 Chtiefe a|flow przicznyti.
 Maria sye neldrr|zye wtom.
 By gmu dala chwili | natom.
 vprzielisney radości gfuczy |
 5 przierussy ieho rzecz rzkuczy.
 Ra|boni genz sye znamena.
 Wnyuz by | rzekla mistrze zgmena.
 Nemnye|se by giej potrzebno.
 Mohlo byty | flowo iedno.
 10 Giez bieffe nalezla flo|wo.
 Znebie poslane otcziewo.
 ato | mnoho lepsze mnyesse.
 yesto rada | sdieti chtieffe.
 Dotknuti sye slowa | toho.
 nez gynych slyssieti mnoho |
 Omilost iegie prziesilna.
 15 Netrr|peliwa apilna.
 Gesce dosti wtō | neymiele
 Kdyz gyz giezussye wi|diela.
 Assnym mluwiti mozieffe |
 Ze sye ho dotknuti chtieffe.

poči inhed po rozumu,
již jako přichodiec k umu,
vlaščí sladkosť toho zvané,
860 v nemžto pozna bez meškánie,
že j' mistr jeje přežádúc(í),
Ježúš Kristus všemohúcí.
T'dy duch jeje oživenie
prijie i smysl navrácenie.
865 Kdýž Ježúš viece mluvíti
chtieše a slov přič(i)niti,
Maria sě nesdrže v tom,
by j'mu dala chvíli na tom,
v přielišnej radosti jsúci,
870 přeruší jeho řeč, řkúci:
Rabony, jenž sě znamená,
vňuž by řekla: mistře z jména.
Nemnieše, by jej potřebno
mohlo býti slovo jedno,
875 jež bieše nalezla, slovo
s nebe poslané otcevo;
a to mnoho lepšie mnieše,
ježto ráda sděti chtieše,
dotknúti sě slova toho,
880 než jiných slyšeti mnoho.
Ó milosť jeje přesilná,
netrpělivá a pilná,
ješče dosti v tom nejměla,
kdýž již Ježúše viděla
885 a s ním mluvíti mozieše,
že sě ho dotknúti chtieše.

- Wie|dieffe gıstye doneho.
 49^a ze welika || mocz otneho.
 Wychodieffe przeprost^a|nye.
 vzdrawuyicz wkazdey stranye |
 Opane przyemylostıwy.
 Mıstrze wie|rny lıutoftıwy.
 5 Kaks ty dobry wıe | tıem gyftym.
 gız su prawym frd|czem czıstym.
 Otot gfu tı przebla|zeny.
 Gyz sprostenstwie wzaloze|nyu.
 Swym frdcem tebe hledagy |
 Oszastny ktoz wtie uffagy.
 10 Neb to | prawda bezomyła.
 yest bude ıwef|dy byla.
 ze ty wfieczky mıłuyucze |
 Mıłuyes ıhledagıcze.
 anykdy ı|wıedney strastı.
 Neostawıs zadne | wlastı.
 15 Ktoz tıe mıenye ıwtıe wıe|rzie.
 prawym frdcem bez bezwıe|rzie.
 yakoz tato mıłownycze.
 twa | ıwıerna vczennczye.
 wıprosten|stwıu tebe hledala.
 atıe wıernye | uhledala.
 vřřala wıernye dotebe ||
 49^b aneotluczena tebe.
 Kromıe wıecze do|czakala.
 Ottebe nezlı czakala.
 Nasle|duymyz vmılostı.
 pokorne zene zadoftı |

Vědieše jistě do neho,
že veliká moc ot neho
vychodieše preprostraně,
890 uzdravujíc v každej straně.
Ó pane přemilostivý,
mistře věrný, ľutostivý!
kaks ty dobrý všem těm jistým,
již sú pravým srdcem čistým.
895 Ó toť jsú ti přebľažení,
již sprostenstvie v založeniu
svým srdcem tebe hledají.
Ó šťastni, ktož v tě ufají;
neb to pravda bez omyla
900 jest, bude i vezdy byla,
že ty všecky milujúcie
miluješ i hledajície,
a nikdy i v jednej strasti
neostaviš žádné vlasti.
905 Ktož tě mienie i v tě věrie
pravým srdcem bez bezvěrie,
jakož tato milovnice
tvá i věrná učennice
v sprostenstviu tebe hledala
910 a tě věrně uhledala,
ufala věrně do tebe
a neotlúčena tebe
kromě viece dočakala
ot tebe nežli čakala.
915 Následujmyž u milosti
pokorné žen(y) žádosti,

Bychom mohli tudiez prítí.
 5 Kdez | gest ona isnyu bytí.
 zaplacz boz kaz|dy kbohu nato.
 Rozpomana pra|wie nato.
 ze take hrziesnyczye yfuczie |
 nepokril sye hledagiuczye.
 vcz sye | priehrziesny czlowiecze.
 10 plakaty | wiecz nez drzew brecze.
 Srrdcem | bozieho ztraceny.
 azadatí naleze|nye.
 vcz sye otmarie take.
 Mímo | gyne chwile wfake.
 Giezussye wes|dy uffatí.
 ahledagie nalezatí.
 15 pro|tiwenstwie igednoho.
 Newazyty | wfrrdczy mnoho.
 Vtiechy zadne | neymyetí.
 Bezgiezusse ny przigie|ti.
 Pron wfeczkernelo potupiti.
 Acz | chcesz wgeho sled wfstupiti.
 50* Vcz || sye giezussye mileho.
 Zrzieti wrowie | frrdczye tweho.
 Otwal kamen po|prostranu.
 Otbozieho hrobu wftra|nu.
 Otlucz tiezy wfye twrrdostí.
 5 Wz|dwihny gieffutnosti.
 Ottweho frrdecz|ka dwerzy.
 apak mile ptay awezrzy |
 yestlit giezuss prostrzed neho.
 Cho|wayz wmylofrdi ieho.

bychom mohli tudiež príti,
kdež jest ona, i s ňú býti.
Zaplač každý k Bohu (z)a to,
920 rozpomana právě na to,
že také hříšnice jsúcie
nepokryl se hledajúcie.
Uč se, přehříšný člověče,
plakati viac než dřiev, breče
925 srdcem božieho ztracenie,
a žádati nalezenie.
Uč se ot Marie také
mimo jiné chvíle všaké,
(v) Ježúše vezdy ufati
930 a hledaje nalezati;
protivenstvie i jednoho
nevážiti v srdci mnoho,
útěchy žádné nejmieti
bez Ježúše ni přijěti,
935 proň všeckerno potupiti,
ač chceš v jeho sled vstúpiti.
Uč se Ježúše milého
zřieti v rově srdce tvého,
otval kámen po prostranu
940 ot božieho hrobu v stranu.
Otluč tieži všie tvrdosti,
vzdvihni (kámen) ješutnosti
ot tvého srdéčka dveří
a pak mile ptaj a vezři,
945 jest-liž Ježúš prostřed neho,
chovajž v milosrdí jeho.

- Paklit iezis | nebude wnem.
 10 Stana naprzied po | placziz ponem.
 wzalozeniu wierne | zbudy.
 Hledagie nayne lidy.
 vcz | sye nanyekterem miestie.
 By gey | mohl zwiedietı zwiestie.
 Prossyz ie|ho. zwıye snaznostı.
 15 Splaczem wır|deczney zadoſtı.
 Aby raczil ktobie | przıtı.
 przıda ktobie ſtobu bytı
 Strz|iez sye pychy azawıſtı.
 Hnyewu ſmı|łſtwa nenawıſtı.
 Lakomſtwa lakoty | take.
 Gieſiutnoſtı wſelikake.
 50^b aneb || tiemy czyny zlymy.
 Sedmy hrziechy | uhławnymy.
 precz gey oſebe za|puđıs.
 Akwiecznemu hnyewu | wzbudıs.
 5 protoz zadoſt wſy vmo|rze.
 Swietſku. naklon sye wpo|korzie.
 apozrzy opiet whrob bozy |
 yenz geſt wſwem ſırdecznem lozy |
 vzrzıſı andiely prawie.
 Knoham | ſediece akhlawie.
 10 Toczıs acz wſwem ſırdczy poznaſ.
 ze nebeſſke | zadoſtı gmaſ.
 Skrrzienyez wſak | geſcze gmyetı.
 Nemozes any wie|diety.
 Giezuſie miłoſtıwcho.
 Stwo|rzitele ſwıeta wſeho.

Pak-liž Ježíš nebude v nem,
stana napřed, plačiz po nem;
v založeníu věrné zbudi,
950 hledaje na jiné lidi.
Uč se, na některém místě
by jej mohl zvědět zvěstě,
prosiž jeho z všie snažnosti
s pláčem v srdečnéj žádosti,
955 aby ráčil k tobě příti,
při(j)da k tobě, s tobú býti.
Střez se pýchy a závisti,
hněvu, smilstva, nenávisti,
lakomstva, lakoty také,
960 ješutnosti všelikaké;
aneb těmi činy zlými,
sedmi hříechy úhlavnými,
preč jej ot sebe zapudíš
a k věčnému hněvu vzbudíš.
965 Protož žádost vši umoře
světskú, nakloň se v pokoře
a pozři opěť v hrob boží,
jenž jest v (t)vém srdečném loži.
Uzříš-li anděly právě
970 k nohám sediece a k hlavě,
tociž ač v svém srdci poznáš,
že nebeské žádosti jmáš,
skrzě něž však ješče jmieti
nemůžeš ani věděti
975 Ježíše milostivého,
stvořitele světa všeho;

- 15 Nerod wtom | doſtſi gmiewatſi.
 ny zſtana upo|czywatſi.
 ale placz wfobie ho ptagie |
 Donydz nenaydes hledagie.
 apak|lit ſye kdy ukaze.
 Awtwey ſye za|doſtſi ſkaze.
 Nerod wſye uffatſi ſmieie ||
 51^a Donadz ho nepoznaz cziele.
 Kromie | tiez ho modlbu wfobie.
 at ſye ukaze | ſam tobie.
 Smiegi wiernye ſlibitſi | to.
 Chcesz uwierzie ty nebo kto |
 5 Khrobu tweho ſrſdczye ſtatſi.
 Spla|czem gieziuſie hledatſi.
 Nerozpacznie | wzdy hledagie.
 Apokorne ſrſdcze | gmagie.
 przykladem ſrſdcem mar|thine.
 Izadne utiechy gyne.
 10 Nebu|deſſi wſrſdczy gmietſi.
 Mymo gieziſie | ny chtietſi.
 Geho miłoſtſi zgiewen̄y |
 Naleznes gey to wiem ymnym |
 Ipoznas gey tak iakz potom.
 Ne|budet potrzeba otom.
 15 pytatſi ot|gynych kto ge.
 Giezius wſyech | hrzieſnych nadiegie.
 Ale ty gey | wiecz ukazges.
 Gynym zwiſtuyes | y wſkazes.
 zes boha widiel iwz|wiediel.
 51^b arzka to mi geſt powie|diel.

nerod' v tom dosti jmievaťi,
ni stana upočívati;
ale plač, v sobě ho ptaje,
980 donidž nenajdeš, hledaje.
A pak-liť sě kdy ukáže
a v tvej sě žádosti skáže,
nerod' vše ufati směle,
do(ň)adž ho nepoznáš cele,
985 kromě těž ho modlbú v sobě,
ať sě ukáže sám tobě.
Směji věrně slíbiti to:
chceš u viere ty nebo kto
k hrobu tvého srdce státi,
990 s pláčem Ježúše hledati,
nerozpačně vždy hledaje
a pokorné srdce jmaje
příkladem srdc(e) Mar(iina)
i žádné útěchy jiné
995 nebudeš-li v srdci jmieti
mimo Ježíše ni chtieti,
jeho milosti zjevením
nalezneš jej, to viem i mním.
I poznáš jej tak, jakž potom
000 nebudeť potřeba o tom
pytati od jiných, k(de) je
Ježúš, všech hříšných nádeje;
ale ty jej viac uká(ž)eš
jiným, zvěstuješ i vzkážeš,
005 žes Boha viděl i vzvėděl
a řka: To mi jest povėděl,

Gemuzto wŝie chwala iczeŝt.

Sŝwatym duchem wootczy wzdy geŝt |

Tuto ŝye poczyna poczy placz ŝwaŝte marzie.

5 **O** wŝichny genz | czieŝtu gdetė.

Tuto ŝemnu | ŝmutnu ŝiedte.

Awizte aczt | ktera boleŝt.

Kmey boleŝtŝ podobna | geŝt.

Azieleyte ŝemnu meho.

Syna | ŝrdecznye mileho.

10 wizte gha nak|rzizy pnyece.

Ty tiezke muky trr|piece.

Wizte nadnym tu odiwu |

dan geŝt wŝyem awprotiwu.

Diw | ze mye widite ziwu.

Protu mu tiez|ku protiwu.

15 Bezwŝye wyny geŝt | podieŝŝen.

Anaŝŝibenyczy obieŝŝen |

Trrpŝ muku nezawynŝw.

Any czo | zleho uczynyw.

Ano bezewŝeho | prawa.

Ten genz geŝt andieŝŝka | ŝawa.

52* Geŝt zlym newynnye obu||zen.

Akrziewie naŝmrt oŝfuzen.

Tuto | geŝt prawy ŝud zwracen.

Wŝeho pra|wa ŝud przywracen.

• Rownoŝt pra|wa zamucena.

5 Aprawednoŝt pora|zena.

jemužto vše chvála i česť
s svatým duchem v (o)tci vždy jest.

Tuto sě počíná pláč svaté Mařie.

Ó všichni, jenž cestú jdete,
tuto se mnú smutnú sěďte
a vizte, ačť která bolest
k mej bolesti podobna jest,
5 a želejte se mnú mého
syna srdečně milého.
Vizte j'h(o) na kříži pniece,
ty těžké muky trpiece;
vizte nad ním tu odivu,
10 . dán jest všem (na) protivu.
Div že mě vidíte živu
pro tu mú těžkú protivu.
Bez všie viny jest poděšen
a na šibenici oběšen,
15 trpí muku, nezaviniv
ani co zlého učiniv;
ano beze všeho práva
ten, jenž jest andělská sláva,
jest zlým nevinně obuzen
20 a kř(i)vě na smrt' otsúzen.
Tuto jest pravý súd zvrácen,
všeho práva súd převrácen;
rovnost práva zamúcena
a pravedlnost poražena;

Zabludil rozum smudroftí |
 zidowfku zawistnu zloftí
 Meho fyna | otfudili.
 Anewynnye zahubili.
 Ob|ratte zidowe was sud.
 Znamenay|te was tiezky blud.
 10 Zlyfte byli po|taz wzieni.
 Kamfte mudroft swu | podieli.
 Czo gest matie zawyní|la.
 Ktery| gest hrziech uczynyla |
 Ze gest fweho fyna zbawena.
 Aza|loftnye offyrzyna.
 15 wy gfte mye fy|na zbawili.
 Chudym otczye zahu|bili.
 wfiech smutnych utieffytele |
 nemocznych uzdrawitele.
 wfiech | praczných pomoczytele
 wfeho zle|ho zbawitele.
 52^b Obratte sud wy zy||dowe.
 welíczyt fu wnem bludowe.
 krzy|wy gfte sudczie sud gmieli.
 Zle gfte | fkrrie to poſpieili.
 wizte wfiechna | prawa prawaa.
 5 Ktery znych ten | sud wydawa.
 aby ſtworzitele fweho |
 zabilo ſtworzenye ieho.
 Krale fweho | otfudili.
 anewinnnye zahubili.
 vmo|rzili ſmrtíu twrrdu.
 Swu neſbednu | pychu hrrdu.

- 25 zablúdil rozum s múdrostí
 židovskú závistnú zlostí.
 Mého syna otsúdili
 a nevinně zahubili.
 Obratťe, židové, váš súd,
30 znamenajte váš těžký blud;
 zlý ste byli potaz vzěli,
 kam ste múdrostť svú poděli?
 Co jest mátě zavinila,
 který-l' jest hřiech učinila,
35 že jest svého syna zbavena
 a žalostně osiř(e)na?
 Vy jste mě syna zbavili,
 chudým otce zahubili;
 všech smutných utěšitele,
40 nemocných uzdravitele,
 všech pracných pomocitele,
 všeho zlého zbavitele.
 Obratťe súd, vy židové,
 velicíf sú v nem bludové!
45 Křivý jste, súdcie, súd jměli,
 zle jste skrzě to pospěli.
 Vizte všechna práva pravá.
 Který z nich ten súd vydává,
 aby stvořitele svého
50 zabilo stvořenie jeho?
 Krále svého otsúdili
 a nevinně zahubili,
 umořili smrtú tvrdú,
 svú nezbednú pýchú hrdú.
- ✱

10 Kteru wynu gest za|wynyl.
 Kteryli hrziech gest uczynil |
 Owstekly zidowſky rode.
 Slepy zaby|ly narode
 Cſo gſy ſpachal nadne|wynnym.
 zles ſdiel ſobie iſynom | twym.
 Nemudru gſte radu gmieli |
 15 Kdyz yſte ieho gietı chtieli.
 Zawıſty | gſte gmu neprzieli.
 Nebo gſte zle | ſkutky gmieli.
 Zli dobreho nechtie | gmietı.
 Nı gho mohu wırrdczy | ſhrzietı.
 Ny oczyma gho widietı ||

53^a Any czo dobreho przietı.
 On gest | was trefktal zezleho.
 Mnoho wem | czynyl dobreho.
 Awy gſte pak gem|ſe gehu.
 przielis uczynyli zleho.
 5 Ia|ko złodiegie wazalı.
 Mezy oczy ie|mu plıwali.
 Koſſye hanebnye wazalı |
 prziwazawſe bicziewalı.
 hanyegice | nan krzıkalı.
 Trrnym gho koruno walı.
 Potom nakrzız przikowalı |
 10 zlucz ſuocztem pıtı dawalı.
 Koſtı | złamatı kazalı.
 pak ſrrdce kopym | proklalı.
 atu gſte ſwu zloſt ſkonalı |
 To gſte wſe nadnym tryſczieli.

55 Kterú vinu jest zavinił,
 který-li hřiech jest učinil?
 Ó vzteklý židovský rode,
 slepý zabylý národe!
 čso jsi spáchal nad nevinným,
60 zles sděl sobě i synóm tvým.
 Nemúdrú jste radu jměli,
 když jste jeho jéti chtěli,
 závistí jste j'mu nepřieli,
 nebo jste zlé skutky jměli.
65 Zlí dobrého nechtie jmieti
 ni j'ho mohú v srdci shřieti
 ni očima j'ho viděti
 ani co dobrého přieti.
 On jest, vás tresktal ze zlého,
70 mnoho vem činil dobrého;
 a vy jste pak, jemše jeho,
 přieliš učinili zlého:
 jako zloděje vázali,
 mezi oči jemu plvali,
75 k osě hanebně vázali,
 přivázavše bičevali,
 hanějíce naň kříkali,
 trním j'ho korunovali;
 potom na kříž přikovali,
80 žluč s uoctem píti dávali,
 kosti zlámati kázali,
 pak srdce kopím proklali
 a tu jste svú zlosť skonali.
 To jste vše nad ním tryšćeli,

- Neb | gŕte gey wŕwey meczy gmyeli.
 15 Ob|ratte ſud obratte ſud.
 poznate wnē | weliky blud.
 Gaz nynye ſmutna | zaloftna.
 Syra ſtraſtna aboleſtna |
 Meho ſynaczka zbawena.
 azalofť|nye ofſyrzyna.
 53° proſſy uſſyſte mŕe || nynye.
 wezrzicz name zamuczenye |
 name welike zalofťy.
 Anatiezke me | boleſťi.
 Smym mye ſynem ukrzy|zugte.
 5 nakrziz mye knemu przy|kuyte.
 Radat chcey tak ſnym vm|rzieta.
 Budetel my toho przyety |
 Takt me ſrrdce tuhy zbude.
 Atat | my ſmrt lehka bude.
 Ale czo my | to hubeney.
 10 Wŕye zalofťi napllne|ney.
 Ma proſba pomoze uwas |
 wtento vmoy zalofťny czas.
 proſ|by me neuſſyſſyte.
 Any mne wtom | utieſſyte.
 Gmate ſrrdczye zkame|nala.
 Akſlitowanyu ztwrdala |
 15 Nademnu ſye neſzielite.
 Any mne | wtom uſſyſſite.
 Ny meho ſyna zba|wite.
 Any yho ſkrrzie ſlozite.
 Ob|ratite ſud obratite.

- 85 neb jste jej v svej m(o)ci jměli.
Obratťe súd, obratťe súd,
poznáte v nem veliký blud!
Jaz, nynie smutna, žalostna,
sira, strastna a bolestna,
90 mého synáčka zbavena
a žalostně osiř(e)na,
proši, uslyšte mě nynie,
vezřiec na mé zamúcenie,
na mé veliké žalosti
95 a na těžké mé bolesti.
S mým mě synem ukřižujte,
na kříž mě k nemu přikujte;
rádať chci tak s ním umřieti,
budete-l' mi toho přieti.
100 Takť mé srdce túhy zbude
a ta(k)ť mi smř ľehka bude.
Ale co mi to hubenej,
všie žalosti napln(ě)nej,
má prosba pomóže u vás
105 v tento u mój žalostný čas!
Prosby mé neuslyšíte
ani mne v tom utěšíte:
jmáte srdce zkameňalá
a k slitování ztvrďalá,
110 nade mnú se nesželíte
ani mne v tom uslyšíte
ni mého syna zbavíte
ani j'ho s kř(í)že složíte.
Obratite súd, obratite

akbohu ťye | nawratite.

54^a

Giene moy zmilely || ťynu.

Ktobie ťye vmey nuzy wínu |

wnyuz kmemu ťynu milemu.

Mym | mylym ťynem kdanemu.

On mí | to dal miesto ťebe.

5 proto nynye | proťym tebe.

Vties mie zaloťtnu | ťtraťtnu.

Smutnu zaloťtnu neťťaťtnu.

popros zato wťyech | twych znamych.

Auties mie tiem | wtuhach mych.

10 By mí as toho | poprzieli.

Atu miloť ťemnu ťdie|li.

Bych tam nakrziz kťrdeczne|mu.

Mohla wzleťi kťynu ťwemu |

Kzmilelemu krozkofnemu.

Auwe|ch mnye gíz kumrzelemu.

15 Bych | vmyla ieho rany.

Genz gťu tak | welmy zedrany.

Zekrwaweny | aztrhany.

Rozťyrzeny nawťye | ťtrany.

Otruczy krew uwazaty |

Oplakaty zczielowaty.

54^b

Bieda || mnye ťynaczka meho.

Srrdeczne|ho zmileleho.

Pyczte wťychny ťem|nu ieho.

Newynnye zahubeneho |

Gyuz wťye kraťa ťneho ťella.

5 wťie | tuha wme ťrrdce wella.

Gyz ťye | tielo dolow borzy.

- 115 a k Bohu se navratite!
Jene, můj zmilelý synu,
k tobě se v mej núzi vinu
vňuž k mému synu milému,
mým milým synem k danému.
- 120 On mi t(ě) dal miesto sebe,
proto nynie prosím tebe,
utěš mě žalostnú, strastnú,
smutnú, žalostnú, nešťastnú.
Popros za to všech tvých známých
- 125 a utěš mě tiem v túhách mých,
by mi as toho popřieli
a tu milosť se mnú sděli,
bych tam na kříž k srdečnému
mohla vzléztí, k synu svému,
- 130 k zmilelému, k rozkošnému,
auvech mně! již k umřelému;
bych umyla jeho rány,
jenž jsú tak velmi zedrány,
zekrvaveny a ztrhány,
- 135 rozšířeny na vše strany;
otrúci krev, uvázati,
oplakati, zcelovati.
Běda mně synáčka mého
srdečného, zmilelého!
- 140 pyčte všichni se mnú jeho,
nevinně zahubeného.
Juž vše krása s neho sešla,
vše túha v mé srdce vešla,
již se tělo dolóv boří

Amefrrdce wtu|hach horzí.
 wiece wieczesz tuhy | sporzy.
 Diw ze mne hned neumo|rzy.
 Nezdalo mnye fye hubeney |
 10 wíye gyz tuhy napllneney.
 By | gmu bylo czo trrpíetí.
 Amnye ty | tuhy widietí.
 Atu horzku zalost | gmietí.
 Newiedie sobie czo fdietí |
 Lepšieho sem fye nadala.
 15 Aden | Otedne czakala.
 pllnym mym | frrdcem zadala.
 Ayuzt sem tuhy | dozdała.
 Gyz wízi oczyma fwy|ma.
 zkorzen yuz wyplakalyma |
 Czoż yuz mohu rzeczy wiece.
 55* wízi || gey nakrzyzy pnyece.
 wfe tielo | dolow letiece.
 Tiezkostí spadnutí | chtiece.
 Auwech moy zmilely fy|nu.
 5 Kkomu fye iaz wiecz przy|wynu.
 Moy przeffrrdeczny fynacz|ku.
 Aiedyny iedynaczku.
 Ma mί|la śladka radoſtí.
 Giez wzdy ſtobu | gmiegiech doſtí.
 Donydz tie przed|sobu widiech.
 10 wezdy tobu rado|ſtna biech.
 wfe utieffenye ſtobu | gmiech.
 Gakez koliwiek ſama | chtiech.
 Moy myly ſynu iedyny. |

145 a mé srdce v túhách hoří;
viece, viecež túhy spoří,
div že mne hned neumorí.
Nezdálo mně se hubenej,
všie již túhy napln(ě)nej,
140 by j'mu bylo co trpěti
a mně ty túhy viděti
a tu hořkú žalost jmieti;
nevědě sobě co sdieti.
Lepšieho sem se nadála
155 a den ote dne čakala,
plným mým srdcem žádala
a juž sem túhy doždala.
Již vizi očima svýma,
z kořen juž vyplakalýma,
160 což juž mohu řieci viece?
Vizi jej na kříži pniece,
vše tělo dolóv letiece,
těžkostí spadnutí chtiece.
Auvech, mój zmilelý synu,
165 k komu se jaz viac přivinu,
mój přesrdečný synáčku
a jediný jedináčku!
Má milá sladká radosti,
jéz vždy s tobú jmějéch dosti,
170 donidž tě před sobú vidiech,
vezdy tobú radostna biech;
vše utěšenie s tobú jmiech,
jakéž kolivěk sama chtiech.
Mój milý synu jediný,

Czysty nyczymz zlym newynny |
 wŕeho dobreho przepłłny.
 15 Ktoz | mie wiecz utieŕŕy gyny.
 Gyzt | geŕt ma utiecha ŕtala.
 awŕye za|loŕt namie wŕtala.
 wŕye my ŕye | tuha doŕtala.
 Nelzie mi geŕt by | przeŕtala.
 55^b Kto mie zbawí me || zaloŕt.
 Kto mie wratí kmey radoŕt |
 Gychz ŕem drziewe gmiela doŕt.
 zme|ho ŕynaczka miłoŕt.
 agiz ŕem wŕiech | owŕem zbyla.
 5 Smrt by my mileyŕy | byla.
 Omoy ŕynu tve mie rany
 Mu|cie wŕudy muczie nawŕye ŕtrany |
 wduffy wŕrdczy igynady.
 Staly ŕu | me wŕiechny rady.
 plłna ŕem bole|ŕtí czyele.
 10 wuoczy uprrŕech iwtie|le.
 Ztratiwŕy toho przieteale.
 wŕeho | ŕwieta ŕtworziteale.
 wŕiech zaloŕt|nych tieŕŕiteale
 wŕiech praczných ob|raniteale.
 Ktera geŕt kdy matie by|la.
 naten ŕwiet ŕye porodila.
 15 tak | ntieŕŕena tak ŕczaŕtna.
 Tak truchla | ŕmutna a aŕtraŕtna.
 Tak poczŕczena | powyŕŕena.
 Tak hubena poraze|na.
 yako ŕem yaz hubenyczye.

175 čistý, ničímž zlým nevinný,
všeho dobrého přeplný,
ktož mě viec utěší jiný?
Jižť jest má útěcha stala
a vše žalost na mě vstala,
180 vše mi se túha dostala;
nelžě mi jest, by přestala.
Kto mě zbaví mé žalosti,
kto mě vrátí k mej radosti,
jichž sem dřieve jměla dosti
185 z mého synáčka milosti?
a již sem všech ovšem zbyla,
smřť by mi milejší byla.
Ó můj synu! tvé mě rány
mučie všudy, (na) vše strany,
190 v duši, v srdci i jinady.
Staly sú mé všechny rady,
plna sem bolesti cele:
v uočí, u prsech i v těle,
ztrativši toho přieteľe,
195 všeho světa stvořitele,
všech žalostných těšitele,
všech pracných obranitele.
Která jest kdy mátě byla
na ten svět se porodila
200 tak utěšená, tak šťastná,
tak truchlá, smutná a strastná,
tak počščená, povýšená,
tak hubená, poražená,
jako sem jaz hubeniče,

- pll|na wfady wfy tuziczye.
 56^a wŕiech || boleŕtj wfy zaloŕtj.
 wfy ŕtraŕty | wfy hubenoŕtj.
 Omoy kwiete | prziezaduczy.
 wŕeho kwietie kra|ŕe ktwuczy.
 5 Slechetnyeyŕy wŕeho | ŕwiete.
 Rozkoŕnyeyŕy wŕeho kwie|ta.
 yaz twa prziezalofna ma|tie.
 vmrziela bych rada zatie |
 Nepoyednu ale ŕtokrat.
 Aktomu | geŕcze tiŕŕuczkrat.
 10 Gyz ŕem ŕye | ŕtobu mynula.
 gyz ma radoŕt | wfy zhynula.
 wfy zaloŕtj na|mie ŕpadly.
 wewŕye ŕye vme udy | wkladly.
 Okak gŕy naŕŕwiet poz|die dan.
 15 atak nahle ŕmrtí pod|dan.
 Rozkoŕnye naŕŕwiet poro|zen.
 awŕiem nawŕe dobre wzplo|zen.
 áyuz zaloŕtnye vmorzen.
 zmu|czen azbit wfady zkorzen.
 Mie ŕy | ŕwu matku opuŕtil.
 56^b Awŕy zaloŕt || zaloŕt namye ŕpuŕtil.
 Twym wra|zedlŕnykom opuŕtil.
 Drziewe nez | gŕy duŕŕy puŕtil.
 Moy prziezmy|lely ŕynaczku.
 aiedyny iedynaczku |
 8 wezrzy namye anatweho.
 Vcze|nnyka wzwoleneho.
 naiana | nabra tweho.

205 plna všady všie túžice,
všech bolestí, všie žalosti,
všie strasti, všie hubenosti.
Ó mój květe přežádúcí,
všeho kvietie kráshe ktvúcí,
210 šlechetnější všeho světa,
rozkošnější všeho květa;
jaz tvá přežalostná máte
umřela bych ráda za tě,
ne po jednú, ale stokrát
215 a k tomu ješče tisúckrát.
Již sem se s tobú minula,
již má radost vše zhynula;
vše žalosti na mě spadly,
ve vše se v mé údy vkladly.
220 Ó kak jsi na svět pozdě dán
a tak náhle smrti poddán!
rozkošně na svět porozen
a všem na vše dobré vzplozen
a juž žalostně umořen,
225 zmučen a zbit všady z kořen;
mě si, svú matku, opustil
a vši žalost na mě spustil,
tvým vražedlníkóm otpustil
dřieve, než jsi duši pustil.
230 Mój přezmilelý synáčku
a jediný jedináčku!
vezři na mě a na tvého
učenníka vzvoleného,
na Jana, na bra(tra) tvého,

Natetcziczye czis | wlaſtneho.
 Ten geſt giż tak | wtiezkey mdlobie.
 10 Ny wie giż | czo ſdieti ſobie.
 wida twe nuzie | natobie.
 Igeſt welmy zhynul | wfobie.
 Snoczy geſt ſtobu wecz|rzal.
 Awelmy ſtobu weſſel byl |
 natwych prrfech odpoczywal. |
 15 ztez miſſy giedl ztez czieſſye píl |
 Adneſ geſt wzałoſtney tuzye |
 Doſſa nagy obu nuzye.
 Gan | geſt gyż tak ohubenyeł.
 Zlutał | zzelenal azblediel.
 57• Ztratiw tie || otczie mileho.
 Bliżkeho bratr|czye wierneho.
 Genz geſt kral | miłowatelny.
 Miły kraſny aby|telny.
 adoltoyny miłowanye |
 5 Czſczenye banye achwaleńie |
 S noczy wſichny uczennyczy |
 Geho myły zwolennyczy.
 zew|ſeho ſwieta wybrany.
 Awgeho | czeled pozwany.
 10 Swe wiery | zapomanuwſe.
 Smrtelnym | ſtrachem ofnuwſe.
 zabiehu ot|krale ſweho.
 Nykte neoſta vne|ho.
 Nikte gemu nepomoze |
 Rozkriču ſye kde kto moze |
 15 Sameho tu oſtawichu.

- 235 na tetčice čiž vlastného,
ten jest již tak v těžkej mdlobě,
ni vie již co sdieti sobě;
vida tvé núze na tobě
i jest velmi zhynul v sobě.
- 240 S noci jest s tobú večerál,
na tvých prsech otpočíval
a velmi s tobú vesel byl,
z též mísy jedl, z též čieše pil;
a dnes jest v žalostnej túžě.
- 245 Došla na jí obú núze.
Jan jest již tak ohubeněl,
(z)žluťal, zzeleňal a zbleděl,
ztrativ tě, otce milého,
blízkého bratrcе věrného,
- 250 jenž jest král milovatelný,
milý krásný a bytelný
a dóstojný milování,
čščenje, báníe a chválenie.
S noci všichni učenníci,
- 255 jeho milí zvolenníci,
ze všeho světa vybraní
a v jeho čeled' pozvaní,
své viery zapomanuvše,
smrtným strachem oslnuvše,
- 260 zaběhú ot krále svého.
Nikte neosta u neho,
nikte jemu nepomože,
rozkrychu sě, kde kto može;
samého tu ostavichu,

- Wiecez | fye knemu newratichu.
 Ge|dyny yan semnu smutnu. |
 Agmawie tuhu ukurutnu.
 Ten | semnu tuz trrpı tuhu.
 57^b Adan || mnye gest izafluhu.
 Izaffyna | zamilcho.
 Miesto frrdeczneho | meho.
 Ten mie tieffy ifluzy my |
 Rozlicznymy tieffenymy.
 5 Du|chownymy ifwatymy.
 Amnie | smym synem wzacznymı.
 ten | fye knemu nawratıl gest.
 Atu | gmu ge uczynyl czeft.
 Amnye | utieffenye czyny.
 10 wiecefye neze | wfichny gyny.
 Aiakoz nayfpie|fe ona.
 Swu proſbu kianowy | fkona.
 Hned ſwaty ian pmlu|wı knyey.
 Atieffye gy powiedie | gıey.
 welmy pokornye atıfye |
 15 zaloftıwie frrdcem wzdyffye. |
 Rzka zmilela pany naſſye.
 Bo|hem`oblibena nadwfye.
 Kralow|no a bozie matko.
 Totot wfe zle | bude kratko
 58^a Vties fye nebud || tak smutna.
 Ny ſama ſobie ukr|utna.
 Nebot wfe zle tot pomyne |
 Atwoyt myly ſyn nezhyne |
 5 Twoyt ſyn gest ibuah iczlo|wiek.

265 viec sě k nemu nevrátichu,
 jediný Jan se mnú smutnú
 a jmávě túhu ukrutnú.
 Ten se mnú tůž trpí túhu
 a dán mně jest i za sluhu
270 i za syna za milého
 miesto srdečného mého.
 Ten mě těší i slúží mi
 rozličnými těšeními,
 duchovnými i svatými,
275 a mně s mým synem vzácnými.
 Ten sě k nemu navrátil jest
 a tu j'mu je učinil česť
 a mně utěšenie činí
 věčšie než vŕichni jiní.
280 A jakož najspieše ona
 svú prosbu k Janovi skona,
 hned svatý Jan promluvi k něj
 a těše ji, povědě jej
 velmi pokorně a tiše,
285 žalostivě srdcem vzdýše,
 řka: Zmilelá paní naše,
 Bohem oblíbená nad vše,
 královno a božie matko,
 totoť vše zlé bude krátko;
290 utěš sě, nebuď tak smutna
 ni sama sobě ukrutna;
 neboť vše zlé — toť pomine
 a tvůjť milý syn nezhyne.
 Tvůjť syn jest i Buoh i člověk

abude wzdy nawieczny | wiek.
 ale wes swiet byl gest | letiel.
 an gey opiet wzdwi|nuti chtiel.
 Skrze swe swate | trrpienye.
 10 Atoto tiezke vmrze|nye.
 neb on buoh gla wfemohu|czy.
 wzdy awezdy buduczy. |
 Nemohl gest wbozstwí vmrze|ti.
 Mussyl czlowieczstwie przy|giet.
 15 Gez czlowieczstwie wzal | gest wtobie.
 Atiem nycz neum|nyl wfobie.
 ale aby mohl trr|pieti.
 Awtom czlowieczstwíu | vmrzieti.
 Atiem swym swatý | trrpienym.
 58^b adobrowolnym || vmrziwym.
 dyabla upekle po|tupiti.
 any zpekla wykupiti |
 vmrziel czlowieczku nemoczy |
 5 wítane zmrtwych bozku mo|czy.
 ato sye trzeti den stane.
 at|wa zalost wíye prziestane.
 neb | iakz wítane hnied wtey dobie |
 Slawnye sye ukaze tobie.
 Tu | przigmes weliku radoft.
 10 Amy|ne tie wíe twa zalost.
 Ties | sye mila matko bozie.
 Kralow|no bozkeho sbozie.
 Aomnye | gyz racz mlczieti.
 ato otemne | flyffieti.
 15 Ez iehoz widis ofuze|na.

- 295 a bude vždy na věčný věk,
ale veš svět byl jest letěl,
an jej opěť vzdvihnúti chtěl
skrzě své svaté trpění
a toto těžké umřenie;
300 neb on Buoh jsa všemohúcí,
v(ša)dy a vezdy budúcí,
nemohl jest v božství umřieti,
musil člověčstvie přijéti:
jež člověčstvie vzal jest v tobě
305 a tiem nic neumnil v sobě,
ale aby mohl trpěti
a v tom člověčstviu umřieti
a tiem svým svatým trpěním
a dobrovolným umřením
310 ďábla v pekle potupiti
a ny z pekla vykúpiti.
Umřel člověčskou nemocí,
vstane z mrtvých božskou mocí;
a to sě třetí den stane
315 a tvá žalost vše přestane;
neb jakž vstane, hned v tej době,
slavně sě ukáže tobě,
tu přijmeš velikú radost
a mine tě vše tvá žalost.
320 Těš sě, milá matko božie,
královno božského sbožie,
a o mně již rač mlčeti
a to ote mne slyšeti,
ež jehož vidíš otsúzena

atu smrtíu vmorzena.

Ia|ko czym prowyneneho.

ale ny|czymz newynneho.

Tot gest ie|ho wolíu bylo.

ato sye statí mu|fylo.

59^a Gynak by czlowiek byl || ztracen.

ale takto gest wypla|cen.

Otdyabla kbohu nawra|cen.

Igest bohu welmy wzacen |

Ty wies ze gest to syn bozy. |

5 przissel znebes zbozffkych sbozy |

agest prawy buoh aczlowiek |

abude wzdy nawieczny wiek |

Ten sye gest ztebe porodil.

anā | wfechno dobre wzplodil.

10 Aiest | ibozy syn itwoy.

wfiech stworzi|tel itwoy ymoy.

Bozy syn gest | bezpoczatka.

Tys podczassem ie|ho matka.

Igest obogy syn wa|gy.

15 Tukrzeftiene wieru gma|gy.

Neb to wpismie plano gma|gy.

znehoz spassenye czakagy. |

Bozy otwieka wieczneho.

Twoy | otporoda noweho.

Newelmy | przielis dawneho.

59^b Ottrzy let || czius trzidczateho.

Ties sye bozie | matko mila.

wiecznye ubozye | wzdy byla.

zfwatich kralow po|rodila.

- 325 a tú smrtú umořena
jako čím provin(ě)ného,
ale ničímž nevinného.
Toť jest jeho volú bylo
a to se státi musilo,
330 jinak by člověk byl ztracen,
ale takto jest vyplacen,
ot ďábla k Bohu navrácen
i jest Bohu velmi vzácen.
Ty vieš, že jest to syn boží
335 přišel z nebes, z božských sboží,
a jest pravý Buoh a člověk
a bude vždy na věčný věk.
Ten se jest z tebe porodil
a nám všechno dobré vzplodil
340 a jest i boží syn i tvůj,
všech stvořitel i tvůj i můj.
Boží syn jest bez počátku,
tys pod časem jeho matka
i jest obojí syn vají.
345 Tu křestěné vieru jmají,
neb to v písmě psáno jmají,
z nehož spasenie čakají:
boží ot věka věčného,
tvůj ot poroda nového,
350 něvelmi přieliš dávného,
ot tří let čuž třidcátého.
Těš se, božie matko milá,
věčně u Božě vždy byla,
z svatých králóv porodilá,

nadwřit řwate zařluzila |
 5 Czym řye ty wiece řmuczuges |
 Tiem wieczřy boleřt wzbuzuges |
 I řobie řřynu twemu.
 welmy | nynye boleřtnemu.
 Igma on | tiem wieczřy boleřt.
 10 yakz koli | twa welika geřt.
 Neb wiecze | řítuge tebe.
 Nez moz řítowaty ře|be.
 Nebs ty myla matka řeho |
 mileřřy řwřeta zewřeho.
 proto | ties řye myla matko.
 15 nepohy|net tve řřetatko.

Tuto ořpo|wředa řwata marři. řwatemu |
řanu ewanđeľřtře.

Auwech | ģiene mily řynu.
 podle ktereĥo | řa czynu.
 Mohu řye obwefelity ||
 60^a Neb kdy utieřřena byti.
 aia ģmā | tuĥy welike.
 Smutky řzalofťmy | wřelike.
 wřduczy řmrt řyna me|ĥo.
 priefřrdecznye zmřleleĥo.
 5 řw|atym duchem poezateĥo.
 ařlaw|nye porozeneho.
 Ģaz ĥubeny|czře neřczařtna.
 Smutna zalořťna ařtrařtna.
 Nemohu řie utie|řyti.
 any wiecz weřřela byti |

- 355 nad vš(e)ť svaté zaslúžilá.
Čím se ty více smucuješ,
tiem väčší bolest vzbuzuješ
i sobě i synu tvému,
velmi nynie bolestnému.
- 360 I jmá on tiem väčší bolest,
jakž koli tvá velika jest;
neb více lituje tebe,
než móż litovati sebe;
nebs ty milá matka jeho,
- 365 milejší světa ze všeho;
proto těš se, milá matko,
nepohyneť tvé dieťaťko.

*Tuto odpoviedá svatá Maří svatému
Janu evandělistě.*

- Auvech Jene, milý synu,
podle kterého já činu
- 370 mohu se obveseliti
neb kdy utěšena býti?
A já jmám túhy veliké,
smutky s žalostmi všeliké,
vidúci smrt syna mého
- 375 přesrdečně zmilelého,
svatým duchem počatého
a slavně porozeného.
Jaz hubenice nešťastna
smutna, žalostna a strastna,
- 380 nemohu se utěšiti
ani viac vesela býti

- 10 Pomem zmylelem synaczku |
 Aiedynem iedynaczku.
 Ale to | ma naywieczšye gešt.
 zewšie|ch mych boleštı bolešt.
 ze my to|ho nelzie gmietı.
 15 zameho sy|na vmrzietı.
 Atam nakrzy | snym pnyetı.
 Toho my nech|tie poprzetı.
 Bych yaz snym | nakrzızy pnyela.
 welıku bych | radošt gmiela.
 60^b Ta by mı smrt || ťladka byla.
 Awšiech bych za|loštı zbyla.
 Radieyšy bych to wz|wolıla.
 nez tiššucz tiech šwıetow | gmiela.
 Ale to šye nemoz ťtatı |
 5 Raczte mnye as tielo datı.
 Me|ho synaczka mileho.
 Auwech | mnye gyuz vmrrleho.
 prze|tiezczye umrtweneho.
 Otpat | dowrchu zbıteho.
 10 Bych tu utı|echu przıgmuczy.
 Meho syna|czka gmagiczy.
 Rany yeho | vmygıczy.
 Krrwawym pla|czem oplaczıczy.
 Miłofrrdnıe | zlıbagıczy.
 15 Tak šye snym na|kochagıczy.
 vmrziela utiešše|nyeyššy.
 Toliko gyz tuh poy|miewšy.
 Srdecznu bolešt trr|piewšy.
 wtiech tuhach yeho | widiewšy.

po mém zmilelém synáčku
a jediném jedináčku;
ale to má najvěčšie jest
385 ze všech mých bolestí bolest,
že mi toho nelzě jmieti,
za mého syna umřieti
a tam na kří(ži) s ním pnieti.
Toho mi nechtie popřieti,
390 bych jaz s ním na kříži pněla,
velikú bych radost jměla,
ta by mi smrt sladka byla
a všech bych žalostí zbyla.
Radější bych to vzvolila,
395 než tisíc těch světóv jměla.
Ale to se nemóž státi,
račte mně as tělo dáti
mého synáčka milého,
auvech mně, juž umrlého,
400 přetěžce umrtveného,
ot pat do vrchu zbitého,
bych tu útěchu přijmúci,
iného synáčka jmající,
rány jeho umyjíci,
405 krvavým pláčem oplacíci,
milosrdně zlíbající,
tak se s ním nakochajíci,
umřela utěšenější,
toliko již tuh pojměvši,
410 srdečnú bolest trpěvši,
v těch túhách jeho viděvši,

61^a Hanenye atryzn || ňyſſiewſy.
Iwſe gyne zle triſcziew|ſe

*Tuto geſt mluwil giezus | kriftus k ſwey
matczie drzie|we nezl geſt vmrziel*

5 **Mila** | matko nemut ſye tak.
Gyzt to | nemoz bytſ gynak.
Ato czozſt ſye | geſt triſczalo.
wſeczkernel geſt | yuz przyeſtalo.
Ay tot geſt ian | mieſto mne ſyn.
10 Ktomu ſye iako | kemnye wyn.
Azamatrz gmu | dawam tie.
Budiz ma igeſo | matie.
yazt tie porucziegy iemu |
Bratru memu tetczienemu. |
Takez ho porucziem tobie.
15 ho|wieytas wmyloſtſ ſobie.
Potom | ynhed ian gy przygie.
apoczye | czſnye chowatſ gie.
Czyſty dziew|ka dziewky czyſte.
Ato gmietſ ^{1^o} za|giſte.

Amen.

61^b *Tuto ſye geſt ſko||nal placz ſwate marzie
matky | bozie geyz geſt czynyla uweli|ky patek
podkrzizem ſtogieczy | aktoz gey bude na-
5 kazdy pa|tek ſnabozenſtwym czyſtſi nebo | po-
ſluchati. wſechno obdrzy. | uboha ſkrrzie kra-
lownu nebeſ|ku nawſiech mieſciech powſie |
10 czaſſy anaywiece naſmrrti na|ſwey.*

han(ě)nie a tryzň slyševši
i vše jiné zlé tryščevš(i).

*Tuto jest mluvil Jezus Kristus k svej
matce dříve nežli jest umřel.*

415 Milá matko, nemuť se tak,
již to nemůž býti jinak;
a to, co(ž)ť se jest tryščalo,
všeckernoť jest juž přestalo.
Aj toť jest Jan místo mne syn,
k tomu se jako ke mně viň
420 a za mát(e)ř j'mu dávám tě,
budiž má i jeho mátě,
jazť tě porúčeji jemu,
bratru mému tetčenému.
Takéž ho porúciem tobě,
425 hovějtas v milosti sobě.
Potom inhed Jan ji přiře,
a poče čsně chovati já,
čistý dievka dievky čisté
a to jmieti (jest) zajisté.

Amen.

*Tuto se jest skonala pláč svaté Mařie,
matky božie, jež jest činila u veliký pátek
pod křížem stojící, a kdož jej bude na
každý pátek s náboženstvím čísti nebo po-
slouchati, všechno obdrží u Boha skrzě krá-
lovnu nebeskú na všech miestech, po vše
časy a najvíce na smrti na svej.*

Tu ťye poczynagy ra|doťtí ťwate marzie.

Swata | marzy matko bozie
 Racz | wťye uweťtí wraťke ťbo|zye.
 15 Ty genz twu ťlawu wzdy | mnozie.
 atak ťye wtwu miťoťt | wlozie.
 yaz ťye tiem wtwu, mi|ťoťt wlozy.
 ze tve radoťtí wylozy |
 Ktomu mnye ty racz ťpomoczy |
 Bud ťemnu wedne y wnoczy ||

62^a PRrwa geťt twa bylo ra|doťt.
 Kdyz ťye naplťny | twa zadoťt.
 Gyž gťy weťdy | kbohu gmiela.
 5 Awťym ťrd|cem rada chtiela.
 At by to buoh | raczil datí.
 By diewku gťucz byla | matí.
 atak geťt buoh y uczynyl |
 ze geťt twu zadoťt naplťnyl.
 ze | gťy diewku y materzy.
 10 Ktomu | take bozy dczerzy.
 Neb ieden czas | buoh po knyey poťla.
 Gabriela | cťťneho poťla.
 Neobeczneho andie|la
 ale cťťneho archandiela.
 Do|nazaretha domieťta.
 15 abieťe gmu | znama czyeťta.
 Akdyz przigide | wnazareth.
 Diewka gmielťe | cťtrnazte let.
 Maria gmielťe ťobie | gmielťe.
 yozefu otdana bieťe.

Tu sě počínají radosti svaté Mařie.

Svatá Maří, matko božie,
rač vše vvésti v ra(j)ské sbožie
ty, jenž tvú slávu vždy množie
a tak sě v tvú milost vložie.

5 Jaz sě tiem v tvú milost vloži,
že tvé radosti vyloží;
k tomu mně ty rač spomoci,
buď se mnú ve dne i v noci.

10 Prvá jest tvá byl(a) radost,
když sě naplní tvá žádost,
již jsi vezdy k Bohu jměla
a vším srdcem ráda chtěla,
ať by to Buoh ráčil dáti,
by, děvkú jsúc, byla máti.

15 A tak jest Buoh i učinil,
že jest tvú žádost naplnil,
že jsi děvkú i mateří,
k tomu také boží dceří.

20 Neb jeden čas Buoh k něj poslá
Gabriela, čsného posla,
ne obecného anděla,
ale čsného archanděla,
do Nazare(t)a do města
a bieše j'mu známa cesta.

25 A když přijide v Nazare(t),
dievka jmieše čtrná(c)te let;
Maria jmě sobě jmieše,
Josefu otdána bieše:

- Die|wka zadiewku czyste|ho.
 62^b Czista || swata zaswateho.
 Oba bieſta to | ſlibila.
 by wdiewczyey czyſtotie | byla.
 druh odruzie newiedieſe |
 adruh atdruha tagieſſe.
 5 Kazdy | gyu wſtup wmanzelſtwie.
 po|rucziw bohu ſwe diewſtwie.
 Ten | vmyſl gyu kazdy gmieſſe
 aten | dar otboha bieſſe.
 akdyz andiel | tam przigide.
 10 Inhed knyey | wkomnatu wnyde.
 welmy | prieſlawney ſwietloſti.
 ana | glucz plna ſwatoſti.
 namodlit|wie naſſwey bieſſe.
 ayzayaffie | cztieſſe.
 15 Kdeſto onyey bieſſe pfa|no.
 adawno prorokowano. |
 Diewka poczne iporody.
 aw|ſiem wſechno dobre wzplody |
 Awſed tam knyey klecze prze|dny.
 63^a níc|z drzewe nepomluwíw || ſnyu.
 alehned gley weczye | zdrawa.
 Podle andie|ſkeho | prawa.
 Tak andiele pozdra|wugy.
 5 drzewe nez gym to | zwiſtugy.
 Pronez gfu bohem | poſlany.
 aktomu poſſe|ſtwu | dany.
 Akdyz uſlyſſye ta ſlowa |
 Boží. a archandielowa.

30 dievka za dievku čistého,
čistá, svatá za svatého.
Oba běsta to slíbila,
by v dievčej čistotě byla,
druh o druhě nevědieše
a druh (o)t druha tajěše,
35 každý jú vstúp u manželstvie,
poručiv Bohu své děvstvie,
ten úmysl jú každý jmieše
a ten dar ot Boha bieše.
A když anděl tam přijide,
40 inhed k něj v komnatu vnide,
velmi přeslavnej světlosti,
ana jsúc plna svatosti,
na modlitvě na svej bieše
a Izaiáše čtieše,
45 kdežto o něj bieše psáno
a dávno prorokováno:
dievka počne i porodí
a všem všechno dobré vzplodí.
A všed tam k něj, kleče před ní,
50 nic dříve nepomluviv s ňú;
ale hned jej vece: Zdráva!
Podle andělského práva
tak andělé pozdravují,
dříve než jim to zvěstují,
55 pro než jsú Bohem poslání
a k tomu poselstviu dáni.
A když uslyše ta slova
božie a archandělova,

ze gley | toczus geſt poczietí.
 10 Apocznuce | ſyna gmíetí.
 welmy gy ta rziecz | nadtrutí.
 Lekſy ſye welmy ſye | ſmutí.
 Poczie myſliti czo to geſt |
 ze gley taku zwiſtugyu czeſt |
 Tehdy andiel promluwí knyey |
 15 Adobru ottuchu da gley.
 Rzka | maria neſtrachuy ſye.
 przigmes | mileho boha wſye.
 nebs nalez|la bozy miłoſt.
 Awſiech miłoſtí | wſiech pilnoſt.
 63^b Pocznes ſyna || aporodís.
 awſemu ſwíetu gey wzp|lodís.
 Tdy ona to uſlyſſiewſy.
 Inhed | by utieſſenyeyſſy.
 vwierzíwſy poſ|lu czſnemu.
 5 Otboha knyey poſla|nemu.
 Ipowiedie hned andielu |
 Swatemu czíus gabrielu.
 Rzkucz | kterym to bude czynem.
 Abych yaz | poczala ſynem.
 Apocznuczy poro|dila.
 aiaz ſem bohu ſlibila.
 10 Diew|czy czíſtotu drrzietí.
 any kdy gie | neruſſyeti.
 amuzie ſem nepozna|la.
 Ny ſrrdcem kdy pozadala.
 any | ho kdy chcey poznaty.
 any myſlí | pozadati.

že jej točuz jest počieti
60 a, počnúce, syna jmieti;
velmi ji ta řeč nadtruti,
lekši se, velmi se smúti;
poče mysliti, co to jest,
že jej takú zvěstují češ?
65 Tehdy anděl promluvi k něj
a dobrú ottuchu da jej,
řka: Maria, nestrachuj se,
přijmeš milého Boha v se;
nebs nalezla boží milost
70 a všech milostí vš(u) plnost!
Počneš syna a porodíš
a všemu světu jej vzplodíš.
T'dy ona to uslyševši,
inhed by utěšenější;
75 uvěřivši poslu čsnému
ot Boha k něj poslanému,
i povědě hned andělu,
svatému čuž Gabrielu,
řkúc: Kterým to bude činem,
80 abych jaz počala synem
a, počnúci, porodila
a jaz sem Bohu slíbila
dievčí čistotu držeti
ani kdy je nerušeti.
85 A muže sem nepoznala
ni srdcem kdy požádala,
ani ho kdy chci poznati
ani myslí požádati.

- 15 Tdy gley andiel otpo|wiedie.
 Rzka gaz ten czyn dobrze | wiedie.
 aty take ten czyn poznay |
 atwu woli knemu przıday.
 Ne|bot geřt przewelmy řlawny.
 ubo|ziem ulozenyu dawny.
- 64^a Tobie řa||mey wzdy chowany.
 wfyu trogy|czy hotowany.
- du
^ Swaty^uch tayne | wfıupı wtie.
 amocz wrchnye za|řlony tie.
- 5 Neb ten iehoz ty porodıs |
 Kdyz dewiet mieřřiecziew řchodıs |
 Bude bozym řynem nazwan. |
 anařpas wfemu řwietu dan |
 Tent bude wtwem pocřietı czyn |
 Abudet twoy ibozy řyn.
- 10 Ayřa | prawy buoh a człowiek.
 Bude | kralowatı nawiek.
 Atomu kra|lowřtwıu ieho.
 podle u(ro)ka boz|řkeho.
 Nikdy nebude řkonanıe |
 Ale wieczne kralowanye.
- 15 Ak|dyz gley to wfıe wyprawı.
 na|tey giu cřieřtie pořtawı.
 Ze | uwierzy ieho rzieczy.
 Czyle pll|nye bezwfıye wzprziecezy.
 Iweczye gmu | toto řlowo.
- 64^b Me geřt řırdce yuz || geřt řotowo.
 yaz řem roba boha | meho.
 Bud my podle řlowa twe|ho

T'dy jej anděl odpovědě,
90 řka: Jaz ten čin dobře vědě
a ty také ten čin poznaj
a tvú vóli k nemu přidaj,
neboť jest převelmi slavný,
v božiem uloženiu dávný,
95 tobě samej vždy chovaný,
všú trojicí hotovaný.
Svatý (du)ch tajně vstúpí v tě
a moc vrchnie zasloní tě;
neb ten, jehož ty porodíš,
100 když devěť měsiecev schodíš,
bude božím synem nazván
a na spas všemu světu dán.
Tenť bude v tvém početí čin
a budeť tvój i boží syn
105 a jsa pravý Buoh a člověk,
bude kralovati na věk
a tomu královstviu jeho,
podle ú(ro)ka božského
nikdy nebude skonanie,
110 ale věčné kralovanie.
A když jej to vše vypravi,
na tej ju cestě postaví,
že uvěři jeho řeči,
čile, plně bez všie vzpřeči
115 i vece j'mu toto slovo:
Mé (jest) srdce juž hotovo,
jaz sem roba Boha mého,
buď mi podle slova tvého.

ayakz to nahle powiedie.
 Na|tom mieřtie ynhed wzvwiedie.
 5 Ze | geřt gyuz boha poczala.
 Adiew|ku czyřtu ořtala.
 yakz geřt to řlo|wo řkonczala.
 yehoz bieřse wz|dy zadala.
 Igmye przeweliku | radořt.
 10 Neb řye řta wřye iegye | zadořt.
 Gyz bieřse zdietyńřtwie | gmiela.
 Awřyem řrdczem rada | chtiela.
 By gey to buoh raczil | daty.
 By diewku gřucz byla | maři.
 Gednoho řyna porodiecz |
 15 Ineymiela gyneho wiecz.
 Ale | toho iedyneho.
 Nepořkwrniec | diewřtwie řweho.
 Atak geřt boh | y uczynyl
 *Geřt iegie zadořt | napłłnył.
 65• Ze geřt diewku ymate||rzy.
 Izmylelu bozy dczery.
 To gız | prwu radořt gmate.
 Acz gy pra|wie znamenate.
 Gyz geřt mařka bozie gmyela.
 5 Iwduffy ipod|le řiela.
 Ze geřt tak boha poczala |
 poczenřy diewku ořtala

druha|

DRuha řye gey radořt řtala |
 Gieyz řye welmy radowala |
 Kdyz kalzbietie przıřla bieře |

120 A jakž to náhle povědě,
na tom miestě inhed vzvědě,
že jest juž Boha počala
a děvkú čistú ostala,
jakž jest to slovo skončala,
jehož bieše vždy žádala.
125 I jmě převelikú radost,
neb sě sta vše jeje žádost,
již bieše z dětinstvie jměla
a všiem srdcem ráda chtěla,
by jej to Buoh ráčil dáti,
130 by, děvkú jsúc, byla máti,
jednoho syna porodiec
i nejměla jiného viec;
ale toho jediného,
neposkvrniec děvstvie svého.
135 A tak jest Bóh i učinil,
(že) jest jeje žádost naplnil,
že jest děvkú i mateří
i zmilelú boží dceří.
To již prvú radost jmáte,
140 ač ji právě znamenáte,
již jest matka božie jměla
i v duši i podle těla,
že jest tak Boha počala,
počenši děvkú ostala.

Druhá.

145 Druhá sě jej radost stala
jejž sě velmi radovala,
když k Alžbětě přišla bieše

- 10 atu řnyu przebytı chtiěffe.
 Chtiecz | giey womladczyech řluzıtı.
 Te | rzieczy nechczy dluzıty.
 Ale na|kratczye powieďie.
 Czoz otom | řlufneho wieďie.
 15 Awy zname|nayte prawie. . .
 Wkteremz gřte | koliwiek řtawie.
 Kdyz gabrı|el bozy pořfel.
 zďaw pořfelřty|wie bieře otřel.
 Tdy maria gyz | poczenřy.
 Mile otpuřczenye wzemřy
 65^b Otyozepħa muzye řweħo.
 Gřucz | podpořluffenřtwym yehο.
 Gıďe | dogieruzalemıe.
 Domieřta zy|ďowřke zemye.
 5 Aby tetky naw|řcziewıla.
 awomladczyech gıey | řluzıla.
 Ayakz brrzo tam przıgı|ďe.
 Inħed wďom alzbıetyn wny|ďe.
 Ta zacharzie muzye gmiěffe |
 Adıetıetem tiezka bieřfe.
 10 Ianem | czıus bozym krzřtıtıelem.
 anay|prwnym kazatelem.
 Krzıeřtā|řkym auczytelem.
 awředřřy | knyey ipozďrawı.
 ana welmy | boħa wřlawy.
 15 wzweřfelı fyey y|wzřadowa.
 aħořpodynu wzďıe|kowa.
 Rzkuczy otkud my przı|řlo ġeřt.
 Tak welıka řřlawna | czeřt.

- a tu s ňú přebyti chtieše,
chtiec jej v omladciech slúžiti.
150 Té řeči nechci dlúžiti,
ale na krátce povědě,
což o tom slušného vědě,
a vy znamenajte právě,
v kterémž jste kolivěk stavě.
155 Když Gabriel, boží posel,
zdav posels(t)vie, bieše otšel,
t'dy Maria již počenši,
milé otpuščenje vzemši
ot Jozefa, muže svého,
160 jsúc pod poslušenstvím jeho,
jide do Jeruzalemě,
do města židovské země,
aby tetky navšćievila
a v omladciech jej slúžila.
165 A jakž brzo tam přijide,
inhed v dóm Alžbětin vnide;
ta Zachaře muže jmieše
a dietětem, těžka bieše:
Janem čuž, božím křtitelem
170 a najprvním kazatelem
křesťanským a učitelem.
A všedši k něj i pozdravi,
ana velmi Boha vslavi;
vzveseli sě i vzradova
175 a Hospodinu vzděkova,
řkúci: Otkud mi přišl(a) jest
tak veliká i slavná česť,

Ez geſt mne ameho die|tatka.
 66^a Nawſcziewiła bozie maćka.
 Neb gakz ſem gy uſlyſſala |
 Tak ſem wtom mieſcie poznała |
 Ze geſt gyz bohem poczała.
 Zne|hoz bud bohu ſnyu chwala.
 5 To | mnye me dietie da znatí.
 Genz | yakz wnynde bozye matí.
 (po)ctie | ſye wemnye radowaty.
 Radofczie|my ſye metaty.
 wtiech radofcziech | poyhrawaty.
 10 Tiem czynem gy | przigymaty.
 awítanye gley da|waty.
 wnyuz by rzekl tot bozie | matí.
 Neb otom boziem tayenſt|wiu.
 Aondielfkem poſełſtwíu |
 Giez maria bieſ przyyala.
 15 Tdy | kdyz geſt boha poczała.
 Nikde | zywy newiedieſſe.
 âtewfyech | tayno bieſſe.
 Sâm buoh aona | wiediela.
 âtewfiech ſkrito gmíe|la.
 Kromíe alzbíeta ſſynē ſwý ||
 66^b wzwiediela geſt duchem ſwa|tym.
 To ían wnyey ukazowa|ſſe.
 Kdyſto ſye wnyey tak me|taſſe.
 5 Przíſtíu ſye gegie radu|gie.
 amaterzy ukazugie.
 By | ſye take radowala.
 Aradoſtnye | gy przígala.

ež jest mne a mého dietátka
navšćievila božie matka?
180 Neb jakž sem ji uslyšala,
tak sem v tom miestě poznala,
že jest již Bohem počala,
z nehož buď Bohu s ňú chvála.
To mně mé dítě da znáti,
185 jenž jakž vninde božie máti,
(po)če se ve mně radovati,
radošćiemi se metati,
v těch radošćiech pojhrávati,
tíem činem ji přijímati
190 i vítanie jej dávati,
vňuž by řekl: toť božie máti!
Neb o tom božiem tajenstviu
a o (a)ndělském poselstviu
jež Maria bieš' přijala,
195 t'dy když jest Boha počala,
nikte živý nevědieše,
a (o)te všech tajno bieše.
Sám Buoh a ona věděla
a (o)te všech skryto jměla,
200 kromě Alžběta s synem svým
vzvěděla jest duchem svatým.
To Jan v něj ukazováše,
kdyžto se v něj tak metáše:
příštiu se jeje raduje
205 a mateři ukazuje,
by se také radovala
a radostně ji přijala.

Ipoczie gy przy|gymatı.

Matku bozy nazywa|tı.

Swateho ducha zgiewen̄y |

10 Amyloſtnym nawſcziewenym |

Rzkucz blazenas mezy namy |

Wſyemy naſſwietie zenamy. |

Blazeny plod brzicha tweho |

Wſyem naſpaſſenye daneho |

15 Blazenas ezs uwierzıla.

Wſe|mu gezt gfu rzeczena byla |

Bohem ſkrrzie gabriela.

na|ywyſſieho archandiela.

Nebt | bude wſe na|plneno.

67• Czozt || geſt kdy bohem ſlibeno.

Tdy | maria to ſyſſyeczy.

tak ſlaw|ne wyſſoke wieczy.

Ianowo | umaterzy ghranye.

5 Boha ſma|tku przigymanye.

Atak ſye | gmu radowanye.

Tetczyno pro|rokowanye.

Matku bozy gie | wzywanye.

awtom wewſem | radowawnye.

10 wſy ſye ſwu du|ſy wzradowa.

Ahoſpodynu wz|diekowa.

Ze gy tak ſlawnye | obchodıl.

awſy iegie ſlawu | plodıl.

atomu ſye radugiczy |

Buohu ztoho diekugiczy.

15 wz|weliczy boha awzchwalı.

Boh | day bychom tez ſnyu dali.

I poče ji přijímati,
matkú boží nazývati
210 svatého ducha zjevením
a milostným navšćievením,
řkúc: Blaženas mezi námi,
všemi na světě ženami,
blažený plod břicha tvého,
215 všem na spasenie daného;
blaženas, ežs uvěřila
všemu, ježť jsú řečena byla
Bohem skrzě Gabriela,
najvyššieho archanděla;
220 nebf bude vše napln(ě)no,
cožť jest kdy Bohem slíbeno.
T'dy Maria to slyšieci,
tak slavné, vysoké věci:
Janovo v mateři jhranie
225 Boha s matkú přijímanie
a tak sě j'mu radovanie,
tetćino prorokovanie,
matkú boží je vzývanie
a v tom ve všem radovanie, —
230 vši sě svú duší vzradova
a Hospodinu vzděkova,
že ji tak slavně obchodil
a vši jeje slávu plodil.
A tomu sě radující,
235 Buohu z toho děkující,
vzveliči Boha a vzchváli.
Bóh daj, bychom též s ňú dáli:

- Ch|walili czius hospodyna
 Gegie | zmileleho syna.
 Gako gest | ona chwalila.
 67^b anas kteyz || chwale wzbudila.
 achwality | nauczila.
 Kdyzt gest tu przigí|ti uczila.
 Rzkucz ma duffye ho|spodyna.
 Bozieho ameho syna |
 5 welmy chwalí take slawy. |
 yakoz swaty lukas prawy. |
 I nauczy czius piŕye nam.
 Muziē | dietem take zenam.
 Bychom | boha weliczili.
 10 aŕŕnym wtey ra|doŕti byli.
 Tey ŕye pieŕny nau|czili.
 awzdy gy wŕrdczy zwu|czili.
 Ta pieŕn giuzto gest ŕlo|zila.
 Kdyz gest wtiech rado|ŕczyech byla.
 15 Magnificat ŕye | poczyna.
 Aigedna gey pieŕn | gyna.
 Neny tak wdieczna | amila.
 To wiez kazdy bezomy|la.
 Ktoz gey bude tu pieŕn pie|ti.
 68^a wŕiech zlych przihod nebu|de gmietí.
 wŕeho dobreho nabude |
 Genz mu nawieky probude.
 To | gest druha gegie radoŕt.
 Knyeyz | wzdy gmiela wŕrdczy zadoŕt.
 5 Aye|gie pieŕn rady pieymy.
 Awna|bozenŕtwy gy gmyeymy.

chválili čuž Hospodina,
jeje zmilelého syna,
240 jako jest ona chválila
a nás k tejž chvále vzbudila
a chváliti naučila,
když jest tu přijíti učila,
řkúc: Má duše Hospodina,
245 božieho a mého syna,
velmi chválí, také slaví,
jakož svatý Lukáš praví.
I nauči čuž píše nám:
mužem, dětem, také ženám,
250 bychom Boha veličili
a s ním v tej radosti byli,
tej se piesni naučili
a vždy ji v srdci zvučili.
Ta piesň, južto jest složila,
255 když jest v těch radoščiech byla,
„Magnificat“ se počíná
a i jedna jej piesň jiná
nenie tak vděčna a mila.
To věz každý bez omyla,
260 ktož jej bude tu piesň pěti,
všech zlých příhod nebude jmieti;
všeho dobrého nabude,
jenž mu na věky probude.
To jest druhá jeje radost,
265 k něž vždy jměla v srdci žádost
a jeje piesň rádi pějmy
a v náboženství ji jmějmy.

Trzecie

- TRzetie iegie radoŝt byla. |
 Kdyz geŝt ŝyna porodyla. |
 Tak lehczye iako poczala |
 10 awŝobie ho pieŝtowala.
 Zadewiet | mieŝŝieczow czyele.
 plłnye iwduŝy iwtiele.
 Bezewŝeho obtieze|nye.
 Neb ubozie tiezkotı nenie |
 Ana geŝt boha noŝŝyla.
 15 Atakez | pak porodila.
 Takz kdyz ty | mieŝŝyczye zchody.
 Boha wbet|lemy porody.
 Czıŝtie ŝlawnye | aradoŝtnye.
 Bezewŝye boleŝty | kotnye.
 68^b yako kwiet ŝwu wo"ny dawa
 awŝwey czıeloŝtie oŝta|wa.
 Takez geŝt ona plod dala |
 Dawŝŝy wczyŝtotie oŝtala.
 Czı|ŝta bezewŝye boleŝtı.
 5 Ktey czıty | chtiel gy buoh przyweŝtı.
 Swu | mılu matku wybranu.
 Nam | wŝiem nawŝe dobre danu.
 Ak|dyz gyz porody ŝweho.
 Syna bo|ha zmileleho.
 10 Radoŝtnye bezwŝye | zaloŝty.
 Oŝtawŝy wdiewczyey | czıeloŝty
 wzradowa ŝye wdufy | wtiele.
 porodiwŝy ŝpaŝŝytele |
 Gfucz yeho dczy ıby matie.

Třetie.

Třetie jeje radost byla,
když jest syna porodila
270 tak lehce, jako počala
a v sobě ho pěstovala
za devět měsiečov cele,
plně i v duši i v těle,
beze všeho obtieženie,
275 neb v Božě těžkosti nenie.
Ana jest Boha nosila
a takéž pak porodila;
takž když ty měsíce zchodi,
Boha v Betlemi porodi,
280 čistě, slavně a radostně,
beze všie bolesti kotnie;
jako květ svú vóni dává
a v svej celost(i) ostává,
takéž jest ona plod dala,
285 davši v čistotě ostala
čista beze všie bolesti.
K tej čsti chtěl ji Buoh přivéstí,
svú milú matku vybranú,
nám všem na vše dobré danú.
290 A když již porodi svého
syna, Boha zmilelého,
radostně bez všie žalosti,
ostavši v dievčej celosti,
vzradova se v duši, v těle,
295 porodivši spasitele;
jsúc jeho dci i by mátě.

wto | wierzym wŕy mu rzecz kratie |
 15 Ztoho gmye radoŝt weliku.
 aw|ŕrdczy rozkos wŕeliku.
 wŕye | ŕye wbozye kochagici.
 ze| zte | gemu czŕti diekugiczy.
 ze gy | geŝt ſobie wywoŕil.
 69^a aŕamemu || ſobie zwolil.

Czwtrta radoŝt|

Czwtrta ŕye gey radoŝt | ŝtala.
 Znyez gey bude na|wieký chwala.
 5 Kdyz.przige|du knyey trzie krali.
 welmy | zprziewelike dali.
 nawŝchod | ŝlunczye bydlem gŕuce.
 Rozlicz|ne dary neŝŕuce.
 Ty hwiezda | przywedla (i) bieŝŕe.
 10 Genz wed|ne ywnoczy ŝwietieŝŕe.
 nadze|my vpowietrzy gdieŝŕe.
 Awz|dy kbethlemu tiehnyeŝe.
 Akdiz | gie przywede ktomu.
 naproŝt|rzied bethlemye kdomu.
 15 wnēz | maria ŝŕwym ŝynackem |
 Smilym rozkoŝnym zlatatkē |
 az do toho czaffu bieŝta.
 Neb | gynde domu neygmieŝta.
 69^b hn|ed ŕye wtom domu ten diw || ŝta.
 Ta hwiezda nadtiem domem | ŝta.
 Akdyz krali to uzrziechu.
 In|hed ŝŕwych konyu ŝŕyedechu.
 Aw|dom ktietatku wgidechu.
 5 prze|radoŝtny welmy biechu.

V to věřím, vši mů řeč krátě.

Z toho jmě radost velikú,

a v srdci rozkoš všelikú,

300 vše sě v Božě kochající,

z té jemu čsti děkující,

že ji jest sobě vyvolil

a samému sobě zvolil.

Čtvrtá radost.

Čtvrtá sě jej radost stala,

305 z niež jej bude na věky chvála,

když přijedú k něj tři králi

velmi z převeliké dáli,

na vzchod slunce bydlem jsúce,

rozličné dary nesúce.

310 Ty hvězda přivedla bieše,

jenž ve dne i v noci svietieše,

nad zemí v povětrí jdieše

a vždy k Be(t)lemu téhnieše.

A když je přivede k tomu

315 na prostřed Be(t)lemě k domu,

v nemž Maria s svým synáčkem,

s milým, rozkošným zlaťátkem,

až do toho času biesta,

neb jinde domu nejmiesta:

320 hned sě v tom domu ten div sta,

ta hvězda nad tiem domem sta

a když králi to uzřechu,

inhed s svých koňú ssědechu

a v dóm k (d)ieťátku vjidechu,

325 přeradostni velmi biechu.

Ipokle|ku wfichny przednym.
 amat|ka ieho bieffe fnym.
 Takz wz|dachu fwe dary iemu.
 Krali | abohu prawemu.

10 Tu czeřt pak | widiela matka.
 Sweho myle ho dietatka.
 ze gfy przigiełi ti | krali.
 Tak welmy zwelike | dali.
 przywedenym take hwiez|dy.
 15 Genz zprawowaffe gych | giezdy.
 Swietiecz y gym wed|ne wnoczy.
 Genz geřt weflo | wu zbozie moczy.
 Gmye weli|ku radořt ztoho.
 Awřye utie|chy przyjemnoho

pata radořt|

70^a Pata gegie radořt byla.
 Kdyř|to fye wchram uwodila.
 Czt|wrtynazt den podietieti.
 Chtiecz | rownořt řgynymy gmyety.
 5 akeh|dyz zbethlemye gdieffe.
 adietie | řřobu neřfyeffe.
 Chtiecz ge tam | offierowaty.
 adary zan knyeczy | daty.
 To ciuř to dwe holubatek |
 anebo dwe hrrdliczatek.
 10 Tak | prwienczye wyplaczyechu.
 Ty | genz beranka neymiegiechu. |
 Neb tak uřtawil bieffe.
 ze kdyz | ktera porodieffe.
 Syna prwien|czye prweho.

I poklekú všichni před ním
a matka jeho bieše s ním;
takž vzdachu své dary jemu,
králi a Bohu pravému.

330 Tu česť pak viděla matka
svého milého dieťátka,
že js(ú) přijeli ti králi
tak velni z veliké dáli
přivedením také hvězdy,
335 jenž zpravováše jich jězdy,
svietieci jim ve dne v noci,
jenž jest vešlo z božie moci:
jmě velikú radost z toho
a všie útěchy přemnoho.

Pátá radost.

340 Pátá jeje radost byla,
kdyžto sè v chrám uvodila
čtvrtýná(c)t den po dietěti,
chtiec rovnost s jinými jmieti.
A kehdyž z Be(t)lemě jdieše
345 a dietě s sobú nesieše,
chtiec je tam ofěrovati
a dary zaň knězi dáti,
točužto dvě holúbátek
anebo dvě hrdličátek;
350 tak prvénce vypláciechu
ti, jenž beránka nejmějéchu.
Neb tak ustavil bieše,
že, když která porodieše
syna, prvénce prvního,

- 15 Gmieffe wyplatiti | geho.
 Berankem acz gmieffe | ſbozye.
 Tak bieffe uloha bozie |
 pakli welmy chuda bieffe.
 abe|ranka neymyegieffe.
 Ale dwie|ma holubatma.
- 70^b Aneb dwiema || hrrdliczatma.
 Aproto ez matka | bozie.
 Neymieffe naffwietie ſbo|zye.
 Neſſy^effe dwie holubaczye |
 Nebo pak dwie hrrdliczaczye.
- 5 Ne mohucz beranka gmietí.
 Ny kupi|ti ny kde wzyeti.
 Akdyz ubozy | chram gdieffe.
 adietatko ſwe | neſſyeffe.
 Swaty ſymeon ſtary | kmet.
- 10 Gmagie ſobie giz mnoho | let.
 Ten bieffe mnoho let zadal |
 aby gmu to buoh otec dal.
 Aby | tak dluho neumrziel.
 Azby ieho | ſyna uzrziel.
 Gehoz geſt ſlibíl | poſlati.
 awſie naffpaſſenye datí |
- 15 Toho radoſtnye czakaſſe.
 awzdy | ſrrdecznye zadaſſe.
 atuzie ponē | plakaſſe.
 aumrzietí otkladaſſe |
 Akdyz gey tu ſmatku uzrzye |
 Radoſcziemy iako vmrzye
- 71^a Nahle knyey radoſtnye biezie |

- 355 jmieše vyplatiti jeho
beránkem, ač jmieše sbožie;
tak bieše úloha božie;
pak-li velmi chuda bieše
a beránka nejmějéše,
360 ale dvěma holúbatma
aneb dvěma hrdličatma.
A proto, ež matka božie
nejmieše na světě sbožie,
nesi(e)še dvě holúbátce
365 nebo pak dvě hrdličátce;
nemohúc beránka jmieti,
ni kúpiti ni kde vzieti.
A když u boží chrám jdieše
a dieťátko své nesieše,
370 svatý Šimeon, starý kmet,
jmaje sobě již mnoho let,
ten bieše mnoho let žádal,
aby j'mu to Buoh otec dal,
aby tak dlúho neumřel,
375 až by jeho syna uzřel,
jehož jest slíbil poslati
a vše(m) na spasenie dáti.
Toho radostně čakáše
a vždy srdečně žádáše
380 a tuzě po nem plakáše
a umřieti otkládáše;
a když jej tu s matkú uzře,
radošciemi jako umře;
náhle k něj radostně běže

ato mîle dietatko wzye.
 poneffe | gie azpiewagie.
 abohu ztoho | diekugie.
 5 ze geſt to dietie oh|ladal.
 Gehoz bieffe tak daw|no zadal.
 ahoruczym ſrdcem | ſtradal.
 ato gmu gyz bieffe | boh dal.
 Netoliko ohledatı |
 ale take pieſtowaty.
 10 poczye | gyz ſmrtı zadaty.
 Nycz dale | neotkladatı.
 Chtie radiegy | nan ſwiet gity.
 atam wiecz|nye ſbohem byty.
 Takz ho | ſwaty ſymeon ſam.
 15 neffe | prawie az wbozy chram |
 Radugie ſye azpiewagie.
 Giz | ſwu zadolſt plnu gmagye |
 Anna take jedna wdowa |
 Kwſemu dobremu hotowa
 71^b Tu ſnymy wteyz drazye bieffe.
 a|prorokyny ſlowieffe.
 Ta ſye wzdy bohu modleffe.
 wſwatey czyſtotie bydleffe.
 5 wſtawicznye ſye | poſtieffe.
 zchramu rziedko wen | dieffe.
 Ofſmdeſſat let ſczyrzmy | bieffe gmieffe
 Smuzem ſedm let | bila bieffe.
 Ta przıſſedſy wtuz | hodynu.
 10 wzdawa chwalu hoſpo|dynu.
 wzprorokowa odietietı |

385 a to milé dieťaťko vzě,
ponese je a zpievaje
a Bohu z toho děkuje,
že jest to dieťe ohladal,
jehož bieše tak dávno žádal
390 a horúcím srdcem strádal;
a to j'mu již bieše Bóh dal
netoliko ohledati,
ale také pěstovati.
Poče již smrti žádati,
395 nic dále neotkládati,
chtě raději na 'n svět jíti
a tam věčně s Bohem býti.
Takž ho svatý Šimeon sám
nese právě až v boží chrám,
400 raduje se a zpievaje,
již svú žádost plnu jmaje.
Anna také, jedna vdova,
k všemu dobrému hotova,
tu s nimi v tejž drázě bieše
405 a prorokyní slovieše.
Ta se vždy Bohu modléše,
v svatej čistotě bydléše,
ustavičně se postieše,
z chrámu řiedko ven (i)dieše;
410 osmdesát let s čtyřmi jmieše,
s mužem sedm let byla bieše.
Ta přišedši v túž hodinu,
vzdáva chválu hospodinu,
vzprorokova o dietěti

ada onem wliem wiedzietí.
 Giz | sye izrahel wzywachu.
 awy|kupenye czakachu.
 Ti sye wliychny tu sebrachu.
 15 Ato proro|czstwie flyssiechu.
 Ipoprowo|dichu gho tam.
 az kłamemv | oltarzy wchram.
 Symeon fla|wnye zpiewagie.
 plnu utye|chu yuz gmagie.
 72^a a anna pro|rokugiczy.
 wlyem wiedzietí dawa|giczy.
 Amaria snymy gduczy.
 atoto | wfechno widuczy.
 wfe porzad zna|menawasse.
 aubozye sye radowase |
 5 wlyem sye srrdcem kochayuczy.
 ho|spodynu diekugiczy.
 ze gy tak olla|wowasse.
 awiecznye gy|tiem ko|chasse.
 To gmagmy gyz radoŝt pa|tu.
 10 Chwalmyz gymy matku ŝw|atu.
 Milu czíŝtu matku bozy.
 Tath | pomoz krayŝŝkemu ŝbozy.

Sesta. |

Sestu radoŝt geŝt tdy gmyella |
 Kdyŝto geŝt ŝyna widiela.
 wch|ramu ŝtrzed miŝtrów ŝediece.
 15 Swa|temu piŝmu ucziecze.
 ale aby to | znamenal.
 agynym take rozpra|wal.

415 a da o nem všem věděti,
již se Izrahel vzyváchu
a vykúpenie čakáchu.
Ti se všichni tu sebrachu
a to prorocstvie slyšechu;
420 i poprovodichu j'ho tam,
až k samému oltáři v chrám.
Šimeon slavně zpievaje,
plnú útěchu juž jmaje
a Anna prorokující,
425 všem věděti dávající
a Maria s nimi jdúci
a toto všechno vidúci,
vše pořád znamenáváše
a v Božě se radováše;
430 všem se srdcem kochající,
Hospodinu děkující,
že ji tak oslavováše
a věčně ji tím kocháše.
To jmajmy již radost pátú,
435 chvalmyž jimi matku svatú,
milú, čistú, matku boží,
tať pomoz k rajskému sboží.

Šestá.

Šestú radost jest t'dy jměla,
kdyžto jest syna viděla
440 v chrámu střed mistróv sediece,
svatému písmu učiece.
Ale aby to znamenal
a jiným také rozprával,

- Nayprwe toto znamenay |
 wřrdecznu pamiet przigymay. |
 Ze maria bozye matka.
 72^b Otfedfy || ſweho dietatka.
 wgieruzalemy na|ſnatczye.
 przigednom ſlowutnem | ſwatczye.
 aty hody czřnye ſlawiwe |
 adokonczye otprawiwe.
 5 Knazare|tu ſye wratichu
 aten czyely den | gidechu.
 pak gyz nanoczlezye gfu|cze.
 adietiete newiduce.
 welmy | ſye ſmutiřta oba.
 By gym gich | teřkna utroba.
 10 wzhladařta ieho | řzalofřt.
 Ařřweliku tuzebnořty.
 Ak|dyz gehu nenadgidu.
 welmy ra|no zařřye gidu.
 Opieř dogieruza lemye.
 Kdez bieřře to řwate plemie |
 Akdyz gyz tam przigideta.
 15 hneř | uboży chram wnyřeta.
 Tu gho | řtrzied miřřrow uřrziřta.
 awei|ku rařořř gmiřta.
 Zwlařřt ſye | matka wzřadowa.
 ahořpodynu | wzřiekowa.
 73^a ze gyz widy řyna || ſweho.
 przeřřrdecznye zmyleleho |
 Ipromluwi matka knemu.
 atakto | powieřie gemu.

najprvé toto znamenaj,
445 v srdečnú paměť přijímaj,
že Maria, božie matka,
otšedši svého dieťátka
v Jeruzalemi na sňatce,
při jednom slovútném svátce;
450 a ty hody čsně slavivše
a dokonce otpravivše,
k Nazaretu se vrátichu
a ten celý den jidechu;
pak již na noclezě jsúce
455 a dietěte nevidúce,
velmi se smutista oba,
by jim jich teskna útroba.
Vzhladasta jeho s žalostí
a s velikú túžebností;
460 a když jeho nenadjidú,
velmi ráno zase jidú
opěť do Jeruzalemě,
kdež bieše to svaté plémě.
A když již tam přijideta,
465 hned u boží chrám vnideta;
tu j'ho střed mistróv uzřesta
a velikú radost jměsta.
Zvlašti se matka vzradova
a Hospodinu vzděkova,
470 že již vidí syna svého,
přesrdečně zmilelého.
I promluvi matka k nemu
a takto povědě jemu:

Iczos nem myly | synu řdiel
 5 Zes řye byl kams ot|nas podiel.
 yaz twa matka aotecz | troy.
 Nazwany ale czius řtraz | moy.
 Boleyucz hledachom tebe.
 zie|leyucz wiecz nez řamy řebe.
 Tehdy | on promluwy knyma.
 10 Atak o|tpo|wiedie gyma.
 Rzka procz gřta | mne tak hledalı.
 Czy gřte toho | neřlychalı.
 ze yaz muřřym otczye | meho.
 Dietı woli nebeřřkeho.
 To | řlowo rzek gıde řnyma.
 15 Daw řye | upořřuffenřtwie gyma.
 wzbydly | řnyma wnazaretie.
 gřa gyz wdru|hemnazte letie

Sedma Radost |

Sedma radořt iegie byla.
 Kdyz | gęřt te zalořtı zbyla.
 73^b Gyz gęřt || wten horzky czas gmiela.
 Kdız | gęřt řynaczka wıdıela.
 Naha na|krzızy řtogieczye.
 atiezke muky trr|piece.
 5 anaywieczye kdyz gyz vmrzıie.
 ato ona gıřtie uzrıe.
 Tak | wtiezku zalořt vpade.
 yakz wřie|czkerna tuhu zřřwade.
 akdyz trze|tı den wřta zmrtwych.
 Tehdy zby | wřyech zalořtı řwych.
 10 Neb yakz | brrzo gęřt zmrtwych wřtal.

I cos nem, milý synu, sděl,
475 žes se byl kams ot nás poděl?
Jaz tvá matka a otec tvój
nazvaný, ale čuž stráž můj,
bolejúc hledachom tebe,
želejúc viac než sami sebe.
480 Tehdy on promluvi k nima
a tak odpověď jima,
řka: Proč jsta mne tak hledali,
či jste toho neslýchali,
že jaz musím otce mého
485 dieti vóli nebeského?
To slovo řek, jide s nima,
dav se v poslušenstvie jima,
vzbydli s nima v Nazaretě,
jsa již v druhémná(c)te letě.

Sedmá radost.

490 Sedmá radost jeje byla,
když jest té žalosti zbyla,
již jest v ten hořký čas jměla,
když jest synáčka viděla
naha na kříži stojéce
495 a těžké muky trpiece;
a najviece když již umře
a to ona jistě uzře:
tak v těžkú žalost upade,
jakž všeckerna tuhú zsvade.
500 A když třetí den vsta z mrtvých,
tehdy zby všech žalostí svých;
neb jakž brzo jest z mrtvých vstal,

Tak | ťye gıey hned wıdıetı dal.
 Nay|prwe zewſiech ſwych mylych |
 Czo tu przyeho ſmrřtı bylo gıch |
 akehdyz gey tu uzrziela.
 15 przye|welıku radoſř gmiela.
 wduffy | takez podle tiela.
 yakz by wiecz | wieczſye nechtiela.

Ofma radoſř |

Ofmu radoſř tehdy gmiela.
 Kdıſto gſy ſyna wıdiela.
 74* Slawnie | nanebeſſa gduce.
 Mnoho duſ ſſobu | weduce.
 Sewſiech ſtran obkliczen | gymy.
 Iandiely rozlicznymy.
 Sera|phını cherubını.
 5 Trony iſpany | gynymy.
 Knyezaty toczıus ſſwaty my.
 Moczmy ſylamy bozymy.
 ar|chagl'y iangl'y
 Tyto rzıeczy gmıyegmy czyely.
 Twrrdiecz gie do|brymy diely.
 10 pak poydem tam | ſduſmy iſtiely.
 Tut geſř ſlawu | bozie matka.
 Gmyela oſweho | dietatka.
 Tak czıus nanebeſſa | gduce.
 wtey czřtı awtey ſlawie | gſuce.
 To wıducz ſye radowala. |
 15 abohu chwalu wzdawala.
 ato | ofma radoſř igeſř.
 pronyz ipro|gyne gma czeſř

505 tak sě jej hned viděti dal
najprvé ze všech svých milých,
co tu při jeho smrti bylo jich.
A kehdyž jej tu uzřela,
převelikú radost jměla
v duši, takéž podle těla,
jakž by víc věčšie nechtěla.

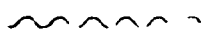
Osmá radost.

510 Osmú radost tehdy jměla,
kdyžto jsi syna viděla
slavně na nebesa jdúce,
mnoho duš s sobú vedúce;
se všech stran obklíčen jimi
515 i anděly rozličnými:
serafíny, cherubíny,
tróny i s pány jinými,
kniežaty točuž s svatými,
mocmi, silami božími,
520 archanjely i anjely.
Tyto řeči jmějmy cely,
tvrdiec je dobrými diely,
pak pójdem tam s dušmi i s těly.
Tuť jest slávu božie matka
525 jměla ot svého dieťátka,
tak čuž na nebesa jdúce,
v tej čsti a v tej slávě jsúce;
to vidúc sě radovala
a Bohu chválu vzdávala.
530 A to osmá radost i jest,
pro niž i pro jiné jmá čest.

dewata radořt |

Dewatu geřt radořt gmiela |
 Kdyz naletnyczye widiela |
 74^b Slawnȳda darem darowane.
 Swa|teho ducha pořlanye.
 apořtolom | iwfem wiernym.
 myrnym pokor|nym iřniernym.
 5 Iwfem krziřta|nom dořtoynym.
 Swatym czyřtym | bohoboynym.
 Genz řye tu řebrałi bie|chu.
 agednořt řrdecznu gmyechu |
 Gřucz whoruczyem nabořenřtwy |
 awrruczyem miłořřenřtwȳ.
 10 Nař|wey namodlitwie řwatey.
 Gyz řye | branye mrrzkofłi kłatey.
 wřyemy | yazıky wzmluwıchu.
 Ahořpodyna | wřchwalıchu.
 Pocziechu czynyłi | diwy.
 Slepe řwietly mrrtwe zywy |
 15 wřyech nemoczy zbawowatı.
 Ne|duzne uzdrawowatı.
 pohāřtwo obra|czowatı.
 akwierzie przıprawowatı |
 Day nam boze wieru znatı.
 Stobu | wiecznye przebywatı

AMEN |

Devátá radost.

Devátú jest radost jměla,
když na letnice viděla
slavným darem darování,
535 svatého ducha poslánie
apoštolóm i všem věrným,
mírným, pokorným i smierným
i všem křesťanóm dostojným,
svatým, čistým, bohobojným,
540 jenž se tu sebrali běchu
a jednosť srdečnú jměchu,
jsúc v horúciem náboženství
a vrúciem milosrdenství
na svej na modlitvě svatej,
545 jíž se bránie mrzkosti klatej.
Všemi jazyky vzmluvichu
a Hospodina vzchválichu;
počechu činiti divy:
slepé světly, mrtvé živy,
550 všech nemocí zbavovati,
nedužné uzdravovati,
pohanstvo obracovati
a k viře připravovati.
Daj nám, Bože, vieru znátí,
555 s tobú věčně přebývati.

Amen.

Umučení Páně.

**Umučenie Boha nášeho Jezu Krista
píše nám svatý Matěj evandělita.
Za dávných časův pověděl Buoh,
pozvav svých apoštolův:**

**Viete-li, že jest třetí den židovským
hodóm příti**

a synu člověčímu jatu býti,
budeť prodán i prorazen,
na kříži rozpat i obnažen?

10 Tehdy sú sě židové spolu sněli,
kak by Ježúše zahubili,
radu sú vzěli v Kaifaševě domě,
tu rok běchu dali sobě.

15 V tej radě bieše biskup Kaifáš
a jeho test Annáš a Judáš,
mistři, kněžie i písari,
všichni židovščí vladaři.

Tehdy Kaifáš mezi nimi stoje:
Poslúchajte, vece, bratřie moje,
co chciny sdieti Ježíševi,
jeho mlazším i Petrovi.

**Již veň věrie všichni lidé
i kniežata po nem běžie.**

Náš zákon proň zatratíme,
ač mu života neukrátíme;
25 přidúce Říměné, v naši se zemi uvěží
a ny zjemúce i s dětmi svieží.
Lépe jednoho člověka zahubiti,

- 10 Nez wfemu | lidu whorzy byti.
 Kdyz to biskup | kayphas powiedie.
 Tehdy iudas | mezy nymy sedie.
 Biskupowi | odpowiedie.
 Ayfa yuz wnewier|ney biedie.
 15 Cfo mnye weczye | biskupe das.
 Gat sem yeho apo|stol iudas.
 Gat wam yeho | dohozy.
 anebot fnym wedy | chozy
 Tu rzecz rady uslyssye|chu.
 76 Trzidcziety penyez obieczie||chu.
 Atakto gmu powiediechu. |
 Kdyz to otneho wzwiadiechu
 Do|hodyz nam ho nauklidie.
 Kdyz | nebude wfylnem lidie
 5 Giudas | weczye tomut sye gest staty |
 Mussyt skoro przedwamy swazan | staty.
 wratiw sye gidas kaapo|stolom poczye
 fnymy chodyty. |
 Chtie gieziusze zydom dohodyty |
 10 Giezius to dobrze wiedieffe.
 wf|ak syudassiem myle inluwieffe |
 yudas newiedieffe by to giezus | wiediel.
 By on mezy zidy wez|ley radie sediel.
 15 Akdyz przide we|liky cztwrtek. Kdyz bieffe
 giezisfiewi iatu byti.
 Kaza petrowy | aianowi dogieruzalema
 gyty |
 Giefti sobie uprawiti.
 Ipoczcie | gym prawiti.

než všemu lidu v hoři býti.
 Když to biskup Kaifáš povědě,
 30 tehdy Judáš mezi nimi sedě,
 biskupovi odpovědě
 a jsa již v nevěrnej biedě:
 Čso mně, vece, biskupe, dáš?
 jáť sem jeho apoštol Judáš,
 35 jáť vám jeho dohozi
 aneboť s ním vezdy chozi.
 Tu řeč rádi uslyšechu,
 třidceti peněz oběcechu
 a takto j'mu pověděchu,
 40 když to ot neho vzvěděchu:
 Dohodiž nám ho na uklidě,
 když nebude v silném lidě.
 Judáš vece: Tomuť se jest státi,
 musíť skoro před vámi svázán státi.
 45 Vrátiv se Jidáš k (a)poštolóm, poče
 s nimi choditi,
 chtě Ježíše židóm dohoditi.
 Ježíuš to dobře vědieše,
 však s Judášem mile mluvieše.
 Judáš nevědieše, by to Ježíuš věděl,
 50 by on mezi židy ve zlej radě seděl.
 A když přide veliký čtvrtek, když bieše
 Ježíševi jatu býti,
 káza Petrovi a Janovi do Jeruzalema
 jíti,
 jésti sobě upraviti
 i poče jim praviti:

76^b Kdyz weydete || vmiesto uprrwu ulicy.
 potka wy | czlowiek neffa wody lahwiczy.
 Ten | wy dowede doyednoho domu.
 weydu|cze rrczytez hospodarzy tomu.
 5 Mist' | ny nas poslal ktobie.
 Kazal giefty | uprawiti sobie.
 Kde gmu bude up|rawiti giefty.
 akdeli yemu bude | siefty.
 an wam pokaze dom krasny | nauliczy
 wylozeny.

10 Amramorem po|dlazeny.
 Tu mne doczakata.
 Agiefti | mnye uprawita.
 Sedse to wfe uczy|nyfta.
 Chleba wyna ryb dobyfta. |
 Beranek upekse nastol postawi|fta.
 Mistrowo kazanye napllnyfta |
 15 Bieffe buoh wftarem zakonye zy|dom
 prikazal.
 aby prokny hospo|darz upeka beranek
 rzerzychu ob|wazal.

Ipostawil gey nasswem sto|le.
 77^a Igiedl gey toho weczera naweli|ku nocz
 sprziesnym chlebem sole.
 To | kazanye chtie giezus napllnythy |
 Bieffe sobie kazal beranek uprawi|ti.
 5 akdyz by weczer przidu snym | wfichny
 apostoli.
 Ande gyz ustawe|ny stoli.
 vmywfe sye syedu kftolu |

- 55 Když vejdete v město u prvú ulici,
 potká vy člověk, nesa vody lahvici;
 ten vy dovede do jednoho domu,
 vejduce, rcetež hospodáři tomu:
 Mistr ny náš poslal k tobě,
 60 kázal jísti upravití sobě;
 kde j'mu bude upravití jísti
 a kde-li jemu bude siesti?
 An vám pokáže dóm krásný na ulici
 vyložený
 a mramorem podlažený,
 65 tu mne dočakáta
 a jísti mně upravíta.
 Šedše, to vše učinista,
 chleba, vína, ryb dobysta,
 beránek upekše, na stól postavista,
 70 mistrovo kázanie naplnista.
 Bieše Buoh v starém zákoně židóm při-
 kázal,
 aby prokný hospodář, upeka beránek
 řeřichú obvázal
 i postavil jej na svém stole
 i jedl jej toho večera na velikú noc
 s přesným chlebem sole.
 75 To kázanie chtě Ježíš naplniti,
 bieše sobě kázal beránek upravití.
 A když by večer, přídú s ním všichni
 apoštoli,
 ande již ustaveni stoli;
 umyvše se, sedú k stolu,

aby giedli wfychny ſpolu.

Tehdy | giezus wezma chleb poczie ze-
hnatí |

10 pozeh naw poczie ſwym apoſtolom | dawatí.

Giezte weczye tot geſt tielo | mogie.

yenz vmrze nakrzyzy ſtogíe |

Takez wezma kalich ſwynem po|zeh naw
ipofſwieti.

Ipoczie ſwych | apoſtolow nabiezieti.

15 pite weczíe | tot geſt krew meho tiela
ſwateho |

Gienz bude prolita proczlowieka | hrzief-
neho.

Daw gym ſwe tielo | gieſty iſwu ſwatu
krew píti.

Ipo|czie ſwym apoſtolom prawity ||

77^b zagíſte prawym wam mogy apo|ſtoli geſt
íeden mezy wamy.

gienz | gie ípie ſwamy.

Ten mye prodal | íproradíl.

5 Iprziedzídy welmy ha|díł

Muſſyt ſye to wſechno ſtaty |

Czoz buoh kazal omnye pſatí.

ale | bída bude czlowieku tomu. kto |
ſye wtu proradu uwazal.

10 Lepe | by bylo yemu by ſye byl nenara|zal.

Kdyzto apoſtolowe uſlyſiechu |

welmy ſye tiem zamutichu.

Ipo|cziechu ſye ſhledaty.

Zaby mohli | nakom tu wynu poznaty.

80 aby jedli všichni spolu.

Tehdy Ježíš, vezma chléb, poče žehnati,

požehnav, poče svým apoštolům dávatí:

Jezte, vece, toť jest tělo moje,

jenž umře na kříži stoje.

85 Takéž vezma kalich s vínem, požehnav
i posvěti

i poče svých apoštolův nabiezeti:

Píte, vece, toť jest krev mého těla sva-
tého,

jenž bude prolita pro člověka hříšného.

Dav jim své tělo jísti i svú svatú krev
píti

90 i poče svým apoštolům praviti:

Zajisté, pravím vám, moji apoštoli, jest
jeden mezi vámi,

jenž je i pie s vámi,

ten mě prodal i proradil

i před židy velmi hadil.

95 Musíť se to všechno státi,

což Buoh kázal o mně psáti;

ale běda bude člověku tomu, kto se
v tu proradu uvázal,

lépe by bylo jemu, by se byl nenarázal.

Když to apoštolové uslyšechu,

100 velmi se tiem zamútichu;

i počechu se shledati,

za by mohli na kom tu vinu poznati,

Kto | by to smiel zyw uczynyt
 15 Genz by | geho smyel proradit.
 Tehdy iu|das nedada nasye znaty.
 Mezy | wfyemy poczie prwy wolaty |
 Powiez weczye mistrze nas.
 ya | sem twoy apostol iudas.
 78^a Ty || dobrze znas.
 Nakom tu wynu | gmas.
 Mussit hanebnye snyty. |
 Genz smiel zyw to pomyslit.
 5 tez | gyny apostolowe pocziechu mlu|wity.
 Nemohucz smutka ssrdecz | flozity.
 Wtu dobu swaty yan pod|le gieziusiye
 sediesse.
 atiem sye | welny mutiesse.
 wzpoleha smut|kem naseho lonye.
 10 yeho sye sw|atym prrssem wslonye.
 Poczie | yho taynye prossyt.
 aby gmu | raczil sweho proradczy ukazati |
 Giezius iemu taynye powiedie |
 15 Aby nykomemu neprawil za|powiedie.
 Komuzt weczye po dam chleba zwyna.
 Natom lezy | wliechna wyna.
 wynem kus | zwyna kaza iudassiewi snye|sti.
 78^b Iudas snyed poczie sye trziesiti.
 Inhed dyabel wstupi wne ho.
 Iby zly towarzis yeho.
 Tdy | giezius wstaw otstola kaza so bie
 wody daty.
 Poczie przedkaz dym apostołem klekatí

- kto by to směl živ učiniti,
 jenž by jeho směl proraditi.
- 105 Tehdy Judáš, nedada na se znáti,
 mezi všemi poče prvý volati:
 Pověz, vece, mistře náš,
 já sem tvůj apoštol Judáš,
 ty dobře znáš,
- 110 na kom tu vinu jmáš;
 musíš hanebně sníti,
 jenž směl živ to pomyslití.
 Též jiní apoštolové počechu mluvití,
 nemohúc smutka s srdec složití.
- 115 V tu dobu svatý Jan podle Ježíše sě-
 dieše
 a tiem sě velmi mútieše,
 vzpoleha smutkem na jeho lóně,
 jeho sě svatým prsem vsloně;
 poče j'ho tajně prositi,
- 120 aby j'mu ráčil svého prorádci ukázati.
 Ježíš jemu tajně povědě,
 aby nikomému nepravil, zapovědě:
 Komužť, vece, podám chleba z vína,
 na tom leží všechna vína.
- 125 Vynem kus z vína, káza Judáševi sniesti.
 Judáš, sněd, poče sě tříesti;
 inhed ďábel vstúpi v neho
 i by zlý tovaříš jeho.
 T'dy Ježíš vstav ot stola, káza sobě
 vody dáti,
- 130 poče před každým apoštolem klekati,

- Gich | nohy vmywatí.
 abrusczem | utieratí.
 petr sye poczie otgy|matí.
 nedada swych noh wodu | vmywatí.
 10 Giezius mu poczie | porokowatí.
 Ez mu neprzal swych noh oplakatí.
 petrze weczye | nebudes czíestí.
 Semnu wnebe|sskem kralowstwi gmiety. |
 ze mnye nechczes datí.
 15 Swych | noh wodu oplakatí.
 Ande yaz | chcezy wam przyklad datí.
 ato|mu przykladu wiecz oftatí.
 pe|tr hospodynu odpowiedie.
 Atak|to gemu powiedie.
 79* Netolik hla|wu ale iruczye dam zmytí.
 Nebo | chcezy stobu wesdy sbytí.
 Giezus | gemu odpowiedie czystemu ne-
 trzie|ba myty hlawy.
 5 yedno nohy aby | nebyly spínawy.
 wy gfte wfich|ny czisty iako zlato.
 Gedyny me|zy wamy neczyst iako blato.
 To | prouduassye mluwieffe.
 Genz tu | take mezy nymy bieffe.
 10 yehoz sr|rdce giezius dobrze wiediese.
 wf|ak nan toho nezgiewieffe.
 vmyw | gym nohy poczie gym kazaty |
 omyloftí aopokorzíe.
 Rzka kto | chce bytí wnebeffkem korzye. |
 15 Azbytí pekelneho horzie.
 wnemz|to hrziefne duffye horzie.

- jich nohy umývati
a bruscem utierati.
Petr se poče otjímati,
nedada svých noh vodú umývati.
135 Ježúš mu poče porokovati,
ež mu nepřál svých noh oplákati:
Petře, vece, nebudeš čiesti
se mnú v nebeském království jmieti,
že mně nechceš dáti
140 svých noh vodú oplákati;
ande jaz chci vám příklad dáti
a tomu příkladu věč ostati.
Petr Hospodinu odpovědě
a takto jemu povědě:
145 Netolik hlavu, ale i ruce dám zmýti,
nebo chci s tobú vezdy sbýti.
Ježúš jemu odpovědě: Čistému netřeba
mýti hlavy,
jedno nohy, aby nebyly špinavy.
Vy jste všichni čisti jako zlato,
150 jediný mezi vámi nečist jako bláto.
To pro Judáše mluvieše,
jenž tu také mezi nimi bieše,
jehož srdce Ježúš dobře vědieše,
však naň toho nezjevieše.
155 Umyv jim nohy, poče jim kázati o mi-
losti a o pokoře,
řka: Kto chce býti v nebeském kóře
a zbýti pekelného hoře,
v nemžto hříšné duše hoře,

- Tomut | geſt miloſt apokoru gmiety. |
 Druzczy iako ſobie przietí.
 Po|tom otſtola wſtachu.
- 79^b Bohu otczy || chwału wzdachu
 aſwogy rucſye v|mywachu.
 Tehdy iudas wſtaw ot|ſtolu.
 Ibra ſye kziďowſtwu wſko|lu.
- 5 Raczte ſye weczye hotowi gmiety.
 Chczy wam noczſyu giezíſye | gietí.
 Gmyeyte meczye kopie y|odienye.
 yakz gmu dam brrzo | polibenye.
 to wam bude zazna|menye.
 bezewſeho pomeſkanye |
- 10 przíſkoczicz wen ſye uwiezte.
 ag|mucze gey dobrze ſwiezte.
 Rzka | tak kaza ſobie trzídczyetí peníez | datí.
 azídom ſye ſpolu bratí.
- 15 Gye|zius poyma ſwe apoſtoly gyde | ſnymy
 naoliwetku horu
- Sada | nagednom uporu
 weczye kaapo|ſtolſkem ſboru.
 Zagíſte prawym | wam mogy apoſtolí wy
 mne | noczſy wſychny otſtupite.
- 80^a Amye || ſameho whorzy oſtawite.
 petr wecíe | hoſpodyne yat tebe ne-
 otſtupym.
 pr|rwy proty twym neprzatélom ſme|czem
 wyſtupym.
- 5 hotow ſem ſtobu | naſmrt íwzelaarz gítí.
 wtomtí chcí | rad wieren byty.

tomuž jest milost a pokoru jmieti,
 160 družci jako sobě přieti.
 Potom ot stola vstachu,
 Bohu otci chválu vzdachu
 a svoji ruce umýváchu.
 Tehdy Judáš vstav od stolu
 165 i bra se k židovstvu v školu:
 Račte se, vece, hotovy jmieti,
 chci vám noc su Ježíše jėti.
 Jmějte meče, kopie i oděnie,
 jakž j'mu dám brzo políbenie,
 170 to vám bude za znamenie:
 beze všeho pomeškání,
 přiskočiec, veň se uvězte
 a, jmúce jej, dobře svěžte.
 Řka tak, káza sobě třidceti peněz dáti
 175 a židóm se spolu bráti.
 Ježúš, pojma své apoštoly, jide s nimi
 na Olivet(s)kú horu,
 sada na jednom úporu,
 vece k (a)poštolském(u) sboru:
 Zajisté pravím vám, moji apoštoli, vy
 mne noc si všichni odstúpíte
 180 a mě samého v hoři ostavíte.
 Petr vece: Hospodine, jáť tebe ne-
 odstúpím,
 prvý proti tvým nepřátelóm s mečem
 vystúpím;
 hotov sem s tobú na smrt i v želář jíti,
 v tom ti chci rád věren býti.

- Giezius iemu | powiedie.
 petrze weczye yaz to | dobrze wiedie.
 Drzew nez noczy | zapiege kokot.
 10 ze mne trzikrat | zaprzis profwoy zywoť.
 petr we|czye hospodyne tohoty nebude.
 Ktoz | to uczyny tent whanbie bude.
 Gestli | my stobu vmrzieti.
 wzdyt tebe ne|chczy zaprzyety.
 15 Tez igyny aposto|lowe mluwiechu.
 nebo gescze y|gednoho strachu newidiechu.
 Teh|dy giezius poyma swe apostoly | gide
 snymy kyednomu dworu | gemuzto
 diechu getzemany.
 80^b Wtō || dworzie biechu lidie kazany.
 wtō | dworu iedna zahrada bieffe.
 Mno|ho scziepow wfobie gmiese.
 5 Dote | zahrady giezius czašto namodlitwu
 taynye chodieffe.
 .. ato iudas | dobrze wiedieffe.
 Tehdy giezus | ande mrka wenda wtu
 zahra|du.
 Da swym apostolom dobru | radu.
 10 Modlete sye weczye bohu tu|to sediece.
 Nemluwiece any spiece |
 Budete gmieti utieffenye.
 azbude|te wfeho pokuffenye.
 Sam neda|leko otnych oteyda poczie
 klekatı |
 15 Bogie sye smrrtı kak by gie by|lo do-
 czakaty.

- 185 Ježúš jemu povědě:
 Petře, vece, jaz to dobře vědě,
 dřiev než noc si zapěje kokot,
 že mne třikrát zapříš pro svůj život.
 Petr vece: Hospodine, toho ti nebude;
 190 ktož to učiní, tenť v hanbě bude;
 jest-li mi s tobú umřieti,
 • vždyť tebe nechci zapřieti.
 Též i jiní apoštolové mluviechu,
 nebo ješče i jednoho strachu nevidiechu.
 195 Tehdy Ježúš, pojma své apoštoly, jide
 s nimi k jednomu dvoru, jemužto
 diechu Jetsemany.
 V tom dvoře biechu lidie kázáni,
 v tom dvoru jedna zahrada bieše,
 mnoho šcepóv v sobě jmieše.
 Do té zahrady Ježúš často na modlitvu
 tajně chodieše
 200 a to Judáš dobře vědieše.
 Tehdy Ježúš, ande mrka, venda v tu
 zahradu,
 da svým apoštolóm dobrú radu:
 Modlete se, vece, Bohu tuto sědiece,
 nemluviece ani spiece,
 205 budete jmieti utěšenie
 a zbudete všeho pokušenie.
 Sám nedaleko ot nich otejda, poče kle-
 kati,
 boje se smrti, kak by jé bylo doča-
 kati;

podle człowieczstwie | smrti sye bogiesse.
 ale podle boz|stwie igednoho strachu
 neymyese |

Boze weczye otcze mogli to byty |
 Tielo by rado chtielo smrti zbyti ||

81^a Ale wfak nebud podle me wole | ale
 podle tweho chtienye.

Chczy | przigieti rad to vmrzienye:

Rziti | sye sneho pot krrwawy.

5 wtom sye | pokaza ze gest czlowiek prawy |

Izgiewi sye gemu andiel snebe |

Rzka lito my giezukriste tebe.

ale | wfak racz to napllyti.

pronez sy | sye raczil naswiet truditi.

10 hrzies|neho czlowiekȳ wykupiti.

Racz | proneho nakrziz wstupiti.

Giezis | skonczaw swu modlitwu kŵȳ |
 sye apostolom wrati.

any gyz | poczieli spati.

15 Iweczie petrowy | nemozes semnu na
 maly czas | bdieti.

apromye sye snu otgieti |

ande mie chtie zidowe giety.

Sed | druhe itrzetie swu modlitwu skō|cze.

81^b Tehdy sye zastup zidowsky || zmieſta
 pomcze.

Smeczı snozy y|ſkopymy.

aiudas proradczye me|zy nymy.

Tehdy giezius skon|czaw swu modlitwu.

5 kŵym sye | apostolom wrati.

210 podle člověčstvie smrti se bojéše,
ale podle božstvie i jednoho strachu
nejmieše:

Bože, vece, otče, móż-li to býti,
tělo by rádo chtělo smrti zbýti;
ale však nebuď podle mé vóle, ale podle
tvého chtěnie

chci přijéti rád to umřenie.

215 Říti se s neho pot krvavý,
v tom se pokáza, že jest člověk pravý.
I zjevi se jemu anděl s nebe,
řka: Líto mi Jezu Kriste tebe,
ale však rač to naplniti,

220 pro než si se ráčil na svět trudití,
hříšného člověk(a) vykúpití,
rač pro neho na kříž vstúpiti.
Ježíš, skončav svú modlitvu, k svým se
apoštolóm vráti,
ani již počeli spáti.

225 I vece Petrovi: Nemóžeš se mnú na
malý čas bdieti

a pro mě se snu otjéti,
ande mě chtie židové jéti?

Šed druhé i třetie, svú modlitvu skonče,
tehdy se zástup židovský z města pomče

230 s meči, s noži i s kopími;
a Judáš, prorádce, mezi nimi.

Tehdy Ježíš, skončav svú modlitvu,
k svým se apoštolóm vráti:

Nerodíte, vece, déle spáti,
 jižť jest blízko můj prorádce;
 235 břeře se k tejto zahrádce.
 Netaže Ježíš slova skonati,
 až, přiběhše židové, počechu volati, Je-
 žíše hledati
 a chtiec jeho s (a)poštoly zejmati;
 Ježíš, je utkav, poče jich tázati:
 240 Co hledáte, koho-li ptáte?
 Ježíše, řiechu, z Nazarena. Ježíš po-
 vědě: Ježíše hledáte?
 a sedě mě jmáte.
 Jakž to židové uslyšechu,
 tak všichni na zemi letiechu
 245 a v svém oruží pomoci nejmějéchu.
 Tehdy Ježíš druhé i třetie jich otázá,
 v tom svú moc nad nimi pokáza.
 Jakž k nim brzo promluvieše,
 tak každý jich na zemi letieše;
 250 pokázav nad nimi svú moc v tu dobu
 i da jim vlásti nad sobú.
 Tehdy Judáš s svú zlobú
 přijma se ramenú obú,
 poče Ježíše celovati,
 255 židóm naň ukazovati
 a vysokým hlasem volati:
 Zdráv buď, vece, Ježíš(i), mistře náš,
 jáť sem tvój apoštol Jidáš.
 Ježíš jemu povědě: Judášu, lstivě mě
 celuješ,

Neb mne wšrdczy nemyluyes |
Zidom namie ukazuyes.

82^b

Ty mu | swatu krrwi wynen budes.
wtu | dobu zidowe gieziusye gyechu. ||
awlichnu mocz nadnym gmye|chu.
Tehdy petr wytrhna mecz | poczie otneho
fyeczy.

5

Achte gieziusye zidom otgietí.
I utie ied|nomu panossy nea malchowy |
ucho.

az sye gemu zekrwawy | wle ieho rucho.
Giezius petro|wi powiedie petrze wdyey
mecz | wyeho noznyczye.

10

nemozes | obranyti meho liczye.

Ktoz sye | smeczem rad obchody.

Ten ot|meczic czašto schody.

Neb bych | gaz sye chtiel branyti.

Mohl | bych wes swiet iednym flowē |
ranyti.

15

pakli bych potrebo|wal pomocy.

Mohl bych gmie|eti dwadczietí zašupow
andie|lskych teto noczy.

Mussyt sye | to wfechno štati.

83^a

Czoz buoh ka||zal omnye pšatí.

Wtudobu gesto gie|zius mezy nymy swa-
zan štogiessē |

Takto ktiem zašupom mluwiese |

5

wyšly gšte proti mnye iako proti | zlo-
diegiowi.

Ande šbozny gmagy wemnye wšy nadiegy.

- 260 neb mne v srdci nemiluješ,
 židóm na mě ukazuješ;
 ty mů svatú krví vinen budeš.
 V tu dobu židové Ježíše jechu
 a všichnu moc nad ním jměchu.
- 265 Tehdy Petr, vytrhna meč, poče ot neho
 sieci
 a, chtě Ježíše židóm otjėti,
 i utě jednomu panoši Malchovi ucho,

 až sě jemu zekrvavi vše jeho rúcho.
 Ježúš Petrovi povědě: Petře, vděj meč
 v jeho nožnice,
- 270 nemóžeš obrániti mého líce;
 ktož sě s mečem rád obchodí,
 ten ot meče často schodí;
 neb bych jaz sě chtěl brániti,
 mohl bych ves svět jedním slovem raniti;
- 275 pakli bych potřeboval pomoci,
 mohl bych jmieti dvadceti zástupów an-
 dělských této noci.
 Musíť sě to všechno státi,
 což Buoh kázal o mně psáti.
 V tu dobu, ježto Ježúš mezi nimi svá-
 zán stojěše,
- 280 takto k těm zástupóm mluvieše:
 Vyšli jste proti mně jako proti zlodějevi,

 ande sbožní jmají ve mně vši náději;

nawfaky | den sem chodie mezy wamy kazal |
 Kez mye kto yal aneb fwazal. |

10 Ale gyz gest prziffel czas iwafye | hodyna.
 yuz biezy otemne mogie | rodyna.
 Tehdy fye wfichny apo|ftolowe otneho
 rozkrichu.

afwe|ho flibu pllny nebychu.

Tehdy | giezuffye wedu domiefta
 15 Kdez | kayphas aieho annas biefta |
 nebo zidowfky fnem gmiegiefta |
 petr zany my zdaleka gdieffe |
 nebo fye zidow bogieffe.
 akdyfto | giezuffye przednymy pofta-
 83^b wi|chu.

Krzywe fwiedky proti iemu wy|prawichu.
 Nayprawe ieho tiem | obwynychu.
 atakto proti liczie|chu.

5 Slyffiel gmy giezuffye mlu|wiece.
 naieho kazany fedieczy |
 An prawy mohl bych bozy chram | zruffiti.
 Atrzeti den takyz uczy|nyti.
 Ato fye nemoze ftaty.

wiez | kazdy ezt gest poczal lhatí.
 10 To | bieffe giezius powiediel offwem | tiele.
 Chtie ge trzeti den wfkrie|lyti czyele
 To igyny pocziechu | naneho lftiwe mlu-
 wití.

Chtiece | ho bezwyny zywota zbawity
 15 Gie|zius przednymy mlilcze ftogiese |
 A ygednoho flowczye neotpowie|dieffe.

na všaký den sem, chodě mezi vámi, kázal;
kéž mě kto jal aneb svázal;
285 ale již jest přišel čas i vaše hodina,
juž běží ote mne moje rodina.
Tehdy se všichni apoštolové ot neho
rozkrychu
a svého slibu p(i)lni nebychu.
Tehdy Ježíše vedú do města,
290 kdež Kaifáš a jeho Annáš běsta;
nebo židovský sn(ě)m jmějesta.
Petr za nimi z daleka jdíeše,
nebo se židóv bojéše.
A kdyžto Ježíše před nimi postavichu,
295 křivé svědky proti jemu vypravichu.
Najprvé jeho tiem obvinichu
a takto proti (nemu) ličiechu:
Slyšeli jsmy Ježíše mluviece,
na jeho kázání sědiece,
300 an pravi: Mohl bych boží chrám zrušiti
a třetí den takýž učiniti.
A to se nemóže státi,
věz každý, ežť jest počal lháti.
To bieše Ježíš pověděl o svém těle,
305 chtě je třetí den vzkřiesiti cele.
To i jiní počechu na neho lstivě mlu-
viti,
chtiece ho bez viny života zbaviti.
Ježíš před nimi mlče stojéše
a i jednoho slovece neotpovědieše.

Biskup kayphas kaza | wfyem prziestatí.
Ipoczcie sam ye|dyny tazatí.

84^a Zaklynagy tie wecie || wrchnym bohem.
powiez my czo | tebe tiezy prziedkonfely
iprzied pra|wem.

powiez my ty ly gfy syn bo|zy.
5 yesto wladne wdusfielh iwfb|zy.

Giezius gemu odpowiedye. |

Rzka flys to kazdy tuto sedie.

Ez | sem iaz syn bozy genz wfe taienst|wie
wiedie.

Auzrzite mye bohu | otczy naprawiczy
sediece.

10 zywe | Imrrtwe fudiece.

Vilyfaw to bi|skup kayphas. hnyewy roz-
drzie | nassobie rucho.

Az fye gemu op|lany wfechno brzicho.

Czo fye | wam widi doneho.

15 Netrzeba wā | wiece swiedkow naneho.

Samí | gste flyffieh an mluwi nepodob|nye.

Czynye fye wewsem bohu | rownye.

My iedyneho boha | gmamy.

84^b yehoz igednomu ne wrownamy.

Genzto swietí. y|mraczi.

adawa komuz czo raczy |

Rzka to poczie nan zalowatí.

wele | sobie prawa udatí.

5 Zidowe wfich|ny pocziechu wolatí.

zakon gey | ukrziziewatí.

proto ez fye smyel | bohu wrownatí.

- 310 Biskup Kaifáš káza všem přestati
i poče sám jediný tázati:
Zaklínaji tě, vece, vrchním Bohem,
pověz mi, co tebe tieži před konšely
i před právem;
pověz mi, ty-li jsi syn boží,
315 ježto vládne v dušiech i v sboží?
Ježúš jemu odpovědě,
řka: Slyš to každý, tuto sedě,
ež sem jaz syn boží, jenž vše tajenstvie
vědě;
a uzříte mě Bohu otci na pravici sě-
diece,
320 živé i mrtvé súdiece.
Uslyšav to biskup Kaifáš hněvy rozdře
na sobě rúcho,
až sě jemu oplani všechno břicho.
Co sě vám vidí do neho!
Netřeba vám viece svědkóv na neho,
325 sami jste slyšeli, an mluví nepodobně,
čině sě ve všem Bohu rovně.
My jediného Boha jmámy,
jehož i jednomu nevrovnámy;
jenžto svietí i mračí
330 a dává, komuž co ráčí.
Řka to, poče naň žalovati,
vele sobě práva udati.
Židové všichni počechu volati:
Zákon, jej ukřiževati,
335 proto ež sě směl Bohu vrovňati.

Tuz giezufye naš|mrt ofsudichu.
 whlawu whlczy ie|ho wzbichu.
 10 Aiaiko blaznem gym | wŕtrhachu.
 atı geŕto podle neho | ŕtachu.
 naieho ŕwate lichko pllwa|chu.
 Oczy iemu zawazachu.
 Po|lichky iemu wzdawachu.
 Atak ŕie | gmu poruhachu.
 15 prorokuy nam | kto tie tepe policzı.
 Anebo wtwu | hlawiczı.
 wtu dobu petr wŕieny | ŕtogieŕŕe.
 Auohnye ŕye hrziegieŕŕe |
 Tehdy iedna poŕŕelkyny toho do|mu.
 85^a poznawŕy petra poczye. mnoho mluwıtı
 protı gemu.
 aty | weczye gieziuŕiew uczennyk bieŕe |
 Aty take podle neho chodieŕŕe |
 petr ŕye toho ŕlowa lecze.
 5 wiecze | nez oftreho meczie.
 zeno weczye | yazt ieho neznagy.
 any czo nane|ho tbagy.
 pomalem czaffu przide | druha zena
 chtieczy ohnye popra|wıtı.
 10 Ta poznawŕy petra poczie | nan prawıtı.
 aŕŕedie weczye | vczennyk giezufiew ŕtogy.
 awas | ŕye nykohehoz nebogy.
 poczie | ŕylnye toho przıeti.
 Chtie ŕye tiem | ŕlowom otgıeti.
 15 Chtiel bych we|czye wŕe prawo zato uczynytı |
 Buoh mye racz ŕpıeti.

Tuž Ježíše na smrt otsúdichu,
 v hlavu, v líci jeho vzbichu
 a jako bláznem jím vztrhachu
 a ti, ježto podle neho stáchu,
 340 na jeho svaté líčko plváchu;
 oči jemu zavázachu,
 políčky jemu vzdáváchu
 a tak se j'mu porúháchu:
 Prorokuj nám, kto tě tepe po líci
 345 anebo v tvú hlavici?
 V tu dobu Petr v sieni stojěše
 a u ohně se hřejěše.
 Tehdy jedna poselkyni toho domu,
 poznavši Petra, poče mnoho mluvit
 proti jemu:
 350 A ty, vece, Ježíšev učenník bieše
 a ty také podle neho chodieše.
 Petr se toho slova leče
 více než ostrého meče:
 Ženo, vece, jazť jeho neznaji
 355 ani co na neho tbaji.
 Po malém času přide druhá žena, chtieci
 ohně popraviti,
 ta poznavši Petra, poče naň praviti:
 A sedě, vece, učenník Ježíšev stojí
 a vás se nikohéhož nebojí.
 360 Poče silně toho přieti,
 chtě se těm slovóm otjěti:
 Chtěl bych, vece, vše právo za to učiniti,
 Buoh mě rač spieti,

Neysem | yeho sluha.

any mne gest ponem | tuha.

Tehdy ti iesto podle ohnye | stachu po-
cziechu wierowaty. ||

85^b arzkucze ty gfy ten moze tie kazdy |
poznati.

Tehdy yeden biskupow pa|nossye poczie
naneho wolati

5 Ba | czo weczye przis ty gfy uczennyk | ieho.

yaz sem tie widiel wzahra|die podle neho.

Tys gieziusse | meczem branyl.

amehos rodi|czye malcha ranyl.

petr sye po|czie kleti irotiti.

10 Nechtie tu swe|ho ziwota ztratiti.

Beru to we|czye namu wieru i namu dufy |
neznagy toho czlowieka.

any | sem stal podle neho syeka

ak|dyz petr toto powiedie.

15 Tehdy | kokot sedie nahrziedie.

poczye | zpiewaty

Giezius sye napetra | poczie ohledati.

akdyz to petr | uslyssye i wzwiedie.

ande kokot | pieye nahrziedie

86ª wzpomanuw || nageziussiewa slowa zbledie. |

wynda petr prziedsyen poczie | plakati.

az gemu poczie srrdcze | ussyedaty.

5 Giezius iemu otpustiti | tutu wynu.

yako miłosnywy otecz | synu.

nazayutrze przywedssie | gieziusse przed
pylata. pocziechu | ieho prossyti.

nejsem jeho slúha
ani mne jest po nem túha.
Tehdy ti, ježto podle ohně stáchu, po-
čechu věrovati
a řkúce: Ty jsi ten, může tě každý po-
znati.
Tehdy jeden biskupóv panoše poče na
neho volati:
Ba co, vece, příš? Ty jsi učenník jeho,
jaz sem tě viděl v zahradě podle neho;
tys Ježíše mečem bránil
a méhos rodiče, Malcha, ranil.
Petr se poče kléti i rotiti,
nechtě tu svého života ztratiti:
Beru to, vece, na mú vieru i na mú duši,
neznaji toho člověka
ani sem stál podle neho sěka.
A když Petr toto povědě,
tehdy kokot, sedě na hředě,
poče zpievati,
Ježúš se na Petra poče ohlédati.
A když to Petr uslyše i vzvědě,
ande kokot pěje na hředě,
vzpomanuv na Ježíševa slova, zbledě.
Vynda Petr před sieň, poče plakati,
až jemu poče srdce usědati.
Ježúš jemu odpusti tut(o) vinu
jako milostivý otec synu.
Na zajutrie přivedše Ježíše před Piláta,
počechu jeho prositi,

aby kazal giezufie | vmucziti.

10 pilat zidom powyedie | kteru wynu na
nem gmate.

ze | ieho naśmrt podawate.

zidowe | powiediechu. Byt neymyel wy|ny
nassobie.

Newodilibychomy | ieho ktobie

15. Smutíl wes líd | otgalílee az fyem poczen
kazatí |

Protosfmy ieho kazali fwazatí |

vflyffaw to pylat ze geft zgali|lee zkra-
lowa herodowa mie|sta

86^b Kakk kółwiek łobie ne||przegiełta.

Kaza ho weſty przedne|ho.

aby on 'fam sudil ieho.

wtu do|bu kral herodes wgieruzalemye |
bieffe.

Tu proty hody bytí chtěješ |

5 Kdysz giezisuffye przedkrale hero|da przy-
wedechu.

listowe świadki | naneho wywedechu.

Ipocziechu | naneho zalowatí.

wemnozie ye|mu wynu dawatí.

10 **Kral herodes | kaza giezislawi otpo-
wiedaty |**

Chtie ieho rziecz y mudroft poz|nati.

Giezius suu rziecz y mudr|oft schowa.

Nepowiedie przed kralom igednoho flowa.

15 Kral | herodes rad giezıuſſye wıdıefe.
nebo | onem mnoho dıwneho ſlyſſıefe.

aby kázal Ježíše umučiti.
 390 Pilát židům povědě: Kterú vinu na nem
 j máte,
 že jeho na smrt podáváte?
 Židové pověděchu: Byť nejměl viny na
 sobě,
 nevodili bychomy jeho k tobě.
 Smútil veš lid ot Galilee až sěm počen
 kázati,
 395 proto smy jeho kázali svázati.
 Uslyšav to Pilát, že jest z Galilee, z krá-
 lova Herodova miesta,
 kakž kolivěk sobě nepřejěsta;
 káza ho vésti před neho,
 aby on sám súdil jeho.
 400 V tu dobu král Herodeš v Jeruzalemě
 bieše,
 tu pro ty hody býti chtieše.
 Když Ježíše před krále Heroda přive-
 dechu,
 lstivé svědky na neho vyvedechu;
 i počechu na neho žalovati,
 405 ve mnozě jemu vinu dávati.
 Král Herodeš káza Ježíševi odpovie-
 dati,
 chtě jeho řeč i múdrost poznati.
 Ježúš svú řeč i múdrost schova,
 nepovědě před králem i jednoho slova.
 410 Král Herodeš rád Ježíše vidieše,
 nebo o nem mnoho divného slyšieše;

To|mu fye nadiegieffe by przednym | nye-
kaky diw ukazal.

Gymzto by | fye kralowi skazal.

87^a akdyz przed||nym igednoho dywu nepo-
kaza. |

vbiele ho rucho obleczy kaza.

Ipo|czie fye gemu posmiawatí.

yako | blaznem ieho rytierzy pocziechu |
5 gym trrhatí.

policzky. iemu dawa|giuce

Mezy ieho swietiey oczy ply|gicze.

Spilewffe gym przielis dofti |

Trrhawffe gym bezmyloftí.

Ka|za ieho opiet przedpylata wefty |

10 Toho dne herodes spylatem fye | smirzista.

Aiako drzewe przieta|le swa bysta.

Tehdy pylat zidō | powiedie. przywodite
my czlo|wieka newynneho.

15 ayaz done|ho newiedie nycze zleho.

Awy | gfte ho wodyli przedkrale cfne|ho.

Kez iemu gest uczynyl zywo|tu czo zleho.

yaz iemu take zy|wotu nechczy nycz uczynyty ||
87^b ale kazy ieho pustiti.

zidowe wfich|ny krziku pustili ieho ne-
budes | czieffarziowy mylofty gmieti.

Amy | wfichny nebudemyt przieta.

5 py|lat zidom powiedie iczo zleho | uczynyl.

Czoli fye kwam dowy|nyl.

Zidowe powiediechu. Krale | fye nad-
ny|my czynyl.

tomu se naděješ, by před ním někaký
div ukázal,

jímžto by se královi zkázal.

A když před ním, i jednoho divu ne-
pokáza,

415 u bílé ho rúcho obléci káza;

i poče se jemu posmievati,

jako bláznem jeho rytieři počechu jím
trhati,

políčky jemu dávajúce,

mezi jeho světěj oči plijíce.

420 Spřlevše jím přieliš dosti,

trhavše jím bez milosti,

káza jeho opěť před Piláta vésti.

Toho dne Herodeš s Pilátem se smířista
a jako dříve přietelesvá bysta.

425 Tehdy Pilát židům povědě: Přivodíte mi
člověka nevinného

a jaz do neho nevědě nič zlého;

a vy jste ho vodili před krále čsného,

kěž jemu jest učinil životu co zlého.

Jaz jemu také životu nechci nic učiniti,

430 ale káži jeho pustiti.

Židové všichni křikú: Pustíš-li jeho, ne-

budeš ciesařevy milosti jmieti

a my všichni nebudemyť přieti.

Pilát židům povědě: I co zlého učinil,
co-li se k vám dovinil?

435 Židové pověděchu: Králem se nad n(á)mi
činil

- Anasseho zako|na nepllnyl.
 10 Brany nam dany czie|ssarziowy daty.
 Chtie gy sam sobie | wybrati.
 Gyz welike zastupy wody |
 Zassobu krale m syc czyessarziowy | skody.
 Gyz skoro wes lid possobie | obrati.
 anas zakon wes przewrati |
 15 vslyssaw to pylat poczie myslity |
 neymagie nan igedne wyny czo | by bylo
 z toho uczyniti.
 widiesse | ze su ho prozawist gieli.
 aiedne | wyny knemu neymyeli.
 88^a vmysliv || to pilat poczie zidom prawiti.
 yaz|nemohu nanem igedne wyny poz|nati.
 Pronyuz bych ho chtiel na|smrt otdati.
 5 ale poymucze yeho | podle wasseho za-
 kona sudte.
 awy | gym samy wynny budte.
 Zido|we powiediechu. my zakon ot|boha
 gmamy.
 Natom pismo do|brzie znamy.
 10 Ze gest zakon toho | czlowieka umucziti.
 Ktoz ssye | bohem uczyniti.
 On syc czyny | bohem ayfa czlowiekiem
 achodie | mezy namy.
 ande nam yeho | otecz y matie yfu dobrze
 znamy |
 15 Vslyssaw to pylat kaza giezisye | pozwati.
 I poczie ieho taynye ta|zati.
 Gslyl syn bozy day my syc | znati.

- a našeho zákona neplnil.
 Brání nám dani ciesařevi dáti,
 chtě ji sám sobě vybrati.
 Již veliké zástupy vodí
 440 za sobú, králem se (čině), ciesařevi škodí;
 již skoro veš lid po sobě obrátí
 a náš zákon veš převrátí.
 Uslyšav to Pilát, poče mysliti,
 nejmaje naň i jedné viny, co by bylo
 z toho učiniti?
- 445 Vidieše, že sú ho pro závišť jeli
 a jedné viny k nemu nejměli.
 Umysliv to Pilát, poče židóm praviti:
 Jaz nemohu na nem i jedné viny poznati,
 pro ňuž bych ho chtěl na smrt odati;
 450 ale pojmúce jeho, podle vašeho zákona
 suďte
 a vy jím sami vinni buďte!
 Židové pověděchu: My zákon ot Boha
 jmámy,
 na tom písmo dobře známy,
 že jest zákon toho člověka umučiti,
 455 ktož se (chce) Bohem učiniti.
 On se činí Bohem a jsa člověkem a cho-
 dě mezi námi,
 ande nám jeho otec i máte jsú dobře
 známi.
 Uslyšav to Pilát, káza Ježíše pozvati
 i poče jeho tajně tázati:
 460 Jsi-li syn boží, daj mi se znáti.

Giezius iemu igedno|ho ſlowa neotpo-
wiedie.

88^b az ſye || pylat podywi ſedie.
Iczodle weczye | kemnye nemluwis.
wfak nadto|bu gmam mocz to dobrze
widís |

Mohu tie zidom otgieti.
5 amohu | tie nakrzizy rozpieti.
Giezius ie|mu odpowiedie. nemohl by
na|demnu igedne moczy gmyety |
Byt toho nechtiel buoh prziety |
10 pylat chtie gieziuſye ſmrty | zbawiti.
Kaza zidow pozwaty |
pylat ten obyczey gmiemieffe |
ze naweliku nocs iednoho wiez|nye puf-
czieffe

yemuzto naziwot | gdiemieffe.
15 wtu dobu ieden wrazedl|nyk barrabas
wiezieffe.

Iwo|kowach iwkladie.
Ten bieffe | zabil czlowieka wſwadie.
Teh|dy pilat nechtie dele zydownſtwa |
hnyewati.

89^a Kaza konſelow poz|wati.
I ofudichu naſmrt gieu|ſye newynneho.
apuſtichu bar|rabaffye wrazedlneho.
Tehdy | iudas uzrziw ze chtie gieziſye |
5 zywota zbawiti.
przida kzidom | ipoczcie gym prawity.
Tiezczye | gfem ſhrzieffyl proti bohu.

Ježúš jemu i jednoho slova neotpo-
vĕdě,

až sĕ Pilát podivi sĕdě:

I co dle, vece, ke mnĕ nemluvíš?

však nad tobú jmám moc, to dobře
vidíš;

465 mohu tě židóm otjĕti

a mohu tě na kříži rozpieti.

Ježúš jemu odpovĕdě: Nemohl by nade
mnú i jedné moci jmieti,

byť toho nechtĕl Bůh přieti.

Pilát, chtĕ Ježúše smrti zbaviti,

470 káza židów pozvati.

Pilát ten obyčej jmĕjĕše,

že na velikú noc jednoho vězně pús-
chra^{gic} čieše,

jemužto na život jdieše.

V tu dobu jeden vražedlník Barabáš
vězieše

475 i v okovách i v kládě,

ten bieše zabil človĕka v svádĕ.

Tehdy Pilát, nechtĕ déle židovstva hnĕ-
vati,

káza konšelów pozvati;

i otsúdichu na smrt Ježúše nevinného

480 a pustichu Barabáše vražedlného.

Tehdy Jůdáš, uzřev, že chtie Ježíše
života zbaviti,

přída k židóm i počĕ jim praviti:

Těžce jsem shřešil proti Bohu,

- wiecz | weffel byti nemohu.
 Krew sem | swatu wam prodal.
 10 affwu duffy | dyablu poddal.
 Zidowe powie|diechu. czo nam dotoho.
 ty wiez | czo uczynys ztoho.
 Tehdy iudas | powrrha mezy nymy pe-
 nyezie |
 15 Biezaw obieffy sye uyednoho | lemyezye.
 Tehdy zidowe mezy | sobu powiediechu.
 Krew ieho | zatito peniezie prodana.
 Agiz | owsem nasmrt oddana.
 neza|kon gich gest igednomu gmietí ||
 89^b proto powiezte kam gie chcemy die|ty.
 Tehdy wzemse radu kupichu ied|no pole
 putnykom hrzefti.
 Nesmie~~gich~~ gich ubozy chram nestí.
 5 Tehdy | pylat chtie sye zidom przisladity. |
 Kaza gieziufye obnaziti.
 przywie|zicz kssossye metlamy byti.
 By ye|ho kozye wse krrwawa.
 potecze | krew zneho krew iako zbrawa |
 10 potom gmu rucho przidachu |
 Obleczy sye gemu kazachu.
 wsta|wichu nan koronu trrnou |
 Daducz gmu wruku trest nowu |
 15 pocziechu gym spileti przedn̄y | klekayucze.
 Krale^om gey nazy|wagice.
 whlawu ieho trzfti te|puce.
 policzky gmu dawagice |
 amezy oczy pligice.

485

490

495

500

505

510

Bivše jeho prieliš dosti,
trhavše jím bez milosti,
kázachu jemu kříž na jeho svatú plecí
nésti.

A když jeho povedú před město, chtiece
nad ním popraviti,
515 tehdy se všitek lid za ním obrátí.
Měščky jeruzalemské počechu plakati.

Ježúš se na ně ozřev, poče jim po-
rokovati:

Dcery jeruzalemské, neplačte na mě, ale
plačte samy na se i na své děti,
že sú mě kázali bez viny jéti;
520 lépe by bylo vám jich nejmiati
než zlé skutky ot nich viděti.

Zajisté chci vám to pověděti,
že přijde ten den, když jaz v svej moci
budu v súdný den seděti;
v tu dobu budete všichni slyšeti:

525 Blahoslavené ty ženy,
z nichž sú zlé dcery neporozeny.
Tehdy poběhnú k horám, k dolóm i k ska-
lám, prosiece
jich, aby je skryly, na ně padnúce,
před mě jíti nesmějíce.

530 A v tu dobu dva zloděje s ním vediechu,
nad nimažto popraviti chtiechu.
Když Ježúše vyvedú z města na po-
pravu,

10 Teh|dy trzie pohanowe poſwem p̃|wu.
 Swleku ſneho wſe rucho | naztrawu.
 Owſem diwnu ſuk|ny gmiſſe.
 any tkana any ſita | bieſſe.
 Tey ſukny každy rad ch|tieſſe.
 15 weciechu wrziem ſye | ony komu ſye
 doſtane.

 Tomut | zawelike penyezie ſtane.
 Akdiz | ieho rucho rozdielichu.
 Tehdy | ieho nakrziz wzbichu.
 nohy ru|czy hrziebimy probichu.
 91* amezí || dwiema zlodiegiema powieſichu |
 Akdyz gyz nakrzizy rozpat ſtogieſe |
 nadſwu hlauwu pſano gmiſe.
 Ihs | nazarenuſ kral zidowſky.
 To py|lat kaza hrzečſky zidowſky
 5 latr|nye napſatı.
 By ho mohl potom | každy poznatı.
 Zidowe to uzriewſe pócziechu ſye hnye-
 watı.

 profie|cze pylata aby to kazal zamazatı |
 10 Nerod ho weczye kraleſ pıſatı |
 ale ze ſye ſmie kraleſ nazywatı |
 pylat zidom powiedie czoſ ſem | kazal
 napſaty.

 Tomut geſt tak | oſtatı.
 15 Tehdy zidowe podkrzizē | ſtogiece po-
 cziechu wolatı.

 Gie|ziuſiewy ſye poruhatı.
 Tys gy|nym ſpomahal znemoczy.

- tehdy tři pohanové po svém právu
svlekú s neho vše rúcho na stravu.
- 535 Ovšem divnú sukni jmieše,
ani tkána ani šita bieše.
Tej sukni každý rád chtieše,
vecechu: Vrzem se o ni; komu se do-
stane,
- tomuť za veliké peniezě stane.
- 540 A když jeho rúcho rozdělíchu,
tehdy jeho na kříž vzbíchu;
nohy, ruc(e) hřebími probíchu
a mezi dvěma zlodějema pověsíchu.
A když již na kříži rozpat stojěše,
545 nad svú hlavú psáno jmieše:
Jesus nazarenus, král židovský.
To Pilát káza hřecky, židovsky,
latině napsati,
by ho mohl potom každý poznati.
- 550 Židové, to uzřevše, počechu se hně-
vati,
prosiece Piláta, aby to kázal zamazati:
Neroď ho, vece, králem pisati,
ale že se smě králem nazývati.
Pilát židóm povědě: Což sem kázal na-
psati,
- 555 tomuť jest tak ostatí.
Tehdy židové, pod křížem stojěce, po-
čechu volati,
Ježúševi se porúhati:
Tys jiným spomáhal z nemoci,

- Ke | sobie nynye mozes spomoczy. |
 Gfyll syn krale nebeskeho ||
 91^b Pokaz przednamy nyecz dıwneho |
 Mozesli sskrızie sstupiti.
 Chcemy | wcie wfichny wierziti.
 5 To igyne | pocziechu gmu nahanbu mlu|witi.
 Giezius zanye poczie otczie |
 Boze weczye newiediet czo czynye |
 Racz gym tu wynu otpustity ny|nye.
 Tehdy ten zlodiey gesto nale|wiczyste.
 10 Ten fye take bohu po|ruhasse.
 Gfyll syn bozy ayfy buoh | sam.
 pomoz sobie nynye podle se|be nam.
 Towarzis yeho poczye ye|mu porokowati.
 Ty weczye nech|ces boha znati
 15 achcesz fye zy|dom wrownati.
 wie tuto muku | trpıwie zanasse zla diela.
 Gychz | swie welmy mnoho sdiela.
 Ale | gehu muczie newynneho.
 an neu|czynyl nycze zleho.
 92^a Rzka to ipoczie | hospodyna proffitı.
 aby raczyl sn̄y | nyekaku miłost uczynytı.
 wzpo|myen weczye hospodyne namye |
 hrziesneho.
 5 Kdyz przides dokralow|stwie tweho.
 Giezius gemu po|wiedie zagiste budes
 dnes sem|nu wragy przyebywati.
 Atwoy | fye towarzis musy dyablu dostati
 10 Wtu dobu maria matka ieho | podkrzi-
 zem stogiesse.

ké sobě nynie můžeš spomoci.
 560 Jsi-li syn krále nebeského,
 pokaž před námi něco divného;
 můžeš-li s kříže sstúpiti,
 chcemy v tě všichni věřiti.
 To i jiné počechu j'mu na hanbu mluvit.
 565 Ježúš za ně poče otce (prosit):
 Bože, vece, nevědieť, co činie,
 rač jim tu vinu odpustiti nynie.
 Tehdy ten zloděj, ježto na levici stáše,
 ten se také Bohu porúháše:
 570 Jsi-li syn boží a jsi Buoh sám,
 pomoz sobě nynie (a) podle sebe nám.
 Tovařiš jeho poče jemu porokovati:
 Ty, vece, nechceš Boha znáti
 a chceš se židóm vrovhati?
 575 Vě tuto muku trpívě za naše zlá diela,
 jichž svě velmi mnoho sděla;
 ale jeho mučie nevinného,
 an neučinil niče zlého.
 Řka to i poče Hospodina prositi,
 580 aby ráčil s ním někakú milost učiniti:
 Vzpomeň, vece, Hospodine, na mě hříš-
 ného,
 když přideš do královstvie tvého.
 Ježúš jemu povědě: Zajisté budeš dnes
 se mnú v ráji přebývati
 a tvój se tovařiš musí ďáblu dostati.
 585 V tu dobu Maria matka jeho pod kří-
 žem stojíše

- atiem sye | welmy mutieffe.
 Gako oftry mecz | wyegie frrdce bodieffe.
 anebo to | widieffe.
 ze yegie syn bezwyny | nakrzyzy ftogieffe.
 15 Tudiez ifwaty | ian ftaffe.
 Ten take welmy pla|kaffe.
 az iemu frrdeczko uffyeda|fe.
 Tehdy giezius uzrzie fwu | matku pod
 krzizem ftogyecze. |
 92^b proieho muczenye welmy sye || mutiecze.
 Ipoczcie giey prawity |
 Rzka matko myla nerod plaka|ti.
 Racz ma flowa znamenaty |
 5 Budes yana mne mieſto ſobie | zaffyna
 gmietí.
 Aty giene racz | giey iako ſwey materzy
 przietí |
 Tuz poruczy fwu matku uczē|nyku ſwemu
 Czíſtu diewku | gynochu czíſtemu.
 10 potom po|czie pítí zadatí.
 Kazachu iemu | oczta ſzluczy datí.
 Auwech gích | hubeny hrzieffe.
 ze gemu i ye|den wody nepodadieffe.
 Giezís | okuffyw pítie horzkeho.
 15 Inerodí | pítí ieho.
 Gyz geſt weczye wſe | ſkonano.
 Czoz ge omnye wſta|rem zakonye pſano.
 Tehdy | ſye nebe omraczy.
 wſemu ſye | ſwíetu bozie muka zraczy.
 93^a By || tma powſem ſwíetu iako vmieſſye |

a tiem sě velmi mútieše;
jako ostrý meč v jeje srdce bodieše,
a nebo to vidieše,
že jeje syn bez viny na kříži stojéše.
590 Tudiež i svatý Jan stáše,
ten také velmi plakáše,
až jemu srdéčko usědáše.
Tehdy Ježíš uzře svú matku pod kří-
žem stojéce,
pro jeho mučenie velmi sě mútiece,
595 i poče jej praviti,
řka: Matko milá, neroď plakati,
rač má slova znamenati:
budeš Jana mne miesto sobě za syna
jmieti;
a ty, Jene, rač jej jako svej materi
přieti.
600 Tuž poruči svú matku učenníku svému,
čistú dievku jinochu čistému.
Potom poče píti žádati;
kázachu jemu octa s žlučí dáti.
Auvech, jich hubený hřieše,
605 že jemu i jeden vody nepodadieše!
Ježíš okusiv pitie hořkého
i nerodi píti jeho:
Již jest, vece, vše skonáno,
což je o mně v starém zákoně psáno.
610 Tehdy sě nebe omračí,
všemu sě světu božie muka zrači;
by tma po všem světu jako v měše,

Az druh druha newidieffe.

Tomu | fye mnohy dywieffe.

Ze flunce fwu | fwietloft potratilo bieffe.

5 Sta tma | ta otczaſſa ſeſteho.

Az doczaſſu de|wateho.

Wdewatu hodynu opiet ſie | fluncze
proffwiety.

Ande giezius giz | chce vmrzieti.

Wtu hodynu poczye | wyffokym hlaſſem
wolaty.

10 Bohu | otczu duſſy wzdawaty.

Boze weczye | gyz yaz ſkonczyegy.

wtwogy ruczye | mu duſſy poruczyegy.

Tehdy naklo|nyw hlauu naprawu ſtranu.

15 Ipu|ſti duſſy naſpaſſenye kazdemu | krzie-
ſtanu.

Tehdy yeden pohan | mrrzaty.

wzem kopie iprokla ieho | bok ſwaty.

potrzeffe fye zemye | zkorzen.

zielegyczy ze buoh vmorzē |

Skaly fye pocziechu ſyedati.

93^b Ro||wowe fye otwierati.

Mnoha tiela | ſwatych lidiſz zmrtych
wſtawa|chu.

Sedſſe dogieruzalema mnoh̄y | fye po-
kazowachu.

5 Duſſiczky uprz|iedpekli pocziechu fye
radowaty. |

ze gym bieffe trzeti den ſhoſpody|ne
zmrtwych wſtati.

až druh druhu nevidieše.
 Tomu se mnohý divieše,
 615 že slunce svú světlost potratilo bieše.
 Sta tma ta ot časa šestého
 až do času devátého.
 V devátú hodinu opěť se slunce pro-
 svieti,
 ande Ježíš již chce umřieti.
 620 V tu hodinu poče vysokým hlasem vo-
 lati,
 Bohu otcu duši vzdávati:
 Bože, vece, již jaz skončeji,
 v tvoji ruce mů duši porúčeji.
 Tehdy nakloniv hlavu na pravú stranu
 625 i pusti duši na spasenie každému kře-
 stanu.
 Tehdy jeden pohan mrzatý,
 vzem kopie i prokla jeho bok svatý.
 Potřese se země z kořen,
 želející, že Buoh umořen.
 630 skály se počechu sedati,
 rovové se otvierati;
 mnohá těla svatých lidí z mrtvých vstá-
 váchu,
 šedše do Jeruzalema, mnohým se po-
 kazováchu.
 Dušičky v předpeklí počechu se rado-
 vati,
 635 že jim bieše třetí den s Hospodine(m)
 z mrtvých vstáti.

- Centurio po|hanfky kral uzrziw to po-
czye | wolati.
10 auwieru tento czlowiek | bieffe syn krale
nebeffkeho.
ze fye | proieho smrt diege mno diw-
neho |
Tehdy fye mnozy pocziechu uprrsy | bití.
Aobratíwfe fye naprawu wie|ru. wgiezu
krista wierziti.
15 Tehdy | yozeph rytierz flechetny fwe
wiery | plny.
ifwe dvlfry przietel nemat|ny.
Biezaw przedpilata poczie | ieho proffití.
By gmu raczil otpu|stiti.
94ª pohrzefti giezíufiewo tielo ||
Genz yuz bieffe nakrzyzy vmrze|lo.
pylat fye fwych rytierzew dota|za.
wzwiediew ze geft vmrziel po|hrzefti
gey kaza.
5 Tehdy yozeph | fnem fkrzizie to fwate
tielo.
yez | giz bieffe nakrzy vmrze|lo.
Tehdy | ge drahu mafti vmaza.
awno|we platno uwaza.
potom ge | wnowy hrob wlozy.
10 awelikym | kamenem adrahym przilozy |
Amen

Centurio, pohanský král, uzřev to, poče
volati:

A u vieru, tento člověk bieše syn krále
nebeského,
že se pro jeho smrt děje mno(ho) div-
ného.

640 Tehdy se mnozí počechu u prsy bítí
a obrátivše se na pravú vieru, v Jezu
Krista věřiti.

Tehdy Jozef, rytieř šlechetný, své viery
plný

i své duš(e) prietel nematný,
běžav před Piláta, poče jeho prositi,
by j'mu ráčil odpustiti
645 pohřiesti Ježúševo tělo,
jenž juž bieše na kříži umřelo.
Pilát se svých rytieřev dotáza
vzvědév, že jest umřel, pohřiesti jej
káza.

Tehdy Jozef sn(ě)m s kříže to svaté
tělo,

650 jež již bieše na kří(ži) umřelo,
tehdy je drahú mastí umaza
a v nové plátno uváza;
potom je v nový hrob vloži
a velikým kamenem a drahým přiloži.

Amen.

desatero kazanye bozeye |

- W** Zidowfkich gest kny|hach pfano.
 wfiem lidē | wiedietı dano.
 15 ze buoh | tato flowa fwemu.
 Mlu|wil lidu zidowfkemu.
 Rzka¹⁾ poslu|chay mne lide moy.
 awzdy²⁾ vmem | kazany(u) ſtoy.
 Budeſli mne poslu|chatı.
 Chczy tobie ^{tu} 3) zemy datı ||
 94^b wnyeyzto ſtred amleko plowe.
 wtu | wy chczy uweſti⁴⁾ zıdowe.
 Ztiech bieffe | ieden ſlechetny.
 zıd aſſweho zywota | czſny.
 Tomu⁵⁾ gmye moyzes gmyechu⁶⁾ |
 5 Toho zaknyezye gmyegiechu.
 Stiem | tworzecz zgiewnye mluwieffe.
 yakz | moyzes rozumieffe.
 Tomu tworzecz | ſam ſwu ruku.
 Napſal nadwu ka|mennu dſku.
 Deſſatero ſwe kazanye |
 10 wfiem⁷⁾ lidem naoblepfenye.⁸⁾
 atomu⁹⁾ | tworzecz poruczıl.
 aby moyzes wſye¹⁰⁾ | uczıl.
 aby wkazny przebywali.¹¹⁾
 Swe|ho tworczye mylowali.¹²⁾
 Nagedney | dſczie trzy biechu.

¹⁾ Arzka K. — ²⁾ Awezdy K. — ³⁾ mu K. — ⁴⁾ weſty K. — ⁵⁾ gyemuz K. — ⁶⁾ dyechw K. — ⁷⁾ Swym K. —

Desatero kázanie božie.

V židovských jest knihách psáno,
 všem lidem věděti dáno,
 že Buoh tato slova svému
 mluvil lidu židovskému,
 5 řka: Poslúchaj mne, lide můj,
 a vždy v mém kázaní stój!
 Budeš-li mne poslúchatí,
 chci tobě (tu) zemi dáti,
 v nějžto stred a mléko plove,
 10 v tu vy chci uvéstí, židové!
 Z těch bieše jeden šlechetný
 žid a svého života čsný,
 tomu jmě Mojžeš jmiechu,
 toho za kněžě jmějéchu.
 15 S tiem tvořec zjevně mluvieše,
 jakž Mojžeš rozumieše;
 tomu tvořec sám svú rukú
 napsal na dvú kamennú dskú
 desatero své kázanie
 20 všem lidem na oblepšenie.
 A to mu tvořec poručil,
 aby Mojžeš vše učil,
 aby v kázni přebývali,
 svého tvorce milovali.
 25 Na jednej dsce tři biechu

8) napolepsyeny K. — 9) ato gemw K. — 10) wśieczky K. —

11) Verš 23 vynechán v K. — 12) mylwaty K.

- 15 Kazanye gesto uczie|chu.
 Kak gest boha milowati.
 ayemu | chwali ¹⁾ vzdawati.
 Anadruhey ²⁾ sedm | bieffe gich.
 Napfano ³⁾ kazany bozich |
 Gesto uczie wfelikeho.
 Chudeho | ibohateho:
- 95^a Kak gest druzczye ⁴⁾ || mylowati.
 akako fnym ⁵⁾ przyebywati |
 Slyfte pany ywy panye.
 prrwe gest | bozie kazanye. ⁶⁾
 Neymyeyte ⁷⁾ boha gyne|ho.
 Kromye tworczye fylneho ⁸⁾
 5 protı | tomu troy lid czyny.
 Gymz swu duffy | welmy czrny.
 prwı gfu czarodiey|nyczy.
 Tı chodie swu wieru nyczy. |
 Tı pohanſku wieru plodie.
 Kdiz lid | sprawe czyesty fwodie. ⁹⁾
 10 Tı boha zaboh ¹⁰⁾ | neymagy.
 Kdyz nababie kuzla pta|gy.
 Druzy gesto lakomczy ¹¹⁾
 to fu wfecz|ko ¹²⁾ lichewnyczy.
 Gesto ſtrziebro zla|to wiecze.
 Milugy proto lichwiecze |
 nez boha nez ſwe ſpaſſenye.
 15 yehozto | nyczs drazſye ¹³⁾ nenye.

¹⁾ chalw K. — ²⁾ Nadrwzye K. — ³⁾ pſanwo K. —
⁴⁾ bratrye K. — ⁵⁾ fnymy K. — ⁶⁾ pryekzanye K. —
⁷⁾ Nemyety K. — ⁸⁾ Kromye bhoha nebeſkeh(o) K. —

kázanie, ježto učiechu,
 kak jest Boha milovati
 a jemu chvály vzdávati;
 a na druhej sedm bieše jich
 30 napsáno kázaní božích,
 ježto učie všelikého,
 chudého i bohatého,
 kak jest družce milovati
 a kako s ním přebývati.
 35 Slyšte, páni i vy panie,
 prvé jest božie kázanie:
 Nejmějte Boha jiného,
 kromě tvorce silného.
 Proti tomu trój lid činí,
 40 jímž svú duši velmi črní:
 Prví jsú čarodějníci,
 ti chodie svú věrú nici;
 ti pohanskú vieru plodie,
 když lid s pravé cesty svodie;
 45 ti Boha za Bóh nejmají,
 když na babě kúzla ptají.
 Druzí, ježto (jsú) lakomci,
 to sú všecko lichevníci,
 ježto stříebro, zlato viece
 50 milují, proto lichviece,
 než Boha než své spasenie,
 jehožto ničs dražšie nenie;

⁹⁾ Když sye sprawie wyery swodye K. — ¹⁰⁾ zaboha K. —

¹¹⁾ gfu lacomchy K. — ¹²⁾ Ty gfu wśfyczkny K. —

¹³⁾ Geſto nycz dražšyeho K.

- atı take gyz | bludieczy.
 Swu zlu myśli tbagy | wiece.
 Nez nabuoh nasswu hospo|du.
 pōnez wezmu wduffy škodu¹⁾ |
 Znamenayte dobrze toho.
 95^b yehozto || fyje stawa mnoho.
 Kdyz ktery proswu | hospodu.
 Boyuge awezme škodu.
 Ze | snad swoy dobry orz strati.
 Slibi mu²⁾ | pan gyny daty.
 pakli ho zabi³⁾ sameho |
 5 pan nemoz wratiti⁴⁾ ieho.
 Kdyz tak | promalu otplatu.
 Boyugete⁵⁾ aswu | ztratu.
 Marnemu panu sluzite.⁶⁾
 a|geho woli pllnyte.⁷⁾
 Radieyffe sluzte⁸⁾ | mocznemu.
 10 Swemu krali nebeffke|mu.
 Ktoz tomu posluzy snaznye. |
 Tomut da⁹⁾ otplatu wiecznye.
 Ktoz | sbozie neb ziwot ztrati.¹⁰⁾
 pron to | obe gmu¹¹⁾ nawrati.
 Trzeti iesto gfu | wrozkoffy.
 netbagice offwey duffy |
 15 To kazanye prziestupugy.
 auwel|ky hrziech wstvpugy.
 To su nefmie|rny opilczy.

¹⁾ wezmu wezdy škodu K. — ²⁾ gemu K. — ³⁾ gehozabygy K. — ⁴⁾ nawratyty K. — ⁵⁾ Bogyge offwu K. — ⁶⁾ zluzyecze K. — ⁷⁾ plnyecze K. — ⁸⁾ sluzmy K. — ⁹⁾ Da

a ti také již blúdiece,
 svú zlú myslí tbají viece,
 55 než na Buoh, na svú hospodu,
 p(r)o než vezmú v duši škodu.
 Znamenajte dobře toho,
 jehožto se stává mnoho:
 když který pro svú hospodu
 60 bojuje a vezme škodu,
 že snad svůj dobrý oř ztratí,
 slíbí mu pán jiný dáti;
 pak-li ho zabí samého,
 pán nemóž vrátiti jeho.
 65 Když tak pro malú otplatu
 bojujete a svú ztratú
 marnému pánu slúžíte
 a jeho vóli plníte;
 radějše služte mocnému
 70 svému králi nebeskému.
 Ktož tomu posluží snažně,
 tomuť dá otplatu věčně;
 ktož sbožie neb život ztratí
 proň, to obé j'mu navrátí.
 75 Třetí, ježto jsou v[rozkoši,
 netbajíce o svej duši,
 to kázanie přestupují
 a v veliký hřiech vstupují:
 to sú nesmierní opilci

gemu K. — ¹⁰⁾ pron štraty K. — ¹¹⁾ To gemu buoh
 obee K.

- Iwſeliczny paſſobrzyſczy ¹⁾ |
 Ti ſwe brzicho zabuoh gmagy
 nebo | onem wiecze tbagy.
 96^a nez oduſſy. iobo||zye. ²⁾
 proto budu uwieczney hrozye ³⁾ |
 Tiem uczyny kral nebeſſky.
 Takeze ⁴⁾ | iako kral ſwietſky.
 yeden uczynyl ⁵⁾ | iednomu.
 Byl opilczy ⁶⁾ neſmiernemu |
 5 Onemz wam powieſt powiedye |
 Czoſ naknyhach pſano wiedie.
 Bie|ſe ieden ghrzecz ⁷⁾ opily.
 wſiem dobr̄y | lidem nemyly.
 Ten gide przedſwe|ho krale.
 10 aſſwym ⁸⁾ ſye rzemeſlem | chwale.
 Arzka ⁹⁾ wiez mu chytroſt | krali.
 Dawagit ſwoy ziwot wta|li.
 Newypiemił pitie tweho.
 wt|wey piwnyczy naylepſyeho.
 wie|cze ¹⁰⁾ nez gynych trzidczyeti.
 15 Kaz my | mu hlauu ſtieti.
 Kral toho kaza | zkuffyti.
 Mozli to chlap uczynyti |
 an to ¹¹⁾ chlap uczyny ſnadnye.
 Neſta ¹²⁾ | wyna nycze nadnye.
 an chlap | wſe wyno wyloka.
 96^b Gehoz by miel || czny doroka

¹⁾ poſſobnyczy K. — ²⁾ yofbozy K. — ³⁾ wendu
 uwyeczne horze K. — ⁴⁾ Takoze K. — ⁵⁾ Geſto był uczy-

- 80 i všelící pasobřišci;
 ti své břicho za Buoh jmají,
 nebo o nem více tbají.
 než o duši i o Božě;
 proto budú v věčnej hróžě.
- 85 Těm učiní král nebeský
 takéže, jako král světský
 jeden učinil jednomu
 byl opilci nesmiernému,
 o nemž vám pověšť povědě,
- 90 což na knihách psáno vědě.
 Bieše jeden jhřec opilý,
 všem dobrým lidem nemilý.
 Ten jide před svého krále
 a svým se řemeslem chvále
- 95 a řka: Věz mů chytrost, králi,
 dávajiť svůj život v táli,
 nevypiem-liť pitie tvého
 v tvej pivnici najlepšieho
 více než jiných třidceti,
- 100 kaž mi mů hlavu stieti.
 Král toho káza zkusiti,
 móż-li to chlap učiniti:
 an to chlap učini snadně,
 nesta vína niče na dně,
- 105 an chlap vše víno vyloka,
 jehož by měl cný do roka.

nyl K. — ⁶⁾ Opylczy tak K. — ⁷⁾ herecz K. — ⁸⁾ Azlym K. —
⁹⁾ Rzka K. — ¹⁰⁾ wyecz K. — ¹¹⁾ Ato K. — ¹²⁾ Neofta
 nycz K.

Kral rozhnyewaw sye po|wiedie.
 Obieſſte chlapa nahrziedye
 at | mu prowaz hrrdlo ſtabne.
 Kmemu pi|ti wiecz nefahne.
 5 Tot zaczyelo wiedieti | dam.
 tez¹⁾ sye ſtane neſmiernym wam |
 Ze wy pekelný kat²⁾ udieſſy.
 neſmier|ne upekle powieſſy³⁾

druhe kazanye |

Druhe kazanye bozie geſt.
 Ktoz ie | drrzy blazie mu geſt.
 10 Boha wg|ieſſit neymenuyte.⁴⁾
 Atoho sye wzdy | chowayte.⁵⁾
 Ktoz gieſſiutnye⁶⁾ boha | wziwa.
 Ten sye gym yedno poſ|miewa
 To troy lid hrzieſny prze|ſtupa.
 15 Horzy⁷⁾ czyny nez twarz hlu|pa.
 Prwy ienz krzywie przifa |
 naſſwaty krziz ruku ſaha.
 aten ie|ſto komu⁸⁾ rady.
 Oba kſobie czrrt | upeklo⁹⁾ wfady.
 Druhy yenz bohem | poſpile.
 ano gmu tiem nycz nepile¹⁰⁾ ||
 97^a Anebo ieho ſwatymy.
 Buoht otſpi|le takym wierz my.¹¹⁾
 Trzeti ienz pokli|na boha.

¹⁾ Takez K. — ²⁾ had K. — ³⁾ upekele obyeffy K. —
⁴⁾ wgyeſt newzywaty K. — ⁵⁾ wezdy warowaty K. —
⁶⁾ gyeſtnye K. — ⁷⁾ Huorze K. — ⁸⁾ ktomu K. — ⁹⁾ wka-

Král, rozhněvav se, povědě:
 Oběste chlapa na hředě,
 ať mu provaz hrdlo stáhne,
 110 k mému pití viac nesáhne!
 Toť za celo věděti dám:
 též se stane nesmierným vám,
 že vy pekelný kat uděsí,
 nesmierné v pekle pověsí.

Druhé kázanie.

115 Druhé kázanie božie jest,
 ktož je drží, blazě mu jest:
 Boha v ješiť nejmenujte
 a toho se vždy chovajte;
 ktož ješutně Boha vzývá,
 120 ten se jím jedno posmievá.
 To trój lid hříšný přestúpá,
 hór(e) činí než tvář hlúpá:
 Prvý, jenž křivě přísahá,
 na svatý kříž rukú sahá;
 125 a ten, ježto komu radí,
 oba k sobě črt v peklo vsadí.
 Druhý, jenž Bohem pospílé,
 ano j'mu tiem nic nepíle,
 anebo jeho svatými;
 130 Buohť otspílé takým, věř mi.
 Třetí, jenž poklíná Boha,

zen K. — ¹⁰⁾ Ano gemu tyem nenye pylee K. — ¹¹⁾ Buoh...
 takymy („wierz my“ vynecháno) K.

- ten chce wzvodu ¹⁾ anemoha |
 Genz wynu wtom bohu dawa.
 5 ze | nerownye czeſt rozdawa.
 Sbozye | fylu kraſſu zdrawie. ²⁾
 Ano dobrzye | hoſpodyn wie.
 Ktery doſtoyen kte|reho.
 tohoto ³⁾ ſbozie wratkeho |
- 10 Trzetie kazanye bozie geſt.
 flys | chudy iten genz ⁴⁾ gma czeſt | .
 Pomnyete ſwate dny czſtiti.
 Agie | wczuſtotie ſwietiti.
 Protí tomu | troy lid czyny.
 Gymz ſye proti bo|hu wyny. ⁵⁾
 15 Prrwy yenz ⁶⁾ wſwatky | dielagy.
 proto gym wzdy knye|zie lagy.
 Druzy wſwate dny hrz|iech ⁷⁾ plodie.
 akati ſye gich nero|die.
 Trzeti wſwate czafſy hragy |
 Anaſſwate ⁸⁾ nycz netbagy.
- 97^b Lepe || by bylo orati
 nez wnedieli tanczewati ⁹⁾ |
 wiezte ktoz ¹⁰⁾ radi tanczugi.
 Ti ſwe tielo | offierugi.
 Dyablu iwſiechny ¹¹⁾ ſwe udy |
 Kdyz pron czynye take trudy.

¹⁾ wzhoru K. — ²⁾ ymnoztwy K. — ³⁾ Toho K. —

⁴⁾ ktoz K. — ⁵⁾ Genz ſye bohu pro to wyny K. —

⁶⁾ geſto K. — ⁷⁾ hrzyechy K. — ⁸⁾ Anaſwate dny K. —

ten chce vz vodu a nemoha;
 jenž vinu v tom Bohu dáva,
 že nerovně česť rozdává,
 135 sbožie, sílu, krásu, zdravie;
 ano dobře Hospodin vie,
 který dóstojen kterého
 tohoto sbožie vrátkého.

(Třetie kázanie).

Třetie kázanie božie jest,
 140 slyš chudý i ten, jenž jmá česť:
 Pomněte svaté dni čstíti
 a je v čistotě světiti.
 Proti tomu trój lid činí,
 jímž se proti Bohu viní:
 145 Prví, jenž v svátky dělají,
 proto jim vždy kněžie lají.
 Druzí v svaté dni hříech plodie
 a káti se jich nerodie.
 Třetí v svaté časy hrají
 150 a na svaté nic netbají;
 lépe by bylo orati
 než v neděli tancevati.
 Vězte, ktož rádi tancují,
 ti své tělo ofěrují
 155 ďáblu i všechny své údy,
 když proň činie také trudy.

⁹⁾ V Zhořelickém zbytku vynechány verše 151—152. —

¹⁰⁾ Wyeztez kto K. — ¹¹⁾ ywfyeczky K.

- 5 By to | knyez dal zapokanye.
 Niekomu wfta|nucz¹⁾ zaranye.
 Teczy kyutrzny takymz | fkokem
 ale by wftonal fwym bo|kem.
 Swoy zrak dyablu offierugy |
 Kdyz gym frrdczye roznyeczıgy.
 10 Ko|lık chotı wtanczy flybıs.
 Tolık dyab|low wfrrcze upuftıs.²⁾
 Tu dziewka ize|na³⁾ mnoha.
 Nepomnyeczy⁴⁾ nycz na|boha.
 hleda wiecze y mylegie.⁵⁾
 nagı|nocha ifnaznyegie.⁶⁾
 15 nez naobraz two|rczye fweho.
 Giezukrısta nebeffke|ho.
 potom ufta offierugy.
 Dyablu | kdyz wtanczy zpiewagy.
 Ofmyłft|wie piefny nefliczne.
 aktomu wcz|as⁷⁾ nekazane.
 vffy take offierugy ||
 98• Kdyz radıeyfe⁸⁾ poſluchagy.
 Zlych pief|nyu⁹⁾ zleho prawenye.
 prazdne piſczby¹⁰⁾ | ihudenye.
 aoffwatey mfy netbagy.¹¹⁾
 bo|zy fluzbu¹²⁾ zamietagy.
 5 Gefcze ktomu¹³⁾ of|fierugy
 Ruczye dyablu kdyz¹⁴⁾ darugy |

¹⁾ wzftanyz K. — ²⁾ nafye wzpuftys K. — ³⁾ Ty
 dyewko yzeno K. — ⁴⁾ Nepomnys K. — ⁵⁾ ymyluge K. —
⁶⁾ Gynocha an. fye fmyege K. — ⁷⁾ czaſto K. — ⁸⁾ ra-

By to kněz dal za pokánie
 někomu, vstanúc za ranie,
 téci k jutřni takýmž skokem,
 160 ale by vstonal svým bokem!
 Svój zrak ďáblu ofěrují,
 když jím srdce rozněcijí;
 kolik choti v tanci slíbíš,
 tolik ďáblóv v sr(d)ce vpustíš.
 165 Tu dievka i žena mnohá,
 nepomnieci nic na Boha,
 hledá více i mileje
 na jinocha i snažněje
 než na obraz tvórcce svého,
 170 Jezu Krista nebeského.
 Potom ústa ofěrují
 ďáblu, když v tanci zpievají
 o smilstvě piesni nesličné
 a k tomu v čas nekázané.
 175 Uši také ofěrují,
 když radějše poslúchají
 zlých piesňú, zlého pravenie,
 prázdne piščby i hudenie,
 a o svatej mši netbají,
 180 boží službu zamietají.
 Ješče k tomu ofěrují
 ruce ďáblu, když darují

díeyfý Zh. — ⁹⁾ piefný Zh. a K. — ¹⁰⁾ piščky Zh. —

¹¹⁾ Tento verš vynechán v K. — ¹²⁾ Bozye flowa K. —

¹³⁾ wyecze K. — ¹⁴⁾ kdyz gyma („dyablu“ vynecháno) K.

- wieczce pľszczye bubennyky.
 nez czľnu¹⁾ knyezy izwonnyky.
 vtanczye die|wky gynoffy.²⁾
 Szcedrziey³⁾ ſu nezľ vm|ſye.
 Da⁴⁾ dobry penyez utanczye.⁵⁾
 10 Ch|tie kooffierzie pta medienčzye.
 Neľicz|na wiecz ihanba geľt
 Tak datľ bo|hu marnu czeľt.⁶⁾
 Giuz⁷⁾ ſye bubenny|ka ſtydie.
 Ktoz to czynye ſmyľem | bludie.
 15 Slyťe zet geľt upľſmie⁸⁾ pľa|no.
 wľem ľidem wiedzietľ dano.
 Ktoz | herczom⁹⁾ dary dawagy.
 Ty dyabľu | wczeliť wkladagy.
 nohy take offie|rugy.
 Dyabľu kdyz nanych tretugy |
 yako by¹⁰⁾ zzľmyľa wyľtupľ.
 98^b Neb || Neb¹¹⁾ iako by¹²⁾ wen bieľ wľtupľ
 Ne|muđrziegie czynye nez¹³⁾ ſkot.
 Kazie po|dewy izardwot.¹⁴⁾
 Tanecznky to dobrzye | wiedz.
 atez tanecznyczy powiez.¹⁵⁾
 5 Czo uta|necznego¹⁶⁾ dzieľa.
 Stweho hubeneho tieľa |
 Kolik¹⁷⁾ ukane potu kropi.
 toľk dyabľow | duľfy wľchopi

¹⁾ czľtnu K. — ²⁾ gynoffie Zh., ygynoffe K. — ³⁾ Szcedrzieyľe Zh., Szcedrzejľe K. — ⁴⁾ Daty K. — ⁵⁾ wtanczy K. — ⁶⁾ wyecz K. — ⁷⁾ Genz K. — ⁸⁾ wknyhach K. — ⁹⁾ hercziem Zh. — ¹⁰⁾ V Zh. vynechano by. — ¹¹⁾ Nebo

- viece pišče, bubenníky
 než čsnú kněží i zvonníky.
- 185 U tance dievky, jinoši
 ščedřej(f) sú než-li u mše:
 dá dobrý peniez u tance;
 chtě k (o)fěře, ptá m(ě)děnce.
 Nesličná věc i hanba jest
- 190 tak dáti Bohu marnú česť,
 júž sě bubenníka stydie!
 Ktož to činie, smyslem blúdie.
 Slyšte, žeť jest v písmě psáno,
 všem lidem věděti dáno:
- 195 Ktož hercóm dary dávají,
 ti ďáblu v čelisti vkládají.
 Nohy také ofěrují
 ďáblu, když na nich tretují,
 jako by z smysla vystúpil,
- 200 (neb) jako by veň běs vstúpil;
 nemúdreje činie než skot,
 kazie pode(š)vy i život.
 Tanečníku, to dobře věz
 a též tanečníci pověz:
- 205 co u tanečného diela
 s tvého hubeného těla,
 kolik ukane potu krópi,
 tolik ďáblóv duši vzchopí

K. — ¹²⁾ V K. by vynecháno. — ¹³⁾ nezly K. — ¹⁴⁾ yzy
 wot swoy K. — ¹⁵⁾ A tanecznykom wfyem powyez K. —
¹⁶⁾ Czo ytaneczneho K. — ¹⁷⁾ Czo Zh.

Iwneſſu ſſobu dopekla |
Otnychz by rada utekla ¹⁾

Czwarte |

Czwarte bozie kazanye ²⁾ geſt.
 10 Gm|yeyte ³⁾ otczye amatku ⁴⁾ wczest.
 to | kazanye przieſtupugy.
 Ez ⁵⁾ gich ſrrd|ciem nemilugy.
 Otnych ſbozie ⁶⁾ gma|gicze.
 Agich ⁷⁾ potrzebu widuce.
 gym | nyczſe nepomahagy.
 15 Onych welmy | malo tbagy.
 Druzy genz ⁸⁾ otcziku | lagy.
 Proto weliky hrziech gmagy |
 Trzetiu ⁹⁾ mrrzie wſemu lidu.
 Ti budu | bydliti ſyudu. ¹⁰⁾
 To ſu ieſto tepu otczye |
 Neotpufczygy ny matczye. ¹¹⁾
 99* Ktoz czſtie | otczie amatery.
 dawa gym buoh dwo|gie dary.
 Prwy ¹²⁾ ze geſt wduffy ſpaſē |
 Druhy ze geſt wdobie ſczaſten

pate |

Poſluchayte rzieczy ſwate.
 5 Totot ¹³⁾ geſt | kazanye pate.

¹⁾ mohla vtekla K. — ²⁾ kazanye božie v Zh. i v K. — ³⁾ Czynte... czeſt Zh. — ⁴⁾ ymatku K. — ⁵⁾ Kdyz K. — ⁶⁾ Aodnych potrzyebu K. — ⁷⁾ V K. vynechány verše 216—219. — ⁸⁾ ýez Zh. — ⁹⁾ Trzetý Zh. a K. — ¹⁰⁾ V K.

210 i vnesú s sobú do pekla,
ot nichž by ráda utekla.

Čtvrté.

Čtvrté božie kázanie jest:
Jmějte otce a matku v česť.
To kázanie přestupují,
ež jich srdcem nemilují,
215 ot nich sbožie (i)majíce
a jich potřebu vidúce,
jim ničse nepomáhají,
o nich velmi málo tbají.
Druzí, jenž otčíku lají,
220 proto veliký hřiech jmají.
Třetú mrzie všemu lidu,
ti budú bydliti s Judú;
to sú, ježto tepú otce,
neotpúšcejí ni matce.
225 Ktož čstie otce a matery,
dává jim buoh dvoje dary:
prvý, že jest v duši spasen,
druhý, že jest v době šťasten.

Páté.

230 Poslúchajte řeči svaté,
totoť jest kázanie páté:

vynechán verš 222. — ¹¹⁾ Neodpuštye ymaterzy K. —
¹²⁾ Prrwý (Prwe K.) ze íešt wdobre sczaften Zh. — Druhy
(Druhe K.) ze íešt wdušfy spassen Zh. i K. — ¹³⁾ Toto K.

Nezabigiey bratr|czye ¹⁾ sweho.
 Me twarzy czlowieka meho |
 proti tomu troy lid czyny.
 Gymz ²⁾ fye bo|hu wiecznye wyny.
 Prrwy to gest mu|zieboyczye.
 10 Genz vmarzje hladem druz|czye.
 Moha gho ³⁾ malem zywití.
 Ida | gmu zywortka ⁴⁾ zbyti.
 Druhy genz ka|ze nebo ⁵⁾ rady.
 Zabiti neb gyne ⁶⁾ swady |
 astane fye wrazda proto.
 prawy wam | zaczielo yaz to.
 15 zet ⁷⁾ gest ten ⁸⁾ prawy | wrazedlnyk.
 toho zabiteho wynník |
 Ten gest take muzieboyczye.
 yenz | gla fudi neb poprawczye.
 przilozie | knyekomu wynu.
 proneprzjezn neb | prodiedynu.
 Izbawi zywota koho ⁹⁾ ||
 99^b Gehozto ¹⁰⁾ fye stawa mnoho.
 Trzeti iesto | sam zabigie.
 Ten fye skaynem nemígye |
 Ten mussy snym upekle byti.
 yehoz | mu wiecz ¹¹⁾ nelzye zbyti.

Sefte kázanie |

5 **S**estym kazany m tie swazal.
 Ne|bud smyllyk tot buoh kazal. |

¹⁾ bratra K. — ²⁾ Genz K. — ³⁾ gehu K. — ⁴⁾ gemu
 zywota K. — ⁵⁾ neb K. — ⁶⁾ druhe K. — ⁷⁾ ez K. —

- Nezabíjej bratrce svého,
mé tváři, člověka mého.
Proti tomu trój lid činí,
jímž se Bohu věčně viní:
- 235 Prvý, to jest mužebojce,
jenž umárie hladem družce,
moha j'ho málem živiti
i dá j'mu životka zbýti.
- 240 Druhý, jenž káže nebo radí
zabiti, neb jiné svádí,
a stane se vražda proto;
pravi vám za celo jaz to,
žeť jest ten pravý vražedlník,
toho zabitého vinník.
- 245 Ten jest také mužebojce,
jenž jsa sudí neb popravce,
přilože k někomu vinu
pro nepřiezň neb pro dědinu,
i zbaví života koho;
- 250 jehožto se stává mnoho.
Třetí, ježto sám zabíjí,
ten se s Kainem nemíjí;
ten musí s ním v pekle býti,
jehož mu viac nelžě zbýti.

Šesté kázanie.

- 255 Šestým kázáním tě svázal:
Nebud' smilník, toť Buoh kázal.

⁸) to K. — ⁹) Zbawy zywota toho K. — ¹⁰) Prawy wam
genz K. — ¹¹) gemu K.

Troy lid nedrrzy tohoto.
 Igma wel|ky hrziech proto.
 Prrwi fye skutka | chowagy.
 10 wfak¹⁾ fye myśli wnem | kochagy
 Czistota wray nedowody.²⁾ |
 yenz ofrrdczie nepochody.³⁾
 Druzy | smylstwo skutkem plodie.
 Igyne kto|mu przywodie.
 Mezy muzmy toho | mnoho
 Awfak wzenach wiecze toho⁴⁾ |
 15 Ogich zloſti pifano⁵⁾ geſt.
 anyektere | tak znamo geſt.
 ze dyabel tŷz obycz|iey gma.
 yako ptacznyk. kdyſto gy|ma.
 ptaczky wfyethkach ze zanoz|ku.⁶⁾
 przywieze wfyetkach ponozku⁷⁾ ||
 100* Iwſtrha aby wzletala.
 Gyne ptaczky | ofazala.
 Takez dyabel duſſye czyha.⁸⁾ |
 Amnoho gich tak potrha⁹⁾
 wkrzcz|mye nebo wtanczy zenu.
 5 poſazugy | uliczenu.
 anat oboczye wſtahuye |
 zawogika¹⁰⁾ poprawuye.
 Suknyczku | ſwu ztkanyczwſy.¹¹⁾
 Akarnaczek uzlu|tiwſy.¹²⁾
 Ktomu dopat zpodynywſy. |

¹⁾ Awfak K. — ²⁾ newody K. — ³⁾ Kdez ofrrdczye newychody K. — ⁴⁾ toho wyecze mnoho K. — ⁵⁾ pfano K. — ⁶⁾ zanozycky K. — ⁷⁾ wfyech zanozyczku K. — ⁸⁾ duſſy

Trój lid nadrží tohoto
 i jmá veliký hřiech proto:
 Prví sě skutka chovají,
 260 však sě myslí v nem kochají;
 čistota v ráj nedovodí,
 jenž ot srdce nepochodí.
 Druzí smilstvo skutkem plodie
 i jiné k tomu přivodie;
 265 mezi mužmi toho mnoho,
 a však v ženách více toho.
 O jich zlosti pisáno jest
 a některé tak známo jest,
 že ďábel týž obyčej jmá
 270 jako ptáčník, kdyžto jímá
 ptáčky v sietkách, že za nožku
 přivieže v sietkách ponožku
 i vztrhá, aby vzlétala,
 jiné ptáčky osázala:
 275 takéž ďábel duše číhá
 a mnoho jich tak potrhá.
 V krčmě nebo v tanci ženu
 posazují ulíčenú,
 anať obočie vztahuje,
 280 závojíka popravuje,
 sukničku svú ztkaničivši
 a karnáček užlutivši,
 k tomu do pat zpodlinivši

trha K. — ⁹⁾ podtrha K. — ¹⁰⁾ Zawoyka K. — ¹¹⁾ zetka-
 nyczkuge K. — ¹²⁾ Karnaczek swoy zlutywšy K.

- Apodlynky ¹⁾ zhedwadnywŷy.
 10 nozik | mŷeczek ²⁾ czudny paffecz.
 vpiefnech | gegie gafny hlaffecz.
 To widucze mno|zy blazny.
 Neymagyce bozie kazny. ³⁾ |
 Slyŷŷyece ŷlowczye wyborna.
 Geŷto ⁴⁾ | ŷye gym zdiegy ⁵⁾ dworna.
 15 welmŷ mŷ|le ⁶⁾ uŷmyewanye.
 Alaŷkawe gŷch wz|hledanye.
 Letie iako naotrrzn kn̄y |
 nalit ibude ⁷⁾ horze gym.
 Anot gie dya|bel potrhne.
 I ŷponozku upeklo wtr|hne.
 100^b Sbozny ktoz tak ŷmyŷem || wladne.
 Ze wtake ŷietŷ neupadne |
 Aktoz ŷye take wywali. ⁸⁾
 ztiech ŷietŷ | ten ⁹⁾ boha chwali
 Tiech chitroŷtŷ mno|ho gmagy. ¹⁰⁾
 5 zeny. gymyz przyema|hagy
 Ty lidi genz gmagy doŷtŷ
 Sy|ly iczŷtŷ ymudroŷtŷ.
 Any gŷu przye|mohly czŷneho.
 Krale dawida ¹²⁾ mocz|neho.
 Salomona priemudreho.
 a|ŷamŷona przyeŷylneho.
 10 Znamenayte | take toho.
 Czŷnych geŷt zen take ¹³⁾ | priemnoho

¹⁾ Spodlynku K. — ²⁾ myeŷecz K. — ³⁾ bazny K. —
⁴⁾ Ageŷto K. — ⁵⁾ zdye K. — ⁶⁾ tyche K. — ⁷⁾ i vyne-
 cháno v K. — ⁸⁾ wywały znych K. — ⁹⁾ Ten take K. —

a podlinky zhedvá(b)nivši,
 285 nožík, mēšček, cudný pasec,
 v piesn(ě)ch jeje jasný hlasec.
 To vidúce mnozí blázni,
 nejmaíce božie kázni,
 slyšiece slovce výborná,
 290 ježto sě jim zdějí dvorná,
 velmi milé usmievánie
 a laskavé jich vzhledánie,
 letie jako na otrzň k nim;
 nalit i bude hoře jim,
 295 anoť je ďábel potrhne
 i s ponožkú v peklo vtrhne.
 Sbožný, ktož tak smyslem vládne,
 že v také sieti neupadne;
 a ktož sě také vyvalí
 300 z těch sietí, ten Boha chválí.
 Těch chytrostí mnoho jmají
 ženy, jimiž přemáhají
 ty lidi, jenž jmají dosti
 síly i čsti i múdrosti;
 305 any jsú přemohly čsného
 krále, Davida mocného,
 Šalomona přemúdrého
 a Samsona přesilného
 Znamenajte také toho:
 310 Čsných jest žen také přemnoho,

¹⁰⁾ vmyegy K. — ¹¹⁾ Verše 303 a 304 vynechány v K. —

¹²⁾ Dawida krále K. — ¹³⁾ zen take geft K.

- ztiechtot gaz gye | wykładagy.¹⁾
 Aonych nycz²⁾ nefklada|gy.
 Kromie otiech³⁾ gesto tbagyu |
 Otielu duffy⁴⁾ netbagy.
 15 Tielo kra|nye odiewagy.
 affwu duffy ob|nazıgy.
 Ti iako ieden blazn czy|nye
 Genz odiel⁵⁾ wdrahe odienye |
 Swoy kon obnazyw swu kozi.
 Io|diel gyu wezlu⁶⁾ rohozy.
 101* Igiel byl || kkralowym hodom.
 Iwgiel tak⁷⁾ ne|czfnye wyeho dom.
 Kral ieho kazal⁸⁾ | wyhnati.
 affto kygiowych ran da|ti.
 Takez syn bozy uczyny.
 5 Ktoz fye | takey⁹⁾ dowyny
 ze fnymy¹⁰⁾ uczyny roz|wod.
 Kaza^o gie¹¹⁾ wyhnati zfwych | hod.
 Slyfte iesto fye liczite.
 By | wtom¹²⁾ hrziech byl wy nemnyte.
 Kdiz | take spychu kemfy gdu.
 10 swieczsym | hrziechem otnye przıdu.
 Tak¹³⁾ gest | buoh laskaw natake.
 Gesto sie li|czie nawfake.
 prawie iako nary|tierzie.
 kral iemuz to dobrze wie|rze.
 15 poyme gey uboy wnyekte|ry

¹⁾ Odtiechtot yaz gye wynymagy K. — ²⁾ Onych wyecze K. — ³⁾ Kromye tych K. — ⁴⁾ oduffy nycz K. — ⁵⁾ oblek K. — ⁶⁾ wzlu K. — ⁷⁾ byl K. — ⁸⁾ kaza K. —

z týchtoť jaz je vykládaji
 a o nich nic neskládaji,
 kromě o těch, ježto tbajú
 o tělu, duše netbajú;
 315 tělo krásně odievají
 a svú duši obnažijí.
 Ty jako jeden blázn činie,
 jenž oděl v drahé oděnie
 svůj kón, obnaživ svú kóži
 320 i oděl ju ve zlú rohoži,
 i jel byl k královým hodóm
 i vjel tak nečsně v jeho dóm;
 král jeho kázal vyhnati
 a sto kyjevých ran dáti.
 325 Takéž syn boží učiní,
 ktož se také(hož) doviní,
 že s nimi učiní rozvod,
 káž(e) je vyhnati z svých hod.
 Slyšte, ježto se líčíte,
 330 by v tom hříech byl, vý nemníte;
 když také s pýchú ke mši jdú,
 s věčším hříechem ot nie přídú.
 Tak jest Buoh laskav na také,
 ježto se líčie, na všaké,
 335 právě jako na rytieře
 král, jemužto dobře věře,
 pojme jej u boj v některý

⁹⁾ takez K. — ¹⁰⁾ inym K. — ¹¹⁾ geyg K. — ¹²⁾ wam K. —

¹³⁾ Takez K.

- azkuffygie ¹⁾) ieho wiery.
 an fye | przigma neprzatel swych. ²⁾)
 Awfta|wie ³⁾) kleynot gich.
 Izbie mu ⁴⁾) flech|ticziew mnoho.
 aiefcze ⁵⁾) chce wie|cze toho.
 Igde przedkral toho tagie ||
 101^b agefcze naffobie gmagie. ⁶⁾)
 wafnrok neb | twarz neprzatelfku.
 aproffye uneho | daru. ⁷⁾)
 Nezda my fye by gmu czo dal
 Sn|ad by fye wiecze rozhnywal.
 5 Ikazal | by ieho gietı.
 apotom gmu hlawu | ftietı
 Takez ty gesto fye liczie.
 wd|yablow fye wafnrok ⁸⁾) oblaczie.
 Poy|du mnohe ⁹⁾) przieluzugy.
 amnoho dus | zahubugy. ¹⁰⁾)
 Hubena zeno znamenay |
 10 adyablowsky twarzy ¹¹⁾) nechay.
 Kdyz | gmas ten waffnrok ¹²⁾) naffobie.
 wier|nye gmas buozy hnyew kfobie.
 Chcz|esli bozy milost gmyeti.
 Muffys dya|blow kleynot snyeti.
 15 Trzeti lid to pr|ziestupuye.
 Kazanye awhrziech wftu|puge.
 To yfu fwodnyczy fwodnyczye ¹³⁾) |

¹⁾ Awzkuffygge K. — ²⁾ neprzatelfkych K. —

³⁾ Awzftawye naffye K. — ⁴⁾ Yztepe gemu K. — ⁵⁾ Agy-
 ftye K. — ⁶⁾ Agyezdye magye naffobye K. — ⁷⁾ yproffyl
 nyektereho darku K. — ⁸⁾ wdyablowsky fye twarz K. —

a zkušije jeho viery,
 an sě přijma nepřátel svých
 340 a vstavě (na sě) klejnot jich,
 i zbie mu šlechticev mnoho
 a ješče chce více toho.
 I jde před král, toho taje,
 a ješče na sobě jmaje
 345 vafnrok neb tvář nepřátelskú .
 a prosie u neho daru.
 Nezdá mi sě, by j'mu co dal,
 snad by sě více rozhn(ě)val;
 i kázal by jeho jéti
 350 a potom j'mu hlavu stieti.
 Takéž ty, ježto sě lície,
 v ďáblóv sě vafnrok oblácie,
 pójdú, mnohé přeluzují
 a mnoho duš zahubují.
 355 Hubená ženo! znamenaj
 a ďáblový tváři nechaj;
 když j máš ten vafnrok na sobě,
 věrně j máš buoží hněv k sobě.
 Chceš-li boží milost jmieti,
 360 musíš ďáblóv klejnot snieti.
 Třetí lid to přestupuje
 kázanie a v hříech vstupuje:
 to jsú svodníci, svodnice,

⁹⁾ Podtam mnoho K. — ¹⁰⁾ Amnoh dušy zabygyegy K. —

¹¹⁾ Dyabluwy twarz K. — ¹²⁾ waffernok K. — ¹³⁾ afwod-
nyczye K.

- Giez czrt wneffe vpeklo nyczye.¹⁾
 Ty | gfu prawe zahradnyczye.²⁾
 wfiech dya|blow dobre fciepnyczye.³⁾
 102^a Bozie fcie|py wytrrhugy.
 adyablom gie⁴⁾ prie|fazugy.
 Ty gfu dyablowi mieffy. |
 Gymyz dyabel welmy fpiefy.
 Ohen | fmilftwa⁵⁾ rozdymati.
 5 amladym | zly przyklad dati.
 Ty gfu horfy⁶⁾ nez | kaczierzy.
 Doffwiedczilit kazdy | my wierzy.⁷⁾
 Kaczierz przida kdez | neznam gest.
 Dwie letie nebo trzy | tayen⁸⁾ gest.
 10 Atak wfkorzie mnoho | lidi(e)
 Kfwemu kaczierzftwu⁹⁾ newz|budy.
 Affwodnyczye dne prrweho |
 Inhed prziducz neb druheho.
 Knyek|terey¹⁰⁾ neb knyekteremu.
 Inhed ho | przywede kzlemu.
 15 Aprziducz¹¹⁾ knyek|terey pany(u).
 Siede sny(u) wyfe nez | zwany.¹²⁾
 Nebo przide flogierz nefucz |
 neb¹³⁾ zaponku prodawayucz
 Idie¹⁴⁾ | pany(u) racz fyem wfłati.
 Chzi(z)t | dobru kupí prodati.
 102^b Ayakz otlidi || otftupi.

¹⁾ wezme vpeklo vczye K. — ²⁾ prawy zahradnyczy K. — ³⁾ neb fczepownyczy K. — ⁴⁾ Awdyablów fad K. — ⁵⁾ smylstwo K. — ⁶⁾ horffe K. — ⁷⁾ Dofwyedczyt kazdyt my vwyerzy K. — ⁸⁾ *tayen* vynecháno v K. — ⁹⁾ kaczierz-

jež črt vnese v peklo nice.
 365 Ty jsú pravé zahradnice,
 všech ďáblóv dobré ščepnice;
 božie ščepy vytrhují
 a ďáblóm je přesazují.
 Ty jsú ďáblovi měši,
 370 jimiž ďábel velmi spěší
 oheň smilstva rozdýmati
 a mladým zlý příklad dáti.
 Ty jsú horší než kacieři,
 dosvědči-liť, každý mi věří:
 375 kacieř přída, kdež neznám jest,
 dvě lété nebo tři tajen jest,
 a tak v skoře mnoho lidí
 k svému kacieřstvu nevzbudí;
 a svodnice dne prvního
 380 inhed přídúc neb druhého
 k některej neb k některému,
 inhed ho přivede k zlému;
 a přídúc k některej paní,
 sěde s ní výše než zvaný;
 385 nebo přide, šlojěr nesúc
 neb záponku prodávajúc,
 i die: Paní, rač sěm vstáti,
 chciť dobrú kúpi prodati.
 A jakž ot lidí odstúpi,

ťwy K. — ¹⁰⁾ Verše 381 a 382 vynechány v K. — ¹¹⁾ Ta
 przygde K. — ¹²⁾ nez ťny wznamy K. — ¹³⁾ Anebo K. —
¹⁴⁾ Verše 387 a 388 vynechány v K.

- diege trrh ohrziesney¹⁾ kupí |
 Mnoho tie kunstow²⁾ vmiegy.
 Gy|mizto³⁾ hrziesny trrh diegi.
 Gefcze | onych wiedie⁴⁾ mnoho.
 5 anyczo⁵⁾ po|wiedie toho.
 Kak⁶⁾ gedna chytra | swodnyczye.
 Czynyecz⁷⁾ sye dobra | nunwyczye.
 Csznu wdowiczku⁸⁾ prze|ludila.
 Akezlemu gy wzbudila. |
 Tuto wdowu⁹⁾ mylowaffe.
 10 affwe | gey dary dawaffe.
 yeden gynoch | nezenati.
 awfbozie dosti bohaty |
 achtieffe¹⁰⁾ gy rad pogieti
 ynemozie|se prospieti.
 proto neb¹¹⁾ ta bieffe wdo|wa
 slibila czistotu znova.
 15 aon toho | newiedieffe.
 proto gy pogieti chtiefe |
 Kdyz przide ta¹²⁾ iedna chwile.
 ze sny | sedie¹³⁾ welmy myle.
 Mluwiw¹⁴⁾ flow | rozlicznych mnoho.
 wstaza¹⁵⁾ gie | podwieru toho.
 103^a Chczeli snym¹⁶⁾ vmā|zelstwie byti.
 Czy chce toho ynh|ed¹⁷⁾ zbití.
 Odpowiedie cziele¹⁸⁾ iemu |

¹⁾ ohrzyessnu K. — ²⁾ Mnohot tych skutkow K.,
 (ti)ech kunstow Zh. — ³⁾ Zeny gymyzto K. — ⁴⁾ wyecze
 K. — ⁵⁾ Awyecze K. — ⁶⁾ Kterak K. — ⁷⁾ Verš 396 vy-
 nechán v K. — ⁸⁾ wdowyczy K. — ⁹⁾ Tu wdowyczy K. —

- 390 děje trh o hřiešnej kúpi.
 Mnoho tě(ch) kunštóv umějí,
 jimižto hřiešný trh dějí.
 Ješče o nich vědě mnoho
 a n(ě)co povědě toho,
 395 kak jedna chytrá svodnice,
 činiec sě dobrá nunvice,
 čsnú vdovičku přelúdila
 a ke zlému ji vzbudila.
 Tuto vdovu milováše
 400 a své jej dary dáváše
 jeden jinoch neženatý
 a v zbožie dosti bohatý;
 a chtieše ji rád pojéti,
 i nemóžieše prospěti
 405 proto, neb ta bieše vdova
 slíbila čistotu z nova,
 a on toho nevědieše,
 proto ji pojéti chtieše.
 Když přide ta jedna chvíle,
 410 že s ní sědě velmi mile,
 mluviv slov rozličných mnoho,
 vztáza jé pod věrú toho,
 chce-li s ním v manželstvie býti
 či chce toho inhed zbýti?
 415 Odpovědě cele jemu:

¹⁰⁾ ychtyefe K. — ¹¹⁾ protoze Zh. a K. — ¹²⁾ przygyde K. — ¹³⁾ gyde K. — ¹⁴⁾ Mluví Zh. — ¹⁵⁾ ywztaza K. —
¹⁶⁾ Arzka chcesz semnu K. — ¹⁷⁾ chcesz yhned toho K.
¹⁸⁾ rzkuczý Zh. a K.

- Nechczy tobie ny gynemu.¹⁾
 Nebo²⁾ | sem flibila byti.
 5 wczistotie³⁾. az do|me smrti.
 Gynoch proto wsmu|tek vpade.
 bezmal⁴⁾ horzem neuf|wade.
 Igide ynhed precz otnye |
 welmy⁵⁾ truchlegie asmutnye |
 Ikdyz⁶⁾ ona baba ieho.
 10 vzrze tak | welmy smutneho.
 hned⁷⁾ fye wen | flowy uwaza
 Osmutczye yeho | otaza.
 Procz gest tak frrdczye | truchleho.⁸⁾
 Czoli fye gmu sta|lo zleho.⁹⁾
 15 vhany gy rozhnnyewa|w fye.¹⁰⁾
 Rzka zla babo opravuy | fye.¹¹⁾
 Czo pile mym smutkem¹²⁾ |
 wiedieti mrrzutey robie.¹³⁾
 Drzie|we nez on flowa¹⁴⁾ skona.
 Otpo|wiedie gemu¹⁵⁾ ona.
 103^b Mily synku || to dobrze wiesz.
 asfwemu przieteli | powiez.
 ze giezweny nemosz zbyti |
 Swych ran kdyz gie¹⁶⁾ bude krythi |
 przedlekarzem kromye tomu.
 5 po|moze ktoz zgiewi íemu.
 Takez teto | truchlofti.¹⁷⁾

¹⁾ aný komu Zh. — ²⁾ Neb K. — ³⁾ Wdowyczy K. — ⁴⁾ Ez mało K. — ⁵⁾ Awelmy K. — ⁶⁾ Akdyz K. — ⁷⁾ yhend K. — ⁸⁾ twe frdcze smutno K. — ⁹⁾ gemu zleho wztrhlo K. — ¹⁰⁾ gy gynoch rozlycznye K. — ¹¹⁾ oprav

Nechci tobě ni jinému,
 nebo sem slíbila býti
 v čistotě až do mé smrti.
 Jinoch proto v smutek vpade,
 420 bez mál hořem neusvade;
 i jide inhed preč ot nie,
 velmi truchleje a smutně.
 I když ona baba jeho
 uzře tak velmi smutného,
 425 hned se veň slovy uváza,
 o smutce jeho otáza:
 proč jest tak srdce truchlého,
 co-li se j'mu stalo zlého.
 Uhani ji, rozhněvav se,
 430 řka: Zlá babo! opravuj se,
 co pšle mým smutkem (tobě)
 věděti mrzutej robě?
 Dřieve než on slova skona,
 odpovědě jemu ona:
 435 Milý synku! to dobře věz
 a svému přieteli pověz,
 že jézvený nemož zbýti
 svých ran, když je bude krýti
 před lékařem; kromě tomu
 440 pomóže, ktož zjeví jemu.
 Takéž této (tvé) truchlosti

fye K. — ¹²⁾ Czot... smutkem tobye K. — ¹³⁾ babie Zh.,
 tak hubeney babye K. — ¹⁴⁾ fwyh flow K. — ¹⁵⁾ Az gemu
 odpowyedye K. — ¹⁶⁾ gych K. — ¹⁷⁾ tve truchlostý Zh. K.

- Snad tebe nykte¹⁾ nezpro|fti.
 Acz gie²⁾ nyekomu nepowies.
 ye|fto naffwem firdeczku³⁾ wies
 Gy|noch babie odpowiedie.
 10 Tys mu|dra zena to wiedie.
 aprotoz⁴⁾ gaz | matko tobie
 powiedie⁵⁾ prawdu | ofsobie.
 acz chcesz mne wtom ne|pronefti.⁶⁾
 azte truchlofti wywestí |
 Synku nemefkagie⁷⁾ powiez.
 15 po|mohuti⁸⁾. to dobrze wiez.
 Geft mat|ko zde wdowa tato.
 Shibil bych | to zawfe zlato.
 Bych mohl toho⁹⁾ | dogiti
 Bych yu mohl¹⁰⁾ sobie pogietí |
 Tu sem dawno pogieti chtiel
 104* Awtom sem nycze neprospiel.
 Da|wal sem giej darow mnoho
 Igeft¹¹⁾ | my ziel welmy toho.
 Zet geft mnu | gyz pohrdiela.¹²⁾
 Icziele¹³⁾ odpowiediela |
 5 weczye baba mnye wiecz¹⁴⁾ nelay |
 Mily fynku akolacz day.¹⁵⁾
 wkrat|kem czaffu przides ktomu.¹⁶⁾
 budes¹⁷⁾ | wolen wyegie domu.
 ach¹⁸⁾ by fye | to mohlo ftati.

¹⁾ nýkte tebe Zh. — ²⁾ gie vynecháno v K. —
³⁾ frdczy K. — ⁴⁾ aproto K. — ⁵⁾ powyedam K. — ⁶⁾ Acz
 mne o nechcesz pronefty K. — ⁷⁾ nemefkay K. — ⁸⁾ Po-
 mohut K. — ⁹⁾ Acz bich mohl toho K. — ¹⁰⁾ mohl gy

snad tebe nikte nezprostí,
 ač já někomu nepovieš,
 ježto na svém srdéčku vieš.
 445 Jinoch babě odpovédě:
 Tys múdrá žena, to vědě;
 a protož jaz matko tobě
 povédě pravdu o sobě,
 ač chceš mne v tom nepronésti
 450 a z té truchlosti vyvésti.
 Synku! nemeškaje pověz,
 pomohu ti, to dobře věz.
 Jest, matko, zde vdova tato;
 slíbil bych to za vše zlato,
 455 bych mohl toho dojíti,
 bych ju mohl sobě pojéti.
 Tu sem dávno pojéti chtěl
 a v tom sem niče neprospěl;
 dával sem jej daróv mnoho
 460 i jest mi žel velmi toho,
 žeť jest mnú již pohrděla
 i cele odpovéděla.
 Vece baba: Mně viec nelaj,
 milý synku, a koláč daj;
 465 v krátkém času přideš k tomu,
 budeš volen v jeje domu.
 Ach, by se to mohlo státi,

K. — ¹¹⁾ Geſt K. — ¹²⁾ Ta mnu geſt gyz pohrdala K. —
¹³⁾ Aczyele my K. — ¹⁴⁾ ſynku wyecze K. — ¹⁵⁾ my dayg
 K. — ¹⁶⁾ ktomu przygdes K. — ¹⁷⁾ Ze budes K. — ¹⁸⁾ Acz K.

- 10 Chtieltbych dobry | kolacz datí.
 Gedno bud weseł sy|nu¹⁾ moy.
 Gyz iako snyu gmas | swoy pokoy.
 I pocze baba mysliti |
 Kakby mohla prziluditi.²⁾
 Tu czstnu | wdomu³⁾ gesto bieffe.
 15 wśwem czstnē | wdowstwie iwzdy chtieffe.⁴⁾
 I gmie|gieffe psa⁵⁾ maleho.
 Ta baba wel|my dworneho.
 Toho zatrzy dny | nekrrmy.
 Az by ten psyk laczen | welmy.⁶⁾
 104^b potom shorczyczy sinye||sywfy.
 Chleba a psa⁷⁾ nakrmywfy |
 Igide stiem psykem kdwowie.
 Na|lezfy tu chitrost sobie.
 Ta panyu⁸⁾ | mnyecz naboznyczku
 5 przigye | myle tu swodnyczku.⁹⁾
 akdyz po|spolu¹⁰⁾ sediesta
 Rozliczna flowa | mluwiešta.
 akdyz psyka uzrze | toho.
 ta pany ano gmu¹¹⁾ mōho |
 zgeho oczy flez teczieffe.
 10 Ta paní | ktey babie¹²⁾ dieffe.
 powiez my¹³⁾ ma | myla matko.
 Toto twe male scze|natko.
 procz placze iszli·mu teku |
 Takez yakz fame¹⁴⁾ człowieku.

¹⁾ synku K. — ²⁾ przeludyty K. — ³⁾ Tu przye-
 czstnu pany K. — ⁴⁾ Czstnye wśwem wdowstwy gyez gy-
 noch chtyeffe K. — ⁵⁾ psyka K. — ⁶⁾ Verš 478 vynechán

chtěť bych dobrý koláč dáti!
 Jedno buď vesel, synu můj,
 470 již jako s ňú jmáš svůj pokoj!
 I poče baba mysliti,
 kak by mohla př(e)lúdit
 tu čsnú vdo(v)u, ježto bieše
 v svém čsném vdovstvie i vždy chtieše.
 475 I jmějěše psa malého
 ta baba, velmi dvorného;
 toho za tři dni nekrmi,
 až by ten psík lačen velmi.
 Potom s horčicí smiesivši
 480 chleba a psa nakrmivši
 i jide s tiem psíkem k (vd)ově,
 nalezši tu chytrošť sobě.
 Ta paňu mniec nábožničku,
 přije mile tu svodničku.
 485 A když pospolu sědiesta,
 rozličná slova mluviesta;
 a když psíka uzře toho
 ta paní, ano j'mu m(n)oho
 z jeho očí slez tečieše,
 490 ta paní k tej babě dieše:
 Pověz mi, má milá matko,
 toto tvé malé ščeňátko
 proč pláče i s(lz)y mu tekú
 takéž, jakž sam(u) člověku?

v K. — 7) Chleb pŕyka K. — 8) pany K. — 9) wdowyczku
 K. — 10) ŕpolu K. — 11) gemu K. — 12) tey wdowy K. —
 13) *my* vynecháno v K. — 14) jako ŕamemu K.

vde|rzy¹⁾ fye uprrfy fylnye
 15 Izaplaka | baba pílnye.²⁾
 arzkuczy³⁾ ma dczer|ko myla.
 nikdys toho neflycha|la.
 Kaka fye hrziesnyczy pakoft |
 mnye nynie stala ızaloft.
 Giez|tot nesmyegy zgiewiti⁴⁾
 20 Any pro|hanbu prawiti.⁵⁾
 105* Toho⁶⁾ zehnay le|hagucz.
 myla dczerko iwftawa|gucz.
 At⁷⁾ fye nestane wtwem ro|die.
 Nechtiey⁸⁾ y wrahu tey f|kodie |
 By chtie|la dczy zatagiti.
 5 Chtie|lat bych to powiedieti.
 Mila mat|ko praw bezpiecznye.
 Chczut toho | tagiti⁹⁾ wiecznye.
 yazt¹⁰⁾ sem mylu | dczerku gmyela.
 Ta my gest ny|nye opfiela.
 10 Toto przedemnu¹¹⁾ scze natko
 Gest to prawe me¹²⁾ dietat ko.
 Stalo fye tak ma dczy my|la.
 Kdyz sem yaz wfwem kragy | byla.
 Byla sem bohata zena.
 A|wtom¹³⁾ kragy nadewfye czfna¹⁴⁾ |
 15 Gmyela sem dczerz welmy kra|ffnu.
 Kewfemu dosti¹⁵⁾ wieh|lafnu |
 Ta gest fweho muzye gmiela |

¹⁾ Yuderzy K. — ²⁾ Zaplaka baba welmy pyłnye K. —

³⁾ Rzkucz K. — ⁴⁾ Gesto nesłuffye prawyty K. — ⁵⁾ zgye-
 wyty K. — ⁶⁾ Toho fye K. — ⁷⁾ An K. — ⁸⁾ Neprzyegyt

495 Udeři se v prsy silně
 i zaplaka baba pilně
 a řkúci: Má dcerko milá,
 nikdy toho neslýchala,
 kaká se hříšnici pakost
 500 mně nyní stala i žalost,
 jéžtoť nesměji zjeviti
 ani pro hanbu praviti.
 Toho (se) žehnaj léhajúc,
 milá dcerko, i vstávajúc,
 505 ať se nestane v tvém rodě;
 nechtěj i vrahu tej škodě.
 By chtěla, dci, zatajiti,
 chtělať bych to pověděti.
 Milá matko, prav bezpečně,
 510 chcuť toho tajiti věčně.
 Jaz sem milú dcerku jměla,
 ta mi jest nyní opsěla:
 toto přede mnú sčěnátko
 jest to pravé mé děfátko.
 515 Stalo se tak, má dci milá!
 Když sem jaz v svém kraji byla,
 byla sem bohatá žena
 a v tom kraji nade vše čsná;
 jměla sem dceř velmi krásnú,
 520 ke všemu dosti věhlasnú.
 Ta jest svého muže jměla,

K. — ⁹⁾ to zatagyty K. — ¹⁰⁾ Ya K. — ¹¹⁾ przyednama
 K. — ¹²⁾ To geft me prawe K. — ¹³⁾ Wtom K. —
¹⁴⁾ czścena K. — ¹⁵⁾ doystoyu ny K.

- potom ponem owdowiela.
 ap|kraffu iproffbozie.
- 20 Snubiechu | gie mnozy muzie.
 105^b Mezi tiemy ¹⁾ | geden bieffe.
 yenz dobre przately | gmieffe. ²⁾
 Ten gy naywiecze milo|wal. ³⁾
 Mnoho dobrich darow dawal ⁴⁾ |
 To fye nyekolik let ⁵⁾ dalo.
 5 az fye | kako horze ⁶⁾ stalo
 Kdyz fye gynoch | nadiegieffe.
 By gy poyal cziele | mnyeffe.
 ana ⁷⁾ nemudra blaznyczye |
 Chtieczy ⁸⁾ byti czfna wdowiczye |
 Odpowiedie rzkuczy iemu.
 10 Nech|czy tobie any komu. ⁹⁾
 An protu we|liku ¹⁰⁾ miloft.
 yesto knyey gmiel | wftupil wtruchloft. ¹¹⁾
 Ztruchlofti | wnemocz vpadl byl. ¹²⁾
 Nemoczen | gla iduffye zbyl.
 15 aproto ¹³⁾ buoh nad ny pomftil.
 ze gy wepfy twarz | promyenyl. ¹⁴⁾
 y gma tiem pfem | wezdy byti.
 Nykdy ¹⁵⁾ nemohuczy | zbyti.
 Mila dczy fboznyt fye kazy ¹⁶⁾ |
 Hubenymy afkodu ¹⁷⁾ czuzy.
 106^a zda || gmas kteru fwu rodzczku.

¹⁾ tyem K. — ²⁾ gmyegyeffe K. — ³⁾ naywyecz mylowaffe K. — ⁴⁾ Adrahe gyey dary dauaffe K. — ⁵⁾ czasow K. — ⁶⁾ tako hroznye K. — ⁷⁾ Ona K. — ⁸⁾ Chtyecz K. — ⁹⁾ Nechczyt tobye nykteremu K. — ¹⁰⁾ weliku vy-

potom po nem ovdověla;
 a pro krásu i pro zbožie
 snúbiechu jé mnozí muži.
 525 Mezi těmi jeden bieše,
 jenž dobré přátely jmieše;
 ten ji najviece miloval,
 mnoho dobrých darów dával.
 To se několik let dalo,
 530 až se (t)ako hoře stalo:
 když se jinoch nadějéše,
 by ji pojal, cele mnieše;
 ana nemúdrá bláznice,
 chtieci býti čsná vdovice,
 535 odpovědě, řkúci jemu:
 Nechci tobě ani komu.
 An pro tu velikú milost,
 ježto k něj jměl, vstúpil v truchlost,
 z truchlosti v nemoc upadl byl,
 540 nemocen jsa i duše zbyl,
 a proto Buoh nad ní pomstil,
 že ji ve psí tvář proměnil;
 i jmá tiem psem vezdy býti,
 nikdy nemohúci zbýti.
 545 Milá dci, sbožníť se kází
 hubenými a škodú cuzí.
 Zda jmáš kterou svú rodičku

necháno v K. — ¹¹⁾ Verš 538 vynechán v K. — ¹²⁾ Az
 ztruchlochšty wnemocz wstupyl byl K. — ¹³⁾ Aprotoz
 K. — ¹⁴⁾ obratyl K. — ¹⁵⁾ Anykdy K. — ¹⁶⁾ sbozny sye
 kaze K. — ¹⁷⁾ hubenu yfkodu K.

- nebo | kteru przietelnyczku.
 Gesto¹⁾ skym | pomluwu gmyela.
 Agym potom | pohrdiela.
 5 Me dczerky zlu przihodu | wies.²⁾
 Akazdey gy taczney powies³⁾ |
 at sye nedopuści toho.
 Ostrziez boze | kazdu toho.
 Horze mnye maticzko⁴⁾ | myla.
 - yaz sem teze uczynyla.
 Czo⁵⁾ | my tomu horzy sdieti.
 10 Chtiel⁶⁾ mye | flechetny pogietí
 Gynoffye przatel | flechetnych.
 dofty bohatych idobrich⁷⁾ |
 wfakzt sem yaz to⁸⁾ uczynyla.
 Zet | sem onem nerodila.⁹⁾
 An mye tak | welmy mylowal.
 15 Adrahe my dary | dawal.
 Horze mnye¹⁰⁾ stobu dczy myla |
 Kak sy wtom zle uczynyla.
 prziz|rzy nahle sama kfobie.¹¹⁾
 tot ya razy | wiernye tobie.
 alye wtuz twarz ne|promyenys.¹²⁾
 Yako^{ma dcsy} gizto wydys ||
 106^b Kak my matko byti tomu.
 yaz hanbu | newzmluwi knemu.
 By to promie | uczynyla.¹³⁾
 Knemu sye omnye wzmlu|wila.

¹⁾ Gesto by K. — ²⁾ wyez K. — ³⁾ take powyez K. — ⁴⁾ matko K. — ⁵⁾ Czoż K. — ⁶⁾ Chtyelt K. — ⁷⁾ ymudrych K. — ⁸⁾ Awfak sem yaz toho K. — ⁹⁾ Ze

nebo kterou přietelničku,
 ježto s kým pomluvu jměla
 550 a jím potom pohrděla;
 mé dcerky zlu příhodu vieš
 a každej ji tacej povieš,
 ať se nedopustí toho.
 Ostřez, Bože, každú toho!
 555 Hoře mně, matičko milá,
 jaz sem téže učinila!
 Co mi tomu hoři sdieti?
 Chtěl mě šlechetný pojéti
 jinoše přátel šlechetných,
 560 dosti bohatých i dobrých;
 všakžť sem jaz to učinila,
 žeť sem o nem nerodila,
 an mě tak velmi miloval
 a drahé mi dary dával.
 565 Hoře mně s tobú, dci milá,
 kak si v tom zle učinila!
 Přizři náhle sama k sobě;
 toť já razi věrně tobě,
 a(ť) se v túž tvář neproměníš,
 570 jako (má dci), jižto vidíš.
 Kak mi, matko, býti tomu,
 jaz hanbú nevzmluvi k nemu!
 By to pro mě učinila,
 k nemu se o mně vzmluvila,

fem fem gym pohrdyela K. — ¹⁰⁾ Czo horze my K. —

¹¹⁾ offobye K. — ¹²⁾ neobratís K. — ¹³⁾ ty K.

- Chtielat bych ¹⁾ dar dobry ²⁾ datı.
 5 ka|k^ky ³⁾ by smyela kazatı.
 , neznagy ho ⁴⁾ baba | weczye
 Gieliz gıey wierdunk obie|czye.
 Toliz teprw baba sedsy.
 Zıfka | kolacz nagynoffy.
 Tak baba lftıwy|my flowy.
 Otgynocha i otwdowy |
 10 wzemsy dary ⁵⁾ tu czınu wdowu.
 vczy|ny ⁶⁾ khrziechu hotowu.
 aprotoz ⁷⁾ kaz|da swodnycze.
 wiecze ⁸⁾ geft nez wra|zedlnycze.
 Ze dwie duffy. atrzetı fwu |
 Zabıgie moczyu dyablowu |

 15 edme geft kazanye bozye |
 Nekradte czuzeho sbozye.
 Troy | lıd toto ⁹⁾ przıestupuye.
 Gymz sobie | peklo kupuge.
 prwy genz czuze | otgyma. ¹⁰⁾
 107ª Toho czrt ¹¹⁾ upeklo pogy||ma. ¹²⁾
 Ten fye zly lıd welmy rozmohl |
 Bezmale wfę dobre przıemohl |
 Zla knyezata ızle ¹³⁾ hrabie.
 wowody | y zle lankrabie.
 5 wladıky kupczy y|chlapstwo. ¹⁴⁾

¹⁾ rada K. — ²⁾ *dobry* vynecháno v K. — ³⁾ *Kakyz* K. — ⁴⁾ *geho* K. — ⁵⁾ *dary* vynecháno v K. — ⁶⁾ *vczynny* gy K. — ⁷⁾ *Aprotoz baba* K. — ⁸⁾ *horšfy* K. — ⁹⁾ *to* K. —

- 575 chtělať bych dar dobrý dáti,
 kaký by směla kázati.
 Neznaji ho, baba vece.
 Jeliž jej věrdunk oběce,
 toliž teprv baba šedši,
 580 získa koláč na jinoši.
 Tak baba lstivými slovy
 ot jinocha i ot vdovy
 vzemši dary, tu čsnú vdovu
 učini k hříechu hotovu.
 585 A protož každá svodnice
 viece jest než vražedlnice,
 že dvě duši a třetí svú
 zabíjé mocú ďablovú.

(Sedmé kázanie.)

- (S)edmé jest kázanie božie:
 590 Nekraďte cuzého zbožie.
 Trój lid toto přestupuje,
 jímž sobě peklo kupuje.
 Prvý, jenž cuzé otjímá,
 toho črt v peklo pojímá.
 595 Ten sě zlý lid velmi rozmohl,
 bez mále vše dobré přemohl.
 Zlá kniežata i zlé hrabě,
 v(é)vody i zlé lankrabě,
 vládyky, kupci i chlapstvo,

¹⁰⁾ pyrwy gyz czyzye odgymagy K. — ¹¹⁾ czertye K. —
¹²⁾ pogymagy K. — ¹³⁾ yzly K. — ¹⁴⁾ Verš 599 vyne-
 chán v K.

Biskupi mnyšſy zakow|stwo.¹⁾
 zle gieptiſky krzizownyczy.²⁾
 ak|tomu zly kanownyczy.³⁾
 panoffyčye | ywladarzy.
 wywrzieny zpekla oha|rzy.
 wſychny⁴⁾ czuze otgymagy.
 10 ap|proto⁵⁾ tiezky hrziech gmagy.
 Knye|zata woyny plodiecze.⁶⁾
 achudynu | tiem hubiecze.
 plodie ſoffy ktomu⁷⁾ | bernye
 Zlodiegit gfu prawymt⁸⁾ | wiernye.
 Awladiky yeſcze wiecze |
 15 Kewſyem czrrtom ſpieſſe chtiecze |
 przedtiemy nycz neoſtane.
 yako | wohny otnych wzplane.
 Ny knyez | ny mnych any wdowa.
 By gmyeli | andieľka⁹⁾ ſlowa.
 107^b wſak¹⁰⁾ byti bez||ſweho¹¹⁾ ſbozie.
 pomſti toho matko | bozie.
 Ti gfu dobrze znamenali |
 Genz ſu przi dworzie¹²⁾ bywali
 Kak | knyezie ſwu miſſu zzieda.¹³⁾
 5 Ze | ſam gie malo pogieda.
 potom | poſle rytierzyem ſwym.
 Arytie|rzy panoffiem ſwym¹⁴⁾
 Apanoſie | lotrom dadie.
 Alotrzy ſye ony | ſwadie.

¹⁾ yzakowe K. — ²⁾ ykrzyzownyczy K. — ³⁾ puſten-
 nyczy K. — ⁴⁾ wſyczkny K. — ⁵⁾ Aztoho K. — ⁶⁾ Verš 607
 vynechán v K. — ⁷⁾ Místo *ktomu* psáno pouze *y* v K. —

600 biskupi, mniši, žákovstvo,
 zlé jeptišky, křižovníci,
 a k tomu zlí kanovníci,
 panošicie i vladaři,
 vyvrčení z pekla ohaři,
 605 všichni cuzé otjímají
 a (p)roto těžký hříech jmají.
 Kniežata vojny plodiece
 a chudinu tiem hubiece,
 plodie šosy, k tomu berně;
 610 zlodějiť jsú, pravímť věrně.
 A vládyky ješče více,
 ke všem črtóm spieše chtiece;
 před těmi nic neostane,
 jako v ohni ot nich vzplane;
 615 ni kněz ni mnich ani vdova,
 by jměli andělská slova.
 Však býti bez svého zbožie,
 pomsti toho, matko božie!
 Ti jsú dobře znamenali,
 620 jenž sú při dvoře bývali,
 kak knieže svú mísu zjédá,
 že sám je málo pojédá;
 potom pošle rytieřem svým
 a rytieři panošem svým,
 625 a panošie lotróm dadie
 a lotři se o ni svadie.

⁸⁾ prawyt K. — ⁹⁾ gmyela angyelska K. — ¹⁰⁾ Awfak K. —

¹¹⁾ bezewfo K. — ¹²⁾ Ktoz gfu wdworow przydworzye K. —

¹³⁾ gyeda K. — ¹⁴⁾ swym vynecháno v K.

- Takez krali aflechticy¹⁾ |
 10 wzdy²⁾ czynye fwey chudynyczy |
 nayprwe urok³⁾ wezmucze.
 apo|tom berny zzywucze.⁴⁾
 Beru fny|ch gyne pomocy.
 wladarzy⁵⁾ | ktomu zfwecy mocy. .
 15 Ktomu fo|czy ikucharzy.
 Lowczy pekarzy | bieharzy.⁶⁾
 Deru gie otwrrchu do|pat.
 atez⁷⁾ czyny fwym zly opat |
 Knyezata izakonnychy.⁸⁾
 108* gieptif||ky ikanownychy.⁹⁾
 Iwy pany zna|menayte.
 affwe chudyny nechay|te.
 Czoż nanych wiecze zadate |
 Nezli ulozene gmate.
 5 proti bohu | to¹⁰⁾ czynyte.
 affwu duffy tiem wi|nyte.¹¹⁾
 wizte kak gfte¹²⁾ fmyflem | hlupi.
 ze czynyte iako trupí. .
 Trup | zzieda czuze ufyle.¹³⁾
 libo malo li|bo wele.¹⁴⁾
 akdyz fie leto fkonawa |
 10 Tehdy fye zle trupom ftawa.
 ze | gie wczely wen wypudie.
 ffobu | bidliti nedadie¹⁵⁾

¹⁾ yflehtycky K. — ²⁾ wfudy K. — ³⁾ Naypyrwe
 berny K. — ⁴⁾ Drzyewe vroczech zgyedyecze K. — ⁵⁾ Awla-
 darzy K. — ⁶⁾ ybyeharzy K. — ⁷⁾ Tez K. — ⁸⁾ Byfkupy
 ykrzyzownychy K. — ⁹⁾ ypuftennychy K. — ¹⁰⁾ proty tomu

Takéž králi a šlechtici
 vždy činieovej chudinici:
 najprvé úrok vezmúce
 630 a potom berni zživúce,
 berú s nich jiné pomoci
 vladaři k tomu z své moci;
 k tomu soci i kuchaři,
 lovci, pekaři, běhaři
 635 derú je ot vrchu do pat;
 a též činí svým zlý opat.
 Kniežata i zákonníci,
 jeptišky i kanovníci,
 i vy páni, znamenajte
 640 a své chudiny nechajte!
 Což na nich viece žádáte,
 než-li uložené jmáte;
 proti Bohu to činíte
 a svú duši tiem viníte.
 645 Vizte, kak jste smyslem hlúpi,
 že činíte jako trúpi.
 Trúp zjédá cuzé úsilé
 libo málo libo vele;
 a když se léto skonává,
 650 tehdy se zle trúpóm stává,
 že je včely ven vypudie,
 s sobú bydliti nedadie.

K. — ¹¹⁾ Verše 639—644 následují v K. teprva za v. 650. — ¹²⁾ Wyšte take K. — ¹³⁾ Trup gye czyzye wšyle K.
¹⁴⁾ Lecz bud malo lecz bud wycze K. — ¹⁵⁾ Verše 651 a 652 vynechány v K.

- Niektery ¹⁾ pan | gmagie fweho. ²⁾
 Czŕneho ³⁾ kmetie | bohateho.
 15 Rad by ieho ſbozye | wydrziel
 By to ⁴⁾ iedno prohābu | ſmiel.
 Ifklada nezwynu ⁵⁾ wynu |
 ale zmierzy ⁶⁾ gmu diedynu.
 Idie | die chlape ⁷⁾ procz ſy to ſmyel ||
 108^b uczynití zes wiecze ⁸⁾ gmiel
 diedyny | nez gyny moy kmet. ⁹⁾
 day feſt hrziwen | bud ſtobu wet. ¹⁰⁾
 paklit ¹¹⁾ ſye lepe rozmyſli.
 Geſczet lepſy czyn(y) wymyſli
 5 Gym|ztot chlapa neochudi. ¹²⁾
 awſak dwa | woly wyludy. ¹³⁾
 yako byl yeden uczy|nyl. ¹⁴⁾
 wladika ze ¹⁵⁾ byl wyludil.
 dwa | woly ſhnyedym plaweho.
 vſſweho | kmetie dobreho.
 10 yehoz obwinyty | chtieſſe.
 Ale ſlicznye nemozieſſe |
 pozwaw ieho iednu kfobie
 Weczíe | kmeti radym ¹⁶⁾ tobie
 Ty gmas ſwe|ho doſti ſbozie.
 neb geſt ktomu wo|le bozie.
 15 Tys mdleho zywota człow|iek. ¹⁷⁾
 aproto geſt kratky twoy | wiek.

¹⁾ Anyektery K. — ²⁾ czŕneho K. — ³⁾ Sweho K. —

⁴⁾ to vynecháno v K. — ⁵⁾ yvczynyt znwyny K. —

⁶⁾ zmyrzyt K. — ⁷⁾ chlape vynecháno v K. — ⁸⁾ vczynyt
 geſt wyecz K. — ⁹⁾ dyedyný wyecz nez moy gyny kmet

Některý pán, jmaje svého
 čsného kmetě bohatého,
 655 rád by jeho zbožie vydřel,
 by to jedno pro hanbu směl.
 I skládá (z nevin) vinu,
 ale změří j'mu dědinu
 i (die): Chlape, proč si to směl
 660 učiniti, žes viece jměl
 dědiny než jiný mój kmet?
 Daj šest hřiven, buď s tobú vet!
 Pakliť sě lépe rozmyslí,
 ješčeť lepší čin vymyslí,
 665 jímžtoť chlapa neochudí,
 a však dva voly vylúdí.
 Jako byl jeden učinil
 vládyka, že byl vylúdil
 dva voly, s hnědým plavého,
 670 u svého kmetě dobrého,
 jehož obviniti chtieše,
 ale sličně nemožieše.
 Pozvav jeho jednu k sobě,
 vece: Kmeti, radím tobě,
 675 ty jmaš svého dosti zbožie,
 neb jest k tomu vóle božie.
 Tys mdlého života člověk
 a proto jest krátký tvój věk.

K. — ¹⁰⁾ y budet wet K. — ¹¹⁾ pakly K. — ¹²⁾ Gymzto
 chlapa neochuzy K. — ¹³⁾ wyluzy K. — ¹⁴⁾ Verš 667 vy-
 nechán v K. — ¹⁵⁾ gez K. — ¹⁶⁾ razy K. — ¹⁷⁾ Verš 677
 vynechán v K.

Rozday przatelom fwe fbo|zie.
 zaffyly aweymye bozie.
 Snad | fye one potom fwadie.¹⁾
 za twu duffy | nyczs²⁾ nedadie.
 109* weczye gmu³⁾ kmet || pane myly.
 yaz sem czlowiek yescze | czyly.
 az kdy budu mdlegy wzıwot |
 Tehdy rozdám fbozie ıfkot.
 Ba gm|iey chlape mu⁴⁾ radu.
 5 Ty gmas ze|nu yescze⁵⁾ mladu.
 acz ty fwe⁶⁾ fbozie | rozdielis.
 amnye ieho neoswiedczıs |
 Snadt fye uwiezicz⁷⁾ wtwe fbozye |
 Ineda nycs⁸⁾ weymye bozie.
 Ipoy|me fobe⁹⁾ mladeho.
 10 netbayucz fpafe|nye tweho.
 Mily pane toho mye | zbaw
 sem wfwem zıwotie¹⁰⁾ zdraw |
 Ty mnye chlape zte¹¹⁾ rady.
 mohl by | diekowati wfady.
 wiedie ze mas | wfmyfle wadu.
 15 Kdyz¹²⁾ zamietas ta|ku radu.
 Tot chczu uczynyti pa|na.¹³⁾
 wfak fye prziesmu¹⁴⁾ woli fta|ne.
 nayprwe dam zaffwu duffy |
 wknyezy modlitwu awemfy.¹⁵⁾ |
 Sweho fbozie trzetynu.

¹⁾ Verš 681 vynechán v K. — ²⁾ nycz K. — ³⁾ ge-
 mu K. — ⁴⁾ wtom mu K. — ⁵⁾ gescze zzenu K. — ⁶⁾ twe
 K. — ⁷⁾ Snad fye vwyerzy K. — ⁸⁾ Nedaducz nycz K. —

Rozdaj přátelóm své zboží
 680 za síly a ve jmě božie.
 Snadť se o ne potom svadie,
 za tvú duši ničs nedadie.
 Vece j'mu kmeť: Pane milý,
 jaz sem člověk ješče čilý;
 685 až kdy budu mdleji v život,
 tehdy rozdám zboží i skot.
 Ba jměj, chlape, mú radu;
 ty jmáš ženu ješče mladú:
 ač ty své zboží rozdělíš
 690 a mně jeho neosvědčíš,
 snadť se uviežíc v tvé zboží
 i nedá ničs ve jmě božie;
 i pojme sob(ě) mladého,
 netbajúc spasenie tvého.
 695 Milý pane, toho mě zbav;
 sem v svém životě (ješče) zdráv!
 Ty mně, chlape, z té rady
 mohl by děkovati všady;
 vědě, že máš v smysle vadu,
 700 když zamietáš takú radu.
 Toť chcu učiniti, pan(e),
 však se přes mú vóli stane.
 Najprvé dám za svú duši
 v kněží modlitvu a ve mši
 705 svého zboží třetinu,

9) Zena poyme muzye K. — 10) Gefczet sem wfwoy zywoť
 K. — 11) zteto K. — 12) Kdy K. — 13) pane K. — 14) po
 twey K. — 15) Knyezy vmodlytw ywmšsy K.

- 109^b aby za mu zawſy wynu.
 Klaskawemu hospo|dynu.
 wzdaſal ſwu modlitwu wie|rnu.
 Druhu czieſt zeno gmye¹⁾ ſobie |
 Tut²⁾ iaz otdawagy tobie
 5 Trzeti dam | przatelom chudym.
 to wſe pane | ſſwiedeczſtwym twym.³⁾
 Amne⁴⁾ chla|pe nezapomynay.
 Take mnye | nyecz⁵⁾ zdiela day.
 neymam pane | nycze⁶⁾ toho
 Rozdal malo y mnoho⁷⁾ |
 10 Kromye yeſcze dwa woly ymam. |
 Oba naoffierzie prodam.⁸⁾
 nawo|ſku anaprzikrowie.⁹⁾
 wnemzto | mie pohrzebu¹⁰⁾ wrowie.
 Geſcze mas | doſti hodyny.
 15 popros nato ſwe rody|ny.
 yeſto wies kto¹¹⁾ mylugy.
 atie kra|ſny¹²⁾ offierugy.
 Oprzikrowu¹³⁾ czo ſobie | ſtyſkas.
 aty udatnu¹⁴⁾ zenu gmas |
 yeſczet zetcze platna¹⁵⁾ wdomu.
 yeſtot | bude doſti ktomu.
 110^a Tu howiedczy : prowofk take.
 Chczy neprodaway¹⁶⁾ | nykake.
 nebt¹⁷⁾ geſcze dotoho czaffu. |

¹⁾ myey zeno K. — ²⁾ Tot K. — ³⁾ ſtwym ſwyede-
 ſtwym K. — ⁴⁾ Mne K. — ⁵⁾ my nyeczſo K. — ⁶⁾ wyecze
 K. — ⁷⁾ Rozdal ſem pane mnoho ymalo K. — ⁸⁾ Ta oba
 naofyeru chowam K. — ⁹⁾ yprzykrowye K. — ¹⁰⁾ polozye

- aby za mŕ za vŕi vinu
 k laskavému Hospodinu
 vzdával svú modlitvu vĕrnú;
 druhú čiesť, ženo, jmě(j) sobě,
 710 tuť jaz otdávaji tobě;
 třetí dám přátelóm chudým,
 to vše, pane, s svědectvím tvým.
 A mne, chlape, nezapomínaj,
 také mně něco z diela daj!
 715 Nej mám, pane, niče toho,
 rozdal (sem) málo i mnoho,
 kromě ješče dva voly jmám;
 oba na ofěře prodám,
 na vosku a na příkrově,
 720 v nemžto mě pohřebú v rově.
 Ješče máš dosti hodiny,
 popros na to své rodiny,
 ježto vieš, kto (tě) milují,
 a(ť) tě krásn(ě) ofěrují.
 725 O příkrovu co sobě stýskáš?
 a ty udatnú ženu jmáš,
 ješčeť zetče plátna v domu,
 ježtoť bude dosti k tomu.
 Tú hovědcí pro vosk také,
 730 chci, neprodávaj nikake;
 nebť ješče do toho času

K. — ¹¹⁾ kto tye K. — ¹²⁾ At tye dobrzye ycztnye K. —
¹³⁾ przykrowem K. — ¹⁴⁾ mlađu K. — ¹⁵⁾ platna otcze
 K. — ¹⁶⁾ neprodady K. — ¹⁷⁾ Nebo K.

woſku twe wczely nanefſu.
 Ta mníe | chlape woly otday.¹⁾
 5 agyne wſe ſbo|zie rozday.
 Budta twa woly pane | moy.
 Iazt²⁾ ſem bozy czlowiek atwoy³⁾ |
 Tot⁴⁾ pany dobrze vmyegy
 Svey | chudynye zle howiegy.⁵⁾
 nanye wí|nu nalezugy.
 10 agie gich ſbozye | zbawugy.
 Zlodiem⁶⁾ ho piſmo wzy|wa.
 Ktoz tak zle ſbozie dobywa |
 Ati genz wzakonye chodie.
 Gyz | take zlodieyſtwo plodie.
 Kdyzt⁷⁾ | zpowiedi poſluchagy.
 15 Akdyz poka|nye dawagy.
 Kradu otmaterze | diety
 vmaczechu welec⁸⁾ ſuffietí |
 Maczechu⁹⁾ wele ploditi.
 aſſwu | matku¹⁰⁾ zahubiti.
 Kazucze nak|azdy ſnatek.¹¹⁾
 110^b wſak kradu kníe|ziu¹²⁾ defatek.
 Geſcze kradu wiecze | toho.
 atiech geſt mnychow priemno|ho.
 Kdyſto koho zpowiedagy.
 aczye¹³⁾ | tainenſtwie zwiedagy
 5 Kdyz mnychu | die ktery derczye.
 aczuzeho ſbozie ber|czye.

¹⁾ day K. — ²⁾ ya K. — ³⁾ a vynecháno v K. —
⁴⁾ To K. — ⁵⁾ Aſwey chudynye nehowyegy K. — ⁶⁾ Zlo-
 dyegem K. — ⁷⁾ Kdyz K. — ⁸⁾ Avmaczechu wele K. —

vosku tvé včely nanesú:
 ta mně, chlape, voly otdaj
 a jiné vše zboží rozdaj.
 735 Budťa tvá voly, pane mój,
 jazť sem boží člověk a tvój!
 Toť páni dobře umějí,
 svej chudině zle hovějí,
 na ně vinu nalezují
 740 a je jich zboží zbavují.
 Zlodě(je)m ho písmo vzývá,
 ktož tak zle zboží dobývá.
 A ti, jenž v zákoně chodie,
 již také zlodějstvo plodie,
 745 kdyžť zpovědi poslouchají
 a když pokání dávají;
 kradú ot matere děti,
 v macechu veléc slušeti,
 macechu velé ploditi
 750 a svú matku zahubiti;
 kážúce na každý sňatek,
 však kradú kněžu desátek.
 Ješče kradú více toho,
 a těch jest mnichów přemnoho,
 755 kdyžto koho zpoviedají
 a čie tajenstvie zviedají.
 Když mnichu die který derce
 a cuzého zboží berce:

9) Swoy zakon K. — 10) Ageho farru K. — 11) nawfaky
 fwatek K. — 12) knyezy K. — 13) Agych K.

- Day my dobru radu ztoho
 ucz|ynyl sem zleho mnoho.
 Dessiet sem | kostelow ¹⁾ wybyl.
 Knyezy oblupil | iprzibil. ²⁾
 10 kradl sem przywedl ³⁾ iprzie|bigal.
 Zehl sem ⁴⁾ swu ruku wyb|yal. ⁵⁾
 Tot prawim otcziku myly. |
 Byl sem kewsiey cz zlosti czyly. |
 Byl gmyel diedyny fyroke. ⁶⁾
 nez|platil fye ⁷⁾ nykake.
 15 Czo ⁸⁾ sem otgy|mal newynnym.
 Iztrawil zle ⁹⁾ zy wotem swym.
 Bych chtiel wfec|nao ¹⁰⁾ nawratiti.
 Mussyl bych sdiet|my zebratí. ¹¹⁾
 111* Bych chtiel take wfie || platiti ¹²⁾
 Kto ¹³⁾ by gie mohl wfie wiedie|ti.
 proto zawse zawynenye.
 proffy | bratr day my ¹⁴⁾ pokanye.
 Nemohut | fye nycz ¹⁵⁾ postiti.
 5 any nakteru put | gití.
 Nayutrzny wftati ¹⁶⁾ nemohu |
 vczynyz ¹⁷⁾ czoz libo bohu.
 apaterziew | nerad piegy.
 agynych modlitw ¹⁸⁾ neumyegy.
 Snadno synku toho | zbudes.
 acz inne posluchati budes |

¹⁾ Cztery sem kostely K. — ²⁾ Krady. knyezy oblupil yprzebyl K. — ³⁾ przyelys K. — ⁴⁾ sem vynechano v K. — ⁵⁾ ywybyyal K. — ⁶⁾ Verš 767 vynechán v K. — ⁷⁾ bych fye K. — ⁸⁾ Czo K. — ⁹⁾ sem zle K. — ¹⁰⁾ Bycho

760 Daj mi dobrú radu z toho,
 učinil sem zlého mnoho:
 desť sem kostelov vybil,
 kněží oblúpil i př(e)bil,
 kradl sem (prieliš) i přebíjal,
 žehl sem, svú rukú vybíjal.
 765 Toť pravím, otčíku milý!
 byl sem ke vsej zlosti čilý;
 by(ch) jměl dědiny široké,
 nezplatil (bych) se nikake,
 co sem otjímal nevinným
 770 i ztrávil zle životem svým.
 Bych chtěl všechno navrátiti,
 musil bych s dětmi žebrati;
 bych chtěl také všem platiti,
 kto by je mohl vše věděti?
 775 Proto za vše zavin(ě)nie,
 proši, bratr, daj mi pokánie:
 nemohuť se nic postiti
 ani na kterou púť jíti;
 na jutřní vstáti nemohu,
 780 učiniž, což libo Bohu;
 a páteřev nerád pěji
 a jiných modlitv neuměji.
 Snadno, synku, toho zbudeš,
 ač mne poslúchatí budeš:

chtyel wfeczko K. — ¹¹⁾ zebrat gyty K. — ¹²⁾ Verš 773
 vynechán v K. — ¹³⁾ A kto K. — ¹⁴⁾ Prošly rowneh K. —
¹⁵⁾ *nycz* vynecháno v K. — ¹⁶⁾ Nagytrznýt wzstawaty
 K. — ¹⁷⁾ otzeny K. — ¹⁸⁾ modlytew K.

- 10 My gŕmy bratrze welmy chudy¹⁾ |
 Nam gynak nycz neprzychody.²⁾
 ied|no czoz wy³⁾ pomahate.
 Swu almuz|nu nam dawate.
 Zbawugy tye | hrziechu⁴⁾ toho.
 15 Czoz ſy kdy uczy|nyl wſeho.⁵⁾
 Day my zaty hrziechy | iednu.
 kmemu odienyczy⁶⁾ hrziw|nu.
 Takt⁷⁾ czynye zli zpowiedny|czy.
 Mnohych lidi przieludnyczy ||
 111^b wſwatem piſmye chtiece bludie.
 Krzy|wie nazpowiedi ſudie.
 Sylne⁸⁾ przie|lis zprawugycze
 Snadnye⁹⁾ hrziechow | zbawugicze.
 5 Czo¹⁰⁾ piſmo weli przigie|ti.
 Toho ſye nechtie drrzietí.
 Snad|nye. Zpowiednyczy znamenayte.
 do|bre przyklady wzymayte¹¹⁾
 wy ſye le|karzy wzywate.
 Hrzieſnych dus¹²⁾ to do|brzie znate.
 10 wizte¹³⁾ zet lekarz znemo|czy.
 Kdyz myſli wiernye¹⁴⁾ ſpomoczy |
 Gynako nemocz ſtudenu.
 agynak | nemocz czrwenu.
 Gynak wodne | tele leczy.¹⁵⁾
 agynako bolnyey¹⁶⁾ oczy |

1) chuda K. — 2) nycz przychody K. — 3) wy nam K. — 4) hrzycha K. — 5) Gehoz gſy vczynyl mnoho K. —
 6) odyewczy K. — 7) Kak K. — 8) Wkrczmye K. —

- 785 my jsmy bratřie velmi chudí,
 nám jinak nic nepřichodí,
 jedno což vy pomáháte,
 svú almužnu nám dáváte.
 Zbavuji tě hříechu toho,
 790 což si kdy učinil, všeho;
 daj mi za ty hříechy jednu
 k mému oděnici hřivnu.
 Takť činie zlí zpovědníci,
 mnohých lidí přeludníci:
 795 v svatém písmě chtěie blúdie,
 křivě na zpovědi súdie,
 silně přieliš zpravujíce,
 snadně hříechóv zbavujíce;
 co písmo velí přijéti,
 800 toho se nechtie držeti.
 Zpovědníci, znamenajte,
 dobré příklady vzímajte!
 Vy se lékaři vzýváte
 hříešných duš, to dobře znáte;
 805 vizte, žeť lékař, z nemoci
 když myslí věrně spomoci,
 jinako nemoc studenú
 a jinak nemoc črvenú,
 jinak vodné tele léčí
 810 a jinako bolněj oči;

⁹⁾ Snadno K. — ¹⁰⁾ Czož K. — ¹¹⁾ dawayte K. — ¹²⁾ duffy K. — ¹³⁾ Wyeztez K. — ¹⁴⁾ Kdyz chce moz ty K. — ¹⁵⁾ Verše 808 a 809 vynechány v K. — ¹⁶⁾ Agynak bo-lywye K.

Gyny trank kkazdey ¹⁾ nemeczy.
 15 Kdiz | myslí wiernye spomoczy
 Snad | by uczynyl uczynyl wieczny strast |
 By kladl nemocznemu tuz mašt |
 namdle neb nabolnyey oczy. ²⁾
 112* gizto || giezweneho leczy.
 Takez lekarzy ³⁾ du|chowny.
 daway upokany czyn | rowny.
 Kazde lidske zawynenye. ⁴⁾ |
 Chcze gmyeti rowne pokanye. |
 5 Kaz sye lakomym ⁵⁾ postiti.
 Neczyf|tym kaz czystu ⁶⁾ byti.
 Kaz zlodiegy | nawrati.
 azifweho kaz sczedru bití ⁷⁾ |
 Kazde lidske zawynenye.
 Chcze | gmieti rowne pokanye.
 10 Znamenay czot ⁸⁾ pisno prawi.
 Zet boh | tiech hrziechow nezbawi.
 Gieliz | bude wraczeno to. ⁹⁾
 Czoz gest bez|prawnye otgato. ¹⁰⁾
 aty sam dobrze | znamenay.
 15 Tento przyklad wiem | powieday. ¹¹⁾
 zet lekarz spomoczy ¹²⁾ ne|moz.
 Giezwenemu donydz wnem | noz.
 Gieliz bude nebo ¹³⁾ strziela
 wy|nata zgiezweneho tiela.

¹⁾ kazde K. — ²⁾ Verš 815 vynechán v K. — ³⁾ ty
 lekarz K. — ⁴⁾ V K. jest pořádek veršů tento: 818, 823,
 821, 822, 824, 825; verše 819 a 820 jsou vynechány. —
⁵⁾ lakomczy K. — ⁶⁾ Neczyfitemu kaz czyfym K. — ⁷⁾ Smyl-

jiný trank k každej nem(o)ci,
 když myslí věrně spomoci.
 Snad by učinil věčší strast,
 by kladl nemocnému tůž masť
 815 na mdlé neb na bolněj oči,
 jížto jézveného léčí.
 Takéž, lékaři duchovní,
 dávaj v pokání čin rovný.
 Každé lidské zavin(ě)nie
 820 chce jmieti rovné pokánie:
 kaž sě lakomým postiti,
 nečistým kaž čistu býti;
 kaž zloději navráti(ti)
 a z svého kaž šcedru býti.
 825 Každé lidské zavin(ě)nie
 chce jmieti rovné pokánie.
 Znamenaj, coť písmo praví,
 žeť Bóh těch hřiechóv nezbaví,
 jeliž bude vráceno to,
 830 což jest bezprávně otjato.
 A ty sám dobře znamenaj,
 tento příklad všem poviedaj,
 žeť lékař spomoci nemóž
 jézvenému, donidž v nem nóž;
 835 jeliž bude nebo střela,
 vyňata z jézveného těla,

nykom kaz wczystotu wnyty K. — ⁸⁾ czoz K. — ⁹⁾ na-
 wraczeno K. — ¹⁰⁾ zayato K. — ¹¹⁾ wyedyety day K. —
¹²⁾ Ze lekarz pomocy K. — ¹³⁾ nuoz neb K.

- 112^b Toliz le|karz wfelikeho.
 Tak uleczy wfelikeho ¹⁾ |
 Takt ²⁾ krade mnych iknyez wfaky. ³⁾
 da|wayucz ⁴⁾ szcedre otpustky.
 Ktoz fye wye|ho paterz wlozy.
 5 Tomut ⁵⁾ tiffucz hrzie|chow flozy.
 alet bych welmy rad to|mu
 By fye tez stalo takemu.
 Zpowi|ednyku wfelikemu.
 yako kaplanu | yednomu.
 Genz zpowiedaw przeboy|nyka.
 mnohych lidy naffylnyka. |
 10 weczye chcesz fye hrziechow katí.
 Ch|czut dobru kupí prodátí. ⁶⁾
 Czoż gfy | ukradl zffwe mladostí.
 zbawugy | tie te wfye ⁷⁾ zlostí.
 Acz fy komu otyal ⁸⁾ | zlato.
 Day my yeden fylínk zato |
 15 Auwech ⁹⁾ knyeze chcey ¹⁰⁾ welmy rad. |
 Kromye nynye neymam nafnad |
 przid kemnye wles ¹¹⁾ upondielí |
 zdat mye dotud buoh nadielí
 113^a Tentí ¹²⁾ || fylínk chcey rad datí.
 atak fye wiecz | hrziechow katí.
 akdycz wles przigie|de | knemu.
 Ten filínk zaplatí ¹³⁾ ye|mu.

¹⁾ ranyeneho; mezi verši 838 a 839 nalezají se tyto dva verše: Takez mnych beznawraczenye - Neda praweho pokanye. K. — ²⁾ Tak K. — ³⁾ swyetfky K. — ⁴⁾ Dawagycze K. — ⁵⁾ Tomu K. — ⁶⁾ Chczyt prawe po-

toliž lékař všelikého
 tak uléčí (raněného).
 Takť krade mnich i kněz všaký,
 840 dávajúc šcedré otpustky;
 ktož se v jeho páteř vloží,
 tomuť tisúc hřiechów složí.
 Aleť bych velmi rád tomu,
 by se též stalo takému
 845 zpovědníku všelikému,
 jako kaplanu jednomu,
 jenž zpoviedav přebojníka,
 mnohých lidí násilníka,
 vece: Chceš se hřiechów káti,
 850 chcuť dobrú kúpi prodati:
 což jsi ukradl z své mladosti,
 zbavuji tě t(v)é všie zlosti;
 ač si komu otjal zlato,
 daj mi jeden šilink za to.
 855 Auvech, kněže, chci velmi rád,
 kromě nyní nejímám na snad;
 přid' ke mně v les u pondělí,
 zdať mě dotud Buoh nadělí,
 ten ti šilink chci rád dáti .
 860 a tak se viec hřiechów káti.
 A když v les přijede k nemu,
 ten šilink zaplati(v) jemu,

kanye daty K. — ⁷⁾ wŕye twe K. — ⁸⁾ vkradl komu K. —
⁹⁾ Auwe K. — ¹⁰⁾ *chczy* vynecháno v K. — ¹¹⁾ Przygyed
 kemnye K. — ¹²⁾ Tent K. — ¹³⁾ zaplatyw K.

weczye¹⁾ knyeze druhy wezmí |
 5 Silínk²⁾ atento kon day mí.
 atoto | fwe³⁾ rucho ktomu.
 Berziz fye pies⁴⁾ | kfwemu domu.
 Dalt fem zatento | hrziech wiecze.
 nez zawfye⁵⁾ praw|du mluwiecze.
 10 Daway wiecz⁶⁾ kníe|ze wiecz⁷⁾ mudrziegie.
 zahrziechy | lidem pokanye.
 wiezto knyeze | iboffaku.
 Krzizownyku ity zaku |
 Czož kdy⁸⁾ nalidech wyludis.
 Zlo|diey⁹⁾ gfy afmyslem bludis.
 15 Okup|czich take powiedie.
 Geſto ogich | zloſti wiedie
 Tí kradu take prze|mnoho.
 awſak gich newieſſye | ztoho.
 Tí gíž¹⁰⁾ ſukno prodawagí ||
 113^b Tí przieteſe ukradagy.
 vczynie kmo|tra znyekoho.¹¹⁾
 Rad by wydrziel ſbo|zie ieho.
 Kdíž fye ſnym utka umíe|ſtie.¹²⁾
 anebo wnyekteſey¹³⁾ czieſtye |
 5 Dobroytro¹⁴⁾ neb dobry den wzda |
 Kak fye gma nazdrawie zwie|da.¹⁵⁾
 Geſcze otieze ho¹⁶⁾ ſtogie.
 akak¹⁷⁾ | fye gma kmoſka¹⁸⁾ mogie.

¹⁾ Weczye ſylynk K. — ²⁾ *Silínk* vynechán v K. —

³⁾ *fwe* vynecháno v K. — ⁴⁾ precz K. — ⁵⁾ ze zawířý K. — ⁶⁾ Dawayz K. — ⁷⁾ *wiecz* vynecháno v K. — ⁸⁾ *kdy* vynecháno v K. — ⁹⁾ zlodyegem K. — ¹⁰⁾ genz K. —

vece: Kněže, druhý vezmi
 šilink, a tento kón daj mi
 865 a toto své rúcho k tomu;
 beřiž sě pěš k svému domu.
 Dalť sem za tento hřiech viece
 než za vše, pravdu mluviece.
 Dávaj, kněže, (viec) múdřeje
 870 za hřiechy lidem pokánie!
 Věz to, kněže i bosáku,
 křižovníku i ty žáku,
 což kdy na lidech vylúdiš,
 zloděj jsi a smyslem blúdiš.
 875 O kupcích také povědě,
 ježto o jich zlosti vědě:
 ti kradú také přemnoho
 a však jich nevěsie z toho.
 Ti, již sukno prodávají,
 880 ti přietele ukrádají.
 Učině kmotra z někoho,
 rád by vydřel zbožie jeho;
 když sě s ním utká u městě
 anebo v některěj cestě,
 885 dobrojtro neb dobrý den vzdá,
 kak sě jmá na zdravie, zviedá;
 ješče otieže ho stoje:
 A kak sě jmá kmoška moje?

¹¹⁾ Ty cynye K. — ¹²⁾ kde vmeštye K. — ¹³⁾ wnectereyz
 K. — ¹⁴⁾ Dobre gytro K. — ¹⁵⁾ sye wzepa K. — ¹⁶⁾ gyho
 K. — ¹⁷⁾ Kaaka K. — ¹⁸⁾ kmotra K.

- ayakz | ta ťlowa otmluwí¹⁾
 10 Inhed gmu ofuknye wzmluwí.²⁾
 Rzka kmotrze | kake³⁾ ťukno gmam.
 Trziebalit | at gehu prodam.
 Dawno nebyl | lepťy ťarlat.
 vmieťtie iakiz mam | brunat.⁴⁾
 • 15 Kropenyna prieťleche|tna.⁵⁾
 pruhatyna newidana⁶⁾
 Ta | welny krafnye odiewa.
 Te|mí ťťukny aťťplaťcz⁷⁾ zbywa |
 Tohu zbytka kupowachu.
 Of|mí⁸⁾ kroťťiew nedodawachu. ||
 114ª acz ťye kmotrze libi tobie.
 wezmy to | ťukencze ťobie
 Radiegy prieťeteli⁹⁾ ťwe|mu.
 Tobie kmotrze nez gynemu.
 tiech | ofťm kroťťiew chcey ťpuťtiti.
 5 znychz | my budes diekowati.
 Kmotr mníe | by tak ibylo to.¹⁰⁾
 Nemluwie nycz da|le zato.¹¹⁾
 wezme prieťedraho ťukno | zle.
 wierťie kmotru amnye dobre |
 Takot kraťu ťukennyczy.
 10 pohrze|chu bezmale wťiczczy.¹²⁾
 Czoť gyny | nekupí hadie.¹³⁾
 wtu kupi prieťtele | wťadie.¹⁴⁾

¹⁾ domlwuy K. — ²⁾ zmwuy K. — ³⁾ take K. —

⁴⁾ yaco mam abrwnat K. — ⁵⁾ kropenynu przyťlechetnu K. — ⁶⁾ Prwhatynu newydanu K. — ⁷⁾ Tey my plaťcz aťwknye K. — ⁸⁾ Omťy my K. — ⁹⁾ Radyegyt przyegy

A jakž ta slova otmluví,
 890 inhed j'mu o sukně vzmluví,
 řka: Kmotře, kaké sukno jmám!
 třeba-liť, ať jeho prodám;
 dávno nebyl lepší šarlat
 u městě, jakýž mám brunat:
 895 kropenina přešlechetná,
 pruhatina nevidaná,
 ta velmi krásně odievá,
 té mi s sukni a s plášč zbývá.
 Toho zbytku kupováchu,
 900 osmi krošev nedodáváchu.
 Ač se, kmotře, líbí tobě,
 vezmi to sukence sobě.
 Raději příteli svému,
 tobě, kmotře, než jinému
 905 těch osm krošev chci spustiti,
 z nichž mi budeš děkovati.
 Kmotr mně, by tak i bylo to,
 nemluvě nic dále za to,
 vezme předraho sukno zlé,
 910 věre kmotru a mně dobré.
 Takot kradú súkenníci
 po hříechu bez mále všicci;
 což jiní nekúpí, hadie,
 v tu kúpi přítele vsadie.

K. — ¹⁰⁾ by bylo to gyſto K. — ¹¹⁾ Verš 908 vynechán
 v K. — ¹²⁾ Verše 910—912 vynechány v K. — ¹³⁾ rady
 K. — ¹⁴⁾ On wtu kupy kupy kmotra wſady K.

- Tez czynye wfichny¹⁾ konfe|rzy.
 Koczownyczy y ownyerzy.
 Sczi|walnyczy y walcharzy.
 15 wfichny¹⁾ | kupczy ikramarzy.
 wierugycze | prziffahagy.
 Toto mi zato dawa|gy.
 Mnóho tak wyprziffahagy.²⁾ |
 aproto tiezky hrziech gmagy |
 Mlynarzy take znamenay.³⁾
 114^b Kdyz || Kdyz meles czuzeho nechay.
 Mnys by | nebyl zlodiey proto.
 vkradagie malo | czaſto.
 Mozes dobrze znamenati.
 we|mlynne gla to widať.⁴⁾
 5 Ze rzieka czy|ny ſye wodna.
 Czaſto gluczy lidem | ſkodna.⁵⁾
 Kdyz zmalych potoczkw⁶⁾ | bywa.
 wnychz⁷⁾ czlowiek czaſto⁸⁾ | oplywa.
 Tez⁹⁾ ty zly mlynarzy czy|nys.
 10 Zmalych hrziechow hrziech | ſhromazdis.
 aproten upekle poto|nes.
 acz ſye toho kati nechczes¹⁰⁾ |
 Kraiczy ſyekali wtemz kalu.
 ukra|da ſukna pomalu.
 Neotpuſti ny|komemu.
 Krade iprieteli¹¹⁾ ſwemu |

¹⁾ wfyczkny K. — ²⁾ take przyſſahagy K. — ³⁾ po-
 ſluchay. — ⁴⁾ wyedyety K. — ⁵⁾ Verſe 929 a 930 opakují
 ſe za verſem 932 v K. — ⁶⁾ potokow K. — ⁷⁾ wnych U. —

- 915 Též činie všichni konieři,
 ko(t)covníci i ovnieři,
 ščívalníci i valcháři,
 všichni kupci i kramáři;
 věrujíce přísahají,
 920 toto mi za to dávají,
 mnoho tak vypřisahají
 a proto těžký hřiech jmají.
 Mlynáři, také znamenaj:
 (když) meleš, cuzého nechaj.
 925 Mníš, by nebyl zloděj proto,
 ukrádaje málo často?
 Móžeš dobře znamenati,
 ve mlýně jsa, to vídati,
 že řeka činí se vodna,
 930 často jsúci lidem škodna,
 když z malých potóčkóv bývá,
 v nichž člověk často oplývá.
 Též ty, zlý mlynáři, činíš,
 z malých hřiechóv hřiech shromáždíš,
 935 a pro ten v pekle potoneš,
 ač se toho káti nechceš.
 Krajčí se kalí v témž kalu,
 ukrádá sukna po málu;
 neotpustí nikomému,
 940 krade i přieteli svému,

⁸⁾ *czasto* vynecháno v U. — ⁹⁾ *Czaſto tez U. Takez K.* —

¹⁰⁾ *Wnemz wyecznye tapaty budes K.* — ¹¹⁾ *yprzycetelczy K.*

- 15 jako ieden kraiczy bieffe.
 Kdiz | plašč swe zeny¹⁾ kragieffe.
 Nemohl | otrrpieti toho.
 vkrade ieho²⁾ nem|noho.
 To uzrziw syn otczy we|czye.
- 115* nekrad ten plašč kragies || matczye.³⁾
 Kraiczy gemu odpowiednie |
 To gaz synu⁴⁾ dobrze wiedie.
 Kro|mye propamiet czynym⁵⁾ to.
 abich | wesdy pomnyel nato.⁶⁾
- 5 To gaz p⁶⁾wym⁷⁾ kraiczy tobie.
 Nepomyślił | ofsobie.
 Smlynarzem upekle poto|nes
 wnemz⁸⁾ tapati wiecznye budes |
 acz sye toho neostawis.
 aczoz gfy | ukradł newratis.⁹⁾
- 10 Krrczmarz ma | tiech mnoho złoſti.
 Gymyz swey¹⁰⁾ duſſy pakosći.
 Sam krade ſdiewku í|szenu.
 Nedawagicz¹¹⁾ uprawu¹²⁾ mieru |
 Sweho pitie iaku¹³⁾ ſuffie¹⁴⁾
 proto | poyde¹⁵⁾ wkaźn gich duſſye.
- 15 ktomu | przigyma złodieyſtwo.
 przepuſzczie¹⁶⁾ | wſwem domu ſmyłſtwo.
 upoſtu¹⁷⁾ | wemnohy patek.¹⁸⁾
 wzdy¹⁹⁾ uneho | czrrtow²⁰⁾ ſnatek.²¹⁾

¹⁾ placz swey zenye K. — ²⁾ yukrade gyey K. —

³⁾ materzye K. — ⁴⁾ To ya ſyncu K. — ⁵⁾ czyny K. —

⁶⁾ Aby wesdy chynyl to K. — ⁷⁾ prawy K. — ⁸⁾ wnemzto K. — ⁹⁾ Verš 955 vynechán v K. — ¹⁰⁾ swe K. — ¹¹⁾ Ne-

jako jeden krajčí bieše,
 když plášč své ženy krájéše,
 nemohl otrpěti toho,
 ukrade jeho nemnoho.

945 To uzřev syn, otcí vece:
 Nekrad, ten plášč krájěš matce!
 Krajčí jemu odpovědě:
 To jaz, synu, dobře vědě;
 kromě pro paměť činím to,
 950 abych vezdy pomněl na to.
 To jaz pravím, krajčí, tobě:
 Nepomyslíš-li o sobě,
 s mlynářem v pekle potoneš,
 v nemž tápati věčně budeš,
 955 ač sě toho neostavíš
 a, což jsi ukradl, nevrátíš.

Krčmář má těch mnoho zlostí,
 jimiž svej duši pakostí:
 sám krade s děvkú i s ženú,
 960 nedávajíc v pravú mieru
 svého pitie, jakú slušie,
 proto pójde v kázň jich duše.
 K tomu přijímá zlodějstvo,
 přepúšćie v svém domu smilstvo;
 965 u postu, ve mnohý pátek,
 vždy u neho črtóv s(ň)atek

dawage K. — ¹²⁾ naprawu U. — ¹³⁾ jako U. — ¹⁴⁾ Verš
 961 vynechán v K. — ¹⁵⁾ wendu K. — ¹⁶⁾ prz(y)epuſtye
 U., przyepuſty K. — ¹⁷⁾ vpoſt(y)e U. a K. — ¹⁸⁾ ywemnohy
 fwatec K. — ¹⁹⁾ Wefdy K. — ²⁰⁾ czrtowy K. — ²¹⁾ fwatek U.

- Zlodiegiew 1przie|boynykow.¹⁾
 115^b zlych zen ízlych koſtecz|nykow.²⁾
 Netba nykda³⁾ naſſwaty czas |
 weſdy⁴⁾ gma ſopilczy ſwoy kwas |
 wzdy⁵⁾ pie ſnymy prziczitagi
 na|ſwatu mſy⁶⁾ nycz netbagie.
 5 Ora|cziew⁷⁾ take nemynu.
 Gmagy na|ſye hroznu⁸⁾ wynu.
 Swatokradczy | ſye wzywagy.
 ze deſſatka nedaw|agy.
 wiesz czlowiecie⁹⁾ czieſt deſata |
 Tweho ſbozie tat¹⁰⁾ geſt ſwata. |
 10 Gyztot geſt¹¹⁾ buoh zwolił ſobie. |
 Iprzikazał¹²⁾ wiernye tobie.
 aby da|wal ſluham bozym.
 acz chcesz by|ty wnebeſſiech ſnym.
 Nedaſli gie | tiezky hrziech gmaſ.
 15 aſſwatokr|adcem ſye wzywaſ.
 By kral czeſ|ſky nyekteremu.
 dawał kazde¹³⁾ | leto ſwemu
 paddeſſat hrzywen | czlowieku.
 Bral by gie uweł|ku¹⁴⁾ dieku.
 116^a aiemu piet rad by || dawał¹⁵⁾
 anebo¹⁶⁾ naieho czeſt wſka|dal.
 anam buoh prawdu mlu|wiece.
 dawa darmo¹⁷⁾ welym wie|cze.

¹⁾ y koſtecznykow **U.** a **K.** — ²⁾ przyeboyownykov **U.**, przyebodnykow **K.** — ³⁾ nykdy **K.** — ⁴⁾ wzdy **U.** —
⁵⁾ weſdy **K.** — ⁶⁾ naſwaty czas **U.** — ⁷⁾ Verſe 973—1014
nalezají se v K. před veršem 957. — ⁸⁾ naſoby hrzyeſſnw

zlodějov i přebójníkóv,
 zlých žen i zlých kostečníkóv.
 Netbá nikda na svatý čas,
 970 vezdy jmá s opilci svůj kvas;
 vždy pie s nimi, přičítaje,
 na svatú mši nic netbaje.

Oráčov také neminu,
 jmají na sě hroznú vinu:
 975 svatokrádci sě vzývají,
 že desátka nedávají.
 Věz, člověče: čiesť desátá
 tvého zboží — tať jest svata,
 jižtoť jest Buoh zvolil sobě
 980 i přikázal věrně tobě,
 aby dával slúhám božím,
 ač chceš býti v nebesiech s ním;
 nedáš-li já, těžký hřiech jmaš
 a svatokrádcem sě vzýváš.
 985 By král český některému
 dával každé léto svému
 padesát hřiven člověku,
 bral by je v velikú dieku
 a jemu pět rád by dával
 990 anebo na jeho česť vzk(l)ádal;
 a nám Buoh, pravdu mluviece,
 dává darmo velím více:

K. — ⁹⁾ cłowyczye ze K. — ¹⁰⁾ ta K. — ¹¹⁾ Gyftye gy
 K. — ¹²⁾ y pryczal gy K. — ¹³⁾ nakazde K. — ¹⁴⁾ sweliku
 K. — ¹⁵⁾ wydawal K. — ¹⁶⁾ aneb U. a K. — ¹⁷⁾ darow K.

Tielo duffy czest izdrawie.¹⁾
 5 kra|fu cznost²⁾ czest isbozie.³⁾
 Igyneho kto|mu mnoho.
 awlak my hrziefny|czy ztoho.
 nechczmy⁴⁾ wiernye | diekowatí.
 any deffatka dawatí |
 Chczetel⁵⁾ wiernye czstítí boha |
 10 Dawagte⁶⁾ malo zemnoha.⁷⁾
 Neniet | waffe⁸⁾ wfet gest⁹⁾ ieho.
 Czstietez | gey¹⁰⁾ sbozym ieho.
 Kterziz gey | budu¹¹⁾ chwalítí.
 azgeho sbozie gey | krzstítí.¹²⁾
 Tomut¹³⁾ sbozie nebesske da |
 15 wnomzto¹⁴⁾ nebude chud nykda |
 Swiedczy¹⁵⁾ to swaty lukas nam |
 zet tomu die hospodyn¹⁶⁾ sam. |
 wierny fluho gmyey¹⁷⁾ wessele |
 Dalt sem byl sbozye newele||¹⁸⁾
 116^b atos mnye¹⁹⁾ wedy poznawal.
 zes mu | czest wiernye²⁰⁾ wydawal.²¹⁾
 weydy | wfbozie²²⁾ sweho pana.
 Iwradoft | tat wiecznye²³⁾ dana.
 5 Mezy kowarzy | zlodiegiew.²⁴⁾
 Mnoho gest iswatokra|dczow.

1) yzbozye K. — 2) mocz U. a K. — 3) take yzdra-
 wye K. — 4) nechczeme U., Nechczemy K. — 5) chczesly
 U. a K. — 6) daway U. — 7) Daway gemu desatek znowa
 K. — 8) nasse U. — 9) ye K. — 10) Cztyz gye K. —
 11) Ktery gye bude K. — 12) gye czyty K. — 13) Tomu
 K. — 14) Wnyemzto U., wnemzto K. — 15) Swyedczyt

- 995 tělo, duši, česť i zdravie.
 krásu, cnosť, (moc) i zbožie
 i jiného k tomu mnoho;
 a však my hriešníci z toho
 nechcmy verně děkovati
 ani desátka dávati.
 1000 Chcete-l' verně čstíti Boha,
 dávajte málo ze mnoha;
 nenieť vaše, všet jest jeho,
 čstětež jej zbožím jeho.
 Kteríž jej budú chváliti
 a z jeho zbožie jej (č)stíti,
 1005 tomuť zbožie nebeské dá,
 v n(e)mžto nebude chud nikdá.
 Svědčí to svatý Lukáš nám,
 žeť tomu die Hospodin sám:
 Verný sluho! jměj veselé;
 1010 dalť sem byl zbožie nevele,
 a tos mně vezdy poznával,
 žes mú čiesť verně vydával;
 vejďť v zbožie svého pána
 i v radosť, tať věčně dána.
 1015 Mezi kovári zlodějev
 mnoho jest i svatokrádcov:

K. — ¹⁶⁾ Ze tobye hospodyn K. — ¹⁷⁾ me K. — ¹⁸⁾ Dal
 sem sbozye neuelike K. — ¹⁹⁾ my U., Wtom smy sye K. —
²⁰⁾ *wiernye* wynecháno v U. — ²¹⁾ Amu czyest desatu
 dawal K. — ²²⁾ welsbozye K. — ²³⁾ wyernye U., Wradoft
 ta gest wyrnye K. — ²⁴⁾ yzlodyeyow K.

Ti giz zlodiegiem hotugy¹⁾ |
 Kliczie kozie nohy²⁾ kugy.
 Nozye pi|ly iwiecz gynu.
 proto³⁾ zlodiegy po|hynu.⁴⁾
 10 Okostecznyczyech prawym⁵⁾ | wam.
 To moz kazdy wiedieti sam |
 Ze gmagy wfobie zlu wlohu.⁶⁾
 Mrr|zie wfiem lidem⁷⁾ ibohu.
 Ze wzdy | lzy aprziffahagy.⁸⁾
 Bohem affwatymy⁹⁾ spilegy.¹⁰⁾
 15 Druhy¹¹⁾ nepllny sedme ho.
 Kazanye yenz czo¹²⁾ czuzeho.
 nalez|na nechcze wratiti.
 proto moz duffy | ztratiti.¹³⁾
 Czoż gest nalezi acz newra|ti.¹⁴⁾
 any fye toho chce¹⁵⁾ kati.
 apakli | by wratiti¹⁶⁾ tbal.
 117* atoho genz ztra til neoptal.
 Gma to sprawem wfe | nachude.
 wloziti¹⁷⁾ neb iakz gmu | bude.
 Raditi zpowiednyk yeho¹⁸⁾ †
 Czo gmu¹⁹⁾ uczynyti ztoho.

1) Verš 1017 vynechán v K. — 2) Tlušte kuozye nohy gym K. — 3) Protoz K. — 4) zahynu K. — 5) prawi K. — 6) wfyemu lydu K. — 7) wlahu U. a K. — 8) crzyewe przyfahagy K. — 9) ageho swatymy K. — 10) Za veršem 1026 nalezaji se tyto verše v K.: Ktoz pomfy pye aneb snyeda - Platno gehu pz przyrozeny - y gehu dufy kšpa-feny - Neb ktoz przyedmfy rano snyeda - pokrm wczerafy zagyeda - Pronz caſto wnemocz vpadane - Ayako flama vſwadne — SEſtyt dar dawamt wyedyety - Aby fye gmyel

ti, již zlodějem hotují
klíče, kozie nohy kují,
nože, pily i věc jinú;
1020 proto zloději pohynú.

O kostečníciach pravím vám,
to můž každý věděti sám,
že jmají v sobě zlu vlohu;
mrzie všem lidem i Bohu,
1025 že vždy lží a přísahají,
Bohem a svatými spílejí.

Druhý neplní sedmého
kázanie, jenž co cuzého
nalezna, nechce vrátiti;
1030 proto můž duši ztratiti,
což jest nalezl, ač nevrátí,
ani se toho chce káti.
A pak-li by vrátiti tbal
a toho, jenž ztratil, neoptal;
1035 jmá to s právem vše na chudé
vložití, neb jakž j'mu bude
raditi zpovědník jeho,
co j'mu učiniti z toho.

napamyety - Pozbuda lenoſty wſye - Poſluchayz wkazdy
den niſſye - Lepſyt gedua zde ſlyſyety - Nez poſmrty ty-
ſycz gmyety - Mſſy zatwu dm dwſy pyely - Menſyt by od-
platu gmyely - Tot dawam gyeſte wyedyety - Na zzenw
ny naſwe dyety - Ne wbezpecyz ſye waznye - At by ty po-
mohly ſnaznye — ¹¹⁾ Mnozy K. — ¹²⁾ coz K. — ¹³⁾ zatra-
tyty K. — ¹⁴⁾ Coz nalezna newratyſſ K. — ¹⁵⁾ chceſſ K. —
¹⁶⁾ (Pak)ly by nawratyty K. — ¹⁷⁾ hotlozyty K. — ¹⁸⁾ geho
ktomu K. — ¹⁹⁾ gemv K.

- 5 Trzety | genz przigyma kradbu.
 Ten wey|de dopekla whanbu.
 Nebylo by | zlodiegikow.¹⁾
 By nobylo przigem|nykow.
- Ofmemu kazany zywy²⁾ |
 vczytie buoh nebud krzywy.³⁾
 10 Swie|dek nadruzczye naffweho.⁴⁾
 acz ch|czes zbyti czrrta zleho.
 Troy lid | toto prziestupuge.
 prrwy yenzto | potwrrzuye.⁵⁾
 zlu rziecz flyffaw⁶⁾ otinyekoho.
 15 anewieda prawie⁷⁾ to ho.
 Druhy gesto⁸⁾ sam powieda |
 Nieczo⁹⁾ zleho anewieda.
 Trzeti gez¹⁰⁾ | fwiedczy krzywemu.
 Atratye pra|wo prawemu.¹¹⁾
 Ten proto pekla | nezbude.
 117^b wnemzto wiecnye who||rzi bude¹²⁾

Toto kazanye deuante
 Czy|zie wieczy nezadayte.¹³⁾
 Troy lid fye | nedrrzy toho.¹⁴⁾
 prwy genzto hrozu | koho.¹⁵⁾

¹⁾ zlodyegyew K. — ²⁾ vczy K. — ³⁾ Boh rzka ne-
 bud krywym K. — ⁴⁾ Swyedkem nadrwzczye sweho K. —
⁵⁾ Atyem fwu dwfy ranyge K. — ⁶⁾ Zlw ryecz flyfye K. —
⁷⁾ cyele K. — ⁸⁾ genz K. — ⁹⁾ Nyeczto K. — ¹⁰⁾ Trzczy

1040 Třetí, jenž přijímá kradbu,
ten vejde do pekla v hanbu;
nebylo by zlodějíkův,
by n(e)bylo příjemníkův.

(Osmé kázanie.)

Osmému kázaní živý
učí tě Buoh: Nebuď křivý
1045 svědek na družce na svého,
ač chceš zbýti črta zlého.
Trój lid toto přestupuje:
Prvý, jenžto potvrzuje
zlú řeč, slyšav ot někoho
1050 a nevěda právě toho;
druhý, ježto sám poviedá
něco zlého a nevěda;
třetí, jež svědčí křivému
a tratě právo pravému;
1055 ten proto pekla nezbude,
v nemžto věčně v hoři bude.

(Deváté kázanie.)

Toto kázanie deváté:
Cizie věci nežádajte.
Trój lid se nedrží toho:
1060 Prvý, jenžto hrózú koho

genz K. — ¹¹⁾ Verš 1054 vynechán v K. — ¹²⁾ horzyety K. — ¹³⁾ nezadaty K. — ¹⁴⁾ Za veršem 1059 následuje v K. tento verš: Genz czyny toho przyemnoho. — ¹⁵⁾ Prwny genz koho hrozye K.

5 Sdiedynczye fgeho fpuzie¹⁾ |
 aczynye gmu²⁾ mnoho nuzie.
 Dru|hy genz fweho fuffieda
 przipra|wi gey³⁾ nycz newieda.
 Krziwye | knyekteremu platu.
 aczynye | gmu proto⁴⁾ ztratu.
 10 aby neffediel | wfwem domu.
 Agey⁵⁾ fpieffe pro|dal gemu.
 Otakem wam zlem | fuffyedie.
 Drahnu powieſtku po|wiedie.
 Geſto myſleſſe⁶⁾ chudeho |
 Kſkodie prziprawiti fweho
 15 Su|fieda yenz prziffed knemu.
 Tato | ſlowa weczye iemu.
 vſlys fuſie|de proſbu⁷⁾ mu.
 Otpuſtmy wfwē | domu.⁸⁾
 at poſtawym⁹⁾ lahwiczny | dwie.
 Olegie anaplłnye gye¹⁰⁾ ||
 118* Suffied chudy newieda lſti.
 Tomu | bohaczy otpuſti.
 Tehdy¹¹⁾ ten lahwiczny | plłnu.
 Zadnyw¹²⁾ adruhu neplłnu. |
 Gſa vmyſla¹³⁾ welmy zleho.
 5 Schowa | uſſufieda fweho.
 Potom tento po|puol roczye.
 Chudemu fuffiedu | weczye.
 nedoſtatky fuffiede gmam |

1) Zdȳedyn gecho zapuzye. — 2) gemu K. — 3) nan K. — 4) gemu zato K. — 5) Agye K. — 6) Genzto myſle K. — 7) ſluzbu K. — 8) dobrem domu K. — 9) poſtawy

- s dedinice s jeho spúzie
a činie j'mu mnoho núze;
druhý, jenž svého súsěda
připraví, (naň) nic nevěda,
1065 křivě k některému platu
a činie j'mu proto ztrátu,
aby nesěděl v svém domu
a jej spieše prodal jemu.
O takém vám zlém súsědě
1070 drahnú pověstku povědě,
ježto mysléše chudého
k škodě připraviti svého
súsěda, jenž přišed k nemu,
tato slova vece jemu:
1075 Uslyš, súsěde, prosbu mú,
otpušť mi v svém domu,
ať postavím láhvici dvě
oleje a naplně je.
Súsěd chudý, nevěda lsti,
1080 tomu bohatci otpusti.
Tehdy ten láhvici plnú
zadniv a druhú neplnú,
jsa úmysla velmi zlého,
schova u súsěda svého.
1085 Potom tento po puol roce
chudému súsědu vece:
Nedostatky, súsěde, jmám,

K. — ¹⁰⁾ Olegye naplnyenye oby K. — ¹¹⁾ Tehda K. —
¹²⁾ Zabednyw K. — ¹³⁾ Zmyŕla K.

- wrat mnye moy olej at¹⁾ prodam |
 akdyz lahwczy othrady.
 10 Inhed²⁾ fye | ssuffiedem fwady.
 Ipoczcie nan zalo|wati
 Chtie gmu sbozicze³⁾ ztratity. |
 arzka zlehos obyczegie.
 ukradl fy⁴⁾ | meho olegye.
 Ibieffe wtom mieście | dobry.
 yeden czlowiek czśny y mudry⁵⁾ |
 15 Ten newynnym pomahafe.⁶⁾
 ado|bru radu dawaffe.
 Ten⁷⁾ newynu | ieho wzwiedie.⁸⁾
 ato⁹⁾ poprawczy | powiedie.
 Gaz chczu prawy sud wy|dati.
 Kaz olegi tuto stati.¹⁰⁾
 118^b at czyfty || olej skydagy
 akwasnyczy ohledagi |
 Budehit wfudie wnepllnem.
 Tolik | kwasnycz iako upllnem.
 wiezte | zet gest olej kraden.
 5 Ottud kdesto | byl postawen.
 Paklit gest me|nye wnepllnem.
 fudie kwasnycz | nez upllnem.
 wiezte zet gest zle | zalowal.
 Suffieda lftiwe obuzal |
 Aproto mudrzy bywayte.
 10 Sobie do|mow dobywayte.

¹⁾ Wrate my oleyg at gey K. — ²⁾ Ahned K. — ³⁾ gehofoby K. — ⁴⁾ Wkradlśmy K. — ⁵⁾ czny mudry K. — ⁶⁾ spomahsye K. — ⁷⁾ kdyz K. — ⁸⁾ vzrzye K. — ⁹⁾ Tako K. —

- vrať mně můj olej, ať prodám.
 A když láhvi othradi,
 1090 inhed se s susedem svadi.
 I poče naň zalovati,
 chtě j'mu zbožice ztratiti
 a řka: Zléhos obyčeje!
 ukradl si mého oleje.
 1095 I bieše v tom městě dobrý
 jeden člověk, čsný i múdrý,
 ten nevinným pomáháše
 a dobrou radu dáváše;
 ten nevinu jeho vzvědě
 1100 a to popravci povědě:
 Jaz chcu pravý súd vydati:
 kaž oleji tuto státi,
 ať čistý olej skydají
 a kvasnicí ohlédají.
 1105 Bude-liť v sudě neplném
 tolik kvasnic jako v plném,
 vězte, žeť jest olej kraden
 ottud, kdežto byl postaven;
 pak-liť jest méně v neplném
 1110 sudě kvasnic než u plném,
 vězte, žeť jest zle žaloval,
 suseda lstivě obúzal.
 A proto múdři bývajte,
 sobě domov dobývajte

¹⁰⁾ Kaz oley tuto poštauty K. Veršem tímto (1102) končí se kapitulní rukopis.

Mezy fuffiedy do|brymy.
 Mezy czŕnymy y mudrymy |
 Trzeti geŕt radı komu.
 Lŕtiwye | achcie ŕkodie tomu.
 Sprrrwym y|ŕdruhym tohoto.
 15 Dyabel wezme | upeklo proti.

Znamenayte ŕlo wa bozie.
 Gmıeyte wczyŕtotye | ŕwa lozie.
 Tot kazanye defate | geŕt.
 Ktoz ge drrzy blazie gmu | geŕt.
 20 wŕak to troy lid prieŕtupu|ge.
 Gymz ŕobie peklo kupuge ||
 119^a prwy yenz zeny neymagie.
 Naŕ|ŕwu duŕŕy nyczs netbagie
 Toto | kazanye prieŕtupa.
 Kdysto wczy|ze loze wŕtupa.
 5 Druhy genz ma|gie zenu ŕwu.
 Ibude wıłıtı ŕgynu |
 ata bude gmıetı ŕwoy muz.
 Ta | oba czrrt poyme wŕwu huz
 Trze|tı genzto gmagie zenu.
 Krafnu | zmnohych wylozenu.
 10 Ipojde kmr|zutey robie.
 Ten wezme zly przy|klad ŕobie.
 Chruŕtem gehu chczy | nazwatı.
 Dam gey wŕiem dobrı̄ | poznatı.
 Geŕto ŕluky otkrafne|ho.
 Kwıeta letı ot wonneho.

1115 medzi súsědy dobrými,
 medzi čsnými i múdrymi.
 Třetí jest, (jenž) radí komu
 lstivě a chtě škodě tomu;
 s prvným i s druhým tohoto
 1120 ďábel vezme v peklo prot(o).

(Desáté kázanie.)

Znamenajte slova božie:
 Jmějte v čistotě svá lože.
 Toť kázanie desáté jest,
 ktož je drží, blaze j'mu jest.
 1125 Však to trój lid přestupuje,
 jímž sobě peklo kupuje:
 Prvý, jenž žený nejmaje,
 na svú duši ničs netbaje,
 toto kázanie přestúpá,
 1130 kdyžto v cizé lože vstúpá.
 Druhý, jenž maje ženu svú
 i bude viliti s jinú
 a ta bude jmieti svój muž;
 ta oba črt pojme v svú hůž.
 1135 Třetí, jenžto jmaje ženu
 krásnú, z mnohých vyloženú,
 i pójde k mrzutej robě,
 ten vezme zlý příklad sobě;
 chrústem jeho chci nazvati,
 1140 dám jej všem dobrým poznati,
 ježto s lúky ot krásného
 květa letí od vonného

- 15 Ihle|da sobie pokogie.
 prostrzied smr|duteho hnogie.
 Tiech chruſtow | pohrzechu doſtí
 Geſto ſye drrzie | te zloſty.
 Netbagy okraſnem lo|zy.
 Gdu kbiednycziem narochozy |
 20 Zamyeczucze ſlowa bozie.
 119^b Iru||ſiegyu ſwa czſna lozie.
 wſtarem zako|nye ten bieſſe.
 Obyczyey ktoz nedrr|zieſſe.
 Czſnye wczíſtotie lozie ſwe|ho.
 vkamenowachu takeho.
 5 apo|naſſem hrziechu nynye.
 wnyekte|rem kragy kamenye.
 Nemohl by | tolik ſhledatí.
 By chtiel wſie uka|menowatí.
-

- Ktoz chce wrayſku | radoſt wnyti.
 10 Muſſy kazanye pll|nyti.
 Toto deſſatero bozie.¹⁾
 Tak²⁾ | przyde wnebeſſke ſbozie |
 Prrwe miluy tworczie ſweho |
 aweſdy³⁾ czſtí nawrrch wſeho |
 wdruhem kazanyu buoh kazal |
 aby czlowiek wtom mudr bywal |
 15 aby gmene⁴⁾ negmenowal.

¹⁾ To geſt deſſatero bozie kazanye. - Ktoz deſſatero

i hľadá sobě pokoje
prostřed smrdutého hnoje.

1145 Těch chrústov po hříechu dosti,
ježto se držie té zlosti,
netbají o krásném loži,
jdú k biedniciem na rohoži,
zamiécúce slova božie

1150 i rúšejú svá čsná lože.
V starém zákoně ten bieše
obyčej: ktož nedržieše
čsně v čistotě lože svého,
ukamenováchu takého;

1155 a po našem hříechu nynie
v některém kraji kamenie
nemohl by tolik shledati,
by chtěl vše ukamenovati.

1160 Ktož chce v rajskou radost vníti,
musí kázanie plniti
toto desatero božie,
tak přide v nebeské zbožie.

Prvé: miluj tvorce svého
a vezdy čsti na(d) vrch všeho.

1165 V druhém kázaniu Buoh kázal,
aby člověk v tom múdr býval,
aby jmene nejmenoval

drzy kazanye bozie **W.** — ²⁾ Ten **W.** — ³⁾ A wzdi **W.** —
⁴⁾ goho **W.**

Geho | wgieffiut¹⁾ any wzywal.
 wtrzetiem²⁾ | kazal napamyeti.
 Swe swate | dny wezdy³⁾ gmyeti.
 120* Gie⁴⁾ swym na bozenstwym czstiti.
 Awten czas | wiecze chwaliti.⁵⁾
 To⁶⁾ gest niediele | den ieho
 Gyny czfny dnye⁷⁾ podle | toho.
 Cztwrrte kazanye bozie gest |
 5 Czyn otcziku amaczeye czest.⁸⁾
 Pate | kazanye pomnyete.
 Druh druzczye | nezabigieyte.
 any skutkem any ra|du.
 ny lakomstwem any swadu |
 To starzy ymlady flyfte.
 10 Totot⁹⁾ gest | kazanye feste
 Smylstwa fye wedy | chowagte.¹⁰⁾
 awtom swoy zywot | fkonayte.¹¹⁾
 Napllynys¹²⁾ sedme kaza'nye.
 acz fye uchowas. kradenye |
 aktomu fczedr zfweho budes
 15 Tak | wieczneho pekla zbudes.
 Ofine | kazanye gest krzywy.
 nebud fwie dek any lftiwy.
 Wdewatem gest | buoh prikazal.
 By czuzeho nycz | nezadal.
 Toto¹³⁾ kazanye defate

¹⁾ w gyefytney rzyecy **W.** — ²⁾ W czwrtem **W.** —
³⁾ wzdy **W.** — ⁴⁾ Geho **W.** — ⁵⁾ Verš tento (1172) **vyne-**
chán v W. — ⁶⁾ Tot **W.** — ⁷⁾ gyne dny czfti **W.** — ⁸⁾ Verš

jeho v ješuť ani vzyval.

• V třetiem kázal na paměti
 1170 své svaté dni vezdy jmieti,
 je svým náboženstvím čštíti
 a v ten čas viece chváliti:
 to jest neděle, den jeho,
 jiní čsní dnie podle toho.

1175 Čtvrté kázanie božie jest:
 čiň otčíku a matce česť.

Páté kázanie pomněte:
 druh družce nezabíjejte
 ani skutkem ani radú
 1180 ni lakomstvem ani svádú.

To staří i mladí slyšte,
 toť jest kázanie šesté:
 smilstva se vezdy chovajte
 a v tom svůj život skonajte.

1185 Naplníš sedmé kázanie:
 ač se uchováš kradenie
 a k tomu šcedr z svého budeš,
 tak věčného pekla zbudeš.

Osmé kázanie jest: křivý
 1190 nebuď svědek ani lstivý.

V devátém jest Buoh přikázal,
 by cuzého nic nežádal.

Toto kázanie desáté:

tento (1176) vynechán v W. — ⁹⁾ to W. — ¹⁰⁾ wzdy
 chowati W. — ¹¹⁾ schowati W. — ¹²⁾ Naplnyz W. —
¹³⁾ To W.

120^b Genz vmanzelstwie przebywate |
 wedy¹⁾ wczistotie bydlite.²⁾ .
 Tak sye | kbohu prziblizete³⁾
 amen |

Zdrawa myla matko bozye |
 5 Tys wfiech swych⁴⁾ sluh giste | sbozie.
 ty czynys zchudich knyeza|ta.
 Sym otworzis⁵⁾ rayfka wrata |
 profym tebe bozie matko.
 protwe | zmilitke dietatko.
 10 ty (z)mnye⁶⁾ racz | spomoczna byti
 Bych mohl twu | czest wzdy chwaliti.
 Matko pro|twych sedm radofti.
 Racz byty | vme firdcze⁷⁾ hosti.
 abych tie isy|na tweho.
 15 Chwalil podle smysla | czsneho.
 Prwu radoft tehdy⁸⁾ gmie|la.
 Kdyz uslyfsye ot andiela.
 zdra|wa bud pllna milofti.
 Studu kaz|ny iwsye czsnofti.
 Buoh chce | stobu przebywati.
 121^a aty budes ie|ho mati.
 Tot uczyny⁹⁾ swatym duchē |
 zet¹⁰⁾ wtie wstupi prawym uchem |

¹⁾ Wzdi **W.** — ²⁾ bidlte **W.** — ³⁾ przyblyzite **W.** —
⁴⁾ ty gfy swych **K.** — ⁵⁾ swym otewrzest **K.** — ⁶⁾ my

1195 jenž v manželstvie přebýváte,
vezdy v čistotě bydlíte,
tak se k Bohu přiblíž(i)te.
Amen.

Zdrávas Maria.

Zdráva milá matko božie,
tys všech svých sluh jisté zbožie;
ty činíš z chudých kniežata,
sim otvoříš rajská vrata.
5 Prosím tebe, božie matko,
pro tvé zmilitké dieťátko,
ty mně rač spomocna býti,
bych mohl tvú česť vždy chváliti.
Matko, pro tvých sedm radostí,
10 rač býti v mé(m) srdc(i) hostí,
abych tě i syna tvého
chválil podle smysla čsného.
Prvú radost tehdys jměla,
když uslyše ot anděla:
15 zdráva buď plna milosti,
studu, kázni i všie čsnosti!
Buoh chce s tobú přebývati
a ty budeš jeho máti.
Toť učiní svatým duchem,
20 žeť v tě vstúpi pravým uchem.

K. — 7) wmem srdczy K. — 8) Protwu radost gyestos
K. — 9) vczyny to K. — 10) gyenz K.

Powiez my to posle bozy.
 Kto my | to vme frrdcze wlozy.
 5 aya sem | muzie neznala.
 anyt¹⁾ sem ho na|myśl brala.
 Boh chce swoy diw | uczynytí.
 Budes gey lehczye no|ssyti.
 bezbolesta gey porodis
 swe mu diewstwu²⁾ neuskodis.
 10 Gazt³⁾ | sem bozie poselnyczye.
 ieho wier|na sluzebnyczye.
 Stan fye podle | slowa tweho.
 wole krale nebes|skeho.
 Dobrzies sestro uczynyla |
 zes andielu uwierzila.
 15 Wierz zet | bude naplneno
 To czoz andielē | rzeczeno.⁴⁾
 Cztwrrtu radošt tehdy | gmiessie.
 Kdyz kalzbietie przisla | bieffe.
 zawitanye napoczatku |
 Tut⁵⁾ gy nazwa bozy matku.
 121^b Arz|kucz tys blahoslawena.
 zewsiech nay|swietieysye zena.
 Tot⁶⁾ me dietie ukazu|ge.
 genz⁷⁾ fye vmem brzissie⁸⁾ raduge |
 Tehdy ynhed⁹⁾ natom czassu.
 5 Gakz | zassysye¹⁰⁾ tweho hlassu.
 poczie fye | wemnye metati.
 Swemu tworczy | chwalu¹¹⁾ wzdawati.

¹⁾ any K. — ²⁾ dyeweczstwu K. — ³⁾ Ia K. — ⁴⁾ Verše
 33—36 vynechány v K. — ⁵⁾ tu K. — ⁶⁾ to K. — ⁷⁾ zo

Pověz mi to, posle boží,
 kto mi to v mé srdce vloží;
 a já sem muže neznala
 aniť sem ho na mysl brala.
 25 Bóh chce svůj div učiniti,
 budeš jej lehce nositi;
 bez bolestí jej porodíš,
 svému děvstvu neuškodíš.
 Jazť sem božie poselnice,
 30 jeho věrná služebnice;
 staň se podle slova tvého
 vóle krále nebeského!
 Dobřes, sestro, učinila,
 žes andělu uvěřila;
 35 věř, žeť bude napln(ě)no
 to, což andělem řečeno.
 Čtvrtú radost tehdy jmieše,
 když k Alžbětě přišla bieše.
 Za vítanie na počátku,
 40 tuť ji nazva boží matkú
 a řkúc: Tys blahoslavena,
 ze všech najsvětějšíe žena;
 toť mé dítě ukazuje,
 jenž se v mém břiše raduje.
 45 Tehdy inhed na tom času,
 jakž zaslyše tvého hlasu,
 poče se ve mně metati,
 svému tvorci chválu vzdávati.

K. — ⁸⁾ tyele K. — ⁹⁾ Inhed rychle K. — ¹⁰⁾ zaslyffyeck
 K. — ¹¹⁾ tobye synem czeft K.

Chwal¹⁾ ma duš|fye hošpodyna.
 tot gešt²⁾ flechetna | nowyna.
 10 Moy fye duch ubozie³⁾ radu|ge.
 Genz nadwfym ſwietem kra|lige.⁴⁾
 Kdyz maria ſyn^a porody.
 tat⁵⁾ | fye gey radoſt przyhody.
 przigiedu | przedny trzie⁶⁾ krali.
 pohwiezdye | zwelike dali.⁷⁾
 15 akdyz przedny przy|giediechu.⁸⁾
 wfichny⁹⁾ zagedno klek|nyechu.
 dietatko bohem nazwachu |
 aſſwe gemu dary wzdachu.¹⁰⁾
 Kady|dlo mirru ízlato.
 Rzkucz czlowiecz|ſtwie bozſtwym¹¹⁾ ſwato.
 122ª ablazye || nam toho czaſſu.
 hledagicz¹²⁾ nabozy | kraſu.
 Tu¹³⁾ fye ſmatku namluwichu |
 Dietatka fye napatrzichu.
 Day | gym ſýnu¹⁴⁾ gích zadanye.
 5 day gym | myle¹⁵⁾ pozehnanye.
 abychu ſi doſwich¹⁶⁾ | wlaſti.
 Bezboleſti¹⁷⁾ ibezſtraſti.
 adie|kugicz¹⁸⁾ hoſpodynu.
 Igeho mylemu¹⁹⁾ | ſynu.

¹⁾ Před veršem 49 nalezají se v K. ještě tyto verše: Sestro dobrzyes vczynyla Sestro dobrzyes vczynyla Zes angyelu vwyerzyla wyez zet bude naplneno to czot od-nyeho rzyeczeno. — ²⁾ to tye K. — ³⁾ buohu K. — ⁴⁾ ten genz nadſwyetem kraluge K. — ⁵⁾ ta K. — ⁶⁾ Przygy-

- Chval, má duše, hospodina!
 50 Toť jest šlechetná novina:
 mój sě duch v Božě raduje,
 jenž nad vším světem kralije.
 Když Marja syn(a) porodi,
 tať sě jej radost přihodi:
 55 přijedú před ni třie králi
 po hvězdě z veliké dáli;
 a když před ni přijediechu,
 všichni za jedno klekniechu,
 dieťátko Bohem nazvachu
 60 a své jemu dary vzdachu:
 kadidlo, mirru i zlato,
 řkúc: Člověčstvie božstvím svato
 a blazě nám toho času,
 hledajíc na boží krásu.
 65 Tu sě s matkú namluvichu,
 dieťátka sě napatřichu.
 Daj jim, synu, jich žádanie,
 daj jim milé požehnánje,
 abychu šli do svých vlastí
 70 bez bolesti i bez strasti
 a děkujíc Hospodinu
 i jeho milému synu.

dechu knye trzy K. — 7) hwyezdarzy fwyelykymy dary
 K. — 8) Inhed yakz przyedny wendyechu K. — 9) wślyczny
 K. — 10) dachu K. — 11) wbožstwu K. — 12) hledagyz
 K. — 13) Tut K. — 14) naplny buoh K. — 15) da gym
 fwe K. — 16) aby došly došwe K. — 17) bezvrazu K. —
 18) dyekugycze K. — 19) swatemu K.

- akdyz to zmiłtke¹⁾ dietie
 byw | mnoho let nasssem²⁾ swietie.
 10 wstupil | nakrziz³⁾ trrpiel zany.
 nasswem tiele | hrozne⁴⁾ rany.
 Tut gey zidie⁵⁾ vmuczi|chu.
 potom gey whrob polozichu |
 Trzeti den pogide zhrobu.
 anessa | koruhew ssobu.
 15 Tut gey maticzka | postrziete.⁶⁾
 Rzkucz witay moy myli⁷⁾ | kwiete.
 witay ma myla radoſty⁸⁾ |
 witay moy zmiłitky hoſti.⁹⁾
 ablazie | mnye tie widucze.
 ablazie mnye | stobu gfucze.
 122^b Giz sem wſye truch|loſti¹⁰⁾ zbyla.
 wſie sem¹¹⁾ radoſti nabyła.
 Mat | ſpllnymt twogy¹²⁾ zadoſt.
 Obnowy¹³⁾ twu | ſedmu radoſt.
 wſtupymt¹⁴⁾ nanebe przed|tobu.
 potom tie poymu zaſſobu
 5 Sied|nes ſemnu¹⁵⁾ naſtoliczy.
 V otczika¹⁶⁾ naprawici |
 Gfucz kralowna wſeho ſwieta.
 gfucz | wſiech andielow¹⁷⁾ oſſwieta.
 proſſym¹⁸⁾ | tebe myly ſynu.
 otday my wſyech | hrziefnych wynu.
 10 abych gye mirzila | stobn.

¹⁾ Kdżz to przyezaduczye K. — ²⁾ naſwem K. — ³⁾ na-
 krz K. — ⁴⁾ ywzpodyal welyke K. — ⁵⁾ zyde K. — ⁶⁾ matka
 wſtrzyete K. — ⁷⁾ zaduczy K. — ⁸⁾ muoy hoſty zaduczy
 K. — ⁹⁾ ma radoſty welyka K. — ¹⁰⁾ zaloſty K. —

A když to zmilitké dietě,
 byv mnoho let na sém světě,
 75 vstúpil na kříž, trpěl za ny
 na svém těle hrozné rány;
 tuť jej židie umučichu,
 potom jej v hrob položichu.
 Třetí den pojide z hrobu
 80 a nesa korúhev s sobú,
 tuť jej matička postřete,
 řkúc: Víťaj, mój milý květe,
 víťaj, má milá radosti;
 víťaj, mój zmilitký hosti!
 85 A blazě mně, tě vidúce;
 a blazě mně, s tobú jsúce.
 Již sem všie truchlosti zbyla,
 všie sem radosti nabyła.
 Máť, splnímť tvoji žádost,
 90 obnovi tvú sedmú radost:
 vstúpímť na nebe před tobú,
 potom tě pojmu za sobú.
 Sědneš se mnú na stolicí
 u otčíka na pravici,
 95 jsúc královna všeho světa,
 jsúc všech andělóv osvěta.
 Prosím tebe, milý synu,
 otdaj mi všech hříšných vinu,
 abych je mířila s tobú

¹¹⁾ ywſſye K. — ¹²⁾ Matko protwu ſylnu K. — ¹³⁾ obnow
 K. — ¹⁴⁾ wſtupugy K. — ¹⁵⁾ Syedeſſ vmne K. — ¹⁶⁾ vwo-
 czyka K. — ¹⁷⁾ Agſucz andyelfka K. — ¹⁸⁾ Verſe 97—112
 jsou v K. v tomto pořádku: v. 109—112, 105—108 a 97—104.

Izanye stała przedtobu.
 Mat|ko wewfems uslyssana.
 Bud tobie | ta prośba¹⁾ dana.
 zakohoz²⁾ budes pro|sić.
 Chczy to³⁾ wśe rad uczynyt.
 Die|kugit myly synaczku.
 15 I moy mily⁴⁾ | gedynaczku.
 zes my raczył ten dar | dać.
 Ez sem twa dczy itwa matí⁵⁾ |
 Tys złate zrrno⁶⁾ wybrane.
 hrzies|nym nautiechu dane.
 aty gły wśi|ech bludnych⁷⁾ czieśta.
 123^a az donebeśske ho mieśta.
 Nuz my hrziesny⁸⁾ nebozat|ka.
 Tot geśt nas otecz⁹⁾ y matka |
 wolaymy knyey wedne wnoczy |
 bynam raczyła spomoczy.
 5 Miłośc | usśweho syna.
 nepodle nasśeho czy|na
 ale podle¹⁰⁾ smylowane.
 przey | nam śsobu kralowane.
 Matko | krale nebeśskeho.
 wezrziz namie | nahrziesneho.¹¹⁾
 10 ty mye racz hrzie|chow zbawit.¹²⁾
 Kśwemu synu przī|prawit.¹³⁾
 Amen. |

~~~~~

¹⁾ radość K. — ²⁾ zacz ty mnie K. — ³⁾ to vynechano
 v K. — ⁴⁾ muoy zmylytky K. — ⁵⁾ Ze slowu twa dczy
 ymaty K. — ⁶⁾ zrnice K. — ⁷⁾ tys wślyech bludnych głyta

- 100 i za ně stála před tobú.
Matko, ve všems uslyšána,
buď tobě ta prosba dána:
za kohož budeš prositi,
chci to vše rád učiniti.
- 105 Děkujiť, milý synáčku
i můj milý jedináčku,
žes mi ráčil ten dar dáti,
ež sem tvá dci i tvá máti.
Tys zlaté zrno vybrané,
- 110 hříšným na útěchu dané,
a ty jsi všech bludných cesta
až do nebeského města.
Nuž my hříšní, nebožátka,
toť jest náš otec i matka!
- 115 Volajmy k něj ve dne v noci,
by nám ráčila spomoci
milostí u svého syna,
ne podle našeho čina,
ale podle smilování,
- 120 přej nám s sobú kralování.
Matko krále nebeského,
vezřiž na mě na hřiesného,
ty mě rač hřiechóv zbaviti,
k svému synu připraviti!

Amen.

K. — ⁸⁾ Sluz my hrzyessna K. — ⁹⁾ totye nass otczyk K. —
¹⁰⁾ podle tweho K. — ¹¹⁾ wezrzy namye hrzyessneho K. —
¹²⁾ zbawiti vynecháno v K. — ¹³⁾ ydny wecsly mnye pro-
dlyty K.

- 123^b   Svaty giene apollstole |
           Gesslos szihezissem przissstole |
           Weliky cztwrtek sedyal |
           Tut tagenstwie swe powydial |
 5   Ynakrzizi stogye opiet |
           Porucziltye ten drahy kwiet |
           Matku milu swemu sluzye |
           Snyztos bidlyl zde nadluzye |
           Wtom poruczeny zaczielo |
 10   Porucziemt swu duffy ytyelo |
           y swe wssye przately ktonu |
           by kazdy potrebu wdomu |
           Skrzie tye mohl dobru gmyety |
           Amnye gye take racz prziety |
 15   Yessczet wiecze proffy tebe |
           Wolagie wzdy ktobye wnebe |
           by obezriel mu wiecz prawye |
           ydal mi wstupity (w)zdrawye |
           Wdobry staw awnem staty ||
 124^a   Awiernye sye hrziechow katy |
           bich nycz nemohl vczynyty |
           Gymz by mye chtiel buoh winyty |
           Gedno swemu tworczy kchwale |
 5   ywssyem swatym nenamale
           Donazd duffy wmem tyele |
           Takez wnoczi ywdny vbyele |
           bich wzdy vstawnye sluzyl bohu |
           Zaby poprzal mnye nebohu |

Svatý Jan apoštol.

Svatý Jene apoštole,
ježtos s (J)ežíšem při stole
veliký čtvrtek sědal,
tuť tajenstvie své pov(ě)ďal.
5 I na kříži stoje opěť,
poručiltě ten drahý květ,
matku milú, svému sluzě,
s nížtos bydlil zde na dlúzě.
V tom poručení za celo
10 porúčiemť svú duši i tělo
i své vše přátely k tom(u),
by každý potřebu v domu
skrzě tě mohl dobrú jmieti
a mně jé také rač přieti.
15 Ješčeť viece proši tebe,
volaje vždy k tobě v nebe,
by obezřel mú věc právě
i dal mi vstúpiti zdravě
u dobrý stav a v nem státi
20 a věrně sě hřiechóv káti,
bych nic nemohl učiniti,
jímž by mě chtěl Buoh viniti,
jedno svému tvorci k chvále,
i všem svatým ne na mále.
25 Do(ň)a(dž) duše u mém těle,
takéž v noci i v dni v biele,
bych vždy ustavně slúžil Bohu,
za by popřál mně nebohu,

10 Kdyz my bude odľad gyty |
 yľtohoto ľwjeta ľnyty |
 Wierne ľpowiedy ľkruffeny |
 Awľľyem hrziechom odpuffceny |
 Wľľiczkú bozy prawdu wzyety |
 15 Awiecz bozi myľoľľ gmyety |
 Kdyz wľľtupy duľľy ľztyela |
 Aby gyľtye cziele gmyela |
 Wiecznu radoľľ bezľkonczeny |
 Syey radoľľy konczie neny ||
 124^b Tu kdez bydly buoh wtrogiczi |
 Sedy votczie napraviczi |
 AMEN geľľ |

125^a SEwczy diwny ľprzebywagy. |
 Czafťo ľwym zenam zľ ľagy |
 Kdyz ho zena gme trefktatľ.
 Neda|ducz gmu wkofťky ghratľ.
 5 an ľy | rozhnyewagie ztoho.
 Czafťot gľy | przibgie mnoho.
 yako ieden ľwecz | czynyeffe.
 Ten ľwey zeny raľlagieľe |
 ana weczye wgednu dobu
 Czo mľ | uczynyťi ľtobu.
 10 Racz ľyľľietľ moy | mľly muzy.
 wľak widľ mu ľľwu | nuzy

když mi bude odsad jíti
 30 i s tohoto světa sníti,
 věrné zpovědi skrúšenie
 a všem hřiechóm odpuščenje,
 všicku boží pravdu vzieti
 a věč boží milost jmieti;
 35 když vystúpí duše z těla,
 aby jistě cele jměla
 věčnú radost bez skončenie,
 sěj radosti konce nenie,
 tu kdež bydlí Buoh v trojici,
 40 sedí u otce na pravici.
 Amen.

S a t y r y:

1. O ševcích.

Ševci divně přebývajú,
 často svým ženám zle lajú:
 když ho žena jme tresktati,
 nedadúc j'mu v kostky jhráti,
 5 an sě rozhněvaje z toho,
 častot jej přibije mnoho.
 Jako jeden švec činieše,
 ten svej ženě rá(d) lajéše;
 ana vece v jednu dobu:
 10 Co mi učiniti s tobú?
 Rač slyšeti, mój milý muži!
 však vidíš mú i svú núzi,

ze chcesz wzdy · wkrzczmye | leziētī.
 Dietky chtie hladem zemrze|tī.
 powíz offwych dietkach zahe |
 widis gie boffe inahe.
 15 aby gym | mohl prziodietī.
 Iztrawiczye utie|zietī.
 Swecz powiedie zenye dwor|nye.
 Rzka gman prodayne cztwo|ry ſkornye.
 Ty ſkornye zawier|dunk prodam.
 125^b atobie ty pe|nyezie dam.
 Obratiz gie naſſwe diety |
 Gazt gych nechczy kſobie wziety.
 Ona | poczie diekowatī.
 Rzkucz kdy ſye chczwie | natrrh brati
 Ty ſkornye ſpieffe prodatī |
 5 Adel tiem neotkladatī.
 Chczewiel gytī | upondielī.
 zdali nagy buoh nadiely |
 Tehdy on ſwey zenye weczye.
 Zeno | mnye ſye naten trrh nechcze.
 Poyde|wie wecztwrtek rano.
 10 Tut bude lepe | prodano.
 akdyz ſye naten trh bra|ſta.
 Skornye zawierdunk prodafsta |
 Swecz weczye czoy uczynyti.
 Gyzt | my ſye chce welmy piti.
 zeno chcesz | dokrrczmy gitī
 15 Gedynŷ halerz propi|ti.
 Ona gemu wtom powoli
 Rzku|czy ſtan ſye potwey woli.

- že chceš vždy v krčmě ležeti,
dietky chtie hladem zemřieti;
15 poviz o svých dietkách záhe,
vidíš je bosé i nahé,
aby jim mohl přiodieti
i stravice utěžeti.
Švec povědě ženě dvorně,
20 řka: Jmám prodajné čtvery škorně,
ty škorně za věrdunk prodám
a tobě ty penieze dám;
obratíž je na své děti,
jazť jich nechci k sobě vzieti.
25 Ona poče děkovati,
řkúc: Kdy se chcvě na trh bráti,
ty škorně spieše prodati
a dél tiem neotkládati,
chcevě-l' jíti u pondělí,
30 zda-li nají Buoh nadělí?
Tehdy on svej ženě vece:
Ženo, mně se na ten trh nechce;
pojdevě ve čtvrtek ráno,
tuť bude lépe prodáno.
35 A když se na ten trh brasta,
škorně za věrdunk prodasta.
Švec vece: Coj' učiniti?
jižť mi se chce velmi píti;
ženo, chceš do krčmy jíti,
40 jediný halér propiti?
Ona jemu v tom povoli,
řkúci: Staň se po tvej vóli.

- akdyz | dokrrczmy gideſta.
 Brrzo trzy kroſie | propiſta.
 Inhed poczie ſwecz hleda|ty.
 126^a z^da by mohl ſkym wkoſtky || ghratı.
 Akdyz to uzrzie hoſpodarz.
 po|wiedie ſewczy ten krrczmarz.
 Hoſtı chcz|eſı wrrczy krichle.
 Neb ty neb gaz zy|ſczes rychle
 5 Swecz bezewſeho pota|za.
 Zenye wierdunk datı kaza.
 Po|czie ſnym krichle metatı.
 Chtie na|krrczmarzy wyghratı.
 Prſıſtupıwſy | zena knemu.
 Powiedie tak muzy | ſwemu.
 10 Muzy weczye nedamt ghra|tı.
 Slibıls mnye ten wierdunk da|tı.
 Gyz ſſwie trzy kroſſie propıla |
 Bychwie wiecz neutratıla.
 Swecz | ſwey zenye tak ottuſſy.
 arzka ze|no wierz mey duſſy.
 15 prwe nez trzy | kroſſie ztraczy.
 az drzewnye trzy | wıye nawraczy.
 Nechat nan ſadym | pokroſſy.
 Tohot yaz natobie proſſy |
 plat weczye ieden kros ıemu.
 Ipro|wrrze ten kros knemu.
 126^b Iſſady dru|hy nan ſpieſſe.
 Ten kros opiet prowrr|zieſſe.
 Oſm wrrhow weſdy poſpolu.
 ztratı | ſwecz utoho ſtolu.

A když do krčmy jidesta,
brzo tři kroše propista.
45 Inhed poče švec hledati,
z(d)a by mohl s kým v kostky jhráti.
A když to uzře hospodář,
povědě ševci ten krčmář:
Hosti, chceš-li vrci krychle?
50 neb ty neb jaz zíščeš rychle.
Švec beze všeho potaza
ženě věrdunk dáti káza;
poče s ním krychle metati,
chtě na krčmáři vyjhrati.
55 Přistúpivši žena k nemu,
povědě tak muži svému:
Muži, vece, nedámť jhráti,
slíbils mně ten věrdunk dáti;
již svě tři kroše propila,
60 bychvě viac neutratila.
Švec svej ženě tak ottuši
a řka: Ženo, věř mej duši,
prvé než tři kroše ztraci,
až dřevnie tři vše navraci;
65 nechať naň sadím po kroši,
tohoť jaz na tobě proši.
Plať, vece, jeden kroš jemu
i provrže ten kroš k nemu;
i sadí druhý naň spieše —
70 ten kroš opěť provržieše.
Osm vrhóv vezdy pospolu
žtrati švec u toho stolu.

Zena uzrziwſy to we|czye.
 Mily muzy neyhray wiecze.
 5 New|iernyet nakoftku mecze.
 any kdy ko|ftku zaklekcze.
 On weczie poczakay | malo.
 Gefczet my piet kroffiow oſtalo |
 Nebt tu piet knemu prowrrhu.
 nebo | drzewnych oſſm uywrrhu.
 10 zena | gmu poczie branyti.
 Rzkucz muſſys | mie drzew zabiti.
 Nedamt oſtatka | proyhrati.
 Muſſys my gey ynhed dati |
 On weczye zla zeno przyeſtan.
 Neb wet|czas budu nekazan.
 15 Krrczmarz weczye | bud kazana.
 pany neb budes ſwaza|na
 Gh-ray prony precz neymyey pe|czie.
 Nechay at ſye horzem wſtecze |
 Akdyz ho keyhrzie przygoſt.
 In|h-ed gey wſiech penyez zbawi
 127• Swecz || chtiſſe nazaklad ghrati.
 zena ſemu | poczie lati.
 Rzkucz ba hubencze hu|beny.
 Kemnye ſwe wiery neplny. |
 Tys byl mnyſe ten wierdunk otdal |
 5 agyſs gey hanebnye proyhrat.
 ye|ſcze chczes nazaklad ghrati.
 Buoh | dayt ſye dyablu doſtati.
 On weczie | nemluwiz mnoho.
 Nebot mye bude | hnyew ztoho.

- Žena, uzřevši to, vece:
Milý muži! nehraj více;
75 nevěněť na kostku mece
ani kdy kostkú zaklekce.
On vece: Počakaj málo,
ještěť mi pět krošóv ostalo;
nebt tu pět k nemu provrhu,
80 nebo dřevních osm vyvrhu.
Žena j'mu poče brániti,
řkúc: Musíš mě dřiev zabiti,
nedámť ostatka projhráti,
musíš mi jej inhed dáti.
85 On vece: Zlá ženo, přestaň!
neb vetčas budu nekázán.
Krčmář vece: Buď kázána,
paní, neb budeš svázána!
Jhraj pro ni přeč, nejměj péče;
90 nechaj, ať se hořem vzteče.
A když ho ke jhře připraví,
inhed jej všech peněz zbavi.
Švec chtieše na základ jhráti,
žena jemu poče láti,
95 řkúc: Ba, hubenče hubený,
ke mně své viery neplný!
tys byl mně ten věrdunk otdal
a jižs jej hanebně projhrál;
ještě chceš na základ jhráti?
100 Buoh dajť se ďáblu dostati.
On vece: Nemluviž mnoho,
neboť mě bude huěv z toho;

- 10 Razut berz fye precz | bédnycze.
 Nebt wten czas offigi lícze |
 Ona przískocíwfy knemu
 Iwytrr|ze kótky íemu.
 Swecz fye rozhnye|wagie nany.
 I da gíey policzek dla|ny.
 Tu gy przíestol zawrch sklony |
 15 Díw ze gíey hlawy neflomy.
 poczie | gy tlaczítı nohu.
 ana upie kžíwemv | bohu.
 Nabíw fye gie wyeho domu |
 Iweczye krrczmarzy tomu.
 Hospoda|rzy buoh tie zehnay.
 127^b probuoh na|mye fye nehnyeway.
 Mussyl sem to uczynyті |
 wtwem domu nekazan byті.
 To wśe pro|tuto zlu kozy.
 yazt gíey toho doma zho|zy.
 akdyz czyestu spolu gdiešta.
 5 wten czas | fye spolu smyrziešta.
 poczie swe zeny | prossytí.
 Rzka racz mnye to otpustítı.
 Ona | íemu odpowíedie.
 Rzkuczy yaz to dobrz|ie wíedie
 ze ty welmy zly obycziey mas |
 Czo dobudes to wśe proyhras.
 10 welecht | natrh upondielı
 Rzkucz tut nagy boh | nadielı.
 aty poczie otkladatı.
 achtie do|czštwtka nechatı.

- razuť, beř sě preč, biednice,
nebt v ten čas ošiji líce.
105 Ona přiskočivši k nemu
i vytrže kostky jemu.
Švec sě rozhněvaje na ni
i da jej políček dlaní;
tu ji pře(s) stól za vrch skloni,
110 div že jej hlavy nezlomi;
poče ji tlačiti nohú,
ana úpie k živ(u) Bohu.
Nabiv sě jé v jeho domu
i vece krčmáři tomu:
115 Hospodáři, Buoh tě žehnaj!
Pro Buoh na mě sě nehněvaj;
musil sem to učiniti,
v tvém domu nekázán býti,
to vše pro tuto zlú kóži,
120 jazť jej toho doma zhozi!
A když cestú spolu jdiesta,
v ten čas sě spolu smíriesta.
Poče své ženy prositi,
řka: Rač mně to otpustiti.
125 Ona jemu odpovědě,
řkúci: Jaz to dobře vědě,
že ty velmi zlý obyčej máš;
co dobudeš, to vše projhráš.
Velechť na trh u pondělí,
130 řkúc: tuť nají Bóh nadělí;
a ty poče otkládati
a chtě do č(t)vrтка nechati.

Kdyz ty gdes natrh | wecztwrtek.
 T^{eh}dy wtie wftupi malý | czrrtek.
 I oslepi twogy oczy.
 15 ze otko|stek nebudes moczy.
 Ongiey weczye | myla zeno.
 Gyzt gest wfechno pro|wrrzeno.
 Ty nerod nato nycz tbatí |
 Muffymt twu potrzebu datí
 Tu so|bie wfe otpustísta.
 128^a adobra przietele || bysta.
 Tak fwecz díwoczye przebywa |
 zet fwych penyez wkrzczmye zbywa |
 Iczasto gmu fye przihodi.
 zet ízakladow | otchodi.
 ant zlu plachtu prodra nafie |
 5 wzrzís ho zkrczmy wytassye.
 pobiehne | iako bezsmysla.
 aplachta nanem ot|wíla.
 Zatiem nan lide wzwolagy |
 Mnozy nan blatem wzkydagy.
 przíbie|hnat doffwych katrrczy.
 10 Tu gey ze|na donych wftrczy.
 Isswyne fye zakā|namy.
 yako zly pes prostrzied fla|my.
 prziehubene ieho bydlo.
 Mohlby | radiegy zwatí mydlo.
 nez tak ha|nebnye bydliti.
 15 nycs dobreho ne|uzity

Když ty jdeš na trh ve čtvrtek,
t(eh)dy v tě vstúpí malý črtek
135 i oslepí tvoji oči,
že ot kostek nebudeš moci.
On jej vece: Milá ženo!
již jest všechno provrženq;
ty neroď na to nic tbáti,
140 musímť tvú potřebu dáti.
Tu sobě vše otpustista
a dobrá přieteľe bysta.
Tak švec divoce přebývá,
žeť svých peněz v krčmě zbývá;
145 i často j'mu se přihodí,
žeť i základov otchodí;
anť zlú plachtu prodra na sě,
uzříš ho z krčmy vytasě;
poběhne jako bez smysla
150 a plachta na nem otvisla.
Zatíem naň lidé vzvolají,
mnozí naň blátem vzkydají.
Přiběhnať do svých katrčí,
tu jej žena do nich vstrčí;
155 i svine sě za kamnami
jako zlý pes prostřed slámy.
Přehubené jeho bydlo;
mohl by raději žváti mýdlo,
než tak hanebně bydliti,
160 ničs dobrého neužiti.

Okonšelech newiernych |

Konfele raczte flyssietí.

amnye | wtom zazle neymíeti.

Gmate | nassobie zlu wadu.

Krziwym dawas | dobru radu.

128^b Pohrzechu wtō mnoho || bludie.

Ze prawe krziwelnye sudye |

Przida chudy czlowiek knemu.

ibude | tak rzeczy iemu.

Dobry druze tebet | proffy.

uczyn zasswe matky duffy |

5 pomoz my newyny zbyti.

Chczut | twoy modlitewnyk byti.

By tye | myli buoh uzdrawil.

I tie wfyech | twych hrziechow zbawil.

Konfel | fye nycz nepotiezie.

10 Inhed yeho | sam otieze.

Rzka mozli czo zamoy | trud byti.

Snadt bych pomohl toho | zbyti.

Tento chudy tu rziecz flyssye |

Stane przednym frrdczem wzdy|ssie.

15 Rzka b(v)oh wie neymamt czo | daty.

probuoh racz mi pomahaty |

Kdyz konfel uflyssi czo gest.

wten | czas nalezne sobie tu lest.

Rzka | fusiede prawit tobie.

Teprow sem | wzpomanul sobie.

129^a Gmamt byty || zaitra naroczye.

prosseno mne yme|ho otczye.

Tu gnam przywesty kup|wu.

(2.) *O konšelech nevěrných.*

Konšelé, račte slyšeti
a mně v tom za zlé nejmieti:
jmáte na sobě zlú vadu,
křivým dáváš dobrú radu.
5 Po hříechu v tom mnoho blúdie,
že pravé křivelně súdie.
Přída chudý člověk k nemu
i bude tak říeci jemu:
Dobrý družé! tebeť proši,
10 učiň za své matky duši,
pomoz mi nevinu zbýti;
chcuť tvůj modlitevník býti,
by tě milý Buoh uzdravil
i tě všech tvých hříechův zbavil.
15 Konšel se nic nepotieže,
inheď jeho sám otieže,
řka: Móż-li co za můj trud býti,
snadť bych pomohl toho zbýti.
Tento chudý, tu řeč slyše,
20 stane před ním, srdcem vzdýše,
řka: Buoh vie, nejmámť co dáti,
pro B(ó)h rač mi pomáhati.
Když konšel uslyší, co jest,
v ten čas nalezne sobě tu lešť,
25 řka: Súsěde, praviť tobě,
teprv sem vzpomanul sobě:
jmámť býti zajtra na roce,
prošeno mne i mého otce.
Tu jmám přivést ku právu:

Suffied fuffiedu ukradl krawu |
 popros nyekoho gyneho.
 5 atie przie|flyffy newynneho.
 Tento poyde pre|cz otneho.
 przide druhy ptagie ieho |
 akdyz fye gehu doptage.
 nyeczo fbo|zie ffobu ffobu gmagie.
 Bude rzeczy | racz flyffietı.
 10 pane czot chczy powie|dietı.
 Slyffal sem zes mudry konfel |
 proto sem siem ktobie prziffet |
 aby my dal ztoho radu.
 vczynyl | sem hroznu fwadu.
 yednoho sem | obelhawıl.
 Druheho dofmrrtı zabil |
 15 proffymt by fye wto uwazal.
 dalt | bych rad czo by sam kazal.
 Kdyzt | konfel uflyfy toto.
 weczye gmu | nemut fye proto.
 Chczut pomocy | toho zbyti.
 ale hrziwnyt my dobitı ||
 129^b Muffymt myffiti priemnoho.
 Abych tie | wyprawıl ztoho.
 On weczye moy mily | pane
 Tot natwey miłoftı ftane.
 weczie | neulewymt ikroffie.
 5 By stal dopuol | leta proffye.
 Muffymt gmietı hroznu | pracy
 I ffwehoť spanye ukraczy.
 zet | tie wzdy ktomu przywedu.

- 30 súsěd súsědu ukradl krávu.
 Popros někoho jiného,
 a(ť) tě přeslyší nevinného.
 Tento pójde přeč ot neho,
 přijde druhý, ptaje jeho,
 35 a když sě jeho doptaje,
 něco zboží (s sobú) jmaje,
 bude říci: Rač slyšeti,
 pane, coť chci pověděti.
 Slyšal sem, žes múdrý konšel,
 40 proto sem sěm k tobě přišel,
 aby mi dal z toho radu,
 učinil sem hroznú svádu:
 jednoho sem obelhavil
 druhého do smrti zabil.
 45 Prosímť, by sě v to uvázal;
 dať bych rád, co by sám kázal.
 Kdyžť konšel uslyší toto,
 vece j'mu: Nemuť sě proto,
 chcuť pomoci toho zbýti,
 50 ale hřivnyť mi dobyti;
 musímť mysliti přemnoho,
 abych tě vypravil z toho.
 On vece: Mój milý pane!
 toť na tvej milosti stane.
 55 Vece: Neulevímť i kroše,
 by stál do puol léta, proše.
 Musímť jmieti hroznú práci
 i svéhoť spanie ukráci,
 žeť tě vždy k tomu přivedu,

- Zet dam | ztoho dobru radu
 Ten gifty fye ne|potazaw.
 10 Hned hrziwnu zklyna wy|wazaw.
 weczye racziz hrziwnu wz|ietı.
 Atu praczy omnye gmyetı.
 Takt | konfel pohrzechu bludy.
 Zet mnoho | listıwie wyludy.
 ny probuoh ny pro|wıye fwate.
 15 yedno profbozıce klate |
 Ktoz fye fkolaczem utecze.
 Ten gyuz | neyma nato peczie.
 powies gmu prz|ıhodu fwogy.
 Kdyz on uflyffy rzıecz | twogy.
 naleznet tolik chytroftı.
 Kon|fel sobie ymudroftı.
 130* Zet tie uczyny || praweho.
 azpraweho krzıwedlneho |
 Tı su tak zuffalı lıdie
 Tak fwym | smyflemlı dıwnye bludie
 vmye mno|hym radu datı.
 5 affam nato nechce | tıbatı.
 By toho spokoıem nechalı |
 By krzıwych kolaczıew nebralı.
 hu|beny bude twoy kolacz.
 azth Rzku | tobie dopkła racz.
 Rad by wratıl | ty penyezıye.
 10 Kdyz powıfnes ulemıe|zıe
 upekelneho rzetıezıe.
 Kdez budess | nıwıeky wıezıye

- 60   žeť dám z toho dobrú radu.
Ten jistý sě nepotázav,
hned hřivnu z klína vyvázav,
vece: Račiž hřivnu vzieti
a tu práci o mně jmieti.
65   Takť konšel po hříechu blúdí,
žeť mnoho l(s)tivě vylúdí,
ni pro Buoh ni pro vše svaté,
jedno pro zbožice klaté.
Ktož sě s koláčem uteče,
70   ten juž nej má na to péče:
povieš j'mu příhodu svoji,
když on uslyší řeč tvoji,
nalezneť tolik chytrosti
konšel sobě i múdrosti,
75   žeť tě učiní pravého
a z pravého křivedlného.
Ti sú tak zúfali lidie,
tak svým smyslem divně blúdie,
umie mnohým radu dáti
80   a sám na to nechce tbáti,
by toho s pokojem nechal,
by křivých koláčev nebral.
Hubený bude tvój koláč,
ažť řkú tobě: Do p(e)kla rač!
85   Rád by vrátil ty peniezě,
když povisneš u lemiezě,
u pekelného řetězě,
kdež budeš n(a) věky vězě.

Olšczie aoczbanu

- Liška iednu biehagiczy.
 Giefti sobie | hledagiczy.
 vbieze dogednyech | puſtek.
 ano wnych iedyny chruſtek |
 15 weczye powiez my to chruſte
 Czie | gfu · toto chyſſie puſte.
 On gey tako | odpowiedie.
 Rzka gazt ſam newie|die.
 Teprw ſem yedno prziffel ſiem |
 Neymam nycze czynyti ſtiem.
 130^b Liška || poczie ſye tocziti
 By mohla czo uhonyty |
 Toczywſy ſye ſiemo itam
 Iubieze kp|uſtym kamnam.
 Adkdysz ſye wnyey|ſtiegi wtoczy.
 5 Inhed wkamnach czba|na zoczy.
 weczie dobry weczter czba|ne.
 Kak ſye gmas moy myly pane |
 Czban liſczye nycze neweczye.
 aona | wzemſy gey naplecze.
 potieſczy ſye | ſnym wen zpuſtek.
 10 Tu gi potka onē | chruſtek.
 weczye liška czo to neſſes.
 ze | nohamy iedwa pletes.
 Ona weczye | neſſu czbana.
 Meho miłoſtneho pa|na.
 zdaffe ſye gey neſti tiezek.
 wzne|ſſy gey naieden brziezek.
 15 Ipuſti gey | dolow opak.

O lišce a o čbánu.

Liška jednu běhající,
jísti sobě hledající,
uběže do jedněch pústek,
ano v nich jediný chrústek.

5   Vece: Pověz mi to, chrúste,
čie jsú toto chyše pusté?

On jej tako odpovědě,
řka: Jazť sám nevědě;
teprv sem jedno přišel sěm,
10   nejším nič činiti s tiem.

Liška poče sě točiti,
by mohla co uhoniti;
točivši sě sěmo i tam
i uběže k pustým kamnám;
15   a když sě v niejstěji vtoči,
inheď v kamnách čbána zoči.

Vece: Dobrý večer, čbáne!
kak sě jmáš, mój milý pane?
Čbán lišce nič nevece;
20   a ona vzešši jej na plece,
potěšči sě s ním ven z pústek.

Tu ji potka onen chrústek,
vece: Liška, co to neseš,
že nohami jedva pleteš?
25   Ona vece: Nesu čbána,
mého milostného pána.
Zdáše sě jej nésti těžek,
vznešši jej na jeden březek
i pusti jej dolóv opak,

- Rzkucz iazt tobie uczy|ny ták.
 weczye poydiz dolow czba|ne.
 Tiezeks my neſtí moy pane |
 Czban ſye dolow ſhory pokotí.
 Liſka | ſye ponyeý· bieziecz upotí.
 131^a wecze || czbane procz bieziſ prudczie.
 przieſa|diſ my ſkoro ſrrdcze.
 akdyz czban | narowny bieſſe.
 wiecz ſye kotití ne|mozieſſe.
 5 weczye liſka· kde gdes czba|ne.
 zdaliſ uſtał miły pane.
 pakly | nechczes ſemnu gití.
 Gaz chcey tobie | uczynyť.
 ze poydes ſemnu bezdieky |
 Kdez ſie newratiſ nawieky.
 przywa|zawſy czban kuoczafſu.
 10 weczye iaz | tie tam doneſſu.
 Budes upití naſſ|we horze.
 plawagie iako proſied | morzie.
 Akdyz przibieze kſtudnyczy |
 Bieda liſczye hubenyczy.
 Mnyeſe | oklamagicz czbana.
 15 Nałit ſye ob|ludy ſama.
 weczye czbane ke ſie mod|liſ.
 zlehoſ vmyſle ze tiem diſ.
 ona | nycz nepomeſkawſy.
 Czban koczaſ|ſu przywazawſy.
 wzleze wzhoru na|ohlubnyczy.
 Ipuſtí czbana wſtudnićí ||
 131^b weczye kdyz ſye nechczes modlití.

- 30   řkúc: Jazť tobě učini tak,
vece, pójdiž dolóv, čbáne;
těžeks mi nésti, mój pane!
Čbán sě dolóv s hory pokoti,
liška sě, po něm běžiec, upoti,
35   vece: Čbáne, proč běžíš prudce?
přesadíš mi skoro srdce.
A když čbán na rovni bieše,
viec sě kotiti nemožieše.
Vece liška: Kde jdeš, čbáne,
40   zda-lis ustal, milý pane?
Pak-li nechceš se mnú jíti,
jaz chci tobě učiniti,
že pójdeš se mnú bezděky,
kdež sě nevrátíš na věky.
45   Přivázavši čbán k uocasu,
vece: Jaz tě tam donesu,
budeš úpiti na své hoře,
plavaje jako pros(tř)ed moře.
A když přiběže k studnici,
50   běda lišce hubenici!
Mnieše oklamajíc čbána,
naliť sě oblúdi sama.
Vece: Čbáne, ké sě modlíš;
zléhos úmysle, že tiem dlíš.
55   Ona, nic nepomeškavši,
čbán k ocasu přivázavši,
vzleze vzhóru na ohlubnici
i pusti čbána v studnici,
vece: Když sě nechceš modliti,

- Gaz tie | muſſym utopití
 Czban poczie ſwrchu | plawatí.
 poczie liſka nan wolatí.
 Rzkucz | czbane brrzo wiz offobie
 5 Gyzt geſt wel|mí zle otobie.
 Razut pokorz my ſye | iedynu.
 aotpuſtymt wſy twu wynu |
 Czban a lzye mluwatí nebieſſe.
 Nebo | zhlyny ſlepen bieſſe.
 Tehdy ſye hſka | rozhnyewawſy.
 10 Czban a uwodu wra|zywſy.
 weczye giſt ſem doſtí howiela | tobie.
 Czoſ vhoneyl gmyey to ſobie |
 Czban ſye poczie zalewatí.
 wody ſye | wen nalewatí.
 Liſky kſobie potaha|tí.
 Liſka ſye poczie ottahatí.
 15 weczye | liſka netak czbane.
 Gaſt ſpilegi mily | pane
 Tehdy czban poczie bobtatí.
 wo|dy ſye wen nalewatí.
 hlube ſye poh|rziziewatí.
 Liſka poczie wzdy wolatí |
 Rzkucz bieda czo my ſie chce ſtaty ||
 132* weczye myly czbane otpuſt my to |
 ayaz tobie ſlibugi to.
 zet nechczy | tobie ſkodití.
 Racz mye nebozku | zywatí.
 Ona toho rzeczy netaze.
 5 az gy | czban kſobie przítaze.

- 60 jaz tě musím utopiti.
Čbán poče svrchu plavati,
poče liška naň volati,
řkúc: Čbáne, brzo viz o sobě;
jižť jest velmi zle o tobě.
- 65 Razuť, pokoř mi sě jedinú
a otpustímť vši tvú vinu.
Čbán(u) lzě mluviti nebieše,
nebo z hlíny slepen bieše.
Tehdy sě liška rozhněvavši,
- 70 čbána u vodu vrazivši,
vece: Jižť sem dosti hověla tobě,
cos uhonil, jměj to sobě!
Čbán sě poče zalévati,
vody sě veň nalévati,
- 75 lišky k sobě potáhati.
Liška sě poče ottáhati.
Vece liška: Ne tak, čbáne,
jazť spíleji, milý pane!
Tehdy čbán poče bobtati,
- 80 vody sě veň nalévati,
hlúbe sě pohřžievati;
liška poče vždy volati,
řkúc: Běda, co mi sě chce státi!
vece, milý čbáne! otpusť mi to
- 85 a jaz tobě slibuji to,
žeť nechci tobě škoditi,
rač mě nebožku živiti.
Ona toho řieci netaže,
až ji čbán k sobě přitaže;

Ora fye wftud|nyczy wrze.
 Inhed gy czban nadno | wtr(r)ze.
 Tu gley neda wiecz wznyk|nuti
 Muffy bezdieky utonuty.
 Tak | fie lifka priemudrzila.
 10 Swoy ziwot | marnye ztratila
 Otczbana zhlyny | flepeneho.
 zbyla lifka zywota fwe|ho

Ozlych kowarzech |
 Kowarzy wy znamenayte.
 zleho | fie diela chowayte.
 15 Gaz wy wy|strziehagy ztoho
 Byfte fye chowali | toho.
 Gesto mnozy to czynyte.
 wy | ztoho hrziechu nemnyte.
 By ztoho | kdy mohl hrziech byti.
 Ze chcesz zle | fbozie dobyti.
 132^b wzwieda zlodiey two|gie chyffie.
 przide ktobie wnoczy tiffye |
 Idie myly miftrze racz fyem wftati
 Chczi | tobie dobri dar dati.
 By tie mnye to | taynye fkowal.
 5 Czoż bych yaz tobie | rozkazal.
 By my mocnu pilu fkoual |
 Bych gyu wfi zeleza lamal.
 By nycz | przednyu neoftalo.
 any mnoho any | malo.
 Czoż bych otzeleza uzrziel.

90 ona se v studnici vrže,
 inhed ji čbán na dno vtrže;
 tu jej nedá viec vzniknúti,
 musí bezděky utonúti.
 Tak se liška přemúdrila,
 95 svůj život marně ztratila;
 ot čbána z hlíny slepeného
 zbyla liška života svého.

(Satyry: 3.) *O zlých kovářích.*

Kováři, vy znamenajte:
 zlého se diela chovajte;
 jaz vy vystřiehaji z toho,
 byste se chovali toho.
 5 Ježto mnozí to činíte,
 vy z toho hříechu nemníte,
 by z toho kdy mohl hříech býti,
 že chceš zle zbožie dobyti.
 Vzvěda zloděj tvoje chyše,
 10 přide k tobě v noci tiše
 i die: Milý mistře, rač sém vstáti,
 chci tobě dobrý dar dáti,
 bytě mně to tajně skoval,
 což bych jaz tobě rozkázal:
 15 by mi mocnú pilu skoval,
 bych jú vše železa lámal,
 by nic před ňú neostálo,
 ani mnoho ani málo;
 což bych ot železa uzřel,

- aby | to wŝe pílú přietrziel.
 10 aktomu zoczie|lí nozie.
 Gymyz přieŝtrzihl wŝe czo | ye.
 Ktomu ŝkuy my klicziw deŝiet |
 aby gym neoŝtal wes ŝwiet.
 Czoz | bych chtiél kde otmykatí.
 By to ne|mohlo oŝtatí.
 15 akdyz mu to wŝe rozka|za.
 yakot mut ŝrřdczie pomaza
 Tut | rziecz kowarz rad uŝlyŝŝie
 Hned by zlo|diegy ottuŝŝie.
 Rzka tot mile wŝe | rad ŝdiegy.
 Nozie pílí přizhotugy. |
 Gedno ty pomyŝlí omnye.
 133^a aby my || zaplatíl rownye.
 Tehdy zlodiey to | wŝe myna.
 wygma wierdunk zŝwe|ho klyna.
 Tentotí weczye wierdúk | dam.
 adruhy az przigiedes knam |
 5 Naleznes ny proŝtrzied.
 Przides pílí | nozie neŝŝa.
 Tut tobie wŝechno za|placzy.
 Twe uŝile itwu pracy.
 Takt | kowarz ŝbozie dobywa.
 zet rad ŝzlo|diegy przebywa.
 10 Druhet iaz doneho | wiedie.
 Ikazdemut nan powiedie |
 Kdyztot komu kon ukuge.
 Mno|hemut to rad ŝlibuge.
 Rzka dobrze | ŝem twoy kon ukowal.

- 20 aby to vše pilú přetřel,
a k tomu z oceli nože,
jimiž (bych) přestříhl vše, co (sě může).
K tomu skuj mi klíčov desět,
aby jim neostál veš svět;
25 což bych chtěl kde otmykati,
by to nemohlo ostati.
A když mu to vše rozkáza,
jakoť muť srdce pomaza,
tuť řeč kovář rád uslyše,
30 hned by zloději ottuše,
řka: Toť mile vše rád sději,
nože, pily přihotuji;
jedno ty pomysli o mně,
aby mi zaplatil rovně.
35 Tehdy zloděj, to vše mina,
vyjma věrdunk z svého klína:
Tento ti, vece, věrdunk dám
a druhý, až přijedeš k nám.
Nalezneš ny prostřed (lesa),
40 přideš, pily, nože nesa;
tuť tobě všechno zaplaci,
tvé úsilé i tvú práci.
Takť kovář zboží dobývá,
žeť rád s zloději přebývá.
45 Druhét jaz do neho vědě
i každémuť naň povědě:
kdyžtoť komu kón ukuje,
mnohémuť to rád slibuje,
řka: Dobře sem tvój kón ukoval,

- Bezpeč|nye by ľsto myl prziehnal.
 15 Netah|nes. otneho gietı.
 azt mrrcha pocz|ne kleczyetı.
 Ba by my to boh ra|cziel datı.
 zadar czoz bych chtiel za|datı.
 Bych ıaz byl kowarzie moczē |
 wzdyt by polezal nemoczen.
 133^b Chtiel || bych to prawo naleřtı.
 Ze by muffy | cztwernoh leřtı.
 Kteremu by kony | zagal.
 Bych ten hrziebi zařıye wy|nal.
 Iwrazil mu wyeho nohu.
 5 wzdyt | by upıł kziwū^{emv} bohu.
 aby kowal | rōzhledage.
 akonyem nezagymagıe |

---

osladownycziech |

- Sladownykom tez powiedie.
 Mnoho zleho do|nych wiedie.
 10 Chtie brrzo bohatı | bytı.
 Acz řye gym da řbozie zıtı.
 Ale | kdyz kto zle dobude.
 Tomut nera|do probude.
 Czařto gym pohrziechu | řhorzy.
 potomt muffy bytı whorzy |
 Tent obyczıey wřobie gmagy.
 15 zet | nerady nato tbagy.
 Kdyz gmu ředılak da trh rowny.
 wneřfa obile do|řladowny.

50 bezpečně by sto mil přehnal.
Netáhneš ot neho jeti,
ažť mrcha počne kleceti.
Ba by mi to Bóh ráč(i)l dáti
za dar, což bych chtěl žádati:
55 bych jaz byl kováře mocen,
vždyť by poležal nemocen.
Chtěl bych to právo nalézti,
že by musil čtvernoh lézti,
kterému by koni zajal,
60 bych ten hřebí zasě vyňal
i vrazil mu v jeho nohu;
vždyť by úpěl k živ(u) Bohu,
aby koval rozhlédaje,
a koněm nezajímaje.

(4.) *O sladovníciach.*

Sladovníkóm též povědě;
mnoho zlého do nich vědě:
chtie brzo bohati býti,
ač sě jim dá zbožie žíti.
5 Ale když kto zle dobude,
tomuť nerádo probude;
často jim po hříechu shoří,
potomť musí býti v hoři.
Tenť obyčej v sobě jmají,
10 žeť nerádi na to tbají,
když j'mu sedlák dá trh rovný,
vnesa obilé do sladovny,

- Budet snym lecz czo mlu|witi.
 zatiem hleda wysta|witi |
 Kdez by gmiel naywieczsy mieru ||
 134^a wtomt ukaze swu newieru.
 Akdyz to | obile zmierzy.
 an mu natom dobrze | wierzy.
 Budet znych slady dielati |
 Chtie mnoho krossow nabrati.
 5 aktoz | poslad knemu.
 Sladownyk wysta|wi iemu.
 nalezna mieru naymenfi |
 agynde schowa naywieczsye.
 Rzka | tot yaz беру namu wieru.
 zet gaz | gmam spravedlnu mieru.
 10 Tot sla|downyk dobrze vmye.
 Ktoz iemu | wtom nerozumie.
 Druhet opiet | dwornye czyny.
 Rziedkit sie nan | toho domny.
 Ktoz mu da obile | mnoho.
 By gmu dielal slady ztoho |
 15 On uczyny welmy dwornye.
 ale | stane sye nerownye.
 wyspa swoy | slad nahromadu.
 Ospe gey yako | zahradu.
 okolo czuzymy slady |
 az kfwemu nebude kady.
 134^b zname||nayz czot czyny potom.
 yaz wam nailep | powiem otom.
 Dosahna hrzebla dluheho |
 Nepomnye swiedomye sweho.

budeť s ním leč co mluvíti;
zatiem hľadá vystaviti,
15 kdež by jměl največší mieru;
v tomť ukáže svú nevěru.
A když to obilé změří,
an mu na tom dobře věří,
budeť z nich slady dělati,
20 chtě mnoho krošív nabrati.
A ktož po slad (přide) k nemu,
sladovník vystaví jemu,
nalezna mieru najmenší
a jinde schová največš(i),
25 řka: Toť jaz беру na mú vieru,
žeť jaz jmám spravedlnú mieru.
Toť sladovník dobře umie,
ktož jemu v tom nerozumie.
Druhét opěť dvorně činí,
30 řiedkýť sě naň toho domní:
ktož mu dá obilé mnoho,
by j'mu dělal slady z toho;
on učiní velmi dvorně,
ale stane sě nerovně:
35 vyspa svůj slad na hromadu,
ospe jej jako zahradu
okolo cuzími slady,
až k svému nebude kady.
Znamenajž, coť činí potom,
40 jaz vám najlěp poviem o tom:
dosáhna hřebľa dlúhého,
nepomnie svědomie svého,

- Budet | okolo hrabatı.
 5 Kšwey hromadie při|tahatı.
 wešdyt hrabe neuffada.
 azt bude | hrozna hromada.
 zewſiech tiech hro|mad naywieczſy.
 Genz bieſſe zewſiech | naymenſye.
 Takt umiegy falſowatı |
 Dobrymy lidmy klamatı.
 10 Nebozat|ka oſtawte ſye.
 Dluheho hrzebla zb|awte ſye.
 proiedyne dluhe hrzebło |
 Muſſy twa duſſye gıta upekło
-

olazebny|cziech

- 15 Lazebnyczy ti gſu ſpraw|ny.
 vſſwych penyez welmy ztra|wny.
 Chce ſye wezdy dobrze gmietı |
 Mezy dobrymy ſedietı.
 Bohatym ſye | rownagicze.
 podle nych picze giedu|cze.
 Nemoz gmu tak brrzo przıtı |
 Az muſſy wſechno propıtı.
 135• Ty ſye || hornykom wrownagy.
 Geſto zlata | mnoho gmagy.
 hornyk tento oby|cziey gma.
 Kehdyzto penyez drahnıe | gma.
 Nechzet nykdy utrpiety.
 5 Mu|ſſye dobru ztrawu gmietı.
 Byt wı|ediel zet gmu zebratı.

budeť okolo hrabati,
kovej hromadě přitáhati;
45 vezdyť hrabe, neusada,
ažť bude hrozná hromada,
ze všech těch hromad největš(ie),
jenž bievše ze všech najmenšie.
Taktť umějí falšovati,
50 dobrými lidmi klamati.
Nebožátka, ostavte se,
dlúhého hřebľa zbavte se:
pro jediné dlúhé hřeblo
musí tvá duše jíti v peklo.

(5.) *O lazebnících.*

Lazebníci ti jsou správní,
u svých peněz velmi stravni;
chce se vezdy dobře jmieti,
mezi dobrými seděti,
5 bohatým se rovnajíce,
podle nich píce, jedúce;
nemóž j'mu tak brzo příti,
až musí všechno propíti.
Ti se horníkům vrovnejí,
10 ježto zlata mnoho jmají.
Horník tento obyčej jmá:
kehdyžto peněz drahně jmá,
nechceť nikdy utrpěti,
musie dobrú stravu jmieti;
15 byť věděl, žeť j'mu žebrati,

zaytra fye | sdiety precz brati.
 Natot fye ne|rozpomyna.
 Muffyt wzdy byti pln | wyna.
 Rziedkit fye nato rozmyſly |
 10 Die zaytra mye boh omyſli.
 Ty | gfu nayſprawnyeſy lidie.
 ze nali|dech nycz neludie.
 Tez yaz prawy | lazebnykom.
 przyrownagy gye | khornykom.
 15 ze gfu take ſprawny | lidie.
 Nalidech zle nycz neludie.
 ob|chodie fye porzemelle.
 natomt | welmy neczynie zle.
 wfak by ye|dyneho nechal.
 By fye welmy | neopigal.
 Adruheho fye warowal ||
 135^b Aby proto bit nebywal.
 Kdyz zlu | brzitu koho holi.
 Czaſto welmy | ponem boli.
 aczaſtot uczyny ho|rze.
 zet tie chwatagie urzieze |
 5 Druhehot fye rad dopuſczie.
 Kdiz | komu krew zruku puſczie.
 Zet | fye zily rad chybuge.
 Rziedkyt | gmu ztoho dziekuge.
 vczynyt | czlowieku boleſt.
 10 ato gehu | hrozna neczeſt.
 Czo by to ſko|dilo komu.
 Bych yaz fye przí|mluwil ktomu.
 aby prawo na|lezeno.

zajtra sĕ s dětmi preč bráti,
na toť sĕ nerozpomína,
musíť vždy býti pln vína.
Řiedkýť sĕ na to rozmyslí,
20 die: Zajtra mě Bóh omyslí.
Ti jsú najsprávnejší lidie,
že na lidech nic nelúdie.
Též jaz pravi lazebníkóm,
přirovnaji je k horníkóm,
25 že jsú také správní lidie,
na lidech zle nic nelúdie;
obchodie sĕ po řemesle,
na tomť velmi nečinie zle.
Však by jediného nechal:
30 by sĕ velmi neopíjal;
a druhého sĕ varoval,
aby proto bit nebýval.
Když zlú břitvú koho holí,
často velmi po nem bolí
35 a častot učiní hoře,
žeť tě, chvátaje, uřeže.
Druhéhoť sĕ rád dopúšćie:
když komu krev z rukú púšćie,
žeť sĕ žíly rád chybuje,
40 řiedkýť j'mu z toho děkuje;
učiníť člověku bolest
a to jeho hrozná nečesť.
Co by to škodilo komu,
bych jaz sĕ přimluvil k tomu,
45 aby právo nalezeno

Bilo nan i ustaweno. |
 Kdyz by koho hole urziezal.
 15 By | gmu ten dobry policzek dal. |
 Druhe bych chtiel wymyflití |
 To bych gmu chtiel napllnití |
 Kdiz by my zyly chibil.
 Bych | gmu pieřti zuby wybíl.
 136^a Snadt || by puszczal rozhledagie.
 wieczfy | natie peczy gmagie.

Rzeznýk |

Rzeznýk fye takto obchodí |
 5 Dobrym lidem czařto řko|dí.
 Kdyz biezy powřfy wolagie |
 Naprodayne brawy ptagie. |
 Budet kupowati brawy.
 Chtie | řnych utiezieti ztrawy.
 Kdyz ho | ůrřzy dobytczatko.
 10 vzieřřnet | řye nebozatko.
 Neb gma rzieř|nyk ruczye racziey.
 Kdyz on | dobytczatko zmaczye.
 nelziet | řye gmu poprawiti.
 Muřřyt | wzdy churawo byti.
 15 atu lib | kup lib nekupí.
 Gyzt bezřko|dy neotřtupí.
 wzdit řkodu uczy|ny tomu.
 Kdiřtot brawy ma|czye komu.
 Druhut gma ne|wieru wfobie.
 136^b Tut chcey wy||prawiti tobie.

bylo naň i ustaveno:
když by koho, hole, uřezal,
by j'mu ten dobrý políček dal.
Druhé bych chtěl vymyslití,
50 to bych j'mu chtěl naplniti:
když by mi (sě) žíly chybil,
bych j'mu pěstí zuby vybil;
snadť by púščal, rozhlédaje,
věčší na tě péči jmaje.

(6.) *Řezník.*

Řezník se takto obchodí,
dobrým lidem často škodí:
když běží po vsi, volaje,
na prodajné bravy ptaje,
5 budeť kupovati bravy,
chtě z nich utěžeti stravy.
Když ho uzří dobytčátko,
užesneť se nebožátko,
neb jmá řezník ruce račiej:
10 když on dobytčátko zmacie,
nelžeť se j'mu popraviti,
musíť vždy churavo býti.
A tu lib kup lib nekupi,
jižť bez škody neotstúpí;
15 vždyť škodu učiní tomu,
kdyžtoť bravy macie komu.
Druhúť jmá nevěru v sobě,
tuť chci vypraviti tobě:

Ktoz dobytek natrh | wody.
 Sedlakom rad natō škodí |
 Budet snym lidmíe trrzití.
 Bra|nye kazdemu kupiti.
 5 wto mu | czyny mnoho nuzye
 Zet gemu | wfe kupczye zapuzye.
 az utrrzi | poſwey woli.
 yakſto iemu libo | koli.
 Trzetíet gaz wiedie doneho. |
 Ktoz maſſa kupi vneho
 10 ze gmu | prodawa kozýnu
 zanaylepſſy | ſkopcziewynu.
 Aczaſtokrat byko|wynu.
 zanaylepſy | howiedynu.
 Czt|wrtehot ſye rad przigyma.
 Kdiſtot | geſt naywieczſye zyma.
 15 Budet wo|du oblewatí.
 Maſſo rozny rozpiera|tí.
 aby íemu zmrrzli wnoczy.
 Ho|wiedyna ití ſkopczy.
 Takt poie|ho woli bude
 Trzi czieſtí gemu | ho przíbude.
 137^a Mnohot lidu okla||mawa.
 Kdyz on to maſſo prodawa |
 Takt gfu newierny rzieznyczy. |
 Horſit gfu nezli wíeznyczy.
 wíez|nyk nemoz tak zly bytí.
 5 Kdyz ſye | uda kde wdwor wnýtí.
 wzdit po|ſczeka prwe natie.
 Chtíe ſye przyhrabatí kpatie.

ktož dobytek na trh vodí,
20 sedlákóm rád na tom škodí,
budeť s ním lidmě tržiti,
bráně každému kúpiti;
v to(m) mu činí mnoho núze,
žeť jemu vše kupce zapúzie,
25 až utrží po svej vóli,
jakžto jemu libo koli.
Třetieť jaz vědě do neho:
ktož masa kúpí u neho,
že j'mu prodává kozinu
30 za nejlepší skopcevinu,
a častokrát býkovinu
za nejlepší hovědinu.
Čtvrtéhoť se rád přijímá:
kdyžtoť jest největšie zima,
35 budeť vodú oblévati
maso, rožny rozpierati,
aby jemu zmrzli v noci
hovědina i ti skopci.
Takť po jeho vóli bude:
40 tři čiesti jemu ho přibude;
mnohoť lidu oklamává,
když on to maso prodává.
Takť jsú nevěrní řezníci,
horšíť jsú než-li věžníci.
45 Věžník nemóž tak zlý býti:
když se udá kde v dvór vníti,
vždyť poščeká prvé na tě,
chtě se přihrabati k patě;

akdyz gmas drzie|wo przissobie.
 Tut sie nestane | nycs tobie.
 10 ale rzieznyka nezbu|des.
 kdyz maffa ieho kupuges |
 Mussys dobrze chytrí bytí.
 By | ho mohl befkody zbytí.
 protoz | iaz prawym rzieznykom.
 Gych | panoffiem gielitnykonym.
 15 Czoz | nalidech zle dobudu.
 ze proto | pekla nezbudu.
 acz sie toho neof|tawie
 zafweho ziwota zdrawie |

Pekarz naduffy nepomny |
 Rziedky fye nan toho dōny ||
 137^b Geho zlořtu czoz gma wfobie.
 Giezto | yaz wyprawym tobie.
 Kdyz on chce | chleba napeczy.
 Tak to bude zenye | rzeczy.
 zeno kdyz poydes namiesto |
 5 Dobudes my kwasnycz wtiesto.
 azt | muky napytligy.
 akwas wdiezy | przyhotugy.
 Tut gmu zena kwasnycz przymczie.
 Dobywřy gich | podkray hrnczye.
 10 akdyz tieřto uř|wichu.
 Hrrnecz kwasnycz wn'e | nalichu.
 vmieřywe gidu křtolu |

a když j máš dřevo při sobě,
 50 tuť se nestane ničs tobě.
 Ale řezníka nezbudeš:
 když masa jeho kupuješ,
 musíš dobře chytrý býti,
 by ho mohl be(z) škody zbýti.
 55 Protož jaz pravím řezníkóm,
 jich panošiem, jelitníkó(m):
 což na lidech zle dobudú,
 že proto pekla nezbudú,
 ač se toho neostavie
 60 za svého života zdravie.

(7. *Pekař.*)

Pekař na duši nepomní;
 řiedký se naň toho domní
 jeho zlostú, což j má v sobě,
 ježto jaz vypravím tobě.
 5 Když on chce chleba napéci,
 takto bude ženě říci:
 Ženo, když pójdeš na město,
 dobudeš mi kvasnic v těsto,
 ažť múky napytliji
 10 a kvas v dieži přihotuji.
 Tuť j'mu žena kvasnic přimče,
 dobyvši jich pod kraj hrnce.
 A když těsto upravichu,
 hrnec kvasnic v n(ě) nalichu;
 15 umiesivše, jidú k stolu,

Chtiece obiedwatı spolu.
 zena | pomeřkawıfy weczye.
 Muzy tieřto | kynutı nechce.
 15 Muffy wiece kw|ařnycz bytı.
 Toz bude tieřto kynutı |
 akdyz pokwařnycze bieze.
 przi|neřfy y nalı puol dzieze.
 pořbie|die pecz zapalichu.
 Kwaleny řye | prziprawichu.
 20 Ona weczye mu|zy wiezto.
 138• Kdyz budes waletı || tieřto.
 By toho nezapomynal.
 zes | trzy krořfy zamyeru dal.
 padefat | kolacziew ztoho.
 nawales nebu|det mnoho.
 5 Gmas wtieřtie kwa|řnycz trzetynu.
 Tiem wyberzes | wřy gıřtynu.
 agynet wzıřku ořřtane.
 Czoř kolı potom ořřtane |
 Kdyz tiech kolacziew napeku. |
 Hned gie namiestto powleku.
 10 Ktoz | przięde kupowat knemu.
 pekarz | bude rzeczy gemu.
 podte řiem | kemnye ktoz raczy.
 zdet gřu | naywieczřfy kolaczy.
 Slany. dob|řzie upeczeny.
 15 Inawřem dobrze | udieny.
 Deřřietkrat gym wrze | wzhoru
 Rżka wiz kakt gma | peczenu koru.
 aktoz tiech kola|cziew kupı.

chtiece obědvati spolu.
Žena, pomeškavši, vece:
Muži, těsto kynúti nechce;
musí více kvasnic býti,
20 tož bude těsto kynúti.
A když po kvasnice běže,
přinessi, i nali puol dieže.
Po (o)bědě pec zapálíchu,
k válení se připravíchu.
25 Ona vece: Muži, věz to,
když budeš váleti těsto,
by toho nezapomínal,
žeš tři kroše za mieru dal;
padesát koláčev z toho
30 naválíš, nebudeš mnoho.
Jmáš v těstě kvasnic třetinu,
tiem vybereš vši jistinu
a jiněť v zisku ostane,
což koli potom ostane.
35 Když těch koláčev napekú,
hned je na město povlekú.
Ktož přijde kupovat k nemu,
pekař bude říci jemu:
Podte sěm ke mně, ktož ráčí,
40 zdeť jsú největší koláči:
slaní, dobře upečení
i na všem dobře udění.
Desětkrát jím vrže vzhóru,
řka: Viz, kakť jmá pečenú kóru!
45 A ktož těch koláčev kúpí,

Kazdy naffwe horze | wzupi.
 neieden sproftny fedlaczek |
 20 Kupi zahalerz kolaczek
 138^b newie||da ieho newiery.
 vzrzy wnem prz|iehrozne diery.
 prziekrogie gey | nadwie czieftí.
 az by wen wlozil | trzy pieftí
 5 Takt pekarz sbozie | dobywa
 zet swe kolacznie nady|ma.
 wiesz to pekarzy wfeliky |
 ze gmas ztoho hrziech weliky |
 proty hubene kwafnyczye.
 gfi | otluczen bozieho liczye.
 10 pakly | wiecz toho oftanes.
 Tehdy fye | gemu doftanes.
 Snymz wnebe|fiech przebywagie
 Budes fye | wieczny radugie

~~~~~

obohatczy |

15 **W**izte swieta obludneho |
 Nenyet¹⁾ nanem nycz gifte|ho.²⁾
 Nemoz byti³⁾ czo takeho⁴⁾
 yēz | by⁵⁾ bylo czo⁶⁾ wieczneho.⁷⁾
 vzrzys | czlowieka zdroweho.
 welmy | dobrze⁸⁾ weseleho

¹⁾ Neny **U.** a **O.** — ²⁾ gineho **O.** — ³⁾ by **K.** —
⁴⁾ Nemozt biti nicz takeho **U.**, nicz takoweho **O.** — ⁵⁾ Aby

každý na své hoře vzúpí.
 Nejedem sprostný sedláček
 kúpí za haléř koláček,
 nevěda jeho nevěry;
 50 uzří v nem přehrozné diery,
 překroje jej na dvě čiesti,
 až by veň vložil tři pěsti.
 Takť pekař sbožie dobývá,
 žeť své koláče nadýmá.
 55 Věz to, pekaři všeliký,
 že jmáš z toho hříech veliký;
 pro ty hubené kvasnice
 jsi otlúčen božieho líce.
 Pak-li viac toho ostaneš,
 60 tehdy se jemu dostaneš,
 s nímž v nebesiech přebýváje
 budeš, se věčn(ě) raduje.

O bohatci.

Vizte světa obludného,
 nenief na nem nic jistého.
 Nemóž býti co takého,
 jenž by bylo co věčného:
 5 uzříš člověka zdravého,
 velmi dobře veselého;

K. a O. — ⁶⁾ Bi bilo czo kde U. — ⁷⁾ wyerneho K. —
⁸⁾ *dobrze* vynecháno v K., owšem O.

- 139^a yakz smrřt při||de wrah kazdeho.
 iednozt¹⁾ diegi | nenye²⁾ ieho.
 Tot³⁾ geřt bozie uřta|wenye.
 ze czlowiecie prziroze|nye.
 5 Sweho newie nycz řkoncz|ienye
 Tak⁴⁾ nam řwiedczy řwa|te cztenye.
 protoz⁵⁾ lidem geřt wie|dieti.
 Iwzdy⁶⁾ nato peczi⁷⁾ gmyety. |
 aby řtarzy iako⁸⁾ dieti.
 wzda⁹⁾ řmrt | gmieli napamietí.
 10 Nebo czlowiek | zdraw gřa chody.¹⁰⁾
 Akdyz gemu | nycs¹¹⁾ neřřkody.
 Nato¹²⁾ pomnyety | nerody.
 nali¹³⁾ řye g^emu¹⁴⁾ řmrt naho|dy.
 akdyz gemu | dozze¹⁵⁾ roha.
 vzař|na¹⁶⁾ řye hrziechow mnoha.
 15 wzpomí|nati bude boha.
 Czoř¹⁷⁾ neczynyl do|brzie moha.¹⁸⁾
 Kehdyz bude zboku¹⁹⁾ | klanye.
 aoffrřdczy zpodpieraníe²⁰⁾ |
 Rad by plnyl řwe²¹⁾ pokanye.
 Kdiz | bude gřz²²⁾ nedořpanye.
 139^b pomny na||buoh prziřwem zdrawi.²³⁾

¹⁾ Gyednot K., Gednot U., gednoz O. — ²⁾ nenyet K., U. a O. — ³⁾ To O. — ⁴⁾ tott O. — ⁵⁾ Neb to U., Proto O. — ⁶⁾ awzdy O. — ⁷⁾ pamiet O. — ⁸⁾ ywřře O. — ⁹⁾ wzdy K., U. a O. — ¹⁰⁾ ychody K. — ¹¹⁾ nycz K., U. a O. — ¹²⁾ nařmrt O. — ¹³⁾ nali O. — ¹⁴⁾ mu K. — ¹⁵⁾ dotkne K. a O., dogde U. — ¹⁶⁾ vzařne ře O. — ¹⁷⁾ ze O. — ¹⁸⁾ a moha O. Verře 23 a 24 vynechány

jakž smř přide, vrah každého,
 jednožť ději, nenie jeho.
 Toť jest božie ustavenie,
 10 že člověčie přirozenie
 svého nevie nic skončenie;
 tak nám svědčí svaté čtenie.
 Protož lidem jest věděti
 i vždy na to péči jmieti,
 15 aby staří jako děti
 vždy smř jměli na paměti.
 Nebo člověk, zdráv jsa, chodí
 a když jemu ničs neškodí,
 na to pomnieti nerodí,
 20 nalitř sě (j')mu smř nahodí.
 A když jemu dožže roha,
 užasna sě hřiechův mnoha,
 vzpomínati bude Boha,
 což nečinil, dobře moha.
 25 Kehdyž bude z boku klánie
 a o srdci zpodpieranie,
 rád by plnil své pokánie,
 když bude již ne do spanie.
 Pomni na Buoh při tvém zdraví,

v U. — ¹⁹⁾ kdyzt gyz bude wboku K., kdyz to bude
 wboku U. a O. — ²⁰⁾ Aufrdczye wzpodpyeranye K., Apod
 frdczem wpozdwihanye U., a vřdcze podgımanie O. —
²¹⁾ trpiel wřse U. — ²²⁾ kdyzt gyz bude K., kdyztt giz
 nebude dořpanie O. — ²³⁾ kdyz ři wzdrawie U., przy
 řwem zdrawij O.

- poprawdie | tie buoh opravie.
 Nassem¹⁾ swietie | peczie zbawi.
 Iwtwey duffy²⁾ bla|hoflawi.
 5 Buoh czlowieka spra|wedlneho.
 Ktoz wen wierzy wfe|likeho.³⁾
 yako oka strziece sweho |
 nezahubi⁴⁾ nykdý ieho.⁵⁾
 zaziwota | zazdraweho.
 Ktoz pomny nat worczye⁶⁾ sweho.
 10 Bude gmietí my|loft gehu
 Ostrziece ho⁷⁾ sweho zle|ho.
 procz czlowieczce pyssen⁸⁾ chodís |
 proti bohu pychu plodís
 Tiem swey⁹⁾ | duffy welmy¹⁰⁾ skodís.
 nabuoh¹¹⁾ pom|nyeti nerodís.
 15 procz napychoft¹²⁾ to|lik wzkla|das.
 aboha fye nedo|kladas.¹³⁾
 wedy¹⁴⁾ chwaly swietfke | zadas.¹⁵⁾
 aoduffy nycz nehladas.¹⁶⁾ |
 Radilty bych wiernye tobie¹⁷⁾ |
 aby zahe przírzziel kfobie.
 140* Gyz || fy prawie natey dobie.
 neyffy | welmy mlade robie.
 azda dies | gmam czassu dofti.
 pokati fye | vmey mladostí.

¹⁾ Nawssyem K. a O., Natom U. — ²⁾ Itwu duffy U., y twu duffi zblahoflawij O. — ³⁾ ykazdeho K. a O., kazdeho U. — ⁴⁾ Nezahanbi U. — ⁵⁾ ny ktereho K. — ⁶⁾ naboha U. — ⁷⁾ gehu U. — ⁸⁾ piffnye U. a O. — ⁹⁾ swe K. a O. — ¹⁰⁾ mnoho O. — ¹¹⁾ Nasmrt K., U. a O. —

- 30 po pravdě tě Buoh opravie,
na sěm světě péče zbaví
i v tvej duši blahoslaví.
Buoh člověka spravedlného,
ktož veň věří, všelikého
35 jako oka střeže svého,
nezahubí nikdy jeho.
Za života za zdravého
ktož pomní na tvorce svého,
bude jmieti milost jeho,
40 ostřeže ho všeho zlého.
Proč, člověče, pyšen chodíš,
proti Bohu pýchu plodíš?
Tiem svej duši velmi škodíš,
na Buoh pomnieti nerodíš.
45 Proč na psychost tolik vzkládáš
a Boha sě nedokládáš?
Vezdy chvály světské žádáš
a o duši nic nehladáš.
Radil ti bych věrně tobě,
50 aby záhe přizřel k sobě;
již si právě na tej době,
nejsi velmi mladé robě.
A zda dieš: jmám času dosti
pokáti sě v mej mladosti.

¹²⁾ napichu **U.** a **O.** — ¹³⁾ Verš 46 vynechán v **K.** —

¹⁴⁾ wzdy **O.** — ¹⁵⁾ swieczke chwalı hledaŝŝ **U.** — ¹⁶⁾ Ana-
duŝŝi mcz netbaŝŝ **U.** — ¹⁷⁾ Toby byla lepŝŝye rada **K.,**
U. a **O.**

- 5 Buoh tie twich | nezproſti.
 Kdyz nehledas geho | myloſty.
 Nebo czlowiek gla mlad | chody.
 ano iemu nycz neſkody |
 Swiet wzdy zaoboyek wody |
 anot ſye g^emu zle przyhody |
 10 akdyz mu ſwiet naylep ſta|ne.
 proknyy gemu rzieka pa|ne.
 yednozt nemocz nan uka|ne.
 Terprw nahrziechy wzpo|mane.
 15 Gako ieden bohatecz | bieſſe.
 Ten mnoho ſbozie gmie|gieſſe.
 probuoh datı nycz nech|tieſſe.
 wzdy ſye ſſwym ſbozym | wadieſſe.
 Bieſſe dworneho | vmyſſa.
 140^b Gmyegieſſe ſbozye || bezczyſa.
 akdyz nemocz knemu | przıſa.
 Mluwieſſe iako bezſmy|ſa.
 Onem uſlyſyte powieſt
 Kdiz | geho nadgide boleſt.
 5 wypra|wym wam wſechno kak geſt |
 Kak dwornu wſobie gmieſe leſt |
 weczye mile ſbozie racz flyſſietı |
 Czo chczu tobie powiedietı.
 Racz | meho zıwota przietı.
 10 Nech|tiel bych nykdy vmrzietı |
 Bych to mohl czyele wzwiedietı |
 Ez mı ſye tomu nadietı.
 Chtiel | bych to wſe rad trrprietı.
 Iwtobie | nadiegy gmietı.

- 55 Buoh tě tvých (hřiechóv) nezproští,
když nehledáš jeho milosti;
nebo člověk, jsa mlad, chodí,
ano jemu nic neškodí;
svět vždy za obojek vodí,
60 anoť sě (j')mu zle přihodí.
A když mu svět najlěp stane,
prokn(ý) jemu říká: pane!
jednožť nemoc naň ukane,
t(e)prv na hřiechy vzpomane.
65 Jako jeden bohatec bieše,
ten mnoho sbožie jmějéše,
pro Buoh dáti nic nechťieše,
vždy sě s svým sbožím vadiéše;
bieše dvorného úmysla,
70 jmějéše sbožie bez čísla
a když nemoc k nemu přišla,
mluvieše jako bez smysla.
O nem uslyšíte pověšť,
když jeho nadjide bolest;
75 vypravím vám všechno, kak jest,
kak dvornú v sobě jmieše lešť.
Vece: Milé sbožie, rač slyšeti,
co chcu tobě pověděti;
rač mého života přieti,
80 nechťel bych nikdy umřieti.
Bych to mohl cele vzvěděti,
ež mi sě tomu nadieti,
chtěl bych to vše rád trpěti
i v tobě náději jmieti.

- 15 Gelsze bych cht|iel wessel bytí.
 Bych natobie | mohl dobytí.
 Kteru chytroſty | toho zbytí.
 Kdez bych ſye mohl | ſmrtí ſkrtí.
 wedie ezs gſy | my welmy mylo.
 141^a Kdyz by my || toho dobylo.
 Moy zywoť y mo|gie ſylo.
 Snad bych ſobie ottuſilo |
 procze kemnye nepromluwis |
 wſak mye podle ſebe widis.
 5 wel|my natom zle my czýnys.
 pakli | ſye mne naczem ſtydis.
 Tehdy ſbo|zie odpowiedie.
 yaz to weczye | dobrze wiedie.
 Itobie take po|wiedie.
 10 ze mnozy ſwu wiecz | mnu rziedie.
 Gazt ſem ſbozie po|ziczeno.
 Tobie naczas zytí dane |
 akdyz gmas ſbozie proſtrano. |
 Kazdyt promye rzieka pane |
 Kdyz iaz ſbozie tie rozmohu.
 15 Aute|be bytí mohu.
 Tupas pyſnye | chodie nohu.
 awiecz nycz net|bas obohu.
 Neymas gyne kra|tochwile.
 Kdyz wſwem zdrawí | iſwew ſyle.
 141^b Semnu ſye obcho|dis myle.
 Nebt gyneho nenye pile |
 Ty mnu czſten gla pychu plodís |
 wten czas nabuoh tbatí nerodís |

- 85 Ješče bych chtěl vesel býti,
bych na tobě mohl dobyti,
kterú chytrostí toho zbýti,
kdež bych se mohl smrti skryti.
V(ě)dě, e(ž) jsi mi velmi milo,
90 když by mi toho dobylo:
můj život i moje sílo!
snad bych sobě ottušilo.
Proč že ke mně nepromluvíš?
však mě podle sebe vidíš.
95 Velmi na tom zle mi činíš,
pak-li se mne na čem stydíš.
Tehdy sbožie odpověď:
Jaz to, vece, dobře vědě
i tobě také povědě,
100 že mnozí svú věc mnú řiedie.
Jazť sem sbožie požičené,
tobě na čas žití dané;
a když jmáš sbožie prostranné,
každýť pro mě říká: pane!
105 Když jaz, sbožie, tě rozmohu
a u tebe býti mohu,
tupáš, pyšně chodě, nohú
a viac nic netbáš o Bohu.
Nejmáš jiné kratochvíle,
110 když v svém zdraví i v svej síle
se mnú se obchodíš mile,
nebť jiného nenie píle.
Ty mnú čst(ě)n jsa, pýchu plodíš,
v ten čas na Buoh tbáti nerodíš.

Tiem fwey duffy welmy fskodys |
 5 Kdycz mne ufsebe mnoho pobdys |
 wczemz my naywiecz wynu da|was
 aty gmas wfe czoz pozadas |
 aty fye boha nedokladas.
 ze fye | femnu darmo hadas.
 10 Gaz tobie ne|mohu fpomoczy.
 ztwych neduhow | yztwe nemoczy.
 any twoey drazi | koczy.
 Kdycz nebude bozie moczy. |
 Neymas mnye wczem wyny datí |
 any my procz ztoho latí.
 15 Chtiels | fye femnu wzdy kochatí.
 aobozie | nycz netbatí.
 akdycz on tu rziecz | uflyffie.
 Tehdy naffwem fr(r)dczy | wzdyffie.
 ach by fye nepoftalo | vme chyffie.
 142• Snad bych byl utíe||fen wyfe.
 Slyffym totoy zla nowína |
 Ktera geft byla ma wyna.
 Talí ne|bo ktera gyna.
 Ez mye luczís ot|hofpodyna
 5 Ze mnye protie tako | hrozíe.
 Radiegy bych kopal hlo|zie.
 ach weczy hubene fbozie
 Ez | my protie zbyті myloftí buozye |
 6 Gaz fem fye ftohu rad obchodil |
 Gakz fem fye koli narodil.
 10 wzdicz|ky vmem domu plodil.
 Nykdy na|nyczemz nefkdyl.

- 115 Tiem svej duši velmi škodíš,
když mne u sebe mnoho pobdíš.
V čemž mi najviece vinu dáváš?
A ty j máš vše, což požadáš;
a ty se Boha nedokládáš,
120 že se se mnú darmo hádáš.
Jaz tobě nemohu spomoci
z tvých neduhův i z tvé nemoci,
ani tvo(ji) drazí ko(t)ci,
když nebude božie moci.
125 Nej máš mně v čem viny dáti
ani mi proč z toho láti;
chtěls se se mnú vždy kochati
a o Božě nic netbati.
A když on tu řeč uslyše,
130 tehdy na svém srdci vzdýše:
Ach, by se nepostalo u mé chyše,
snad bych byl utěšen výše!
Slyším, toto j' zlá novina,
která jest byla má vina,
135 ta-li nebo která jiná,
ež mě lúčíš ot Hospodina?
že mně pro tě tako hrozíe,
raději bych kopal hložie.
Ach, vec(e), hubené sbožie,
140 ež mi pro tě zbýti milosti buožie!
Jaz sem se s tobú rád obchodil;
jakž sem se koli narodil,
vždycky u mém domu plodil,
nikdy na ničemž nešk(o)dil.

Czaſto ſem pro|tie nemohl ſpatí.
 Mýſſle kak tebe | dobywatí.
 agyz ſye gynak nemoz | ſtatí.
 15 Muſſym ſwu duſſy protye | datí.
 Kdyz ſobie tak zle tuſſieſſe |
 Obozie nycz netbagieſſe.
 Sſbozý | ſye wezdy wadieſſe.
 anemocz ſie | prziblizieſſe.
 T^{eh}dy on chtieſſe ſye | tulatí.
 zatiem poczie omdlewatí
 142^b an leh íctieſſe poſpatí.
 wiecz nemoze | wzhoru wſtatí.
 Akdyz gey popade | klanye.
 an lezy naprawey ſtranye |
 weczye dobudte ſiem me panye |
 5 Gyz my nebude doſpanye.
 akdyz | poſlý poſpieſichu.
 pany yeho po|wiediechu.
 neb to nanem gyz wí|diechu.
 zet gmu nebieſſe doſmie|chu.
 akdyz pany knemu chtieſe |
 10 weczye poſlom podte ſpieſe.
 ne|bo ſie uzaſla bieſſe.
 Az ſie horzem | wſie trzieſſieſſe.
 akdyz by prze|den pozwana
 an gýz zczrnał | iako wrana.
 15 akdyz uzrze ſweho | pana.
 ano nanem bozie rana |
 weczye pane mýly kak ſie mas |
 Kak ^{na}mý ^{mye}neweſele wzhledas |

- 145 Často sem pro tě nemohl spáti,
mysle, kak tebe dobývati;
a již sě jinak nemóž státi,
musím svú duši pro tě dáti.
Když sobě tak zle tušieše,
150 o Božě nič netbajése,
s sbožím sě vezdy vadieše
a nemoc sě přiblížieše;
t(eh)dy on chtieše sě túlati,
zatiem poče omdlévati,
155 an leh i chtieše pospati,
viec nemože vzhóru vstáti.
A když jej popade klánie,
an leží na pravej straně,
vece: Dobudte sěm mé panie,
160 již mi nebude do spanie.
A když posli pospěšichu,
paní jeho pověděchu;
neb to na nem již vidiechu,
žeť j'mu nebieše do smiechu.
165 A když paní k nemu chtieše,
vece poslóm: Podte spieše;
nebo sě užasla bieše,
až sě hořem vše třesieše.
A když by předeň pozvána,
170 an již zčrnal jako vrána,
a když uzře svého pána,
ano na nem božie rána,
vece: Pane milý, kak sě máš,
kak (mi) nevesele vzhledáš,

- zdali czo pogieſti zadas.
 procz | nekazes wſak doſti gmas ||
 143^a On ſwey pany tak^o weczie.
 Obra|tiw gley lewe plecze.
 proboleſt | ſie ſiem⁷ tam meczye.
 auwech | weczye horze dietczye.
 5 Tot geſt | daremne tazanye.
 Gyzt geſt ſta|lo me gíedenye.
 Bych gmyel | ſwe drahe kamenye.
 zda by my | pomohlo nynye.
 On wſwe ſbozie | uffaffe.
 10 nawſem ſyeho doklada|ſe.
 Pany ſye ieho protiwno zda|ſe.
 ze tak nepodobnye paſſe |
 Pany ſlyſſiecz rziecz o^tneho
 Ipo|czie proſſiti ſeho.
 Rzkucz pros | hoſpodyna ſweho.
 15 Giezukriſta | laſkaweho.
 zdatby raczil otle|hcziti.
 wtwem tie zdrawi oblep|ſiti.
 aby gemu mohl ſluzyty |
 potom wieczneho horzie zbyty |
 On nato nepoczie tbatí.
 143^b Bý ſie || chtiel hrziecha pokatí.
 Gedn^o na|to wzpomynati.
 ze gmu ziel ſbozie | oſtati.
 To ſbozie tak mylowaſſe. |
 aobozye nýcz netbaſſe.
 5 Swey | pany porokowaſſe.
 ze gey ona | ztoho trefktaſſe.

- 175 zda-li co pojísti žádáš?
Proč nekážeš, však dosti j máš?
On svej paní takto vece,
obrátiv jej levé plece,
pro bolest sě sěm i tam mece:
180 Auvech, vece, hoře, dietce!
toť jest daremné tázanie,
jižť jest stalo mé jedenie;
bych jměl své drahé kamenie,
zda by mi pomohlo nynie?
185 On u své sbožie úfáše,
na všem sě ho dokládáše.
Paní sě jeho protivno zdáše,
že tak nepodobně páše.
Paní slyšiec řeč o(t) neho
190 i poče prositi jeho,
řkúc: Pros Hospodina svého,
Jezu Krista laskavého,
zdať by ráčil otlehčiti,
v tvém tě zdraví oblepšiti,
195 aby jemu mohl slúžiti,
potom věčného hoře zbýti.
On na to nepoče tbáti,
by sě chtěl hřiecha pokáti;
jedn(o) na to vzpomínati,
200 že j'mu žel sbožie ostati.
To sbožie tak milováše
a o Božě nic netbáše,
svej paní porokováše,
že jej ona z toho tresktáše,

Rzka czo zato ta|ku peczy gmas.
 ze mne tak kto|mu ponukas.
 aty strziebra zlata | doſtí gmas.
 10 Genzto wſe zamu du|ſſy das.
 On toho netaze rzeczy
 az | mu wſtupí wobie pleczy.
 Tu gmu | nedodadiſſe uleczy.
 Az ſye chtiſe | horzem wſteczy.
 On ſye poczie ot|gymatí.
 Nechtie datí neſſye znatí |
 15 By ſye chtiel wnemocz poddatí |
 ano ſye nemoz gynak ſtatí.
 za|tiem ruczye nozye obie.
 Bieſta | uwelikey mdlobie
 Tu leziſſe | wezley utrobie.
 144ª Nemoha pomoci || ſobie.
 whlawie neduh nemocz | woczíu.
 wnoffye wliczu iwobo|czy(u)
 wſye koſtí ſye wnem troſko|czy(u).
 To czynyechu bozy moczy(u). |
 5 Toho giſteho bohaczye.
 Bieſſe | hrozna ieho praczye.
 an ſie ta|mo ſiemo kaczye.
 zywota gmu | ſye ukraczye.
 akdyz tak trudnie | leziſſe.
 wſak oduffy netbagieſe |
 10 pany gehó tak mluwieſſe.
 pan|ku myſſí oſobie ſpieſſe.
 aby ſie | mohl zpowiedatí.
 awſeho zleho | oſtatí.

- 205 řka: Co za to takú pěči jmáš,
 že mne tak k tomu ponúkáš?
 a ty stříebra, zlata dosti jmáš,
 jenžto vše za mú duši dáš.
 On toho netaže řieci,
210 až mu vstúpi v obě pleci;
 tu j'mu nedodadieše uléci,
 až se chtieše hořem vztéci.
 On se poče otjímati,
 nechtě dáti n(a) se znáti,
215 by se chtěl v nemoc poddati,
 ano se nemož jinak státi.
 Zatiem ruce, nožě obě
 biesta u velikej mdlobě;
 tu ležieše ve zlej útrobě,
220 nemoha pomoci sobě.
 V hlavě neduh, nemoc v očú,
 v nosě, v lícu i v obočú;
 vše kosti se v nem troskocú,
 to činiechu boží mocú.
225 Toho jistého bohatce
 bieše hrozná jeho práce,
 an se tamo sěmo kácie.
 života j'mu se ukrácie.
 A když tak trudně ležieše,
230 však o duši netbajěše;
 paní jeho tak mluvieše:
 Pánku, mysl o sobě spieše,
 aby se mohl zpoviedati
 a všeho zlého ostatí,

- Tworczye ſweho miłowatı |
 potom gemu ſye doſtatı.
- 15 Kdyz | gmu tu radu dawaffe.
 Kdobre|mu gho ponukaſſe.
 wſak on | nato nycs netbaſſe.
 weſdy ſye | gmu ſpile zdaffe.
 poczie gıey ot|powiedatı.
- 144^b welmy ſye ztoho || hnyewatı
 Rzka czo mne gmas po|nukatı.
 Gmam doſtı czaffu ſye po|katı.
 pany ſobie tak wymyſłı.
 By | poſly kprzatelom doſlı.
- 5 Tu gfu ſie | przietele ſeſlı.
 potom pak ſu kne|mu weſlı.
 akdyz ſye ſnydechu kne|mu.
 Iako kprzieteli wiernemu |
 pocziechu tuſſıtı ıemu.
 Iako przı|rozenyu mılemu.
- 10 Neb mnozy ten | obyczıey gmagy.
 Kdyz nemoczneho | widagy.
 Ez gmu nerady ſtyſkagı |
 acz nanem czo takeho znagyu |
 Geden znych weczye kak ſie mas |
 procz ze nam witanye nedas.
- 15 az^dalı | ſwych przatel neznas.
 wſak nas | doſtı uzrıs wten czas.
 Mý wiemy | ze nepokoy gmas.
 zes tak dale|ko trudıl nas.
 wypuſt weſele knā | ſwoy hłas.
- 145^a agmyey ſnamy weſely || kwas.

235 tvorce svého milovati,
potom jemu se dostati.
Když j'mu tu radu dáváše,
k dobrému j'ho ponúkáše,
však on na to ničs netbáše,
240 vezdy se j'mu spíle zdáše.
Poče jej odpoviedati,
velmi se z toho hněvati,
řka: Co mne jmáš ponúkati?
Jmám dosti času se pokáti!
245 Paní sobě tak vymysli,
by posli k přátelóm došli.
Tu jsú se přietelé sešli,
potom pak sú k nemu vešli.
A když se snidechu k nemu
250 jako k přieteli věrnému,
počechu tušiti jemu
jako přirození milému;
neb mnozí ten obyčej jmají,
když nemocného vídají, .
255 ež j'mu nerádi stýskají,
ač na nem co takého znají.
Jeden z nich vece: Kak se máš,
proč že nám vítanie nedáš
a z(d)a-li svých přátel neznáš?
260 Však nás dosti uzříš v ten čas.
My viemy, že nepokoj jmáš,
žeš tak daleko trdil nás;
vypušt vesele k nám svůj hlas
a jměj s námi veselý kvas.

On^{ſie} ſwych przatel lecze.
 wiecze | nez oſtreho mechie.
 Ktoy was poz|wal on gým weczye
 Díw ze ſye | horzem newſtecze.
 5 Ktoy ſye utekl | ſtu nowynu.
 ze ſiem pozwal mu | rodynu.
 To ſye ſtalo nemu wynu |
 Bud ziel toho hoſpodynu.
 Ten gi|ſti rad by to uzrziel.
 aby mſe czrt | ſkoro rozdrziel.
 10 Anebo bych ſkoro | vmrziel
 By on me ſbozicze poz|rziel.
 Przatelom by to protiwno | bieſſe
 ze on gym takto mluwie|ſe.
 ato pſbozie czyniéſſe.
 ze gym | datı nycz nechtieſſe.
 15 Geden wecze | ſbozie tweho.
 myt nycz nezada|my ieho.
 yedno popros twor|czye ſweho.
 zdalit prodli zdra|wie tweho.
 akdyz to tiem wſyē | doſpiechu.
 145^b Taynye oto radu || wziechu.
 Naieho rziecz nycz netba|chu.
 Inhed poknyezie poſlachu.
 a|kdyz knemu knyez przigide.
 aw|yeho dom knemu wnyde.
 5 akdyz | podle neho ſyede.
 diw ze horzem | neufwiede.
 Knyez mu wecze racz | znamenatı
 Racziſliſz ſye zpowie|datı.

265 On sě (tu) svých přátel leče
viece než ostrého meče.
Kto j' vás pozval, on jim vece;
div že sě hořem nevzteče.
Kto j' sě utekl s tú novinú,
270 že sěm pozval mú rodínu?
To sě stalo ne mú vinú,
buď žel toho Hospodinu!
Ten jistý rád by to uzřel,
aby mě črt skoro rozdřel
275 anebo bych skoro umřel,
by on mé sbožice požřel.
Přátelóm to protivno bieše,
že on jim takto mluvieše;
a to pro sbožie činieše,
280 že jim dáti nic nechtieše.
Jeden vece: Sbožie tvého —
myť nic nežádámy jeho,
jedno popros tvorce svého,
zda-liť prodlí zdravie tvého.
85 A když to tiem všiem dospěchu,
tajně o to radu vzěchu;
na jeho řeč nic netbachu,
injed po knězě poslachu.
A když k nemu kněz přijide
290 a v jeho dóm k nemu vnide
a když podle neho sěde,
div že hořem neusvěde.
Kněz mn vece: Rač znamenati,
rácíš-liž sě zpoviedati?

Chczu tobie tu radu daty |
 Kak sye budes hrziechow katí |
 10 On weczye netr(š)ieba my toho |
 Mily knyeze zbaw mye toho |
 Neymam takych hrziechow | mnoho
 Bych lupił neb zabil | koho.
 15 Neysem knyeze taky hrz|iefnyk.
 any sem byl czyzoloż|nyk.
 any sem který kořtec|nyk.
 ny sem byl krzywy przí|feznyk.
 Racziż knyeze pořlu|chatí.
 amnye neporokowatí |
 146^a Neymamť sye nycz zpowiedaty |
 Any gmam czo tobie datí.
 Kníez | rad chťieffe pomeřkatí.
 zda by | sye chťiel zpowiedatí.
 5 On knye|zye poczie ponukatí.
 Rzka | myly knyeze racz sye pricz bratí |
 Knyez prořpie(t)| nycz nemoze |
 Gide prycz ot(ie)ho lozie.
 Rzka | racz tie uzdrawí(t)| boze.
 10 yma|ria řwietla roze.
 (Te)hdyż on | pomalem czařřu.
 pro(mý)eny | řwu wřichnu krařu.
 wřichny | udy wnem sye wztrzařu.
 Tu | prokny gich uzařřu.
 15 pańy ie|ho poczie plakatí.
 przietelee ieħo | pykatí.
 Dietky řie řnym czielo watí.
 Otneho otpuřczenye bratí |

- 295 Chcu tobě tu radu dáti,
kak se budeš hřiechóv káti.
On vece: Netřeba mi toho,
milý kněže, zbav mě toho;
nejmám takých hřiechóv mnoho,
300 bych lúpil neb zabil koho.
Nejsem, kněže, taký hřiešník,
ani sem byl cizoložník
ani sem který kostečník
ni sem byl křivý přísežník.
305 Račiž, kněže, poslúchatí
a mně neporokovati;
nejmámť se nic zpoviedati
ani jmám co tobě dáti.
Kněz rád chtieše pomeškati,
310 zda by se chtěl zpoviedati.
On knězě poče ponúkati,
řka: Milý kněže, rač se pryč bráti.
Kněz prospě(t)i nic nemože,
jide pryč ot (je)ho lože,
315 řka: Rač tě uzdravi(t)i Bože
i Maria, světlá róže!
(Te)hdyž on po malém času
pro(mě)ni svú všichnu krásu;
všichni údi v nem se vztrású.
320 Tu (se) prokní jich užasú.
Paní jeho poče plakati,
přietelé jeho pykati,
dietky se s ním celovati,
ot neho otpuščenje bráti;

- pocziechu nadnym up^oti.
 Rzkucz | komu ny ch^oczes porucziti.
 146^b Czo | (nam ztoho) uczynyty
 Kto bude tve | sbozie zity.
 Tu fye diety napla|kachu.
 przietele fye (u)paftowa|chu.
 Toho nanem wzdy zadachu |
 5 Rzkucz (promluv knam) myly | brachu.
 (On knym) nycz nepro|mluw(ieffe.)
 (nafwem horzy) dofti | gmiegieffe
 (Nebo) hluch gy(z) | y nyem (byeffe.)
 10 (any kte)reho | znag(ieffe)
 (Akdyz fye) prziblizy | (knoczy)
 (Bieda mu w)yeho ne|(moczy)
 (Przidu) knemu kratczy | (roczy)
 (Stanut) ieho wfichny | (foczy.)
 15 akdyz fye iako zefna p|budy
 dwa affedmdeffat fye | (wnem nem)oczy
 wzbudy
 Smrt | wfied(fy) nageho hrudy.
 Hned | zneho duffy wypudy.
 Tak fie | on fwych hrziechow poka |
 amen

- 325 počechu nad ním úp(i)ti,
řkúc: Komu ny chceš poručiti,
co (nám z toho) učiniti,
kto bude tvé sbožie žíti?
Tu sě dietky naplakáchu,
330 přietelé sě (v)pastováchu,
toho na nem vždy žádáchu,
řkúc: (Promluv k nám,) milý brachu!
(On k nim) nic nepromluv(ieše),
(na svém hoři) dosti jmějěše,
335 (nebo) hluch ji(ž) i něm (bieše)
(ani kte)rého znaj(ěše).
(A když sě) přibliži (k noci),
(běda mu v) jeho ne(moci);
(přídú) k nemu krátcí (roci),
340 (stanúť) jeho všichni (soci).
A když sě jako ze sna probudi,
dva a sedmdesát sě (v nem nem)ocí
vzbudi;
smrtť vsěd(ši) na jeho hrudi,
hned z neho duši vypudi.
345 Tak sě on svých hřiechóv poká!
Amen.

Dodatky.

I.

239^a sl. 2 Omelia Origenis super ewangeliúm secundum Iohannem,
feria V. post pascha, de planctu beate Marie Magdalene
super domino.

In illo tempore Maria stabat ad monumentum
foris plorans. Et reliqua. De presenti sollempnitate
locuturus auribus uestre caritatis, dilectissimi, amor
239^b sl. 1 uenit ad memoriam, quo(modò) beata Maria Mag|da-
lena dominum nostrum Ihesum Christum super omnia
diligendo, discipulis fugientibus, eum ad mortem eun-
tem sequebatur, ac ueri amoris igne succensa, nimio
ardens desiderio, indesinenter plorans a monumento
non recedebat. Maria enim, ut euangelista testatur,
stabat ad monumentum foris plorans. Audiuius, fra-
tres, Mariam ad monumentum foris stantem, audiui-
mus et Mariam plorantem; uideamus, si possumus,
cur staret, uideamus, et cur ploraret. Prosit nobis
239^b sl. 2 (et) illius stare, prosit nobis et illius plorare. |
Amor faciebat eam stare et dolor cogebat eam
plorare. Stabat et circumspiciebat, si forte uideret,
quem diligebat. Plorabat uero, quia sublatum esti-
mabat, quem querebat. Dolor renouatus erat, quia,
quem prius doluerat defunctum, nunc dolebat abla-
tum. Et iste dolor maior erat, quia nullam consola-
tionem habebat. Prim(a) fuit causa doloris, quia uiuum
perdiderat; sed de hoc dolore consolationem aliquan-
tulam habebat, quia mortuum se retinere credebatur.
240^a sl. 1 Nunc autem de | illo dolore se consolari non poterat,
quia corpus defuncti non inueniebat metuebatque, ne

amor magistri sui in pectore suo tepesceret, si corpus eius non inueniret, quo uiso recalesceret. Venerat autem Maria ad monumentum, deferens secum aromata et unguenta, que parauerat, ut sicut pedes uiuentis antea unguento pretioso unxerat, sic (et) nunc totum corpus defuncti et unguento ungeret et aromatibus condiret; et sicut prius ad pedes Ihesu lacrimas fuderat, ita et nunc | ad monumentum eius 240^a sl. 2 lacrimas funderet, fleuerat prius et lacrimis suis pedes eius rigauerat pro morte anime sue, ueniebat nunc (ad) monumentum lacrimis rigare pro morte magistri sui. Cum autem non inuenisset corpus in monumento, labor periit unguenti, sed dolor creuit lugenti, defuit obsequio, qui non defuit dolori, defuit, quem condiret, sed non defuit, quem ploraret, eoque magis plorabat, quo ille magis deerat. Plorabat enim uehementer Maria, quoniam additus erat dolor super dolorem eius, duosque dolores eximios uno gestabat in corde, quos | mitigare lacrimis uolebat, sed non uale- 240^b sl. 1 bat. Et ideo tota posita in dolore, mente et corpore deficiebat et, quid ageret, nesciebat. Quid enim mulier ista poterat agere nisi plorare, que et intolerabilem habebat dolorem et nullum inueniebat consolatorem? Petrus quidem et Iohannes uenerant cum ea ad monumentum, sed non inuento corpore abierunt ad semetipsos; Maria autem stabat ad monumentum foris plorans et quasi desperando sperans et sperando perseuerans. Petrus et Iohannes timuerunt (et ideo non steterunt); Maria (autem) non timebat, quia nil suspicabatur sibi superesse, pro quo | timere debe- 240^b sl. 2 ret. Perdiderat enim magistrum suum, quem (ita) singulariter diligebat, ut praeter ipsum nichil posset diligere, nil posset sperare. Perdiderat uitam anime sue, et iam melius arbitrabatur fore sibi mori quam uiuere, quia forsitan inueniret moriens, quem inuenire non poterat uiuens, sine eo tamen uiuere non ualebat. Fortis enim ut mors est dilectio. Quid enim aliud faceret mors in Maria? Facta erat exanimis, facta erat insensibilis, sentiens non sentiebat, uidens | non 241^a sl. 1 uidebat, audiens non audiebat; sed neque ibi erat, ubi erat, quia tota ibi erat, ubi magister suus erat, de quo tamen, ubi esset, nesciebat. Querebat (eum) et non inueniebat, et ideo stabat ad monumentum et plorabat, tota lacrimabilis, tota miserabilis. O Maria, quid spei, quid consilii, (aut) quid cordis erat tibi,

ut sola stares ad monumentum discipulis abeuntibus? Tu ante illos uenisti, cum ipsis non red(i)isti et post illos remansisti. Cur hoc fecisti? Sapiebas plus illis, 241^a sl. 2 aut diligebas plus quam illi, quia non | timebas ut illi? Certe nichil (modo) sapiebat Maria non nisi diligere et pro dilecto dolere. Oblita erat timere, oblita erat gaudere, oblita erat semetipsam, oblita erat denique omnia preter illum, quem diligebat super omnia; et quod mirabile est, sic erat oblita, ut etiam ipsum non cognosceret. Credite michi, si ipsum cognosceret, in monumento (eum) non quereret; et si uerba eius corde retineret, non de mortuo doleret, sed de uiuente gauderet nec de sublato ploraret, sed de resurgente exultaret. Dixit enim Ihesus, quod sic moreretur (et) quod tertia die resurgeret; sed pro-

241^b sl. 1 dolor, nimius dolor cor eius | repleuerat et memoriam horum uerborum deleuerat, sensus nullus in ea remanserat, omne consilium ab ea perierat, spes omnis defecerat, solummodo flere supererat. Flebat ergo, quia flere poterat, et dum flebat, (inclinauit se et) respexit in monumentum et uidit duos angelos in albis sedentes, unum ad pedes et unum ad caput. Dicunt ei illi: Mulier, quid ploras? O Maria, ecce multam consolationem inuenisti, et forsitan melius tibi contigit, quam sperasti. Nam tu querebas unum et duos inuenisti, querebas hominem et angelos inuenisti, querebas mortuum et uiuentes reperisti. Repe-

241^b sl. 2 risti | eos, qui de te uidentur curam habere, et qui uolunt dolorem tuum lenire; ille uero, quem querebas, uidetur dolorem tuum negligere, lacrimas tuas non uidetur respicere. Vocas illum et non audit, oras et non exaudit, queris illum et non inuenis, pulsas et non aperit tibi, sequeris illum et fugit. Heu, quid est hoc? Heu, quam magna mutatio? Heu, quomodo mutata est res in contrarium? Iste (enim est Ihesus), qui modo recessit a te et qui modo forte nescio, si diligit te, olim te diligebat, olim te a Phariseo defendebat et a sorore tua te diligenter excusabat. Olim

242^a sl. 1 lauda|bat te, quando pedes suos unguento ungebas, (lacrimis rigabas) et capillis tergebas, dolorem tuum mulcebat, peccata tua dimittebat. Olim querebat te, cum adesses, uocabat te, cum abesses; mandabat tibi per sororem tuam, ut ad se uenires. Magister adest et uocat te. O quam cito surrexit Maria, ut audiuit, quam cito uenit et solito more cecidit ad

pedes tuos, bone Ihesu. Tu quoque, cum uidisti eam contristantem, contristatus es, dum uidisti plorantem, lacrimatus es. O quam pie con|solando eam 242^a sl. 2 dixisti: Ubi posuisti eum? Denique pro dilectione eius, que multum dilexit te, fratrem eius Lazarum suscitasti et planctum eius in gaudium conuertisti. O dulcissime magister, quid post hec peccauit in te hec discipula tua, aut in quo postea offendit dulcedinem cordis tui hec amatrix tua, quia sic recedis ab ea? Nos post hec nullum aliud peccatum audiui-
mus de ea, nisi quia, quando sepultus fuisti, ante omnes (ualde mane) uenit ad monumentum tuum, ferens unguenta, quibus ungeret corpus tuum; sed cum non inuenisset te in monumento, cucurrit | et 242^b sl. 1 nunciauit hoc discipulis tuis. Illi uenerunt, uiderunt et abierunt; hec autem stabat et plorabat. Si hoc peccatum est, negare non possum, quin ipsa faciebat hoc; si autem hoc peccatum non est, sed (est) amor tu(i) et desiderium, quod habet de te, quare sic recedis ab ea et abscondis te, (tu, qui diligis omnes diligentes te et) qui inueniris ab omnibus querentibus te? Tu (enim) dicis: (Ego diligentes me diligo et) qui mane uigilauerint ad me, inuenient me. Ergo mulier ista, que ualde mane uigilat ad te, cur non inuenit te? Quare non consolaris lacrimas, quas pro te, domino suo, fundit, sicut | consolatus es lacrimas, quas fudit pro fratre 242^b sl. 2 suo. Si (enim) tu solito more eam diligis, cur desiderium (eius) tamdiu protrahis? O uere magister et testis fidelis, recordare testimonii, quod olim de Maria reddidisti Marthe, sorori (eius). Dixisti enim: Maria optimam partem elegit, que non auferetur ab ea. Vere optimam partem elegit Maria, quia elegit stare ad pedes tuos et audire sermones tuos. Vere optimam partem elegit, quia te elegit. Sed quomodo uerum est: quia non auferetur ab ea, si tu es ablat-
us ab ea? | Quod si ab ea non es(t) ablata optima 243^a sl. 1 pars, quam elegit, quare plorat et quid querit? Certe Maria nichil (aliud) querit, nisi quod elegit et propter hoc solum plorare non desinit, quia, quod elegit, nunc perdidit. Ergo, o custos hominum, aut tu partem, quam elegit, custodi in ea, aut ego nescio, quomodo uerum sit: que non auferetur ab ea. Nisi et hoc (ita) intelligatur, quod licet, tu sis ablatum ab oculis eius, tamen non es ablatum de corde eius. Sed, o Maria,

- 243^a sl. 2 quid iam amplius moraris, quid turbaris, quid | ploras? Ecce habes angelos, sufficiat tibi angelorum uisio, quia forsitan ille, quem queris, quem ploras, aliquid sentit in te, propter quod non uult uideri a te. Pone iam finem dolori tuo, sit modus lacrimis tuis. Recordare, quia ipse dixerit tibi et aliis mulieribus: Nolite flere super me. Ergo quid est hoc, quod facis? Ipse prohibuit flere et tamen tu flere non desinis. Timeo, ne plorando ipsum offendas, pro quo sic incessanter ploras. Nam si ipse amaret lacrimas tuas, non posset fortassis ut olim continere lacrimas suas.
- 243^b sl. 1 Nunc ergo | audi consilium meum: sufficiat tibi angelorum consolatio; mane cum illis, interroga illos, si forte sciant, quid factum sit de illo, quem et queris et ploras. Ego certe credo, quia ipsi ad hoc uenerunt, ut testimonium de illo perhibeant, et credo, quod ipse, quem ploras, misit illos pro se et pro te, ut annuncient resurrectionem suam et consolentur plorationem tuam. Dicunt (enim) ei: Mulier, quid ploras? que est causa tanti doloris tui? Non abscondas a nobis lacrimas tuas, aperi nobis animum tuum
- 243^b sl. 2 et nos indicabimus tibi desiderium tuum. | Maria nimio dolore confecta, tota in excessu mentis posita, nullam recipit consolationem (et) ad nullum tendit consolatorem, sed intra se cogitat dicens: Proh dolor, qualis est ista consolatio, qualis est ista uisitatio? Onerosi sunt michi omnes consolatores, grauant me et non consolantur. Ego enim quero creatorem (et) ideo grauis est michi ad uidendum omnis creatura. Nolo angelos uidere, nolo cum eis manere, quia possunt dolorem meum augere et non possunt penitus delere. Si ceperint michi multa narrare et si uoluerō
- 244^a sl. 1 eis ad omnia respondere, | timeo, ne amorem meum magis inpediant, quam expediant. Denique ego non quero angelos, sed eum, qui et me fecit et angelos. Non quero angelos, sed meum et angelorum dominum. Tulerunt dominum meum; ipsum solum quero, ipse solus potest me consolari. Sed nescio, ubi posuerunt eum. Circumspicio, si uiderem illum, et non uideo; vellem inuenire locum, ubi positus est, et non
- 244^a sl. 2 inuenio. Heu, me miseram! Quid agam, quo i|bo, quo enim abiit dilectus meus? Quesiui eum in monumento et non inueni, vocaui et non respondit michi. Heu me, ubi illum iam queram, ubi iam inueniam? Surgam certe et circuibo omnia loca, que potero, non

dabo sompnum oculis meis, non dabo requiem pedibus meis, donec inueniam illum, quem diligit anima mea. Effundite lacrimas oculi mei, plorate et nolite deficere. Ambulate pedes mei, discurrите et nolite quiescere. Heu, heu, quo abiit gaudium meum, vbi latet amor meus? Ubi est dulcedo mea? O | car dereliquisti 244^b sl. 1
me salus mea? O dolores, o angustie intolerabiles! Angustie michi sunt undique et, quid eligam, ignoro. Si iuxta monumentum maneo, ego illum non inuenio; si a monumento recessero, nescio, infelix, quo uadam, nescio, ubi eum queram. Discedere a monumento mors michi est, stare ad monumentum irremediabilis dolor est. Melius est autem michi sepulchrum domini mei custodire, quam (ab eo) longius abire. Si enim longius abiero, forte cum rediero et ipsum sublatum inueniam aut destructum sepulchrum. | Stabo igitur 244^b sl. 2
et hic moriar, ut saltem iuxta sepulchrum domini mei sepeliar. O quam beatum corpus meum erit, si fuerit sepultum iuxta magistrum meum! O quam felix anima mea, que egrediens de fragili uase corporis mei, mox poterit ingredi sepulchrum domini mei! Corpus meum fuit semper anime mee labor et dolor, sepulchrum domini mei erit illi requies et honor. Hoc (ergo) sepulchrum (non deseram, quia) in uita mea erit consolatio mea (et in morte mea erit requies mea). Viuens iuxta illud manebo et moriens illi adherebo, nec uiuens nec mortua ab illo se|parabor. Heu, me infelicem! Quare ego tunc non 245^a sl. 1
prospexi, quando dominum meum sepeliri conspexi? Quare tunc non steti, quare monumentum et corpus eius tunc non perseueranter custodiui? Nunc certe non plorarem sublatum, quoniam aut prohibuissem aut subsecuta fuisset sublatores. Sed, proh dolor, ego nolui obseruare legem et dimisi dominum legis. Legi obediui et eum, cui lex obedit, non custodiui, quamuis cum ipso manere non fuisset legem transgredi, sed adimplere. Pas'cha (enim) ab isto defuncto non conta- 245^a sl. 2
minatur, sed renouatur. Mortuus ille non polluit mundos, sed mundat imundos. Sanat omnes se tangentes et illuminat omnes ad se accedentes. Sed quid recolo dolorem meum? Abii, redii, monumentum apertum inueni; ipsum, quem querebam, non inueni. Stabo itaque et expectabo, si forte alicubi appareat. Sed quomodo stabo sola? Abierunt discipuli et me solam plorantem reliquerunt. Nusquam apparet, qui

- 245^b sl. 1 mecum doleat, nusquam apparet, qui mecum magistrum requirat. Apparuerunt angeli, sed | nescio, pro qua causa apparuerunt. Si consolari me uellent, causam, pro qua ploro, non ignorarent; si enim non ignorarent, quid ploro, cur dicunt michi, quid ploras? An ideo interrogant, ut me plorare prohibeant? Queso, non hec michi suadeant, non hec moneant, alioquin me interficient. Quid plura? Ego illis non obediam et dum uiuam, plorare non desinam, donec dominum meum inueniam. (Sed quid faciam, ut illum inueniam?) Quo me uertam, ad quem ibo, a quo consilium petam? Quem percunctabor? Quis mei miserebitur? (Quis me consolabitur?) Quis indicabit michi, quem diligit anima mea, ubi positus | sit, ubi cubet (in meridie), ubi requiescat? Queso, nunciate illi, quia amore languo et dolore deficio, nec est dolor sicut dolor meus. Reuertere, dilecte mi, reuertere, dilecte uotorum meorum. O admirabilis, o desiderabilis, redde michi letitiam salutaris presentie tue. Ostende michi faciem tuam, sonet uox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis et facies tua decora. O spes mea, ne confundas me ab expectatione mea. Demonstra michi faciem tuam et sufficit anime mee. Dum Maria sic doleret et fletet, (cum hec dixisset,) conuersa est retrorsum et uidit Ihesum stantem et nesciebat, quia Ihesus est. Dicit ei Ihesus: Mulier, quid ploras, quem queris? O desiderium anime sue, cur interrogas eam; quid ploras (et quem queris)? Ipsa paulo ante (coram) oculis suis cum magno dolore cordis sui uiderat te, spem suam, suspendi in ligno, et tu nunc dicis, quid ploras? Ipsa (die tertia) uiderat manus tuas, quibus benedicta (sepe) erat, et pedes tuos, quos deosculata fuerat et lacrimis rigauerat, (cruce) clauis affigi, (et tu dolor eius nunc dicis, quid ploras?). Viderat te expirantem spiritum tuum, et tu dicis, quid ploras?
- 246^a sl. 1
- 246^a sl. 2 Nunc insuper corpus tuum sublatum existimat, | ad quod ungendum, ut se quodammodo consolaretur, ueniebat et tu nunc dicis, quid ploras, quem queris? (Tu scis, quia te solum querit, te solum diligit, pro te omnia contemnit, et tu dicis, quid queris?) Dulcis magister, ad quid, queso, prouocas spiritum huius mulieris, ad quid prouocas animum eius? Tota pendet a te et tota manet in te et tota sperat de te et tota desperat de se. Ita querit te, ut (querens) nichil querat, nichil

cogitet preter te. Ideoque forsitan non cognoscit te, quia non est in se, sed pro te est extra se. Cur ergo dicis, quid ploras, quem queris? An putas, quod ipsa 246^b sl. 1 dicat, te ploro, te quero, nisi tu prius inspiraueris et dixeris in corde | suo: ego sum, quem ploras et quem queris? An putas, quod ipsa cognoscat te, quamdiu uolueris celare te? At illa existimans, quia (h)ortulanus esset, dixit ad eum: Domine, si tu sustulisti eum, dicito michi, ubi posuisti eum, et ego eum tollam. O dolor miserabilis, o amor inenarrabilis! Mulier ista quasi densa nube doloris oblecta non uidebat solem, qui mane surgens iam irradiabat per fenestras eius, qui per aures corporis sui iam in- 246^b sl. 2 trabat domum cordis sui; sed quoniam amore languebat, isto languore sic oculi cor|dis eius caligabant, ut non uideret, quem uidebat; videbat enim Ihesum, sed nesciebat, quia Ihesus esset. O Maria, si queris Ihesum, cur non cognoscis Ihesum? Et si non cognoscis Ihesum, cur queris Ihesum? Ecce Ihesus uenit ad te et, quem queris, querit te, et tu (eum) (h)ortulanum existimas? Verum quidem est, quod existimas, sed tamen tu in hoc erras, dum sic eum (h)ortulanum existimas, ut eum non cognoscas. Est enim Ihesus, est et (h)ortulanus, quia ipse seminat omne semen bonum in (h)orto anime tue et in 247^a sl. 1 cordibus fidelium suorum. Ipse omne (h)olus bonum | plantat et rigat in animabus sanctorum, et ipse est Ihesus et qui tecum loquitur. Sed forsitan ideo eum non cognoscis, quia tecum loquitur; mortuum enim eum queris, sed uiuentem eum non recognoscis. Nunc in ueritate comperi hanc esse causam, pro qua a te recedebat et pro qua tibi non apparebat? Cur enim tibi appareret, quem non querebas? Tu certe querebas, qui non erat, et non querebas, qui erat. Tu querendo Ihesum nesciebas Ihesum. O dulcis, o pie magister, non possum omnino excusare hanc discipulam tuam, non audeo libere defendere hunc errorem suum, si tamen | errabat, quia talem te querebat, (qualem te 247^a sl. 2 uiderat, et qualem in monumento positum reliquerat). Viderat quippe defunctum corpus tuum de cruce deponi et in monumento reponi, tantusque dolor inuaserat eam de morte tua, ut nichil posset sperare de uita tua; et tantus dolor inuaserat eam de sepultura tua, ut nichil posset sperare de resurrectione tua. Cum Ioseph posuit in monumento corpus tuum, Ma-

ria pariter ibi sepeliuit spiritum suum et ita indissolubiliter iunxit et quodammodo uniuert eum cum corpore tuo, ut facilius posset separare animam se uiuificantem a uiuente corpore suo, quam spiritum

247^b sl. 1 (suum) te | diligentem a defuncto corpore tuo. Spiritus enim Marie magis erat in corpore tuo, quam in corpore suo; cumque requirebat corpus tuum, requirebat pariter et spiritum suum, et ubi perdiderat corpus tuum, perdidit et cum eo spiritum suum. Quid igitur mirum, si sensum non habebat, (que spiritum amiserat? Quid mirum, si te nesciebat, que non habebat spiritum), quo scire debebat? Redde itaque ei spiritum suum, quem in se habet corpus tuum. Mox recuperabit sensum suum et derelinquet errorem suum. Sed quomodo errabat, que sic pro te dolebat et sic te amabat? Certe, si errabat, indubitanter dico, quod

247^b sl. 2 (ipsa) errare se ignorabat et hic error | non procedebat ab errore, sed potius ab amore et dolore. Igitur misericors et iuste iudex, amor, quem habet in te, et dolor, quem habet pro te, excuset eam apud te, si forsitan errat de te. Ne attendas ad mulieris errorem, sed ad discipule amorem, que non pro errore, sed pro amore et dolore plorat et dicit tibi: Domine, si tu sustulisti eum, dicito michi, (ubi posuisti eum,) ut ego eum tollam. O quam scienter nescit et quam docte errat! Angelis dixit: tulerunt et posuerunt, et non dixit: tulistis et posuistis, quoniam angeli neque

248^a sl. 1 de monumento te tulerant, neque in | alio loco te posuerunt. Tibi uero dicit: Si tu sustulisti (eum) et (ubi) posuisti; quia reuera tu te ipsum de monumento sustulisti et in loco, ubi es, te posuisti. Angelis tuis non dixit: dicite michi, quoniam angeli non poterant ex toto dicere, quod de te factum fuerat et ut factum fuerat. Tibi uero dicit: dicito michi, quia non est impossibile tibi dicere, quod possibile erat tibi facere. Tu enim uirtute tua surrexeras et quod de te factum fuerat et ut factum fuerat, tu ipse feceras. Quid est autem hoc domine, quod Maria tam crebro dicit et repetit uerbum istud: | ubi posuisti eum? Dixerat enim prius apostolis, ubi posuerunt eum, (hoc idem postmodum dixit angelis, ubi posuerunt eum,) et nunc tibi (dixit) de te: ubi posuisti eum. Multum dulcescit hoc uerbum in corde suo, quod sic habundat in ore suo. Certe, dulcis magister, hoc facit dulcedo tua et hoc facit ipsa pro amore tuo, quia meminit te dixisse de

fratre suo: ubi posuistis eum? Ex quo enim audiuit hoc uerbum ab ore tuo, conseruauit illud diligenter in corde suo et delectata est uti eo in sermone suo. O quantum diligit personam tuam, que sic diligit uocem tuam! O quantum desiderat uidere uultum tuum, que sic desideranter pronuntiat uerbum tuum; 248^b sl. 1 et quam libenter oscularetur pedes tuos, que tam libenter loquitur sermones tuos! Quid est (hoc) etiam, o bone Ihesu, quod dicit ad te de te: et ego eum tollam? Ioseph timuit et non fuit ausus tollere corpus tuum de cruce, nisi in nocte et nisi hoc peteret a Pilato; Maria uero noctem non prestolatur nec Pilatum reueretur, sed audacter promittit dicens: ego eum tollam. O Maria, si corpus Ihesu forte positum est in atrio principis sacerdotum, nisi (in quo) apostolorum princeps calefaciebat se ad ignem, quid factura es? Ego eum tollam. O admirabilis mulieris audacia! O mulier non mulier! Et si ancilla ostiaria interrogauerit te, quid facies? Ego eum tollam. O ineffabilis huius mulieris amor! Nullum locum excipit, nichil anteponit, sine tremore dicit, absolute promittit: dicito michi, ubi posuisti eum, et ego eum tollam. O mulier, magna est fides tua, magna est constantia tua! Tu ergo, bone domine, cur oblitus es dicere: fiat tibi, sicut uis, et confide, filia, fides tua te saluam fecit? (Nunquid oblitus es misereri?) Cur igitur non dicis ei, ubi posuisti te, ut ipsa tollat te super corpus suum et portet te in corpore suo et annunciet te discipulis tuis? Noli, queso, dulcis magister, illius iam ultra protrahere desiderium, quia ecce iam tri- 249^a sl. 1 duo sustinet te, nec habet, (quid manducet, neque habet,) unde possit esurientem animam suam reficere, nisi tu manifestando porrigas illi panem corporis tui et de fragmentis eius repleas cophinum cordis sui. Si ergo non uis, ut deficiat in uia, refrigera et conforta uiscera anime sue dulcedine saporis tui. Tu es enim panis uiuus, qui habes in te omne delectamentum et omnem saporem suauitatis. Non enim diu poterit retinere uitam corporis sui, nisi tu manifestes cito sibi te uitam anime sue. Dicit ei Ihesus: Maria! Conuersa illa dicit ei: Raboni, quod dicitur magister. Dicit ei Ihesus: Noli me | tangere. O mutatio dextere 249^a sl. 2 excelsi! Conuersus est dolor magnus in gaudium magnum, mutatae sunt lacrimae doloris in lacrimas amoris. Vbi Maria audiuit: Maria! — sic enim consueuerat.

eam uocare magister suus, — presensit in ipsa uoce quandam singularem uocatoris dulcedinem et per eam cognouit ipsum, a quo uocabatur, magistrum suum esse. Tunc reuixit spiritus eius et reuersus est sensus eius. Cum Ihesus adhuc uellet uerba adiungere, non potuit Maria hec patienter expectare, sed pre nimio gaudio irruit in eum dicens: Raboni! Non (enim) arbitrabatur, se indigere uerbis, que inuenerat uerbum, et longe utilius fore existimabat tangere uerbum, quam audire auribus uerbum. O amor fortis |

249^b sl. 1 et inpatiens! Non sufficebat illi uidere Ihesum et loqui cum Ihesu, nisi et tangeret Ihesum. Sciebat enim, quia uirtus de illo exibat et sanabat omnes. O piissime domine et dulcissime magister, quam bonus es hiis, (qui recto sunt corde, et quam suavis es hiis, qui recto sunt corde et humiles sunt spiritu. O quam beati sunt, qui in simplicitate cordis querunt te, et quam felices, qui sperant in te! Verum certe est et indubitanter verum est, quod tu diligis omnes diligentes te et nunquam derelinquis sperantes in te), qui diligunt te. Ecce enim illa dilectrix tua simpliciter querebat te et ueraciter inuenit (te). (Sperabat in te) et non est derelicta a te, sed plus est consecuta per te, quam expectabat a te. Sequamur igitur, fratres, huius mulieris affectum, (ut perueniamus ad effectum). Ploret unusquisque ad Ihesum et querat confidenter I(h)esum, qui non celabat se querenti peccatrici. Disce, peccator homo, a peccatrice muliere, cui tamen dimissa sunt peccata sua, disce plorare Dei absentiam (et) amare

249^b sl. 2 Dei presentiam. Disce a Maria | Ihesum amare et (in) Ihesum sperare et in querendo Ihesum perseuerare, nulla aduersa formidare, nullam consolationem extra Ihesum recipere, omnia pro(pter) Ihesum contempnere. Disce a Maria et quere(re) Ihesum in monumento cordis tui. Reuolue lapidem ab ostio monumenti Dei, amoue omnem duritiam et repelle omne obstaculum a fide tua. (Tolle) omnem concupiscentiam mundi a corde tuo et diligenter scrutare, si Ihesus est in eo. Si autem non inueneris in eo Ihesum, sta foris et plora. Permane in fide et respice foris ad illos, si forte in aliquo loco uideris eum, et plorando ora Ihesum, ut

250^a sl. 1 dignetur intrare ad te et ha|bitare in te. Et ne forte erecta ceruice repellas eum a te, humiliando inclina te. Et iterum prospice in monumentum Dei, quod est in te, et si uideris ibi angelos, unum ad caput

et unum ad pedes, id est si cognoscis esse in corde tuo quasi celestia desideria, tam ad actiuam quam ad contemplatiuam uitam pertinentia, per que tamen adhuc non possis uidere et habere Ihesum, noli hiis contentus esse, noli adhuc deficiendo quiescere, sed plora Ihesum et quere in te, donec inuenias. Et si (forte) aliquo modo tibi appareat et desiderio tuo se 250^a sl. 2 representauerit, noli de te presumere tamquam tu eum agnoscas, sed interroga illum et ora, ut indicet tibi se ipsum. Audeo tibi confidenter promittere, si in fide (ad monumentum cordis tu steteris, si plorando) Ihesum perseueraueris, si te cum humilitate inclinaueris et si exemplo Marie nullam aliam consolationem de Ihesu quam Ihesum recipere uolueris, ipso reuelante ipsum inuenies et ipsum cognosces, ita ut non sit tibi necesse querere ab aliis, ubi est Ihesus, sed tu magis indicabis eum nuncians aliis: Quia uidi dominum et hec dixit michi; cui est honor et gloria cum patre et spiritu | sancto in secula se- 250^b sl. 1 culorum Amen.

II.

Incipit planctus sancte Marie.

Rkps. XII. D. 10., fol. 30—34.

30^a Qui per uiam pergitis,
hic mecum sedete,
si est dolor similis,
ut meus, uidete;
meum dulcem filium
per iter lugete.

Videte spectaculum!
Uidete spectaculum
in cruce pendentis,
more dampnatici
crimina luentis,
pro peccato populi
mortem patientis.

Ordo iuris uertitur!
Ordo iuris uertitur,
equitas turbatur,
iustitia leditur,
ratio mutatur,
sine causa filius
meus morti datur.

Vertite iudicium!

30^b Quid commisit genitrix,
cur orbatur prole,
me, Iudea, filio,
mundum priuas sole,
patre pio pauperes,
egros adiutore?

Vertite iudicium!
Iniustum iudicium
iudices tractastis,
meum dulcem filium
inuide dampnastis,
quem patibulo crucis
mori iudicastis.

Vertite iudicium!
Uertite iudicium
et uidete iura!
Creatorem perimit
eius creatura
et condempn(a)t¹⁾ dominum
stum morte dura.

31ª Quod crimen, que scelera
com'misit gens effera,
uincla, uirgas, uulnera,
sputa, spinas, cetera
sine causa²⁾ patitur.

Nato, queso, parcite,
matrem crucifigite
aut in crucis stipite
nos simul affigite,
male solus moritur.

¹⁾ V rukopise psáno *condempnet*. — ²⁾ culpa M.

Sed quid prodest, misera,
loquar induratis?
Non absoluent penitus,
quem dampnarunt gratis.
Meus Ihesus moritur
mundo pro peccatis.

Vertite iudicium!
Mi Iohannes, proximos
tuos deprecare,
ut me sinant uulnera
31^b sal|tim alligare,
que uides tam fortiter
sanguine manare.

Proch dolor! hinc color
effugit oris,
hinc ru(i)t, ¹⁾ hinc fluit
unda cruoris.

Non sperabam, misera,
taliam uidere,
sed credebam penitus
de Ihesu gaudere,
quem crucis patibulo
uideo pendere.

Fili, dulcor unice,
singulare gaudium,
matrem flentem respice,
confer ²⁾ solatium.

Pectus, mentem lumina
torquent tua uulnera:
que mater, que ³⁾ femina
32^a tam felix, tam mi|sera?

Flos florum, dux morum,
uenie uena,
quam grauis in clauis
est tibi pena.

O quam sero de(d)itus ⁴⁾
quam cito me deseris,
o quam digne editus ⁵⁾
quam ⁶⁾ abiecte moreris!

O quis amor corporis
tibi fecit talia, ⁷⁾
o quam dulcis pignoris
quam amara premia!

Fili, dulcor unice!
Fili, dulcor unice,
respice parentem
et uide discipulum
iam deficientem,
dum uidet te Deum
suum morientem.

32^b Fili dulcor | unice,
in sero recubuit
supra tuum pectus
et nunc ita remanet
miser et abiectus,
fratre, patre, domino
priuatus dilectus.

Vbi rex amabilis,
ubi rex amabilis!
Omnes fugierunt,
a timore maximo
furtim abierunt,
te solum patibulo
crucis reliquerunt.

Vbi rex amabilis
solus hic remansit
atque tua uulnera
mecum solus planxit,
cuius dolor potius
piam mentem transit.

¹⁾ V rukopise *rugit*. — ²⁾ conferens M. — ³⁾ quam M. — ⁴⁾ V ruk. detitus; editus M. — ⁵⁾ genitus M. — ⁶⁾ hic M. — ⁷⁾ spolia M.

33^a Consolare, domina,
mater et regina,
cur merore deficis,
stella matutina;
tuus leuat filius
mundum a ruina.

Consolare, genitrix!
Consolare genitrix,
et sileto michi,
quem dampnatum conspicias
nunc in forma rei,
uere nosti filium
uerum esse Dei.

Consolare, genitrix,
dolet tuus filius
magis te dolente,
sursum tollit lumina
te respiciente
et intendit gemitus
tanto te gemente.

33^b Consolare, genitrix!
Mi, Iohannes, qualiter
possum consolari,
dum infelix orbitor¹⁾
lumine solari
et sic tantum dominum
uideo necari.

Sed doleo, adeo
quod deberem mori
nec sic modo penitus
nunc parcerem ori
nec doleo, quanta²⁾ debeo
crimina dolere³⁾

Vtinam sic doleam,
quod⁴⁾ dolore peream!
nam plus est dolori
sine morte mori
quam perire citius.

Detur nunc⁵⁾ mestissime
corpus uel exanime,
ut sic moriatur minoratus⁶⁾
cesset cruciatus
o(s)culis,⁷⁾ amplexibus.

Ihesus matri loquitur
totus uulneratus:
34^a cur tam doles, | mulier,
ecce tuus natus,
unus assit alteri
iam recommendatus.

Postquam (autem)⁸⁾ taliter
piam soluit horam,⁹⁾
iunge matrem uirginem
et ex illa iam hora
su(s)cepit in propria
omni pulsa mora.

Qui pro nobis uoluit
mortem sustinere,
non sinat nos miseras
ignibus ardere,
sed cum suis ancillis¹⁰⁾
semper congaudere.
Amen.

¹⁾ Nejspíše za *orbor*. — ²⁾ Nejspíše chybně za *quam* aneb *quantum debent*. — ³⁾ Snad za *dolori*. — ⁴⁾ *ut M.* — ⁵⁾ Reddite *M.* — ⁶⁾ *ut sic minoratus M.* — ⁷⁾ v rukopise *oculis*. — ⁸⁾ V rukopise vynecháno. — ⁹⁾ Těto větě jest těžko porozuměti, snad má býti „*pia soluit (h)ora*“. — ¹⁰⁾ Rukopis náležel a byl sepsán pro ženský klášter sv. Jiří na hradě pražském.

III.

De inexecrabili dolo vetularum.

Imperatrix quedam erat, in cujus imperio erat quidam miles, qui nobilem uxorem et castam atque decoram habebat. Contingit, quod miles ad peregrinandum perrexit, sed prius uxori dixerat: Nullum custodem ultra tibi dimitto, quia satis credo, quod non indiges. Parato comitatu abiit, uxor vero caste vivendo domi remansit. Accidit semel, quod precibus compulsa cujusdam sue vicine epulandi causa domum suam egrederetur, quo peracto ad propria remeavit. Quam quidam juvenis aspectam ardenti amore cepit amare et plurimos nuncios ad eam direxit cupiens ab illa, quantum ardebat amari. Quibus contemptis eam penitus sprexit. Ille vero se omnino contemptum videns adeo dolens efficitur, quod infirmabatur. Sepe tamen illuc ibat, sed nichil ei valuit eo, quod domina per omnia eum sprexit. Accidit quodam die, quod versus ecclesiam perrexit dolens ac tristis, et obviam habuit quandam vetulam in proposito sanctam reputatam. Que cum juvenem tristem vidisset, causam tante tristitie ab eo quesivit. At ille: Quid prodest michi tibi narrare? At illa: O carissime, quamdiu infirmus abscondit a medico suam infirmitatem, non poterit curari. Ideo ostende michi causam tanti doloris! Cum dei adjutorio te curabo. Juvenis cum hoc audisset, ostendit ei, quomodo dominam dilexit. Ait vetula: Perge cito ad domum tuam, quia infra breve tempus te curabo. Hiis dictis juvenis ad domum perrexit et vetula ad propria remeavit. Vetula ista quandam caniculam habebat, quam duobus diebus jejungere coegit et die tertia panem synapi confectum canicule jejunanti dedit. Quem cum gustasset, pre amaritudine oculi ejus lacrimabantur tota die. Tunc vetula ad domum domine perrexit cum canicula, quam juvenis dilexit tantum. Statim a domina est honorifice suscepta eo, quod reputabatur sancta. Dum

autem adinvicem sederent, domina parvam caniculam lacrimantem respexit, admirabatur multum et quesivit causam. Ait vetula: O carissima amica, noli querere, quare lacrimatur, quia tantum dolorem habet, quod vix poterit tibi intimari. Domina vero magis ac magis instigabat, ut diceret. Cui vetula: Hec canicula erat filia mea casta nimis et decora, quam juvenis quidam vehementer adamavit, sed adeo casta erat, ut omnino sperneret ejus amorem, unde juvenis tantum dolens pro dolore mortuus est, pro qua culpa Deus convertit filiam meam in caniculam, sicut tu vides. His dictis incepit vetula flere dicens: Quociens filia mea recolit, quod tam pulchra puella erat, et modo est canicula, flet et consolari nequit, immo omnes ad fletum excitat pro nimio dolore. Audiens hec domina intra se cogitabat: Heu me! simili modo me quidam juvenis diligit et pro amore meo infirmatur. Et totum processum vetule narravit. Vetula hec audiens ait: O carissima domina, noli amorem juvenis spernere, ne forte et tu muteris in caniculam sicut filia mea, quod esset dampnum intolerabile. Ait domina vetule: O bona matrona, date michi sanum consilium, ut non sim canicula. Que ait: Cito pro illo juvene mitte et voluntatem suam sine ulteriori dilacione facias. At illa: Rogo sanctitatem tuam, ut pergas ad eum et tecum ducas. Scandalum enim posset esse, si alius ad eum accederet. Cui vetula: Tibi compacior et libenter tibi eum adducam. Perrexit et juvenem secum duxit, et cum domina dormivit. Et sic per vetulam domina adulterium commisit.

Seznam a výklad slov méně známých.

(Slova podáváme v transkripci a sice dle veršů jednotlivých skládání. Užité zde skratky jsou následující: *P.* = Legenda o sv. Prokopu; *M.* = Pláč Marie Magdalény; *Pl.* = Pláč sv. Maříe; *R.* = Radosti sv. Maříe; *U.* = Umučení Páně; *D.* = Desatero; *Z.* = Zdravas Maria; *J.* = Svatý Jan apoštol; *S.* = Satyry ať sice: *SŠ.* = o ševcích; *SC.* = o konšelech; *SK.* = o kovářích; *SS.* = o sladovnících; *SL.* = o lazebnících; *SŘ.* = řezník; *SP.* = pekař; *L.* = o lišce a čbánu; *B.* = Bohatec.)

ande, an, když *P.* 460, 872. *U.* 78, 141, 201, 227, 282, 382, 457.

as, aspoň *Pl.* 397.

bánie, bání, bázeň *Pl.* 253.

běhař, běhoun *D.* 634.

belhavý, kulhavý *P.* 732.

berce, krádce, zloděj *D.* 758.

běs, čert, daemon *P.* 731. *D.* 200.

bláznice, nemoudrá ženštiná *D.* 533.

blsket, bleskot *M.* 638.

bobtati, vlhkostí se nadýmati, bubřeti *L.* 79.

bočiti se, na bok čili na stranu se chýliti, nahýbati se *P.* 240.

boleti, bolestí se trápit *R.* 478.

bolný, bolavý *D.* 810, 815.

bořiti se, klesati *Pl.* 144.

bosák, mnich, nosící trepky (sandalia) místo obyčejné obuvi *D.* 871.

božic, excelsus, syn boží *M.* 848.

brádka, vousy na bradě, barba *P.* 910.

bratř, *bratřie*, coll. bratří, fratres *P.* 372, 396, 666, 697, 701, 717, 809, 956, 1042.

bratřec, bratřík *D.* 231. *Pl.* 249; — bratrovec *P.* 768.

brav, stádo drobného dobytka, zvlášt ovčí *U.* 501. *SŘ.* 4, 5.

břežek, malý břeh, zde stránka, úboč *L.* 28.

brunat, sukno brunatné barvy *D.* 894.

brusec, šátek, utěrák *U.* 132.

- bydlo*, obydlí, příbytek *P.* 160, 489, 1034, 1062, 1071.
- býkovina*, maso býkové *SŘ.* 31.
- celenie*, hojení: to mi bolest bez celenie (irremediabilis dolor est) *M.* 439.
- celo*, *za celo*, zajisté, jistě *M.* 43, 97, 251, 460, 592, 681, 714, 753. *D.* 111, 242, *Z.* 9.
- čiesť*, část, díl, podíl *U.* 138, *D.* 709, 977, 1012, *SŘ.* 40, *SP.* 51.
- číti*, *čúti*, cítiti, pozorovati: číjící již nečujěše (sentiens non sentiebat) *M.* 111; číje tě k sobě ne na čem (aliquid sentit in te) *M.* 326.
- čiž*, totiž *P.* 4, 550, *Pl.* 235. Viz *čuž*.
- čřevíce*, střevíce *P.* 920.
- črniti*, černiti, špiniti, *P.* 704; *D.* 40.
- črt*, čert *P.* 460; *D.* 364, 594, 612, 966, 1046, 1134. *B.* 274; — *črtek*, čertík *SŠ.* 134.
- čso*, co *P.* 402, 561, 1005, 1048, 1075; *M.* 107, 781; *Pl.* 59; *U.* 33.
- čščenje*, ctění *Pl.* 253.
- čtvrtýnáct*, čtrnáct *R.* 342; sr. druhýnácti.
- čuž* (povstalo z čujž), totiž *Pl.* 351; *R.* 78, 169, 238, 248, 477, 526.
- dci*, dcera *R.* 296; *D.* 507, 515, 545, 565; *Z.* 108.
- dědic*, patron *P.* 3.
- dědina*, dědičný statek, pozemek *P.* 282, 1104; *D.* 248, 658, 661, 767.
- dědinice*, dědina, statek dědičný *D.* 1061.
- derce*, dráč *D.* 757.
- dieblí*, ďábelský *P.* 428.
- dieka*, dík *D.* 988.
- dietce*, dítě *B.* 180.
- dieti*, konati, činiti *R.* 237, 485; *U.* 494; *D.* 390, 392; — *pláč díti* plakati (plorare) *M.* 76.
- dieti*, nazývati, říkati *P.* 11, 203, 242, 246, 493; *B.* 8, 53.
- div*, *v div*, k podivení, neobyčejně *P.* 572; *M.* 709.
- dievka* (muž. rodu) paníc *Pl.* 428; *R.* 29.
- do*, čas, časný život *P.* 91; *D.* 228.
- dobrojtro*, dobré jitro *D.* 885.
- dočakati*, dočekati *U.* 208.
- doňavadž*, dokud, dokavadž, donec *P.* 886; *M.* 417; *J.* 25; — *doněvadž* *M.* 622; — *doňadž*, *M.* 417, 984; — *donidž*, *P.* 509; *M.* 423, 532, 980; *Pl.* 170; *D.* 834.
- dospěti*, k dokonalosti přijíti, prospěti *P.* 73; dokonati *B.* 285.
- dotavad*, dotud *P.* 157, 886.
- doždati*, dočkati *Pl.* 157.
- dožže*, když jemu dožže roha *B.* 21 (do živého došlo.)
- dráha*, množství, zástup: tu s nimi v tejž drážě bieše *R.* 404.
- drahný*, veliký, vážný: drahnú pověstku povědě *D.* 1070; — *drahně*, mnoho *SL.* 12.
- dřevní*, dřívější, předešlý *SŠ.* 64, 80.

- drochet*, drobet, fragmentum *M.* 823.
- druhýnácti*, dvanáctý *R.* 489.
- družec*, druh, přítel *U.* 160; *D.* 33, 236, 1045, 1178.
- dřvi*, dvěře *P.* 999, 1035; *M.* 780.
- dušice*, dušička *M.* 98, 466.
- dvorný*, spůsobný, zdvořilý *D.* 476; *B.* 76; — *dvorně* *SŠ.* 19; *SS.* 29, 33.
- ež*, že *P.* 102, 726, 971; *M.* 58, 68, 134, 662, 678; *Pl.* 324; *R.* 178, 216, 362; *U.* 136, 303, 318, 335; *D.* 214; *Z.* 108; *B.* 82, 89, 136, 140, 255.
- haditi*, haněti, tupiti *U.* 94; *D.* 913.
- hladat*, hledati *M.* 147, 614, 650, 670; *B.* 48.
- hlahol*, nářečí, mluva *P.* 969.
- hlasec*, hlásek *D.* 286.
- hložie*, hlohoví *B.* 138.
- hluk*, zástup, hromada lidí *P.* 420.
- hody*, veliké výroční svátky *P.* 685; *U.* 401.
- hodina*, hodiny, hodinky, horae canonicae *P.* 85, 370, 1024.
- hospoda*, pán *D.* 55, 59.
- hosták*, host, cizinec, zvláště obchodník *P.* 647.
- hovědce*, hovádko, hovězí dobytek *D.* 729.
- hovědina*, hovězí maso *SŘ.* 32, 38.
- hověti*, opatrovati, hleděti *D.* 738.
- hřada*, na hředě, trám, žerd *D.* 108; bidélce v kurníku *U.* 378, 382.
- hřebí*, hřeb, hřebík *M.* 589; *SK.* 60.
- hřiesti*, zahrabati, pochovati *U.* 495.
- hrnúti*, hrnouti, snášeti: Hrněchu k nemu *P.* 328.
- hubenec*, ubožák *SŠ.* 95.
- hubenice*, ubohá, misera *Pl.* 204, 378; *L.* 50.
- hubenosť*, bída *Pl.* 207.
- hubený*, ubohý, bídný, chatrný *Pl.* 102, 148, 203; *D.* 206, 355, 546; *SŠ.* 95; *SC.* 83; *B.* 139.
- hudenie*, hudba *D.* 178.
- húž*, houžev *D.* 1134.
- hynšt*, z středoněm. Hengst, hřebec *P.* 240.
- chlap*, nevolník, poddaný *D.* 102, 103, 659, 665, 687, 697, 713, 733.
- chlapstvo*, coll. nevolníci, sedláci *D.* 599.
- chovati*, opatrovati, ošetřovati, šetřiti *P.* 744, 776; *M.* 482; — *chovati se*, vystříhati se, chrániti se *P.* 652, 710, 724, 1086; *D.* 118, 259, 1183; *SK.* 2, 4.
- chudinice*, chudina *D.* 628.
- inhed*, ihned *P.* 235; *M.* 457, 792; *R.* 166, 323; *D.* 380, 382, 421, *Z.* 45; *SŠ.* 84, 92; *SC.* 16; *B.* 288.
- jaz*, já *P.* 2, 11, 144 atd.
- jazyk*, národ *P.* 1017.
- jedno*, jenom, jen *P.* 85, 162, 196, 226, 342, 640, 654, 916, 1068, 1070; *M.* 122, 136, 163, 606; *U.* 148; *D.* 120, 469, 656, 787; *J.* 23; *SC.* 68; *L.* 9; *SK.* 33; *B.* 199, 283; jednožt *B.* 8, 63.

- jelitník*, dělající neb prodávající jelita *SŘ.* 56.
jeliž, až, leda, leč *D.* 829;
jeliž-toliž, když-tedy *D.* 578 a 579, 835 a 837.
ješit, v *ješit*, nadarmo *D.* 117, 1168; — *ješutně*, marně, daremně *D.* 119.
ješutnosť, marnost, vanitas *M.* 942, 960.
jhra, hra *SŠ.* 91.
jhranie, hraní *R.* 224.
jhráti, hráti *P.* 84; *SŠ.* 3, 46, 57, 74, 89, 93, 99.
jhřec, hráč *D.* 91.
jinoše, jinoch *D.* 559, 580.
jistice, nádoba *P.* 261.
jmě, jméno *P.* 34, 150; *R.* 27; *D.* 13, 692., 680.
káceti, váletí se *B.* 227.
kak, jak *M.* 227, 297, 315, 489, 743 atd.
kaký, jaký *P.* 965, 966; *M.* 243; *D.* 499, 576, 891 atd.
karnáček, z franc. cornette, lat. med. corneta = capitis tegumentum, šat ženský, kryjící plece a někdy až dolů k patám visící, rouška *D.* 282.
katrče, chatrč *SŠ.* 153.
kázanie, prikázanie *P.* 320, 617, 1033 atd.
kázati, káratí, trestati *U.* 196; *SŠ.* 86; — *kázati se*, káti se *D.* 545.
kázň, trest *P.* 712, 1022; *D.* 962.
kazovati, prikazovati *P.* 480, 592, 1019.
ké, kéž, kýž utinam *U.* 559; *L.* 53; — kéž *U.* 284, 428.
kehdy, kdy, když *P.* 69; — *kehdyž* 299, 615, 817; *R.* 344, 506; *B.* 25; *kehdyžto* *P.* 352; *SL.* 12.
kláda, vydlabaný peň, do něhož u vězení za nohy sázeli *U.* 475.
klánie, píchání, bodání *B.* 25, 157.
klatý, prokletý *R.* 545.
kleceti, kulhati *SK.* 52.
klejnot, klénot *D.* 340, 360.
kmet, stařec *P.* 35; *R.* 370; sedlák *D.* 653, 661, 670, 674, 683.
kmoška, kmotra *D.* 888.
kněz, kníže *P.* 216, 219, 234 atd.
kněžie, coll. knězi *P.* 94; *D.* 184.
kochati, milovati *R.* 433; — *kochati se*, těšiti se *R.* 300, 430; *D.* 260; *B.* 132.
kokot, kohout *M.* 778; *U.* 187, 378, 382.
koláč, dar, odměna *D.* 464, 468, 580; *SC.* 69, 82, 83.
kolence, kolínko, koleno *P.* 438.
konieř, kdo koňmi kupčí *D.* 915.
konšel, radní pán *SC.* 1, 15, 23 atd.
kostečník, kdo kostky metá *D.* 968, 1021; *B.* 303.
kotcovník, kramář v kotci, t. v boudě *D.* 916.
kotec, bouda kramářská *B.* 23.
kotiti se, převracovati se, kutáletí se *L.* 38.
kotní, porodní *R.* 281.
kozina, kozí maso *SŘ.* 29.
kra, celistvý kus *P.* 191.
kradba, krádež, kradená věc *D.* 1039.

- křikati*, křičeti *Pl.* 77; *U.* 431.
křivedlný, nepravý, křivý *SC.* 76; *křivelně* *SC.* 6.
kropenina, kropené, strakaté sukno neb plátno *D.* 895.
krópě, krápě *D.* 207.
krutně, ukrutně *M.* 590.
krychle, kostka *SŠ.* 49, 53.
kryti se, skrývati se *M.* 266.
ktou, kvetu *P.* 66; *Pl.* 209.
kumplet, completorium, poslední večerní modlitba v brevíři *P.* 837.
kúpe, zboží *D.* 388, 390, 850.
kyjevý, *kyjevá rána*, rána holí daná *D.* 324.
kvas, hody *B.* 264.
latiník, kdo bohoslužbu latinsky vykonává *P.* 983.
leč, sotva *SŠ.* 13; — *leč-leč*, buď-neb *P.* 626.
lejchér, z středoněm. *Leih*, locator, lichvář *P.* 648.
lemiez, břevno, trám *U.* 490; *SC.* 86.
leň, leniv *P.* 756.
lepota, dobrota *P.* 537.
lib-lib, buď-buď *SŘ.* 13; *libo-libo* *D.* 648.
líce, osoba *U.* 270.
líčiti, dokazovati *U.* 297.
lidmě, klamně *SŘ.* 21.
lotr, loupežník, zbojník *D.* 625 a 626.
lutostivý, milosrdný *P.* 345.
macati, makati, hmatati *SŘ.* 16.
manstýř, monasterium, klášter *P.* 607.
masný, tlustý *P.* 220.
matera, matka *D.* 225.
mdléti, lanquere, deficere, nemocněti, mdlým býti *M.* 73, 547, 717, 812.
měděnec, měděný peníz *D.* 188.
měch, pytel *U.* 612; *D.* 369.
měšček, pytlíček, tobolka *D.* 285.
měščky, měštanky *U.* 516.
měť, zmatek *M.* 289.
milosrdenství, láska *R.* 543.
milost, láska, amor *M.* 15, 105, 426, 547, 600 atd.; milosrdenství *U.* 512, 580; *D.* 359.
milostivý, milostný *M.* 852.
milostník, miláček *M.* 554.
minúti se, ztratiti *Pl.* 216.
mlazší, učenníci, Jünger *U.* 20.
modlba, modlitba *M.* 985.
modlitevník, modlicí se: Chcuť tvůj modlitevník býti = chci se za tebe modliti *SC.* 12.
mříti hlad, hladem mříti *P.* 440.
mrkati, smrkati se *U.* 201.
mrzatý, mrzutý, mrzký *U.* 626.
mrzutý, mrzký, nečistý *D.* 432, 1137.
mútiti se, rmoutiti se *Pl.* 414; *U.* 116, 586, 594; *SC.* 48.
mužebójce, kdo zabil muže, homicida *D.* 235, 245.
myslce, dem. mysl, mens *M.* 73.
náboženství, pobožnost *P.* 669, 680, 716; *R.* 267, 542; *D.* 1171.
nábožnička, nábožná žena *D.* 483.

- nadjíti, najíti, potkati* *B* 74.
nadtrutiti, zarmoutiti *R.* 61.
nalit, rychle, náhle *D.* 294;
L. 52; *B.* 20.
napytlovati, napodsívati
SP. 9.
narážeti se, na svět přijiti,
naroditi se *U.* 98.
nebožka, nebohá *L.* 87.
nedas kde, ledas kde *P.*
1072.
nedodati, nedati, nedopřáti
B. 211.
nedužný, neduživý *R.* 551.
někaký, nějaký *U.* 412, 580.
nekázaný, nezvedený, ne-
mraavný *D.* 174; *SŠ.* 86,
118.
některde, někam *P.* 482.
nelenovati se, nemeškati,
neváhati *P.* 451.
nematný, řádný, bezúhon-
ný *U.* 642; — *nematně*
M. 787.
neostávati, nezanechat *P.*
1063.
neostaviti se, nepřestati *SŘ.*
59.
neosvědčiti, neodkázati *D.*
690.
nepíle, nepéče: ano j'mu
tiem nic nepíle (= ne-
dbá o to) *D.* 128.
nepodobně, neslušně *U.* 325;
B. 188.
nepokryti se, neskryti se,
M. 922.
nepostati se, nestáti se, *B.*
126.
nepotázati se, nerozmýšleti
se *SC.* 15, 61.
nepřepůšćeti, nedovolovati
P. 968.
nepřezlíti se s kým, nepře-
moci jeho zlosti *P.* 1044.
nepronésti, nezraditi *D.* 449.
neroditi, nechtíti *M.* 384,
810, 977, 983; *U.* 233,
552, 596, 607; *D.* 148,
562; *SŠ.* 139; *B.* 19, 44,
114.
nerozpačiti se, nerozpako-
vati se, nepochybovati
P. 803.
nerozpačně, bez rozpaků
M. 991.
nesličný, nespůsobný, ne-
vhodný, nepěkný *D.* 173,
189.
nesmierný, nemirný *D.* 112,
114.
nestrpělný, nesnesitelný *M.*
430.
netáhnúti, neváhati, ne-
meškati, sotva: netaže
Ježúš slova skonati (=
sotva skonali slova) *U.*
236; ona toho řeci ne-
taže (= sotva to řekla)
L. 88; netáhneš ot neho
jeti (= sotva odjedeš od
něho) *SK.* 51; on toho
netaže řeci (= sotva to
řekl) *B.* 209.
neumiera, nemíra *M.* 833.
nevěra, nepoctivost *SŘ.* 17;
SP. 49.
nevzdál, nedaleko *M.* 170.
nezajímati, zasáhnouti: ko-
něm nezajímaje (t. hře-
bíkem kovaje, nepích-
nouti ho do živého) *SK.*
64.
nic, tváří k zemi skloněný:
ti chodie svú vieru nici
D. 42; — *nice, sklopeně:*
jenž již pro tě hořem
nice *M.* 734; jež črt
vnese v peklo *nice* *D.*
364.

niče, *nic* *U.* 426, 578; *D.* 104, 458, 715; *L.* 10, 19; —

ničs *M.* 691; *D.* 682, 692, 1128; *SŘ.* 50; *B.* 18, 239; — *ničse* *D.* 217.

niejstěj, kamna, prsk *L.* 15.

nikake, nijak *D.* 730, 768.

nikte, nikdo *M.* 816; *Pl.* 261, 262; *R.* 196; *D.* 442.

niž, aniž *M.* 194, 404, 411;

noha kozie, klíč zlodějský, paklíč *D.* 1018.

notiti, notovati, zpívati *P.* 688.

nožnice, pochva *U.* 269.

nrav, mrav *P.* 52.

nunvice, z něm. Nonne, jep-tiška *D.* 396.

núze, bída, úzkost, tíseň

P. 833; *M.* 429, 488; *Pl.*

117, 238, 245; *D.* 1062;

SŘ. 23.

nýti, mříti, chřadnouti *M.* 27.

obake, však, jednak, předce *M.* 331, 355, 445.

obec, společnost, tovaristvo *P.* 492.

oběcati, slíbiti *U.* 38; *D.* 578.

obelhaviti, kulhavým učiniti, ochromiti *SC.* 43.

obchoditi: že ji tak slavně obchodil (staral se o ni, *R.* 232; žebráním se obchodieše (pomahal) *P.* 889; kacieřskyť se obchodie (chovají) *P.* 971; kdož se s mečem rád obchodí (zachází) *U.* 271; obchodie se po řemesle (živí se řemeslem); *SL.* 27; řezník se takto obchodí (obchod vede) *SŘ.* 1; se mnú se obchodíš mile (obcuješ) *B.* 111; jaz

sem se s tobú rád obchodil (obcova) *B.* 141.

obid, pohanění, oprobrium: Však tě ona málo před tím viděla v obid všem *M.* 580.

oblúdití, oklamati *L.* 52; —

oblúzena, oklamána *M.* 280.

obrtnúti se, obrátiti se *M.* 843.

obúzeti, haněti, tupiti, osočovati *Pl.* 19; *D.* 1112.

očivěštvie, zřejmost, viditelnost *M.* 794.

oděnice, oděv *D.* 792.

odiva, divadlo, spectaculum *Pl.* 9.

ohař, lovčí pes *D.* 604.

ohladati, spatřiti *R.* 388.

ohlubnice, roubení okolo studně *L.* 57.

omladky, šestinedělí, kout *R.* 149, 164.

omračiti, zatmíti *U.* 610.

oplákati, omyti *U.* 136, 140.

oplaniti, obnažiti *U.* 322.

oplest, opletení *M.* 72.

opravovati, říditi, spravovati *P.* 621; *D.* 430.

opsěti, v psa se proměnit *D.* 512.

opsovati, zacházeti jako se psem, plísňiti *P.* 975.

optati, ptáním vyhledati *D.* 1034.

oruží, zbraň *U.* 245.

osa, kůl *Pl.* 75.

osázati, posaditi *D.* 274.

oslnúti, oslepnouti *Pl.* 259.

ospati, osypati: ospe jej *SS.* 36.

ostati, opustiti, nechati *P.* 216, 655, 661, 1063; *SP.* 59; *B.* 234.

- ostaviti*, opustiti *M.* 82, 428; — *ostaviti se*, přestat *SS.* 51.
- osvěta*, světlost, světlo *P.* 860; *Z.* 96.
- ošiti líce*, zpoličkovati: nebť v ten čas ošiji líce *SS.* 104.
- otjímati se*, zpěčovati se *U.* 133; *B.* 213.
- otčik*, dem. otec *D.* 219, 765, 1176; *Z.* 94.
- otchoditi*, opustiti *SS.* 146.
- otěžovati*, těžké činiti, obtěžovati *M.* 380.
- otjěti*, odejmouti *M.* 686; *U.* 266, 465; — *otjěti se* zbaviti *U.* 226; chtě se těm slovům otjěti (vyhnouti) *U.* 361.
- otjinovad*, odjinad *M.* 722.
- otlúčiti*, udělit *P.* 1016; odloučiti *M.* 432, 470.
- otmlúvati*, slovy odpírati *P.* 938.
- otpoviedati*, vypovídati, odříkati *P.* 330.
- otpraviti*, vykonati, odbyti *R.* 451.
- otpuščenje*, dovolení k odjiti *P.* 745, 842; *M.* 769; *R.* 158; *B.* 324.
- otпустiti*, dovoliti *U.* 644, *D.* 1076, 1080.
- otrzn*, číhání, chytání ptáků: letie jako na otrzn k nim *D.* 293.
- otspíleti*, žert odplatiti *D.* 130.
- otstúpiti*, opustiti koho, odpadnouti od koho *U.* 179, 181.
- ottavado*, odtudto *P.* 7, 788.
- ottucha*, potěcha, odpověď *R.* 66.
- ottušiti*, odpověděti *SS.* 61; *SK.* 30; ulehčiti *B.* 92.
- ovnier*, z něm. Ofner, hrnčíř *D.* 916.
- ovšem*, zcela, zúplna, vůbec *P.* 79, 82, 906, 951; *U.* 535.
- ozrieti se*, ohlédnouti se *U.* 517.
- pakosť*, škoda, zlé, protivnost *D.* 499.
- pakostiti*, škoditi *D.* 958.
- pánek*, panáček *B.* 232.
- pasec*, pásek *D.* 285.
- pasobříšec*, břichopásek *D.* 80.
- páter*, z lat. pater noster, modlitba *P.* 85; *D.* 781, 841.
- pěstovati*, na rukou nositi, chovati *R.* 393.
- pěš*, pěšky *D.* 866.
- pěšiti*, pěchovati, bušiti: mé srdéčko v túhách pěšie *M.* 376.
- pěticát*, padesát *P.* 858.
- píle*, pilnost; co píle (na pilno) mým smutkem tobě *D.* 431; nebť jiného nenie píle (na pilno, potřebí) *B.* 112.
- pisati*, psáti *U.* 552; *D.* 267.
- pišcba*, pískání *D.* 178.
- pišcec*, písač *D.* 183.
- pivnice*, sklep *D.* 98.
- plémě*, potomek *R.* 463.
- ploditi*, konati, činiti, páchat, množiti *P.* 680, 972; *D.* 744, 749; *B.* 143.
- plvati*, plivati *Pl.* 74; *U.* 340.
- pněvie*, coll. pně, pařezy *P.* 189.
- pobdieti*, mysliti mnoho na něco *B.* 116.
- počen*, počav *U.* 394.
- počiti*, pocítiti *M.* 857.

- podboj*, práh *P.* 1030.
podčimati, zmocniti se, uchvátiti *M.* 786.
podlážejný, podláždžený *U.* 64.
podlinka, široké oblemování sukně *D.* 284.
podobný, hodící se, spůsobný *P.* 90, 130.
pohrabati, pochovati, pohřbiti *M.* 449.
pohřiesti, pohřbiti *U.* 645, 648.
pochovati se, schovati se, ukliditi se *P.* 546.
pojěti se, zhrnouti se v jedno *P.* 492.
poklínati, proklínati *D.* 131.
pokotiti se, pokutálet se *L.* 33.
pomknúti se, jíti, ubírat se: tehdy se zástup židovský z města pomče *U.* 229.
pomluva, rozmlouvání, úmluva *D.* 549.
pomocitel, pomocník, pomahatel *Pl.* 41.
poně, snad, aspoň *M.* 829.
ponidž, poněvadž *P.* 340.
ponožka, pták za nožku uvázaný, aby jiné vábil, volavec *D.* 272, 296
ponúkati, vybízeti *B.* 311.
popravce, soudce *D.* 246, 1100.
popraviti, utratiti, odpraviti *U.* 514, 531.
poprsek, paprsek *M.* 637.
pořád, po pořádku, jedno do druhém *P.* 779.
porocstvie, pohanění, tupení *P.* 967.
porokovati, domlouvati, haněti *P.* 1000; *U.* 135, 517; *B.* 203, 306.
porúhati se, posmívati se *U.* 557, 569.
poselkyni, služka *U.* 348.
poselnice, služka *Z.* 29.
pospěti, prospěti, pospíšiti *P.* 812; *Pl.* 46.
pospílet, posmívati se, posměch míti *D.* 127.
postřetnutí, potkati *Z.* 81.
potaz, potázaní, rozvaha, rozmysl *SŠ.* 51.
potěščiti se, povléci se *L.* 21.
potvrzovati, schvalovati, stvrditi *D.* 1048.
pověst, povídka *D.* 89; *B.* 73.
pověstka, povídka *D.* 1070.
povisnutí, zůstatí viseti *SC.* 86.
požičený, půjčený *B.* 101.
práce, starost *M.* 272; bolest, nemoc *B.* 226.
pracný, nemocný *P.* 316, 411, 414, 430, 743, 867, 894; *Pl.* 41, 197.
pravenie, vypravování *P.* 125; *D.* 177.
prázden, bez práce, nezaměstnaný *P.* 75.
přebojník, zbojník *D.* 847, 967.
přebyti, pobyti, setrvati *M.* 116.
preč, pryč *P.* 471; *SŠ.* 89, 103; *SL.* 16.
předvorný, předivný *P.* 237.
přehubený, přebídný *SŠ.* 157.
přelesť, přeluzení, klam *P.* 120.
přeluda, lákání, lest *P.* 724.
přelúdi, přelstí *D.* 397, 472.
přeludník, podvodník *D.* 794.

- přeludstvie*, klam, šalba *P.* 1026.
- přeluzovati*, klamati *D.* 353.
- přepúšćeti*, dovoliti *D.* 964.
- přesaditi*, strhati *L.* 36.
- přestat*, přestání *M.* 195.
- převáženie*, odvaha, audacia *M.* 783.
- přezmilelý*, velice milý, nejmilejší *Pl.* 230.
- přibiti*, zbiti, vybiti *SŠ.* 6.
- přičiniti*, přidati *M.* 845, 866.
- přijėti se*, ujíti se, přichytiti se *U.* 253; *D.* 339; — *přijímati se* *SŘ.* 33.
- přelišený*, přílišný *M.* 629.
- přiložiti*, připojiti *P.* 10; přikryti *U.* 654; přičítati *D.* 247.
- přilúčiti*, připojiti *M.* 698.
- prima*, první hodinka: Tu mši po primě zpívají *P.* 677.
- přimknúti*, přistrčiti *SP.* 11; — *přimknúti se*, přiblížiti se *P.* 384.
- přirozenie*, rod: člověče přirozenie svého nevie nic skončenie *B.* 10; příbuzenství: jako přirozeníu milému *B.* 252.
- přivinúti*, k sobě přijmouti *P.* 332.
- projhráti*, prohráti *SŠ.* 83, 98, 128.
- prokný*, *prokní*, každý *U.* 72; *B.* 62, 320.
- promluvenie*, řeč *P.* 913.
- prorada*, zrada *U.* 97.
- proradce*, zrádce *U.* 120, 231, 234.
- proraditi*, zraditi *U.* 7, 93, 104.
- prospěšenstvie*, prospěch, štěstí *P.* 954.
- protiva*, protivenství *U.* 10, 12.
- provláčiti*, odkládati, protrahere *M.* 811.
- provrhnúti*, vrhnutím kostek prohráti *SŠ.* 68, 70, 79, 138.
- pruhatina*, pruhaté sukno neb tkanina *D.* 896.
- prvénec*, prvorozený *R.* 350, 354.
- ptáti*, tázati se *P.* 368; *U.* 240; *D.* 46; hledati *P.* 160; *M.* 706, 944, 979; *D.* 188; *SC.* 34.
- pústky*, pusté, opuštěné místo, obydlí *L.* 3, 21.
- pychost*, pýcha *B.* 45.
- pytati*, ptáti *M.* 1001.
- ranie*, za ranie, časně ráno *M.* 247; *D.* 158.
- roba*, služka, děvka *R.* 117; *D.* 432, 1137.
- rodič*, příbuzný *U.* 372.
- rodička*, příbuzná *D.* 547.
- rodina*, příbuzenství *B.* 270.
- roditeli*, rodičové *P.* 54, 59.
- rok*, shromáždění, lhůta, čas *U.* 12; *SC.* 27; *B.* 339.
- rotiti se*, přísáhati *U.* 373.
- rovný*, spravedlivý, slušný *P.* 134.
- rozhlédati*, pozorně prohlídati *SS.* 63; *SL.* 53.
- rozkázati*, vypravovati *M.* 256.
- rozpíerati*, roztáhnouti *SŘ.* 36.
- rozpranie*, zpírání, spor *M.* 232.
- rozpravovati*, vypravovati *R.* 443.

rozum dávatí, dáti na vědomí, na srozumění *P.* 236.
rozžieci se, rozpáliti se *P.* 257.

rúči, rychlý *P.* 383; — *rúče* rychle *P.* 298, 586; *M.* 215, 791, 837.

rúšiti, porušiti, pošpiniti *D.* 1150.

sbožie, jmění, bohatství *P.* 22, 40, 122, 138, 282, 590, 621 atd.

sbožice, jmění, bohatství *D.* 1092; *SC.* 68; *B.* 276.

sdiati, učiniti, udělati *M.* 781; *P.* 237; *R.* 474; *U.* 19, 576 atd.

sedě, hle, ecce: a sedě mě jmáte *U.* 242; a sedě, vece, učenník Ježíšev stojí *U.* 358.

sěn, ten *P.* 600; *U.* 167, 179, 187; *Z.* 4, 74, *J.* 38.

shlédati se, pohlížeti *U.* 101.

shlučiti, shromážditi *P.* 297, 977.

shon, konec: ptav do poslednieho shona *P.* 300.

shrnúti se, shromážditi se, zastaviti se: shrnu se při jednej skále *P.* 172.

scházeti, zahynouti, umřiti *U.* 271.

schovati, pochovati, pohřbiti *P.* 866, 928.

sirý, opuštěný *Pl.* 89.

skázati, ukázati, říci, vzkázati *M.* 312, 364, 541, 982; *U.* 413.

skopcevina, skopové maso *SR.* 30.

skoro, brzo, rychle *P.* 811, 992; *U.* 44; *D.* 377; *L.* 36; *B.* 274, 275; *v skoře* *P.* 113, 209.

sláti, poslati *P.* 62.

sleptati, pohliti *P.* 990.

sličný, slušný, vhodný *P.* 163, 401, 721; *sličně* *D.* 672.

smiera, míra, modus *M.* 330.

smierný, mírný, skrovný *R.* 537.

smútiti, zbouřiti *U.* 394;

smútiti se, nepokojnu býti, zarmoutiti se *Pl.* 356; *R.* 62, 456.

snad, *na snad míti*, snadno, lehko to míti moci *D.* 856.

sňatek, sbor, shromáždění *P.* 578, 603, 676; *R.* 448; *D.* 751, 966.

snieti, sníti, dolů vzíti *U.* 649; *D.* 360.

sníti, sejíti, pojíti *P.* 94, 755, 777; *M.* 32, 56; *U.* 9; *J.* 30; *B.* 249.

socha, kůl *U.* 499.

sok, nepřítel, hance, žalobník *P.* 962, 987, 993, 1005, 1020, 1037, 1057; *D.* 633, *B.* 340.

spas, spása, spasenie *R.* 102.

spile, ze středoněm. spil, žert, hříčka *P.* 1040, 1047; *B.* 240.

spíleti, posmívati se, žertovati *U.* 420, 506; *D.* 1026. *L.* 78.

spieti, přispěti, pomoci *U.* 363.

spoluvěk, téhož věku, vrstevník *P.* 51.

spořiti, množiti *Pl.* 146.

spůsobovati, připravovati *P.* 622.

sprostenstvie, sprostnost, simplicitas *M.* 896, 909.

spustiti, odpustiti *P.* 830; *D.* 904.

- spúzeti*, sháněti *D.* 1061.
stav, postava *P.* 904.
stěhnúti, přinášeti, přivážeti *P.* 411.
stolec, trůn *P.* 550.
strádati, postrádati, pohřešovati *R.* 390.
strast, bída, trápení *M.* 903; *Pl.* 207; *D.* 813; *Z.* 70.
strastný, ubohý, bídný *Pl.* 89, 122, 201, 379.
strava, pohřební kvas *U.* 534.
stravice, strava, potrava *SŠ.* 18.
stravný, hodovný *SL.* 2; — *stravně*: tu sobě stravně utěžieváše (živil se) *P.* 190.
strážň, starost *M.* 137.
stráž můj, strážce můj *R.* 477.
střed, prostřed *R.* 466.
stýskati, tesklivost jeviti, bédovati *B.* 255.
sukně, vrchní oděv, talár *P.* 758, 868, 870, 915; *U.* 535, 537; *D.* 898.
světlý, vidomý, vidoucí *R.* 549.
svobodstvie, nadání, privilegium *P.* 590.
sznámě, zřejmě: kromě ač ty svú tvář sznámě podáš chleba tvého těla *M.* 819.
sžímati, smačkati *P.* 418; sžímaje své zuby i pleci.
šarlat, tkanina hedvábná, červená *D.* 893.
ščívalník, obuvník (z něm. Stiefel) *D.* 917.
šilink, peníz, solidus *D.* 854, 859, 862, 864.
škaplér, scapulare, krátký šat mnišský *P.* 917.
škorně, bota sedlská *SŠ.* 20, 21, 27, 36.
šos, z něm. Schoss, daň z domu neb statku, poplatek *D.* 609.
tako, takto *L.* 7; *B.* 137.
tále, zástava: dávajit svůj život vtáli *D.* 96.
t'dy, tehdy *P.* 153, 484; *M.* 679, 863 atd.
téci, běžeti *P.* 224; *D.* 159.
tele vodné, vodnatelnost *D.* 809.
temný, slepý *P.* 523, 525.
těžměř, téměř, skoro *M.* 530.
točuž, totiž *M.* 319, *R.* 59, 348, 518; *točiž* *M.* 971. Viz *čuž*.
toliž, viz *jeliž*.
tovarišie, coll. tovariši *P.* 491.
trank, z něm. Trank, nápoj *D.* 811.
tráti, trvati *M.* 836.
tresktati, trestati *Pl.* 69; *SŠ.* 3; *B.* 204.
tretovat, z něm. treten, šlapati *D.* 198.
trh dieti, smlouvati se *D.* 390, 392; *trh rovný*, míra rovná *SS.* 11.
tředník, vicarius, náměstek *P.* 110.
trud, práce úsilná, namáhání: když proň činie také trudy *D.* 156; móż-li co za můj trud býti *SC.* 17.
truditi, namáhati, trmáceti *U.* 320; *B.* 262.
trudně, bídně, bolestně *B.* 229.
truchlý, truchlivý, smutný, *Pl.* 201.
trúp, trubec, samec včelní *D.* 646, 647, 651.

tryščetí, činiti zvláště něco zlého *Pl.* 84, 413, 416.

tržiti, smlouvatí se *SŘ.* 21.

tudiež, zde, tudy, sem *P.* 188, 358; *M.* 695, 706, 708, 917; *U.* 590.

túha, hoře, smutek, zármutek *P.* 832; *M.* 376, 430, 512 atd.

tupati, dupati *B.* 107.

tušiti, naději dávati *B.* 149, 251.

túžice, hoře *Pl.* 205.

tvář, podoba *D.* 345, 356; *tvář hlupá*, zvíře, hovado *D.* 122.

tvořec, stvořitel *P.* 47; *D.* 15, 17, 21, 24 atd.

úfati, doufati, *M.* 84, 94, 175, 603 atd.

uhlédati, nalézti *M.* 910.

ujímati, utíkati, běžeti *P.* 1064.

uklid, pokoj *U.* 41.

uléci, ulehnouti *M.* 664; *B.* 211.

ulíčený, vyličený *D.* 278.

uloženie, ustanovení *R.* 94.

umařiti, umořiti *D.* 236.

umeniti, umenšiti *P.* 794.

umníti, umenšiti *M.* 186, 384; *Pl.* 305.

umyšlenie, úmysl *P.* 286.

úpiti, úpěti, *B.* 325.

úpor, pažit, trávník *U.* 177.

úrok, ustanovení, uzavření *R.* 108.

ustati, unaviti se *L.* 40.

ustavenie, ustanovení, nařízení *P.* 145, 321, 618; *M.* 493; *B.* 9.

ustavičstvie, stálost, vytrvalost *M.* 793.

ustaviti, ustanoviti, uložití *P.* 1056; *R.* 352; *SL.* 46.

ústavný, ustavičný, stálý *P.* 154; *ústavně*, *P.* 648, 672; *M.* 164, 476; *Z.* 27.

utéci se, přijíti *SC.* 69; *B.* 269.

utěkovati se, utíkati se *P.* 502.

utěžiti, získati, vydělati, vytěžiti *P.* 190; *SŠ.* 18; *SŘ.* 6.

utkati, potkati *U.* 239; *D.* 883.

útroba, vnitřnost, srdce, mysl *M.* 368; *R.* 457; *B.* 219.

utrpenie, utrpení, trpělivost *P.* 140, 183, 199, 437.

uvázati se veň slovy, počal s ním mluvití *D.* 425.

valchař, kdo valchuje sukno *D.* 97.

vdieti, zastrčiti *U.* 269.

vece, *vecechu*, řekl, řekli *U.* 573; *M.* 359; *U.* 538 atd.

věc, příčina, causa *M.* 361.

več, v co *P.* 84.

věč, věčně, na věky *U.* 142; *J.* 34.

vědmo, vědomě, scienter *M.* 743.

věhlasný, moudrý, opatrný *D.* 520.

velbiti se, vynášeti se, chlubiti se *P.* 511, 669.

velím, mnohem *D.* 992.

venda, vejda *U.* 201.

věrdunk, z něm. Vierdung, t. j. čtvrt hřivny, asi 16 grošů pražských *D.* 578; *SŠ.* 20, 36, 52, 58; *SK.* 36, 37.

věrovati, na víru přijímati, zaklínati se, dušovati se, *U.* 366; *D.* 919.

vet: buď s tobú *vet* (budiž tak s tebou věc srovnána) *D.* 662.
vetčas, v ten čas, hned *SŠ.* 86.
vezdy, vždy *P.* 53, 56, *M.* 103, 320 atd.
věžník, pes *SŘ.* 44, 45.
viliti, smilniti *D.* 1132.
vítanie dáti, přivítati *B.* 258.
vládanie, vláda, panování *P.* 594.
vlast, země, krajina *M.* 904; *Z.* 69.
vlaščí, vlastní, zvláštní, singularis *M.* 859.
vloha, vlastnost, jakost *D.* 1023.
vložití, odevzdati *D.* 841, 1036; *Z.* 22.
vnada, návěští, poučení *P.* 292.
vníti, vejíti *R.* 40, 166, 185, 465; *D.* 1159; *SŘ.* 46; *B.* 290.
vňuž, jako *P.* 450; *M.* 84, 366, 611, 633, 872; *Pl.* 118; *R.* 191; — *vniž*, *M.* 72, 169.
vpastovati se, pásti se, nahleděti se: přátelé se vpastovachu *B.* 330.
vrovhati, rovnati, podobati *U.* 328, 335, 574; *SL.* 9.
vsloniti, zasloniti *U.* 118.
všaký, každý *P.* 24, 459; *M.* 276, 832 atd.
vše, vždy, stále *P.* 468.
všeckerný, každý *P.* 505, 873; *M.* 935; *Pl.* 417; *R.* 499.
všitek, všecken *U.* 515.
vtočiti se, vniknouti, vlézt *L.* 15.
vyjhráti, vyhráti *SŠ.* 54.

vykládati se, vynímati se, odtahovati se *D.* 311.
vyložený, vyňatý, nad jiné předčící *U.* 63; *D.* 1136.
vyňata z uma, zbláznila se *M.* 611.
vynem, vyňav: Vynem kus z vína *U.* 125.
vynda, vyjda *U.* 384.
vyndi, vyjdi *M.* 218.
vyspati, vysypati *SS.* 35.
vytasiti, vytáhnouti, vyhoditi: uzříš ho z krěmy vytasě *SŠ.* 148.
vyvřieti, vypustiti *D.* 604.
vz, opak dolů: ten chce vz vodu *D.* 132.
vzbránievati, zbraňovati *M.* 202.
vzbydliti, bydliti *R.* 488.
vzhľadati, hledati *R.* 458.
vzchod, východ *R.* 308.
vzímati, bráti, vybírat *D.* 802.
vzmluviti, promluvit *D.* 572, 574.
vzniknutí, vydobyti se vstáti *M.* 651; vzhůru vyjíti *L.* 92.
vzníti, vzejíti *M.* 57.
vzpřeč, vzpoura, odpor *R.* 114.
vztrhati, vzhůru trhati *U.* 338; *D.* 273.
vzývati se, nazývati se *R.* 416; *D.* 984.
vžda, vždy *B.* 16.
za, zda, zdaž *P.* 707; *U.* 102; *Z.* 28.
zabylý, bláznivý, nemoudrý *Pl.* 58.
zadniti, dnem zabiti, zandati *D.* 1082.
zádušie, nadání *P.* 575, 582.
zahynúti, umřiti *P.* 1023.

- zajutrie*, rano, mane *U.* 388.
základ, sázka *SŠ.* 46. 93, 98.
zákon, řád, řehole *P.* 6, 7, 132, 139, atd.
založenie, přirozená povaha: v založeníu věrně zbudi *M.* 949.
zamietati, zamítati, zavrhovati *D.* 1149.
zamúcenie, zarmoucení *Pl.* 93.
zamútiti, znepokojiti, turbare *Pl.* 23; — *zamútiti* se, zarmoutiti se *U.* 100.
zmutný, zarmoucený *M.* 223.
zasloniti, zastíniti *R.* 98.
zatratiti, zahubiti, ztratiti *U.* 23.
zčrnati, zčernati *B.* 170.
zdíti se, zdáti se *M.* 610.
zhoditi, nahraditi: jazť jej toho doma zhozi *SŠ.* 120.
zloděj, zločinec *U.* 530, 568, 925.
zlodějstvo, kradené věci *D.* 963.
zlost, nešlechtnost, hřích *P.* 176, 177; *D.* 852, 957, 1146.
zmacati, zmaceti, omakati *SŘ.* 10.
zmilelý, milý, přemilý *Pl.* 116, 130, 139, 164 atd.
zmilitký, milý *Z.* 6, 73, 84.
zpodliniti, podlinky obsaditi *D.* 283.
zprostiti se, rozvázati se *P.* 381.
ztkaničiti, tkanicemi ozdobiti *D.* 281.
ztratiti, utratiti, promrhati *D.* 1092.
ztrďalý, zatvrzelý *Pl.* 109.
zvěstě, jistě *M.* 403, 789, 952.
zvlášti, zvláště *R.* 468.
zvolenník, vyvolený *Pl.* 255.
zvyčej, zvyk, obyčej *P.* 355.
zžiti, strávití *D.* 630.
žák, jahan, clericus *D.* 872.
žákovstvo, nižší světské duchovenstvo *D.* 600.
ždāti, čekati *M.* 103, 117 121 190.
žehnati, zažehnavati *D.* 503.
žiti, užívatí *P.* 341; 637; *SS.* 4; *B.* 328.
živenie, život *M.* 463.
živiti, při životě nechati *L.* 87.
živótek, život *D.* 238.
žváti, žvýkati *SŠ.* 158.

Opravy tiskových chyb.

Na	str.	3	ve verši	4	stojí	ciž	za	čiž.
"	"	13	" "	162	"	seděl	"	sěděl.
"	"	15	" "	181	"	Nelze	"	Nelzě.
"	"	17	" "	216	"	kněze	"	knězě.
"	"	19	" "	233	"	jmějieše	"	jmějěše.
"	"	29	" "	402	"	co	"	čso.
"	"	33	" "	457	"	Prokopu	"	Prokopě.
"	"	39	" "	550	"	ciž	"	čiž.
"	"	39	" "	561	"	co	"	čso.
"	"	45	" "	631	"	skrze	"	skrzě.
"	"	56	na l. 22 ^a	6	"	czty	"	czſty.
"	"	57	ve verši	826	"	sedě	"	sědě.
"	"	59	" "	843	"	uzřev	"	uzřev.
"	"	79	" "	35	"	tuž(e)nie	"	túž(e)nie.
"	"	85	" "	126	"	otešla	"	(ne)otešla.
"	"	96	na l. 35 ^b	6	"	Marrie	"	Martie.
"	"	97	ve verši	313	"	česť	"	čiesť
"	"	99	" "	319	"	točuž	"	točuž.
"	"	99	" "	331	"	obaké	"	obake.
"	"	101	" "	355	"	obaké	"	obake.
"	"	107	" "	445	"	obaké	"	obake.
"	"	124	na l. 45 ^a	6	"	tě	"	tie.
"	"	129	ve verši	776	"	až	"	a(č).
"	"	131	" "	803	"	čini	"	činy.
"	"	172	na l. 61 ^a	19	"	gest	"	geſt.
"	"	179	ve verši	84	"	nerušeti	"	nerúšeti.
"	"	200	na l. 71 ^a	9	"	poczye	"	pocznie.
"	"	205	ve verši	451	"	dokonce	"	do konce.
"	"	237	" "	317	"	sědě	"	sedě.
"	"	281	" "	226	"	buoh	"	Buoh.
"	"	287	" "	294	"	nalit	"	nalit.
"	"	295	" "	402 atd.	"	zbožie	"	sbožie.
"	"	341	" "	1016	"	svatokrádcov	"	svatokrádcov.
"	"	367	" "	27	"	ustavně	"	ústavně.
"	"	371	" "	37	"	Coj'	"	Co j'.

O b s a h.

	Strana.
Úvod	V—XXXI
Legenda o sv. Prokopu	2— 77
Pláč Marie Magdalény	76—145
Pláč svaté Maříe	144—173
Radosti svaté Maříe	174—211
Umučení Páně	212—263
Desatero kázanie božie	264— 357
Zdrávas Maria	356—365
Svatý Jan apoštol	366—369
Satyry: 1. O ševcích	368—379
2. O konšelech nevěrných	380—385
3. O zlých kovářích	392—397
4. O sladovnicích	396—401
5. O lazebnících	400—405
6. Řezník	404—409
7. Pekař	408—413
Bájka o lišce a o čbánu	386—393
O bohatci	412—437
Dodatky: I. Omelia Origenis de planctu beate	
Marie Magdalene	438—449
II. Planctus sancte Marie	450—452
III. De inexecrabili dolo vetularum	453—454
Seznam a výklad slov	455—469

